

**AKTUALIZACJA
PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA POWIATU NAMYSŁOWSKIEGO
NA LATA 2010 – 2013 Z PERSPEKTYWĄ 2014-2017**

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA POWIATU NAMYSŁOWSKIEGO NA LATA 2010-2013 Z PERSPEKTYWĄ NA LATA 2014-2017

ul. Niemodlińska 79 pok. 22-23
45-864 Opole
tel./fax. 077/454-07-10, 077/474-24-57
kom. 605-26-24-27, 783-995-101
mail: albeko@poczta.fm, beatapodgorska@poczta.fm

Wykonawcą
Aktualizacji Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Namysłowskiego
na lata 2010 – 2014 z perspektywą na lata 2014-2017
był zespół firmy ALBEKO z siedzibą w Opolu
w składzie:

mgr inż. Beata Podgórska
mgr inż. Jarosław Górniak
mgr inż. Paweł Synowiec
mgr inż. Marta Dubiel
lic. Mariusz Orzechowski
lic. Marta Stelmach

**PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA POWIATU NAMYSŁOWSKIEGO NA LATA 2010-2013 Z PERSPEKTYWĄ NA LATA 2014-2017**

SPIS TREŚCI

1. WPROWADZENIE	7
2. METODYKA OPRACOWANIA PROGRAMU I GŁÓWNE UWARUNKOWANIA PROGRAMU	8
3. CHARAKTERYSTYKA POWIATU NAMYSŁOWSKIEGO	10
3.1. INFORMACJE OGÓLNE.....	10
3.2. POŁOŻENIE GEOGRAFICZNE I ADMINISTRACYJNE	11
3.3. WARUNKI KLIMATYCZNE	12
3.4. UKSZTAŁTOWANIE POWIERZCHNI, GEOMORFOLOGIA, GEOLOGIA	13
3.5. ANALIZA ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO POWIATU NAMYSŁOWSKIEGO.	13
3.5.1. <i>Struktura zagospodarowania przestrzennego.....</i>	<i>13</i>
3.5.1.1. <i>Formy użytkowania terenów</i>	<i>15</i>
3.5.1.2. <i>Zabytki</i>	<i>16</i>
3.6. SYTUACJA DEMOGRAFICZNA	20
3.7. SYTUACJA GOSPODARCZA.....	21
3.8. ROLNICTWO.....	23
3.9. INFRASTRUKTURA TECHNICZNO - INŻYNIERYJNA.....	25
3.9.1. <i>Zaopatrzenie Powiatu Namysłowskiego w energię ciepłą.....</i>	<i>25</i>
3.9.2. <i>Charakterystyka systemu zaopatrzenia w gaz ziemny.....</i>	<i>28</i>
3.9.3. <i>Charakterystyka systemu zaopatrzenia w energię elektryczną.....</i>	<i>30</i>
3.9.4. <i>Infrastruktura transportowa.....</i>	<i>31</i>
3.9.5. <i>Zaopatrzenie w wodę.....</i>	<i>36</i>
3.9.6. <i>Odprowadzenie ścieków</i>	<i>39</i>
4. ZAŁOŻENIA WYJŚCIOWE PROGRAMU	43
4.1. UWARUNKOWANIA ZEWNĘTRZNE OPRACOWANIA PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA POWIATU NAMYSŁOWSKIEGO.	43
4.1.1. <i>Zasady realizacji programu.....</i>	<i>43</i>
4.1.1.1. <i>Polityka Ekologiczna Państwa</i>	<i>43</i>
4.1.1.2. <i>Program Ochrony Środowiska Województwa Opolskiego na lata 2007-2010 z perspektywą do 2014 roku.....</i>	<i>44</i>
5. REALIZACJA POLITYKI EKOLOGICZNEJ POWIATU NAMYSŁOWSKIEGO.....	45
6. ZAŁOŻENIA OCHRONY ŚRODOWISKA POWIATU NAMYSŁOWSKIEGO NA LATA 2010-2013 Z PERSPEKTYWĄ NA LATA 2014-2017	51
6.1. CELE EKOLOGICZNE	51
6.1.1. <i>Kryteria o charakterze organizacyjnym.....</i>	<i>51</i>
6.1.2. <i>Kryteria o charakterze środowiskowym.....</i>	<i>51</i>
6.1.3. <i>Cele ekologiczne dla Powiatu Namysłowskiego.....</i>	<i>52</i>
7. KIERUNKI DZIAŁAŃ SYSTEMOWYCH.....	53
7.1. UWZGLĘDNIENIE ZASAD OCHRONY ŚRODOWISKA W STRATEGIACH SEKTOROWYCH	53
7.1.1. <i>Cel średniokresowy do 2017 r.....</i>	<i>53</i>
7.2. ZARZĄDZANIE ŚRODOWISKOWE	53
7.2.1. <i>Cel średniokresowy do 2017 r.....</i>	<i>53</i>
7.3. UDZIAŁ SPOŁECZEŃSTWA W DZIAŁANIACH NA RZECZ OCHRONY ŚRODOWISKA	54
7.3.1. <i>Cel średniokresowy do 2017 r.....</i>	<i>55</i>
7.4. ODPOWIEDZIALNOŚĆ ZA SZKODY W ŚRODOWISKU.....	55
7.4.1. <i>Cel średniokresowy do 2017 r.....</i>	<i>56</i>
8. OCHRONA ZASOBÓW NATURALNYCH	57
8.1. OCHRONA PRZYRODY.....	57
8.1.1. <i>Cel średniokresowy do 2017 r.....</i>	<i>64</i>
8.2. OCHRONA I ZRÓWNOWAŻONY ROZWÓJ LASÓW	66
8.3. RACJONALNE GOSPODAROWANIE ZASOBAMI WODNYMI.....	69
8.3.1. <i>Cel średniokresowy do 2017 r.....</i>	<i>69</i>
8.4. KSZTAŁTOWANIE STOSUNKÓW WODNYCH I OCHRONA PRZED POWODZIĄ	69
8.4.1. <i>Cel średniokresowy do 2017 r.....</i>	<i>72</i>
8.5. OCHRONA POWIERZCHNI ZIEMI	72
8.5.1. <i>Cel średniokresowy do 2017 r.....</i>	<i>73</i>

**PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA POWIATU NAMYSŁOWSKIEGO NA LATA 2010-2013 Z PERSPEKTYWĄ NA LATA 2014-2017**

8.6. GOSPODAROWANIE ZASOBAMI GEOLOGICZNYMI.....	76
8.6.1. Cel średniookresowy do 2017 r.....	78
9. POPRAWA JAKOŚCI ŚRODOWISKA I BEZPIECZEŃSTWA EKOLOGICZNEGO.....	79
9.1. ŚRODOWISKO A ZDROWIE.....	79
9.1.1. Cel średniookresowy do 2017 r.....	79
9.2. JAKOŚĆ POWIETRZA.....	79
9.2.1. Cel średniookresowy do 2017.....	86
9.3. OCHRONA WÓD.....	88
9.3.1. Cel średniookresowy do 2017 r.....	98
9.4. GOSPODARKA ODPADAMI	99
9.5. ODDZIAŁYWANIE HAŁASU.....	99
9.5.1. Cel średniookresowy do 2017.....	105
9.6. ODDZIAŁYWANIE PÓL ELEKTROMAGNETYCZNYCH.....	106
9.6.1. Cel średniookresowy do 2017 r.....	109
9.7. POWAŻNE AWARIE	109
9.7.1. Cel średniookresowy do 2017 r.....	112
9.8. WYKORZYSTANIE ODNAWIALNYCH ŹRÓDEŁ ENERGII	112
9.8.1. Cel średniookresowy do 2017 r.....	116
10. HARMONOGRAM REALIZACJI PRZEDSIĘWZIĘĆ NA LATA 2010 – 2013.	117
11. SPOSÓB KONTROLI ORAZ DOKUMENTOWANIA REALIZACJI PROGRAMU.....	122
12. ZARZĄDZANIE PROGRAMEM OCHRONY ŚRODOWISKA	124
13. ASPEKTY FINANSOWE REALIZACJI PROGRAMU	126
15. LITERATURA.....	128

Spis rysunków:

Rysunek 1. Powiat Namysłowski na tle podziału administracyjnego województwa opolskiego.....	11
Rysunek 2. Powiat Namysłowski na tle podziału fizycznogeograficznego Polski (Kondracki,2002)	12
Rysunek 3. Strefy funkcjonalno przestrzenne województwa opolskiego	14
Rysunek 4. Użytkowanie gruntów w Powiecie Namysłowskim.	16
Rysunek 5. Przebieg gazociągów przez teren Powiatu Namysłowskiego.	29
Rysunek 6. Przebieg linii energetycznych na terenie województwa opolskiego.	31
Rysunek 7. Sieć dróg Powiatu Namysłowskiego	33
Rysunek 8. Mapa pogładowa połączeń kolejowych na terenie Powiatu Namysłowskiego.	35
Rysunek 9. Mapa Natura 2000 Lasy Barucickie.	64
Rysunek 10. Główne inwestycje Programu dla Odry 2006.....	71
Rysunek 11. Punkty monitoringu operacyjnego i diagnostycznego na terenie województwa opolskiego w 2007r.	90
Rysunek 12. Główne zbiorniki wód podziemnych w województwie opolskim.....	94
Rysunek 13. Schemat zarządzania programem ochrony środowiska.	124

Spis tabel:

Tabela 1. Struktura użytkowania gruntów w Powiecie Namysłowskim	16
Tabela 2. Liczba ludności w Powiecie Namysłowskim.	21
Tabela 3. Podział podmiotów gospodarki narodowej.....	21
Tabela 4. Liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarczych w powiecie w latach 2005-2009. ...	21
Tabela 5. Struktura gospodarstw rolnych na terenie Powiatu Namysłowskiego.....	23
Tabela 6. Struktura głównych zasiewów w powiecie namysłowskim wg Powszechnego Spisu Rolnego 2002.	23
Tabela 7. Bonitacja gruntów w Powiecie Namysłowskim - stan na 01.2007r.....	24

**PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA POWIATU NAMYSŁOWSKIEGO NA LATA 2010-2013 Z PERSPEKTYWĄ NA LATA 2014-2017**

Tabela 8. Źródła o mocy powyżej 5 MW _t w Powiecie Namysłowskim:	25
Tabela 9. Charakterystyka kotłów.....	26
Tabela 10. Struktura pokrycia potrzeb cieplnych poszczególnych gmin w Powiecie Namysłowskim w [%].	27
Tabela 11. Udział ciepła z systemów ciepłowniczych w pokryciu potrzeb cieplnych Powiatu Namysłowskiego w [%]:	27
Tabela 12. Struktura zapotrzebowania na moc cieplną gmin Powiatu Namysłowskiego.....	28
Tabela 13. Parametry sieci gazowej Powiatu Namysłowskiego 1995-2008.....	28
Tabela 14. Dostęp do sieci gazowej w gminach Powiatu Namysłowskiego.	29
Tabela 15. Wykaz dróg Powiatowych na terenie Powiatu Namysłowskiego.....	33
Tabela 16. Wskaźnik zwodociągowania powiatów województwa opolskiego.	36
Tabela 17. Zwodociągowanie i skanalizowanie gmin w Powiecie Namysłowskim w [%]:.....	36
Tabela 18. Sieć wodociągowa w Powiecie Namysłowskim.....	38
Tabela 19. Wskaźnik skanalizowania powiatów województwa opolskiego.	39
Tabela 20. Oczyszczalnie ścieków na terenie Powiatu Namysłowskiego.	40
Tabela 21. Sieć kanalizacyjna w Powiecie Namysłowskim.....	42
Tabela 22. Dane odnośnie gospodarki ściekowej w Powiecie Namysłowskim w 2008r.....	42
Tabela 23. Wykaz pomników przyrody na terenie Powiatu Namysłowskiego.	60
Tabela 24. Wykaz parków pałacowych i dworskich na terenie Powiatu Namysłowskiego.	61
Tabela 25. Udział procentowy powierzchni obszarów chronionych w powiatach województwa opolskiego.	62
Tabela 26. Udział powierzchni obszarów chronionych w gminach Powiatu Namysłowskiego.....	62
Tabela 27. Wskaźnik leśistości poszczególnych gmin Powiatu Namysłowskiego.	66
Tabela 28. Oznaczone parametry w glebach Powiatu Namysłowskiego.	74
Tabela 29. Zasobność gleb Powiatu Namysłowskiego w makroelementy.	75
Tabela 30. Zawartość metali ciężkich gleb Powiatu Namysłowskiego.	75
Tabela 31. Lokalizacja i parametry stacji pomiarowych na terenie Powiatu Namysłowskiego.....	81
Tabela 32. Wyniki bieżącej oceny jakości powietrza za rok 2009.	82
Tabela 33. Wyniki bieżącej oceny jakości powietrza za rok 2008.	82
Tabela 34. Przekroje pomiarowo – kontrolne wód powierzchniowych w 2007 r. na terenie Powiatu Namysłowskiego.....	89
Tabela 35. Ocena ogólna wód powierzchniowych kontrolowanych w 2007 roku.	91
Tabela 36. Wyniki oceny eutrofizacji jednolitych części wód powierzchniowych w ppk w 2007r.....	92
Tabela 37. Charakterystyka zbiorników wód podziemnych na terenie Powiatu Namysłowskiego....	95
Tabela 38. Charakterystyka punktu pomiarowego w miejscowości Wojciechów (Gmina Wilków) ..	95
Tabela 39. Punkty pomiarowe PEM w Powiecie Namysłowskim.	107
Tabela 40. Urządzenia nadawczo – odbiorcze telefonii komórkowej na terenie Powiatu Namysłowskiego.....	108
Tabela 41. Jednostki OSP działające w ramach KSRRG na terenie Powiatu Namysłowskiego:	111
Tabela 42. Priorytetowe cele krótkookresowe na terenie Powiatu Namysłowskiego w latach 2010-2013.....	117
Tabela 43. Wskaźniki efektywności realizacji celów Programu ochrony środowiska Powiatu Namysłowskiego.....	122
Tabela 44. Najważniejsze działania w ramach zarządzania środowiskiem.....	125
Tabela 45. Podział środków w ramach poszczególnych Priorytetów RPO WO 2007 – 2013 [w Euro].	126
Tabela 46. Środki finansowe przeznaczone na ochronę środowiska w latach 2007–2013 (w mln EU).	127

WYKAZ SKRÓTÓW

ARiMR	<i>Agencja Rozwoju i Modernizacji Rolnictwa</i>
ECONET	<i>Krajowa Sieć Ekologiczna</i>
EFRROW	<i>Europejski Fundusz Rolny Rozwoju Obszarów Wiejskich</i>
EMAS	<i>Eco Management and Audit Scheme Wspólnotowy System Ekozarządzania i Audytu</i>
GPZ	<i>Główny Punkt Zasilania</i>
GSM	<i>Global System for Mobile Communication - standard telefonii komórkowej</i>
GZWP	<i>Główny Zbiornik Wód Podziemnych</i>
JCW	<i>Jednolite Części Wód Podziemnych</i>
KAG	<i>Kategorie Agronomiczne Gleb</i>
KSE	<i>Krajowy System Energetyczny</i>
KSRG	<i>Krajowy System Ratowniczo Gaśniczy</i>
MEW	<i>Małe Elektrownie Wodne</i>
MŚ	<i>Minister Środowiska</i>
OCHK	<i>Obszar Chronionego Krajobrazu</i>
OSP	<i>Ochotnicza Straż Pożarna</i>
PEM	<i>Promieniowanie elektromagnetyczne</i>
PEP	<i>Polityka Ekologiczna Państwa</i>
PGR	<i>Państwowe Gospodarstwa Rolne</i>
PIG	<i>Państwowy Instytut Geologiczny</i>
PIP	<i>Państwowa Inspekcja Pracy</i>
PIS	<i>Państwowa Inspekcja Sanitarna</i>
PKP	<i>Polskie Koleje Państwowe</i>
PN	<i>Polska Norma</i>
ppk	<i>Punkt pomiarowo kontrolny</i>
PROW	<i>Program Rozwoju Obszarów Wiejskich</i>
PSE	<i>Polskie Sieci Energetyczne</i>
PSP	<i>Państwowa Straż Pożarna</i>
PSSE	<i>Powiatowa Stacja Sanitarno Epidemiologiczna</i>
RPO WO	<i>Regionalny Program Operacyjny Województwa Opolskiego</i>
SDR	<i>Średni dobowy ruch współczynnik przeliczeniowy</i>
SRP	<i>Stacja redukcyjno-pomiarowa</i>
THM	<i>Trihalometanol</i>
UE	<i>Unia Europejska</i>
UMTS	<i>Universal Mobile Telecommunication System – Uniwersalny System Telekomunikacji Ruchomej</i>
WFOŚiGW	<i>Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej</i>
WHO	<i>World Health Organization Światowa Organizacja Zdrowia</i>
WIOŚ	<i>Wojewódzki Inspektor Ochrony Środowiska</i>
WWA	<i>Węglowodory aromatyczne</i>
RLM	<i>Równoważna liczba mieszkańców</i>
RZGW	<i>Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej</i>
WUS	<i>Wojewódzki Urząd Statystyczny</i>
WZMiUW	<i>Wojewódzki Związek Melioracji i Urządzeń Wodnych</i>
WSSE	<i>Wojewódzka Stacja Sanitarno Epidemiologiczna</i>
VLF	<i>Very Low Frequency – fale bardzo długie</i>
ZZR	<i>Zakład o zwiększonym ryzyku wystąpienia poważnej awarii przemysłowej</i>
ZDR	<i>Zakład o dużym ryzyku wystąpienia poważnej awarii przemysłowej</i>

1. WPROWADZENIE

Rozwój cywilizacyjny i wielokierunkowa ekspansja człowieka spowodowały, szczególnie na terenach od wielu lat objętych presją przemysłu oraz gospodarstw rolnych (byłych PGR-ów), znaczną degradację środowiska naturalnego – zanieczyszczenie jego poszczególnych komponentów, wyczerpywanie się zasobów surowcowych, ginięcie gatunków zwierząt i roślin, a także pogorszenie stanu zdrowia ludności na terenach przeobrażonych na niespotykaną dotychczas skalę. Dlatego przyjmuje się, że jednym z najważniejszych praw człowieka jest prawo do życia w czystym środowisku. Konstytucja RP z dnia 2 kwietnia 1997 roku stanowi, że Rzeczpospolita Polska zapewnia ochronę środowiska, kierując się zasadą zrównoważonego rozwoju.

Zrównoważony rozwój to taki rozwój społeczno-gospodarczy, w którym następuje proces integrowania działań politycznych, gospodarczych i społecznych, z zachowaniem równowagi przyrodniczej oraz trwałości podstawowych procesów przyrodniczych, w celu zagwarantowania możliwości zaspokajania podstawowych potrzeb poszczególnych społeczności lub obywateli zarówno współczesnego pokolenia, jak i przyszłych pokoleń. Istota rozwoju zrównoważonego polega więc na tym, aby zapewnić zaspokojenie obecnych potrzeb bez ograniczania przyszłym generacjom możliwości rozwoju.

Wskazane zostało również, że ochrona środowiska jest obowiązkiem władz publicznych, które poprzez swoją politykę powinny zapewnić bezpieczeństwo ekologiczne. Powiaty należą do władz publicznych, zatem na nich również spoczywa obowiązek wykonywania zadań z zakresu ochrony środowiska oraz odpowiedzialność za jakość życia mieszkańców. Dodatkowym wyzwaniem stało się członkostwo w Unii Europejskiej oraz związane z nim wymogi. Trudnym zadaniem, czekającym samorządy jest wdrożenie tych przepisów i osiągnięcie standardów UE w zakresie m.in. ochrony środowiska.

Efektywność działań w zakresie ochrony dziedzictwa przyrodniczego zależy przede wszystkim od polityki i rozwiązań przyjętych na szczeblu lokalnym oraz pozyskania zainteresowania i zrozumienia ze strony społeczności lokalnych. Działania takie, aby były skuteczne, muszą być prowadzone zgodnie z opracowanym uprzednio programem, sporządzonym na podstawie wnikliwej analizy sytuacji w danym rejonie. Zadanie takie ma spełniać wieloletni program ochrony środowiska. Program jest dokumentem planowania strategicznego, wyrażającym cele i kierunki polityki ekologicznej samorządu Powiatu Namysłowskiego i określającym wynikające z niej działania. Tak ujęty Program będzie wykorzystywany jako główny instrument strategicznego zarządzania powiatem w zakresie ochrony środowiska, podstawa tworzenia programów operacyjnych i zawierania kontraktów z innymi jednostkami administracyjnymi i podmiotami gospodarczymi, przesłanka konstruowania budżetu powiatu, płaszczyzna koordynacji i układ odniesienia dla innych podmiotów polityki ekologicznej, podstawa do ubiegania się o fundusze celowe. Cele i działania proponowane w Programie ochrony środowiska posłużą do tworzenia warunków dla takich zachowań ogółu społeczeństwa Powiatu Namysłowskiego, które służyć będą poprawie stanu środowiska przyrodniczego. Realizacja celów wytyczonych w programie powinna spowodować polepszenie warunków życia mieszkańców przy zachowaniu walorów środowiska naturalnego na terenie powiatu.

Program ochrony środowiska przedstawia aktualny stan środowiska, określa hierarchię niezbędnych działań zmierzających do poprawy tego stanu, umożliwia koordynację decyzji administracyjnych oraz wybór decyzji inwestycyjnych podejmowanych przez różne podmioty i instytucje. Sam program nie jest dokumentem stanowiącym, ingerującym w uprawnienia poszczególnych jednostek administracji rządowej i samorządowej oraz podmiotów użytkujących środowisko. Należy jednak oczekiwać, że poszczególne jego wytyczne i postanowienia będą respektowane i uwzględniane w planach szczegółowych i działaniach inwestycyjnych w zakresie ochrony środowiska.

Zakłada się, że kształtowanie polityki ekologicznej w Powiecie Namysłowskim będzie miało charakter procesu ciągłego, z jednoczesnym zastosowaniem metody programowania "kroczącego", polegającej na cyklicznym weryfikowaniu perspektywicznych celów w przekrojach etapowych i wydłużaniu horyzontu czasowego Programu w jego kolejnych edycjach.

2. METODYKA OPRACOWANIA PROGRAMU I GŁÓWNE UWARUNKOWANIA PROGRAMU

Sposób opracowania Programu został podporządkowany metodologii właściwej dla planowania strategicznego, polegającej na:

- **określeniu diagnozy stanu środowiska przyrodniczego** dla Powiatu Namysłowskiego, zawierającej charakterystyki poszczególnych komponentów środowiska wraz z oceną stanu;
- **określeniu kreatywnej części Programu** poprzez konkretyzację (uszczegółowienie) celów głównych oraz ich operacjonalizację w postaci sformułowania listy działań;
- **scharakteryzowaniu uwarunkowań realizacyjnych Programu** w zakresie rozwiązań prawno-instytucjonalnych, źródeł finansowania, ocen oddziaływania na środowisko planowania przestrzennego;
- **określeniu zasad monitorowania.**

Źródłami informacji dla Programu były materiały uzyskane ze Starostwa Powiatowego w Namysłowie, Wojewódzkiego Urzędu Statystycznego, Urzędu Marszałkowskiego Województwa Opolskiego, urzędów gmin Powiatu Namysłowskiego, a także prace instytutów i placówek naukowo – badawczych z zakresu ochrony środowiska oraz gospodarki odpadami, jak również dostępna literatura fachowa.

Jako punkt odniesienia dla programu ochrony środowiska przyjęto aktualny stan środowiska oraz stan infrastruktury ochrony środowiska na dzień 31.12.2009.

Program oparty jest na zapisach następujących dokumentów:

- *Prawo ochrony środowiska z 27 kwietnia 2001 roku* (Dz.U. z 2008 r. nr 25, poz. 150 – tekst jednolity). Definiuje ono ogólne wymagania w odniesieniu do programów ochrony środowiska opracowywanych dla potrzeb województw, powiatów i gmin.
- *Polityka Ekologiczna Państwa w latach 2009 – 2012 z perspektywą do roku 2016*”. – Warszawa 2008 r. Zgodnie z zapisami tego dokumentu Program winien definiować:
 - stan wyjściowy
 - cele średniookresowe do 2016 roku
 - kierunki działań w latach 2009 – 2012
 - monitoring realizacji Programu
 - nakłady finansowe na wdrożenie Programu
- Cele i zadania ujęte w kilku blokach tematycznych, a mianowicie:
 - kierunki działań systemowych,
 - ochrona zasobów naturalnych,
 - poprawa jakości środowiska i bezpieczeństwa ekologicznego.
- *Program Ochrony Środowiska Województwa Opolskiego na lata 2007-2010 z perspektywą do roku 2014.*

W dokumentach tych określono długoterminową politykę ochrony środowiska odpowiednio dla województwa opolskiego oraz Powiatu Namysłowskiego, przedstawiono cele krótkoterminowe i sposób ich realizacji, określono sposoby zarządzania środowiskiem i aspekty finansowe realizacji programu.

- *Wytyczne do sporządzania programów ochrony środowiska na szczeblu regionalnym i lokalnym*, które podają sposób i zakres uwzględniania polityki ekologicznej państwa w programach ochrony środowiska oraz wskazówki, co do zawartości programów. W powiatowym programie powinny być uwzględnione:
 - *zadania koordynowane* (pod zadaniami koordynowanymi należy rozumieć pozostałe zadania związane z ochroną środowiska i racjonalnym wykorzystaniem zasobów naturalnych, które są finansowane ze środków przedsiębiorstw oraz ze środków zewnętrznych, będących w dyspozycji organów i instytucji szczebla centralnego, bądź instytucji działających na terenie powiatu, ale podległych bezpośrednio organom centralnym)
 - *zadania własne powiatu* (pod zadaniami własnymi należy rozumieć te przedsięwzięcia, które będą finansowane w całości lub częściowo ze środków budżetowych i pozabudżetowych będących w dyspozycji powiatu),

**PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA POWIATU NAMYSŁOWSKIEGO NA LATA 2010-2013 Z PERSPEKTYWĄ NA LATA 2014-2017**

Niniejszy dokument będzie uszczegóławiany, korygowany i koordynowany z projektowanymi obecnie dokumentami wyższego szczebla oraz aktami wykonawczymi do ustawy "Prawo ochrony środowiska" i do kilkunastu ustaw komplementarnych, których treść powinna być uwzględniana w Programie.

3. CHARAKTERYSTYKA POWIATU NAMYSŁOWSKIEGO

3.1. Informacje ogólne

W wyniku reformy administracyjnej 1 stycznia 1999 roku Namysłów stał się stolicą powiatu Namysłowskiego. Stanowi siedzibę administracji lokalnej zapewniając dla pięciu pozostałych gmin powiatu Namysłowskiego obsługę w zakresie oświaty ponadpodstawowej, ochrony zdrowia, bankowo-finansową, skarbową, urzędu pracy oraz ubezpieczeń społecznych, a także obsługę dróg publicznych, ochronę pożarową, sanitarno-epidemiologiczną i geodezyjną. W skład powiatu wchodzi:

- gminy wiejskie: Domaszowice, Pokój, Świerczów, Wilków,
- gminy miejsko-wiejskie: Namysłów,
- miasta: Namysłów.

Powiat, a w szczególności Namysłów, mają wszelkie atuty położenia poza strefą wielkomiejskiej uciążliwości i większość zalet obszaru mogącego korzystać z dobrodziejstw stolic regionów: Wrocławia i Opola.

Rozwinięty układ dróg zapewnia doskonałe połączenie z Brzegiem, Oławą (autostrada A-4), Oleśnicą, Sycowem, Kępem (trasa Wrocław-Warszawa) oraz Kluczborkiem (trasa Poznań-Katowice).

Namysłów jest miastem, w którym się dobrze mieszka. Wrażenie architektonicznego ładu podkreśla czystość, wszechobecna zieleń skwerów, alei, parków i nadwidawskich błoni oraz sprawnie funkcjonujący układ komunikacyjny. Mieszkańcy i goście mają do dyspozycji liczne tereny rekreacyjne i obiekty sportowe. Miła atmosfera miasta, dobra oferta edukacyjna oraz obecność urzędów i instytucji sprawiają, iż przybywający na dłużej nie mają problemów z osiedleniem się i zapewnieniem rodzinie dobrych warunków życia.

Wioski zdobią kościołki - jak ten drewniany w Michalicach z ludowymi polichromiami z XVII w. lub czternastowieczny kościół w Strzelcach będący przykładem warownego gotyku śląskiego. W Smogorzowie, jeżeli wierzyć legendzie, w podziemiach nie istniejącej już drewnianej katedry, spoczywają prochy pierwszych wrocławskich biskupów, którzy właśnie tam mieli tymczasową siedzibę. W Gręboszowie i Pokoju zostały pamiątki po rezydujących rodach Henckel von Donnersmarck i Württemberg (z rodziny tej wywodziła się m.in. cesarzowa Rosji - Maria Fiedorowna, żona cara Pawła I), np. piękny przykościelny cmentarz w Gręboszowie z przełomu XVIII i XIX wieku, czy klasycystyczne rzeźby i budowle olbrzymiego zespołu parkowego w Pokoju.

Ozdobą powiatu jest płynąca przez Namysłów rzeka Widawa, na tyle czysta, że osiedliły się nad nią bobry i wydry oraz rzeka Stobrawa, która przecina Stobrawski Park Krajobrazowy, gdzie występują m.in.: orły bieliki, czarne bociany i zimorodki. Wśród lasów, łąk i pól rozpościerają się atrakcyjne tereny łowieckie, a gospodarstwa agroturystyczne oferują noclegi i posiłki.

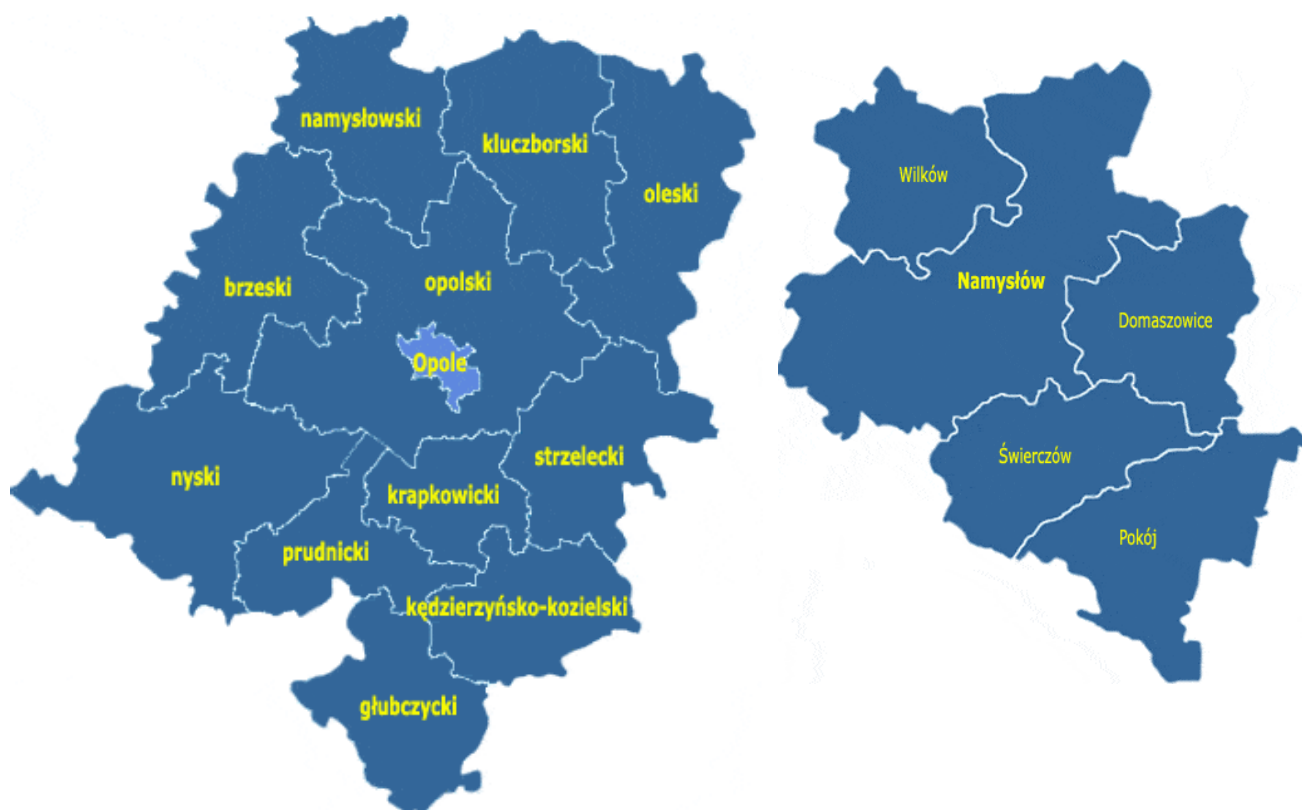
Na Widawie, w Michalicach, powstał malowniczy zbiornik retencyjny. Akwen o długości 3 km, powierzchni 100 ha - doskonale nadaje się do uprawiania windsurfingu.

Dzięki tym wszystkim przymiotom powiat ma ofertę dla turystów pieszych, rowerzystów, zmotoryzowanych, myśliwych, wędkarzy, miłośników przyrody i jazdy konnej.

Inwestorzy docenili miejscowe walory lokując tu siedziby swoich firm. W Namysłowie obecne są firmy niemieckie: producent lodów Nestle S.A. oraz producent wkładów grzejnych do kuchni elektrycznych i programatorów sprzętu AGD - Diehl Control Polska; zakład obróbki szkła Glaspol Sp. z o.o.; w Browarze Namysłów ulokował się kapitał amerykańskiej Polonii; kapitał duński reprezentuje Velux - producent okien. Powiat i gminy dysponują szeroką ofertą terenów inwestycyjnych, a administracje gmin oraz powiatu pomagają firmom w realizacji planów.

Miarą aktywności samorządów gmin i powiatu jest współpraca z partnerami zagranicznymi: z gminą Nebelschütz w Saksonii, miastem Jaremcze na Ukrainie, miastem Linz w Nadrenii-Palatynacie, a także z czeskim Hlučinem. Partnerem dla Pokoju jest gmina Hochspeyer w Nadrenii-Palatynacie. Również w tym landzie powiat namysłowski ma partnera - powiat Neuwied.

Rysunek 1. Powiat Namysłowski na tle podziału administracyjnego województwa opolskiego

Źródło: www.gminy.pl

3.2. Położenie geograficzne i administracyjne

Powiat Namysłowski to obszar leżący w północno-zachodniej części województwa opolskiego, obejmujący: Gminę miejsko-wiejską Namysłów, Gminę wiejską Wilków, Gminę wiejską Domaszowice, Gminę wiejską Świerczów, Gminę wiejską Pokój. Powiat Namysłowski jest jednym z dwunastu powiatów Opolszczyzny. W strukturze osadniczej przeważają miejscowości wiejskie 87. W województwie opolskim Powiat Namysłowski stanowi ok. 8 % pod względem powierzchni i ok. 5 % pod względem zaludnienia.

Powiat graniczy od północy z powiatem kępińskim (woj. wielkopolskie), od wschodu z powiatem kluczborskim, od południowego-wschodu i południa z powiatem opolskim, od południowego-zachodu z powiatem brzeskim i od północnego-zachodu z powiatem oleśnickim (woj. dolnośląskie).

Powierzchnia powiatu wynosi 748,18 km², co stanowi ok. 8 % ogólnej powierzchni województwa opolskiego. Powiat Namysłowski zamieszkuje 43 227 mieszkańców (stan na 31.12.2009r.) i pod tym względem zajmuje ostatnie miejsce w województwie opolskim. Gęstość zaludnienia wynosi ok. 58 osób na km² (stan na 31.12.2009r.).

Gminę Namysłów zamieszkuje 25 633 mieszkańców, z czego 15 947 mieszkańców to ludność miejska. Gmina Domaszowice zamieszkiwana jest przez 3 824 mieszkańców. Na terenach Gminy Pokój mieszka 5 411 osób. Gminę Świerczów zamieszkuje 3 679 osób, a Gminę Wilków 4 680 osób (stan na 31.12.2009 r.).

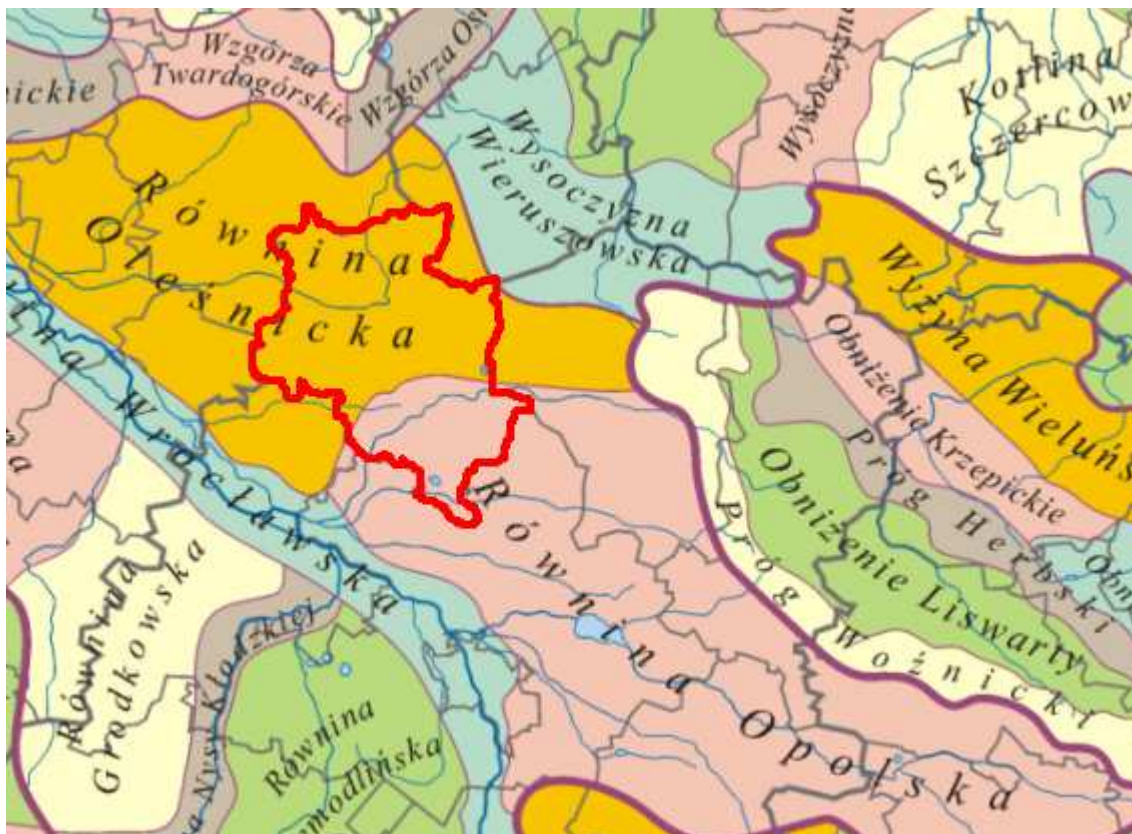
Według regionalizacji fizycznogeograficznej (Kondracki, 2002r.) Powiat Namysłowski położony jest w:

- Prowincji – Niż Środkowoeuropejski
- Podprowincji – Niziny Środkowopolskie
- Makroregionie – Nizina Śląska
- Mezoregionie:
 - Równina Oleśnicka – północna i środkowa część powiatu
 - Równina Opolska – południowa część powiatu

**PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA POWIATU NAMYSŁOWSKIEGO NA LATA 2010-2013 Z PERSPEKTYWĄ NA LATA 2014-2017**

Równina Oleśnicka położona jest na północny zachód od Równiny Opolskiej. Jej wschodnią granicę stanowi rzeka Stobrawa. Pod względem geologicznym jest to obszar monokliny śląsko-krakowskiej i monokliny przedsudeckiej, pokryty osadami plejstoceńskimi i holoceniowymi - iłami, piaskami, żwirami, glinami oraz lessami. Duże obszary w północnej części pokryte są piaszczystymi osadami sandrowymi. W części południowej przeważają gliny zlodowceńskie środkowopolskich. Z kolei podłoże Równiny Opolskiej stanowi monoklina śląsko-krakowskiej, pokryta osadami plejstoceńskimi i holoceniowymi - iłami, piaskami, żwirami, glinami oraz lessami. Duże obszary pokryte są osadami piaszczystymi. Północna granica Równiny Opolskiej przebiega przez środkową część Powiatu Namysłowskiego w kierunku północny-zachód – południowy-wschód.

Rysunek 2. Powiat Namysłowski na tle podziału fizycznogeograficznego Polski (Kondracki, 2002)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Regionalizacji fizycznogeograficznej, J. Kondracki, 2002 r.

— Granica Powiatu Namysłowskiego

3.3. Warunki klimatyczne

Klimat obszaru kształtuje się pod wpływem położenia geograficznego, rozmieszczenia wód, charakteru rzeźby terenu, rodzaju gleb, charakteru szaty roślinnej, ale także pod wpływem intensywności zainwestowania.

Powiat Namysłowski pod względem warunków klimatycznych należy do:

- rejonu nadodrzańskiego (wg A. Schmucka) – rejon ten charakteryzuje się najwyższymi w województwie opolskim średnimi temperaturami rocznymi, najdłuższym okresem wegetacyjnym oraz niższymi, niż na pozostałym jego obszarze, średnimi opadami rocznymi,
- typu klimatu podgórnego nizin i kotlin (wg regionalizacji klimatycznej Romera), który charakteryzuje się dużą łagodnością i najdłuższym okresem gospodarczym oraz wegetacyjnym w Polsce.

**PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA POWIATU NAMYSŁOWSKIEGO NA LATA 2010-2013 Z PERSPEKTYWĄ NA LATA 2014-2017**

Region, w obrębie którego znajduje się Powiat Namysłowski, w zakresie stosunków termicznych należy do jednych z cieplejszych w Polsce. Według W. Okołowicza i D. Martyn obszar ten położony jest w obrębie śląsko-wielkopolskiego regionu klimatycznego.

Średnia temperatura w roku w powiecie wynosi około 8,0° C. Najcieplejszym miesiącem jest lipiec ze średnią temperaturą 18°C, a najchłodniejszym styczeń – 1,8°C. Ujemną średnią temperaturę notuje się tylko w styczniu i w lutym. Przedwiośnie jest wczesne, bo zaczyna się już około 20 lutego i trwa krótko (30 – 40 dni). Wiosna zaczyna się około 25 marca i trwa około 70 dni. Lato, jako termiczna pora roku, jest długie i ciepłe. Rozpoczyna się 1 – 5 czerwca, a kończy około 5 września. Zima z kolei jest krótka i trwa od ok. 20 grudnia do 20 lutego.

Okres wegetacyjny rozpoczyna się pod koniec marca, a kończy w pierwszej dekadzie listopada. Trwa więc przez około 220 dni, a jego średnia temperatura wynosi +14°C. Średnia suma opadów atmosferycznych waha się od 450 mm do 800 mm. Największe opady notuje się w miesiącach letnich, tj. w czerwcu, w lipcu i sierpniu, w których to często zdarzają się gwałtowne ulewy i burze. Najmniej opadów przypada na luty. Z kolei największą wilgotność powietrza odnotowuje się w miesiącach późno jesiennych i zimowych (listopad i grudzień), które są powodem występowania gęstych mgieł (30 - 40 dni w roku). Na okres wegetacyjny przypada od 62% - 65% opadów rocznych.

Na terenie strefy przeważają w ciągu roku wiatry południowe, południowo - zachodnie i północno - zachodnie. Najrzadziej występują wiatry z kierunku wschodniego, południowo - wschodniego i północno - wschodniego. Przeważają wiatry słabe o prędkościach od 0 – 2 m/s i 2 – 5 m/s. Bardzo często występują cisze atmosferyczne, które odnotowuje się w około 15% dni w roku. Najmniej wietrznym miesiącem jest sierpień.

3.4. Ukształtowanie powierzchni, geomorfologia, geologia

Powiat Namysłowski leży w obrębie Równiny Oleśnickiej i Równiny Opolskiej. Równina Oleśnicka to mezoregion wchodzący w skład Niziny Śląskiej. Pod względem geologicznym jest to obszar monokliny śląsko-krakowskiej i monokliny przedsudeckiej, pokryty osadami plejstoceniowymi i holoceniowymi - iłami, piaskami, żwirami, glinami oraz lessami. Duże obszary w północnej części pokryte są piaszczystymi osadami sandrowymi. Jedną z charakterystycznych cech krajobrazu na południu regionu są piaszczyste wzniesienia. Najwięcej wzniesień znajduje się w okolicy Świerczowa i Dąbrowy Namysłowskiej. Krajobraz północno-zachodniej części powiatu jest starszy od ostatniego zlodowacenia i ma charakter moreny dennej. Powierzchnia, pierwotnie bardziej urozmaicona, została przez płynące wody zrównana, a sama struktura moreny uległa spiaszczeniu na skutek wymycia z niej drobniejszych składników gliniastych. Jako obszary żyzniejsze wyróżniają się tereny lessowe lub te w obrębie których morena denna została mniej przemyta i zachowała swój gliniasty charakter.

Krajobraz Ziemi Namysłowskiej został ukształtowany przede wszystkim w okresie zlodowaceń i został sklasyfikowany jako tzw. krajobraz fluwioglacjalny. Zróznicowanie rzeźby terenu sprowadza się do niewielkich morenowych wzniesień, płaskich równin denudacyjnych oraz płytkich obniżeń wykorzystywanych przez ciek wodne.

3.5. Analiza zagospodarowania przestrzennego Powiatu Namysłowskiego.

3.5.1. Struktura zagospodarowania przestrzennego

Strukturę przestrzenną Powiatu Namysłowskiego charakteryzują:

- występujący obszar zabudowy miejskiej (miasto Namysłów),
- średni stopień zalesienia,
- przebieg dróg kolejowych i drogowych o znaczeniu ponadregionalnym i regionalnym.

Struktura przestrzenna powiatu wynika z jej rozwoju oraz działań antropogenicznych współczesnych. Szkielet struktury przestrzennej powiatu wyznaczają:

- układ komunikacyjny (drogi krajowe, wojewódzkie, powiatowe, gminne),
- linie kolejowe,
- doliny rzek,

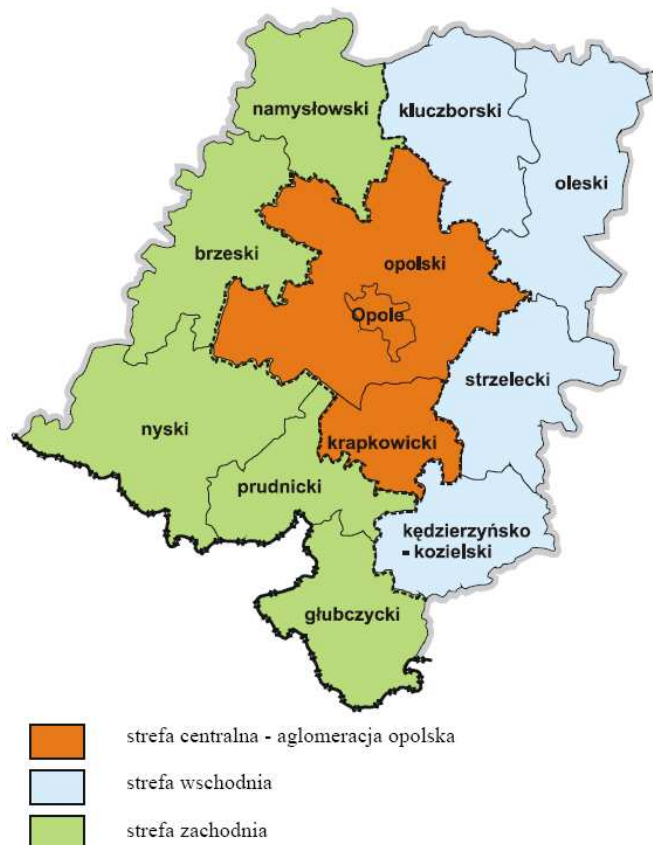
**PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA POWIATU NAMYSŁOWSKIEGO NA LATA 2010-2013 Z PERSPEKTYWĄ NA LATA 2014-2017**

- przebiegające sieci elektroenergetyczne i gazowe, które ze względu na strefy techniczne i zagrożenia wyłączają znaczne ilości terenów z zabudowy (tereny wyznaczone w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego).

Między rozwojem społeczno-gospodarczym danego regionu a zagospodarowaniem przestrzennym istnieje wysoki stopień współzależności. Sposób gospodarowania przestrzenią może zarówno stymulować jak również ograniczać rozwój regionalny. Zgodnie z oceną zagospodarowania przestrzennego zawartą w Strategii Rozwoju Województwa Opolskiego na lata 2000-2015, w województwie opolskim można wyróżnić trzy strefy funkcjonalne:

- **strefa centralna** - aglomeracja opolska związana z węzłowym układem miejsko-przemysłowym Opola, charakteryzująca się licznymi funkcjami metropolitalnymi;
- **strefa wschodnia** z czterema rejonami intensywnej produkcji przemysłowej (kędzierzyńsko-kozielskim, strzelecko-zawadzkim, olesko-praskim i kluczborskim);
- **strefa zachodnia** obejmująca zachodnie i południowe obszary województwa o bardzo korzystnych warunkach przyrodniczych dla intensywnej produkcji rolnej i przetwórstwa rolnospożywczego oraz znacznych walorach wypoczynkowo-turystycznych (m.in. rejon Gór Opawskich, Jezioro Nyskie i Jezioro Otmuchowskie oraz **Powiat Namysławski**)

Rysunek 3. Strefy funkcjonalno przestrzenne województwa opolskiego

Źródło: Strategia Rozwoju Województwa Opolskiego, załącznik 1 – Diagnoza aktualnego stanu województwa opolskiego

W układzie hierarchiczno-funkcjonalnym Powiat Namysławski jest powiatowym ośrodkiem obsługi ponadlokalnej.

Dla Powiatu Namysławskiego typowe są wsie będące niewielkimi jednostkami osadniczymi. W stosunku do tradycyjnej wsi chłopskiej jednostki wiejskie stały się miejscem zamieszkania także ludności związanej z gospodarką miejską.

Miasto Namysłów jest siedzibą władz gminnych i powiatowych i poza funkcją administracyjną pełni również funkcję usługową, przemysłową i mieszkaniową. Jako ośrodek usługowy oddziałuje również na sąsiednie gminy powiatu: Domaszowice, Wilków, Świerczów i Pokój w zakresie obsługi administracyjnej ludności, usług szkolnictwa, służby zdrowia, handlu oraz usług na rzecz rolnictwa.

**PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA POWIATU NAMYSŁOWSKIEGO NA LATA 2010-2013 Z PERSPEKTYWĄ NA LATA 2014-2017**

Miasto stanowi węzeł komunikacyjny. Powiązania funkcjonalne poszczególnych gmin z otaczającą siecią osiedleńczą wynikają z ich położenia w regionie opolskim, w szczególności zaś z sąsiedztwa zespołów mieszkaniowo – usługowych i przemysłowych, a także obsługujących rolnictwo Namysłowa. Ma to istotne znaczenie w funkcjonalnym powiązaniu gmin wiejskich oraz miasta powiatowego, wpływając na wzmożone kontakty poprzez oddziaływanie gospodarcze, kulturowe i środowiskowe. Tereny wiejskie pełnią funkcję usługowo-rolniczą lub typowo rolniczą, stwarzając korzystne warunki do rozwoju przemysłu przetwórstwa rolno-spożywczego, gospodarki rybackiej, leśnictwa, turystyki i rekreacji, rehabilitacji.

Większość miejscowości powiatu ma zabudowę zwartą, czasami liniową, a tylko w niewielkim stopniu rozproszoną. Miejscowość Pokój wyróżnia się układem urbanistycznym (objęty ochroną konserwatorską), rozciągającym się pajęczyną wokół położonego w części centralnej ronda.

W Powiecie Namysłowskim występują wszelkie formy własności nieruchomości. Nieruchomości rolne w większości stanowią własność indywidualną rolników (gospodarstwa rodzinne), aczkolwiek duży areal zajmują także spółdzielnie produkcyjne, czy spółki powstałe po przejściu dawnych PGR-ów.

Zasoby mieszkaniowe należą do właścicieli prywatnych, spółdzielni mieszkaniowych, zasobów komunalnych gmin. Zauważalny jest przyrost mieszkań prywatnych ze względu na udogodnienia stosowane przez gminy przy ich sprzedaży dotychczasowym najemcom.

Zakłady przemysłowe i zakłady usługowe w większej części są sprywatyzowane i prowadzone w formach spółek prawa handlowego, pewną rolę odgrywają także spółdzielnie, spółki pracownicze, spółki komunalne i przedsiębiorstwa państwowe. W Powiecie Namysłowskim występują zatem wszelkie formy własności nieruchomości, jakkolwiek dominuje własność prywatna.

Do mocnych stron Powiatu Namysłowskiego pod względem struktury zagospodarowania przestrzennego należy m.in.:

- wolne tereny pod budownictwo mieszkaniowe i jednorodzinne,
- korzystne ukształtowanie przestrzeni osadniczej miasta Namysłowa,
- bogate zasoby leśne i wodne,
- znaczne walory turystyczne,
- położenie na obszarze Stobrawskiego Parku Krajobrazowego,
- pokłady kruszywa,
- duży potencjał rolny,
- sieć telekomunikacyjna,
- infrastruktura techniczna w Namysłowie, umożliwiająca lokalizację dużych inwestycji (sieć elektryczna, wodno-kanalizacyjna i ciepłownicza),
- rozwinięta sieć drogową,
- tereny pod inwestycje.

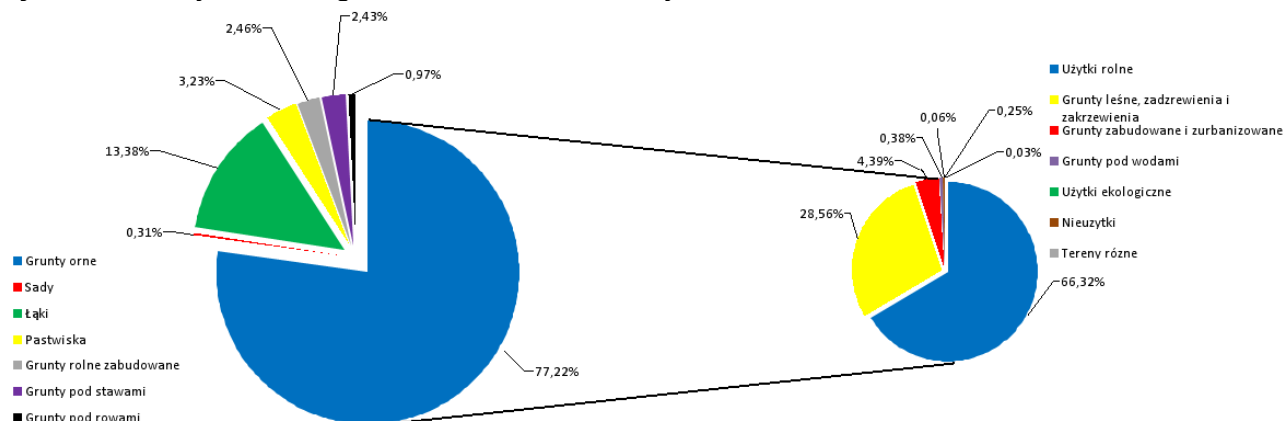
3.5.1.1. Formy użytkowania terenów

W Powiecie Namysłowskim znaczną część obszaru zajmują użytki rolne – 49 622 ha, co stanowi 66,3 % ogólnej powierzchni powiatu. Grunty leśne, zadrzewienia i zakrzewienia zajmują 21 367 ha tj. 28,6 % ogólnej powierzchni powiatu. Wskaźnik ten jest wysoki, bowiem średnia lesistość dla województwa opolskiego wynosi 26,5% a dla kraju 27,5%.

Wśród użytków rolnych dominują grunty orne, które stanowią 51,2% powierzchni powiatu, reszta użytków to łąki – 8,9% i pastwiska – 2,1%. Znikomy udział w zagospodarowaniu użytków rolnych mają sady – 0,2% powierzchni powiatu.

**PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA POWIATU NAMYSŁOWSKIEGO NA LATA 2010-2013 Z PERSPEKTYWĄ NA LATA 2014-2017**

Rysunek 4. Użytkowanie gruntów w Powiecie Namysłowskim.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych pozyskanych ze Starostwa Powiatowego.

W gminach Powiatu Namysłowskiego udział procentowy poszczególnych rodzajów gruntów jest zróżnicowany.

Tabela 1. Struktura użytkowania gruntów w Powiecie Namysłowskim

Lp.	Rodzaj	Wielkość [ha]	% powierzchni Powiatu Namysłowskiego
	Powierzchnia ogólna	74 818	100%
1.	Użytki rolne	49 622	66,3
1.1.	Grunty orne	38 318	51,2
1.2.	Sady	155	0,2
1.3.	Łąki	6 639	8,9
1.4.	Pastwiska	1 605	2,1
1.5.	Grunty rolne zabudowane	1 221	1,7
1.6.	Grunty pod stawami	1 208	1,6
1.7.	Grunty pod rowami	476	0,5
2.	Grunty leśne, zadrzewienia i zakrzewienia	21 367	28,6
2.1.	Lasy	21 163	28,3
2.2.	Grunty zadrzewione i zakrzewione	204	0,3
3.	Grunty zabudowane i zurbanizowane	3 287	4,4
3.1.	Tereny komunikacyjne	2 192	2,9
4.	Grunty pod wodami	286	0,4
5.	Użytki ekologiczne	48	0,07
6.	Nieużytki	186	0,2
7.	Tereny różne	22	0,03

Źródło: Starostwo Powiatowe w Namysłowie, Struktura użytkowania gruntów Powiatu Namysłowskiego, 31.05.2010r.

Cechą szczególną jest mały areal większości indywidualnych gospodarstw rolnych. Utrzymanie rolnictwa na obszarze gminy oraz zwiększenie dochodowości gospodarstw rolnych w powiązaniu z przetwórstwem i rynkiem regionalnym wymaga wzmocnienia w polu strategicznym „Rolnictwo i przetwórstwo” następujących procesów: uporządkowania rolniczej przestrzeni produkcyjnej

**PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA POWIATU NAMYSŁOWSKIEGO NA LATA 2010-2013 Z PERSPEKTYWĄ NA LATA 2014-2017**

poprzez koncentrację gruntów rolnych, ochrony gruntów rolnych i leśnych, zalesienia nieprzydatnych użytków rolnych; wzrostu liczby dużych gospodarstw rolnych, rozwoju gospodarstw rolnych nastawionych na działy specjalne produkcji rolnej (ogrodnictwo, warzywnictwo i hodowla ryb); rozwoju i modernizacji bazy przetwórczej w powiązaniu z regionalnym rynkiem zbytu; rozwoju specjalistycznych usług dla gospodarstw rolnych oraz zwiększenia specjalistycznych szkoleń dla rolników.

3.5.1.2. Zabytki

Przedmiotem ochrony są zachowane elementy struktury przestrzennej o wartości kulturowej, krajobrazowej, a także przyrodniczej np. parki i inne tereny zieleni komponowanej. Ochrona w/w elementów polega głównie na ich zachowaniu, wyeksponowaniu i harmonijnej adaptacji w procesie rozwoju, poprzez powstrzymanie procesów degradacji zabytków, modernizację techniczną obiektów, a także przywracanie im wartości estetycznej poprzez odpowiednie zabiegi konserwatorskie.

Na terenie Powiatu Namysłowskiego znajdują się ruchomości oraz nieruchomości objęte ochroną prawną na podstawie przepisów ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami. Najcenniejsze nieruchomości posiadają wpis do rejestru zabytków prowadzony przez Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków w Opolu. Ochroną prawną objęte są również tereny określone w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego.

Zabytkowe obiekty na terenie Powiatu Namysłowskiego:

Gmina DOMASZOWICE:

Dziedzice

- grób Jana Skali, na cmentarzu par., 1945, nr rej.: 168/88 z 25.02.1988,

Gręboszów

- cmentarz par., k. XVIII, nr rej.: 250/90 z 4.05.1990, mogiły ofiar II wojny światowej, nr rej.: 222/89 z 7.11.1989, zespół pałacowy, XVIII-XIX, nr rej.: 1630/66 z 21.09.1966, pałac (nie istnieje), spichrz, 2 bramy, park, nr rej.: 94/84 z 26.01.1984

Siemysłów

- kościół par. p.w. Wszystkich Świętych, drewn., 1824, 1936 (wieża mur. 1862) nr rej.: 1107/66 z 5.02.1966

Strzelce

- kościół par. p.w. św. Marcina, XIV-XVII, nr rej.: 906/64 z 26.05.1964, park, nr rej.: 44/80 z 29.01.1980

Miasto i gmina NAMYSŁÓW:

Baldwinowice

- kościół fil. p.w. Świętej Trójcy, 1414, nawa i wieża drewn. 1582, XVII, nr rej.: 136/54 z 24.11.1954 (wypis z księgi rejestru), spichrz dworski, pocz. XIX, nr rej.: 1626/66 z 21.09.1966, park dworski, XIX, nr rej.: 35/79 z 22.01.1979

Brzezinka

- dwór, 1818, nr rej.: 1050/65 z 25.06.1965, spichrz, 1829, nr rej.: j.w.

Brzozowiec

- dom nr 25 (d. 45), nr rej.: 385/58 z 15.06.1958, dom nr 65, ok. 1840-1860, nr rej.: 387/58 z 15.06.1958, dom nr 69a, XIX, nr rej.: 386/58 z 15.06.1958, dom nr 73 (d. 72), XIX, nr rej.: 383/58 z 15.06.1958, dom nr 74, 1 poł. XIX, nr rej.: 384/58 z 15.06.1958

Bukowa Śląska

- kościół fil. p.w. św. Jakuba Starszego, 1786, 1869, nr rej.: 1102/66 z 4.02.1966, park, XIX, nr rej.: 93/84 z 26.01.1984

Głuszyna

- stodoła w zagrodzie nr 68, drewn., pocz. XIX, nr rej.: 1628/66 z 21.09.1966 (nie istnieje)

Jastrzębie

- kościół fil. p.w. św. Wawrzyńca, 1826, 1904, nr rej.: 1104/66 z 4.02.1966, zespół dworski, 1 poł. XIX, nr rej.: 1051/65 z 10.06.1965, „willa” (budynek administracyjny), dom mieszkalny, d. poczta, d. inspektorat, oranżeria, nr rej.: 1953/65 z 10.06.1965, kuźnia, ob. dom nr 9, nr rej.: 1952/65 z 10.06.1965, park, nr rej.: 43/80 z 29.01.1980

Józefków (d. Juskie)

- dwór, ob. dom nr 12, 1870, 1915, nr rej.: A-2373/97 z 11.08.1997

**PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA POWIATU NAMYSŁOWSKIEGO NA LATA 2010-2013 Z PERSPEKTYWĄ NA LATA 2014-2017**

Kamienna

- kościół fil. p.w. św. Jadwigi, 1804-1805, nr rej.: 1105/66 z 4.02.1966, kaplica grobowa, na cmentarzu rzym.-kat., 1839, nr rej.: 2092/83 z 18.02.1983

Kowalowice

- kościół par. p.w. Niepokalanego Poczęcia NMP, 2 poł. XIX, nr rej.: A-34/2004 z 17.12.2004, park, nr rej.: 41/80 z 29.01.1980

Krasowice

- kościół ewangelicki, ob. rzym.-kat. fil. p.w. MB Częstochowskiej, szach.-drewn., 1620, 1852, nr rej.: 911/64 z 26.05.1964

Ligota Książęca

- kościół par. p.w. Najśw. Panny Marii, 1844, 1956, nr rej.: 400/58 z 16.06.1958 (wypis z księgi rejestru), dom nr 66, ok. 1900, nr rej.: 2306/92 z 4.11.1992

Łączany

- zespół pałacowy, k. XIX, pałac, nr rej.: 2026/77 z 10.03.1977, park, nr rej.: 34/78 z 17.11.1978,

Michalice

- kościół par. p.w. św. Michała Archanioła, drewn., 1614, 1730, nr rej.: 137/54 z 24.11.1954 (wypis z księgi rejestru), stodoła folwarczna, 1 poł. XIX, nr rej.: 1631/66 z 21.09.1966

Mikowice

- zespół dworski, XVI-XIX: dwór, nr rej.: 221 z 31.05.1950 (nie istnieje), park, nr rej.: 188 z 31.05.1950 oraz 69/81 z 9.08.1981

Minkowskie

- zespół pałacowy, XVIII-XIX: pałac, nr rej.: 220 z 14.07.1950 oraz 902/64 z 26.05.1964, stajnia, nr rej.: 902/64 z 26.05.1964, park, nr rej.: 187 z 31.05.1950 oraz 57/81 z 13.07.1981

Namysłów

- układ urbanistyczny, nr rej.: 367/52 z 23.05.1952, kościół par. p.w. śś. Piotra i Pawła, XV-XVI, nr rej.: 63 z 29.03.1949 oraz 603/59 z 22.10.1959, ogrodzenie z bramą, 1713, nr rej.: 267/58 z 28.01.1958 (wypis z księgi rejestru), figura św. Jana Nepomucena, 1730, nr rej.: 271/58 z 30.01.1958 (wypis z księgi rejestru), kościół fil. p.w. Niepokalanego Poczęcia NMP, XV/XVI, nr rej.: 905/64 z 26.05.1964, zespół klasztorny franciszkanów, ul. Krótka 4, XIV-XVIII, nr rej.: 680/63 z 30.04.1963 oraz 688/63 z 16.10.1963: kościół, ob. Magazyn, klasztor, ob. dom mieszkalny, kaplica cmentarna p.w. Świętej Trójcy, 1708, nr rej.: 965/65 z 27.01.1965, park miejski, 2 poł. XIX, nr rej.: 56/81 z 13.07.1981, zamek, 1360, XVI-XIX, nr rej.: 84 z 29.03.1949 oraz 904/64 z 26.05.1964, mury obronne, 1350-1415, XVII, XIX: baszta, ul. Kościelna 10, nr rej.: 263/58 z 28.01.1958, mur, ul. Forteczna 4, nr rej.: 264/58 z 28.01.1958, mur i 2 baszty (pn.-zach.), nr rej.: 255/58 z 28.01.1958, mur i 3 baszty, ul. Wojska Polskiego, nr rej.: 257/58 z 28.01.1958, mur i 2 baszty (pd.-zach.), nr rej.: 256/58 z 28.01.1958, mur i 1 baszta (pn.-wsch.), nr rej.: 258/58 z 28.01.1958, mur (pn.-zach.), nr rej.: 259/58 z 28.01.1958, mur (pn.), nr rej.: 260/58 z 28.01.1958, brama Krakowska, 1390, XIX, nr rej.: 262/58 z 28.01.1958 (wypis z księgi rejestru), ratusz, 1374, XV-XIX, nr rej.: 939/64 z 4.06.1964

- zespół szpitala miejskiego, ul. Oleśnicka 10, 1911-1912, nr rej.: 2279/91 z 12.09.1991: budynek prosektorium z kaplicą, pawilon oddziału dziecięcego, budynek mieszkalno-warsztatowy, altana, drewn., magazyn, ogrodzenie z bramą, park, dom, ul. Chrobrego 6, nr rej.: 273/58 z 30.01.1958 (wypis z księgi rejestru), dom „Burmistrzówka”, ul. Krakowska 29, XVIII, 1 poł. XIX, nr rej.: 272/58 z 30.01.1958 oraz 1987/73 z 20.01.1973, dom, ul. Obrońców Pokoju 28, poł. XIX, nr rej.: 2193/89 z 19.06.1989, dom, Rynek 3, XVI, XIX, nr rej.: 265/58 z 28.01.1958 (wypis z księgi rejestru) oraz 912/64 z 26.05.1964 (brak decyzji w KOBiDZ), dom, Rynek 4, 2 poł. XVIII, XIX, nr rej.: 279/58 z 30.01.1958 (wypis z księgi rejestru), dom, Rynek 5, XVI-XIX, nr rej.: 266/58 z 28.01.1958 (wypis z księgi rejestru) oraz 913/64 z 27.05.1964 (brak decyzji w KOBiDZ), dom, Rynek 6, XVIII, XIX, nr rej.: 276/58 z 30.01.1958 (wypis z księgi rejestru), dom, Rynek 12, k. XIX, nr rej.: A-2018/76 z 26.06.1976 - dom, Rynek 24 (d. 27), XVI, XIX, nr rej.: 277/58 z 30.01.1958 (wypis z księgi rejestru), dom, ul. Staszica 4, XVI, 1 poł. XIX, nr rej.: 275/58 z 30.01.1958 (wypis z księgi rejestru), dom, ul. Staszica 6, XVI, XVIII/XIX, nr rej.: 274/58 z 30.01.1958 (wypis z księgi rejestru), szkoła ewangelicka, ul. Szkolna 4, szach., 1789, nr rej.: 914/64 z 27.05.1964, zespół browaru, ul. Chrobrego 26, 1870-1910, nr rej.: A-43/2005 z 19.10.2005: stara słodownia z warzelnią i suszarnią, nowa słodownia z suszarniami, leżakownia i fermentownia, maszynownia i magazyn beczek, kompleks budynków pomocniczych, magazyn jęczmienia, ul. Kolejowa 18 a

Pawłowie Namysłowskie

- park, poł. XIX, nr rej.: 60/81 z 15.07.1981

Przeczów

- kościół par. p.w. Najświętszego Serca Pana Jezusa, 1864, nr rej.: A-55/2007 z 31.08.2007, cmentarz kościelny, j.w., mauzoleum, ob. kaplica przedpogrzebowa, obok kościoła, 1 poł. XIX, nr rej.: A-58/2007 z 13.12.2007, park, XVII/XIX, k. XIX, nr rej.: 187/88 z 7.11.1988

**PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA POWIATU NAMYSŁOWSKIEGO NA LATA 2010-2013 Z PERSPEKTYWĄ NA LATA 2014-2017**

Rychnów

- kościół par. p.w. św. Jana Chrzciciela, XV, wieża drewn. 1719, nr rej.: 903/64 z 26.05.1964, zespół pałacowy, nr rej.: 915/64 z 27.05.1964: stary pałac, ob. dom nr 73, 1900, nr rej.: 377/58 z 15.06.1958 (brak decyzji w KOBiDZ), pałac, 1781, 1906, dom ogrodnika, 1800, spichrz, 1800, stajnie, 1800, park, XVIII/XIX, nr rej.: A-42/80 z 29.01.1980

Smarchowice Śląskie

- kościół ewangelicki, ob. rzym.-kat. fil. p.w. Świętego Krzyża, drewn., pocz. XVIII, nr rej.: 135/54 z 25.11.1954 (wypis z księgi rejestru)

Smarchowice Wielkie

- park, k. XVIII, nr rej.: 40/80 z 29.01.1980

Smogorzów

- kościół par. p.w. św. Jana Chrzciciela, 1861-63, nr rej.: 1108/66 z 5.02.1966

Świerczów

- kościół par. p.w. Najświętszego Serca Pana Jezusa, 1923-24, nr rej.: A-44/2006 z 16.03.2006

Woskowice Małe

- kościół par. p.w. św. Wawrzyńca, drewn., 1711, 1811, nr rej.: 612/59 z 13.11.1959, 918/64 z 29.05.1964, dzwonnica wiejska, drewn., XVIII/XIX, nr rej.: 1638/66 z 22.09.1966, zespół pałacowy, XVIII-XIX: pałac, nr rej.: 1054/65 z 25.06.1965, oficyna, nr rej.: 1055/65 z 10.06.1965, park, nr rej.: 58/81 z 13.07.1981

Ziemielowice

- prezbiterium kościoła, ob. kościół fil. p.w. św. Marii Magdaleny, 2 poł. XIV, 1958-1960, nr rej.: 660/60 z 19.02.1960 (wypis z księgi rejestru), zespół pałacowy, k. XIX: pałac, nr rej.: 2071/81 z 4.11.1981, park, nr rej.: 39/80 z 7.02.1980

Gmina POKÓJ:

Domaradz

- dom, poł. XIX, nr rej.: 758/64 z 31.03.1964 (nie istnieje)

Domaradzka Kuźnia

- dom (chałupa), ul. Opolska 11, XVIII/XIX, nr rej.: 2150/87 z 9.02.1987

Fałkowice

- cmentarz, XVIII, po 1850, nr rej.: 293/94 z 10.01.1994

Krzywa Góra

- cmentarz rzym.-kat., 1810, nr rej.: 290/92 z 26.10.1992

Lubnów

- dzwonnica-kapliczka, ul. Powstańców Śląskich 11, drewn., XIX, nr rej.: B-737/88 z 29.02.1988

Pokój

- kościół ewangelicki „Kościół Zofii”, 2 poł. XVIII, nr rej.: 202/56 z 6.10.1956 (brak decyzji w KOBiDZ), cmentarz rzym.-kat., ul. Wolności, nr rej.: A-285/92 z 23.10.1992, cmentarz ewangelicko-augsburski, ul. 1 Maja, 1755, nr rej.: 289/92 z 23.10.1992, ogrodzenie z figurami, nr rej.: j.w., grobowiec rodziny Würtenbergów, cmentarz żydowski, ul. Kolejowa, nr rej.: A-227/89 z 4.12.1989, park, nr rej.: 123/85 z 22.01.1985 i z 4.03.1993, dom „Mateusza”, ul. Brzeska 1, mur.-drewn., XVIII, nr rej.: 1795/66 z 14.10.1966, dom (ruina), ul. Brzeska 20, mur.-drewn., XIX, nr rej.: 1796/66 z 14.10.1966, dom, ul. Kościelna 1 (d. 5), mur.-drewn., XIX, nr rej.: 1797/66 z 14.10.1966, dom (plebania), ul. 1 Maja 12, XIX, nr rej.: 1798/66 z 14.10.1966, dom, ul. 1 Maja 18, mur.-drewn., XIX, nr rej.: 1801/66 z 14.10.1966, dom, ul. Namysłowska 5, XIX, nr rej.: 1799/66 z 14.10.1966, dom, ul. Wolności 36 (d. 16), XIX, nr rej.: 1800/66 z 14.10.1966

Zawiść

- cmentarz rzym.-kat., 1910, nr rej.: A-295 z 8.12.1994

Zieleniec

- cmentarz komunalny, ul. Niemodlińska, 1700, nr rej.: 288/92 z 6.11.1992

Gmina ŚWIERCZÓW:

Bąkowice

- kościół par. p.w. św. Anny, 1837-39, 1914, nr rej.: 1100/66 z 4.02.1966, zespół dworski, 1 poł. XIX, XX: dwór, nr rej.: 217 z 14.07.1950 oraz 907/64 z 26.05.1964, park, nr rej.: 184 z 31.05.1950 oraz 32/78 z 17.11.1978

Biestrzykowice

- kościół par. p.w. Wniebowzięcia NMP, drewn., 1639, wieża mur. 1839, nr rej.: 1101/66 z 4.02.1966, zespół pałacowy, XVIII-XIX, pocz. XX, nr rej.: 1099/66 z 20.01.1966: pałac, nr rej.: 218 z 14.07.1950
- oficyna, nr rej.: 2013/76 z 13.03.1976, stajnia, park, nr rej.: 185 i 186 z 31.05.1950 oraz 33/78 z 17.11.1978

**PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA POWIATU NAMYSŁOWSKIEGO NA LATA 2010-2013 Z PERSPEKTYWĄ NA LATA 2014-2017**

Dąbrowa

- kościół fil. p.w. św. Jadwigi, 1600, 1892, nr rej.: 1103/66 z 4.02.1966, park dworski, XIX, nr rej.: 46/80 z 28.04.1980

Gola

- dzwonnica kościelna, drewn., XVII, 1871, nr rej.: 1629/66 z 27.09.1966

Miejsce

- cmentarz żydowski, poł. XIX - 1939, nr rej.: 239/90 z 5.02.1990
- dwór obronny z fosą, XVI/XVII, 3 ćw. XIX, nr rej.: 2189/88 z 28.12.1988

Miodary

- dom, tzw. Mleczarnia, 1825, nr rej.: 1632/66 z 21.09.1966, dom nr 2, 1 poł. XIX, nr rej.: 1633/66 z 21.09.1966 (nie istnieje), dom nr 3, XIX, nr rej.: 1634/66 z 21.09.1966 (nie istnieje), - dom nr 4, XIX, nr rej.: 1635/66 z 22.09.1966 (nie istnieje), dom nr 5, XIX, nr rej.: 1636/66 z 22.09.1966 (nie istnieje)

Staroścín

- kapliczka przydrożna, 1 poł. XIX, nr rej.: 375/58 z 15.06.1958 (wypis z księgi rejestru), zespół pałacowy, XVII-XVIII-XX, pałac, nr rej.: 312/58 z 1.03.1958 (wypis z księgi rejestru), oficyna, nr rej.: 1945/70 z 6.02.1970, park, nr rej.: 100/84 z 30.01.1984

Gmina WILKÓW:

Bukowie

- kościół fil. p.w. MB Gromnicznej, XV, XVI, nr rej.: 908/64 z 26.05.1964

Idzikowice

- zespół dworski, 1 poł. XIX, nr rej.: 1939/68 z 18.10.1968: dwór, park, nr rej.: 53/81 z 9.06.1981

Jakubowice

- zespół pałacowy, XIX: pałac, nr rej.: A-2017/76 z 16.04.1976, park, nr rej.: A-52/81 z 9.06.1981

Krzyków

- park, 1 poł. XIX, nr rej.: A-51/81 z 1.06.1981

Pągów

- kościół ewangelicki, ob. rzym.-kat. fil. p.w. św. Piotra i Pawła, mur.-drewn., poł. XIX (wieża drewn. XVIII), nr rej.: 1106/66 z 5.02.1966, zespół pałacowy, XIX: pałac, 1874, nr rej.: 2398/2000 z 6.11.2000, park, nr rej.: A-38/80 z 28.01.1980, oficyna, nr rej.: 1637/66 z 27.09.1966, folwark, nr rej.: 2398/2000 z 6.11.2000: gorzelnia, obora, spichrz, kuźnia,

Pszeniczna

- gorzelnia z płatkarnią, 2 poł. XIX, nr rej.: 14/2002 z 16.09.2002

Wilków

- kościół par. p.w. św. Mikołaja, XIII/XIV, 1500, 1957-1959, nr rej.: 650/59 z 13.11.1959, zespół pałacowy, 2 poł. XIX, pocz. XX: pałac, nr rej.: 2207/90 z 8.02.1990, park, nr rej.: 45/80 z 8.02.1980, - dwór, ob. dom nr 116, 1830, 1916, nr rej.: 2104/84 z 30.11.1984

Wojciechów

- kościół fil. p.w. św. Elżbiety, XV, XVI-XVII, nr rej.: 917/64 z 29.05.1964

3.6. Sytuacja demograficzna

Według danych pozyskanych z urzędów gmin – liczba mieszkańców w powiecie namysłowskim na koniec 2009 r. wynosiła 43 227 osób, z tego miasto Namysłów zamieszkiwało 15 947 osób tj. ok. 36,9%, a tereny wiejskie 27 280 osób tj. ok. 63,1 %. W porównaniu z 2006 r. nastąpił spadek liczby mieszkańców ogółem o 276 osób tj. ok. 0,63 %.

Liczba mieszkańców w mieście (w analizowanych latach) zmniejszyła się o 236 osób tj. ok. 1,46 %, natomiast na terenach wiejskich liczba mieszkańców zmniejszyła się o 40 osób tj. ok. 0,15 %.

Główną przyczyną ogólnego spadku liczby ludności w latach 2006-2009 w skali powiatu był ujemny przyrost naturalny oraz migracja ludności poza granice kraju.

Poza tym obserwuje się migracje ludności z miasta na tereny wiejskie – dotyczy to Gminy Namysłów.

Ilość mieszkańców w poszczególnych gminach jest zróżnicowana (tabela nr 2). Średnia gęstość zaludnienia w powiecie namysłowskim na koniec 2009 r. wyniosła ok. 58 osoby/km², przy czym występuje zróżnicowanie wewnątrzregionalne (Gmina Namysłów skupia ok. 59,3 % mieszkańców powiatu).

**PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA POWIATU NAMYSŁOWSKIEGO NA LATA 2010-2013 Z PERSPEKTYWĄ NA LATA 2014-2017**

Tabela 2. Liczba ludności w Powiecie Namysłowskim.

Gmina	M/W	Liczba ludności w roku:						
		2006	2007	2008	2009	Szacunkowo		
						2010	2013	2017
Domaszowice	W	3 842	3 823	3 822	3 824	3 820	3 809	3 793
Namysłów	M	16 183	16 019	15 951	15 947	15 915	15 820	15 694
	W	9 626	9 612	9 677	9 686	9 696	9 725	9 764
Pokój	W	5 454	5 463	5 416	5 411	5 400	5 368	5 325
Świerczów	W	3 670	3 688	3 713	3 679	3 661	3 606	3 577
Wilków	W	4 728	4 697	4 695	4 680	4 666	4 624	4 569
RAZEM	M	16 183	16 019	15 951	15 947	15 915	15 820	15 694
RAZEM	W	27 320	27 283	27 323	27 280	27 243	27 132	27 028
SUMA	M+W	43 503	43 302	43 274	43 227	43 158	42 952	42 722

M – miasto, W – teren wiejski

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych pozyskanych z urzędów gmin

3.7. Sytuacja gospodarcza

W Powiecie Namysłowskim zlokalizowanych jest 4 105 zarejestrowanych podmiotów gospodarczych (stan na koniec 2009r.), z czego blisko połowa zlokalizowana jest w mieście Namysłów. W przeważającej większości podmioty te reprezentują sektor prywatny (około 94% wszystkich podmiotów gospodarczych ogółem) i należą do właścicieli krajowych. Ponad ¾ podmiotów gospodarczych to zakłady osób fizycznych. Pozostałe podmioty gospodarcze to według ilości: spółki prawa handlowego, stowarzyszenia i organizacje społeczne, spółdzielnie oraz spółki z udziałem kapitału zagranicznego.

Tabela 3. Podział podmiotów gospodarki narodowej.

w sektorze publicznym:	Powiat Namysłowski
- podmioty gospodarki narodowej ogółem	170
- państwowe i samorządowe jednostki prawa budżetowego ogółem	97
- spółki handlowe	5
- przedsiębiorstwa państwowe	2
w sektorze prywatnym:	
- podmioty gospodarki narodowej ogółem	3 935
- osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą	3231
- spółki prawa handlowego	148
- spółki z udziałem kapitału zagranicznego	30
- spółdzielnie	32
- fundacje, stowarzyszenia i organizacje społeczne	100

Źródło www.stat.gov.pl, 2009 r.

Tabela 4. Liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarczych w powiecie w latach 2005-2009.

Lp.	Rok	Liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarczych ogółem	Sektor publiczny	Sektor prywatny
1.	2005	3 713	210	3 503
2.	2006	3 880	200	3 680
3.	2007	4 062	205	3 857
4.	2008	4 079	195	3 884
5.	2009	4 105	170	3 935

Źródło: www.stat.gov.pl

**PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA POWIATU NAMYSŁOWSKIEGO NA LATA 2010-2013 Z PERSPEKTYWĄ NA LATA 2014-2017**

W sektorze publicznym w 2009 roku zarejestrowano: 170 podmiotów **(4,2%)**, natomiast w sektorze prywatnym 3 935 **(95,8%)**.

Rynek pracy pod względem struktury zatrudnienia w podmiotach gospodarczych o liczbie pracowników większej niż 5, odbiega od średniej krajowej i wojewódzkiej (tabela 4). Cechuje się niższym zatrudnieniem w przemyśle i budownictwie oraz usługach rynkowych, a także wysokim zatrudnieniem w usługach nierynkowych, czyli sferze budżetowej.

Namysłowski rynek pracy jest też jednym z mniejszych w województwie. Ościenne rynki pracy są od niego większe. Zdecydowanie wyższy poziom reprezentuje rynek opolski i rynki pracy w województwach dolnośląskim i wielkopolskim. Wszystkie one leżą w bezpośrednim sąsiedztwie Namysłowa.

Gospodarka Powiatu Namysłowskiego to przede wszystkim:

- rozwijający się przemysł, w tym jest przetwórstwo artykułów rolnych – 31,3 % zatrudnionych,
- ochrona zdrowia i opieka społeczna – 13,8 % zatrudnionych,
- edukacja - 13,8 % zatrudnionych,
- rolnictwo - 13,6 % zatrudnionych,
- handel i naprawy – 6,2 % zatrudnionych,
- budownictwo – 6,0 % zatrudnionych,
- transport, gospodarka magazynowa i łączność – 5,5 % zatrudnionych.

Do największych zakładów działających na terenie Powiatu Namysłowskiego należą:

- „Browar Namysłów” Sp. z o.o.,
- NB Polska Sp. z o.o. Namysłów Manufacturing - Zakład Produkcyjny w Namysłowie,
- Nestlé Polska S.A. – Oddział w Namysłowie,
- Zakład Energetyki Ciepłej Sp. z o.o. w Namysłowie,
- Zakład Wodociągów i Usług Komunalnych „EKOWOD” Sp. z o.o. w Namysłowie,
- Glaspol Sp. z o.o. – Zakład w Namysłowie,
- Diehl Controls Polska Sp. z o.o. w Namysłowie,
- Zakład Sprzętu Elektrotechnicznego Sp. z o.o. w Namysłowie,
- Rzeźnictwo – Wędliniarstwo, Józef, Sylwester i Jolanta Maryniak Spółka Jawna – Zakład Produkcyjny w Namysłowie,
- Zakład Pracy Chronionej Spółdzielnia Inwalidów „METALOWIEC” w Namysłowie,
- BABUD Sp. z o. o. – Betoniarńia w Namysłowie,
- "Dziedzic " Sp. z o.o. w Namysłowie,
- Zakład Mięśny PAWLISZYN (skup żywca, ubój, sprzedaż) w Świerczowie,
- PPHU Mopex His w Pokoju,
- F.M. Rotox Sp. z o.o. w Zieleńcu.

W powiecie stworzono dobre warunki dla inwestycji gospodarczych. W 2000 roku powstało Namysłowskie Stowarzyszenie Inicjatyw Gospodarczych - wspólne przedsięwzięcie samorządu powiatowego i samorządów gminnych, które pełni rolę powiatowej agencji lokalnego rozwoju. Z myślą o początkujących przedsiębiorcach w 1999r. stworzono Namysłowski Inkubator Przedsiębiorczości, oferujący firmom lokum i obsługę biurowo - administracyjną na preferencyjnych warunkach.

Obecni i przyszli przedsiębiorcy mają do swojej dyspozycji instytucje ułatwiające działalność biznesową, takie jak: oddziały banków: Bank Spółdzielczy, Bank Zachodni WBK S.A., Bank Śląski S.A., PKO BP S.A., notariaty, ZUS, KRUS. Biznesmeni znajdują tu również partnerów dla wspólnych przedsięwzięć w Cechu Rzemiosł Różnych, Stowarzyszeniu Kupców i Przedsiębiorców oraz Zrzeszeniu Producentów Rolnych.

W ramach Programu Inicjatyw Wiejskich „Wieś Aktywna”, Polsko - Amerykańskiej Fundacji Wolności, powstaje „Atlas Inicjatyw Wiejskich”. Zbierane są informacje o organizacjach pozarządowych z terenów wiejskich i ich inicjatywach w siedmiu województwach, w tym w opolskim. Przedsięwzięcie prowadzi Fundacja Wspomagania Wsi, a na terenie województwa opolskiego, w jej imieniu Namysłowskie Stowarzyszenie Inicjatyw Gospodarczych.

3.8. Rolnictwo

Znacząca rolę w strukturze gospodarczej Powiatu Namysłowskiego zajmuje rolnictwo. Użytki rolne ogółem w powiecie zajmują 66,3%. W powiecie przeważają gleby klasy III i IV, przy czym lepsze jakościowo gleby występują w zachodniej części powiatu na terenie gmin: Namysłów i Wilków. Gminy wschodnie: Świerczów, Pokój i Domaszowice, charakteryzuje słabszą strukturą gruntów ornych. Rozwojowi rolnictwa na terenie powiatu sprzyja bardzo korzystny klimat. W strukturze zasiewów dominują: zboża, kukurydza i buraki. Plony mieszczą się w średniej województwa opolskiego. Na terenie powiatu występuje zbyt mała obsada zwierząt hodowlanych w stosunku do użytków rolnych.

Rolnictwo charakteryzuje duża liczba jednostek zróżnicowanych pod względem wielkości gospodarstw, jak i kierunku i poziomu produkcji, co powoduje złożoność i zmienność sytuacji ekonomicznej w gospodarstwach rolnych.

Ogółem na terenie powiatu funkcjonuje ok. 4 300 gospodarstw rolnych (Narodowy Spis Rolny, 2002 r.)

Tabela 5. Struktura gospodarstw rolnych na terenie Powiatu Namysłowskiego.

Lp.	Gospodarstwa rolne	Liczba
1.	Ogółem:	4 281
2.	do 1 ha włącznie	1 420
3.	powyżej 1 ha do mniej niż 2 ha	628
4.	od 2 ha do mniej niż 5 ha	708
5.	od 5 ha do mniej niż 7 ha	258
6.	od 7 ha do mniej niż 10 ha	364
7.	od 10 ha do mniej niż 15 ha	370
8.	od 15 ha do mniej niż 20 ha	159
9.	od 20 ha do mniej niż 50 ha	223
10.	od 50 ha do mniej niż 100 ha	62
11.	100 ha i więcej	35

Źródło danych: www.stat.gov.pl 2002

Pod względem areалу najwięcej gospodarstw znajduje się w grupie do 1 ha – 1 420, co stanowi ok. 33,2 % ogółu gospodarstw. Taka struktura wskazuje na duże rozdrobnienie gospodarstw rolnych. W strukturze zasiewów największy udział posiadają niektóre zboża: pszenica ozima – 27,5 %, kukurydza na ziarno - 20,3 %, rzepak ozimy - 10,8 %, żyto - 7,2 %, jęczmień jaty - 6,9%, buraki cukrowe - 5,6 %, mieszanki zbożowe jare - 4,4 %, pszenżyto ozime - 4,3 % oraz ziemniaki - 3,8 %. Pozostałe ze zbóż, rzepak jary oraz uprawy w warzywnikach i sadach odgrywają niewielką, uzupełniającą rolę.

Tabela 6. Struktura głównych zasiewów w powiecie namysłowskim wg Powszechnego Spisu Rolnego 2002.

Lp.	Rodzaj	Powierzchnia [ha]
1.	Pszenica ozima	9 442,28
2.	Kukurydza na ziarno	6 966,46
3.	Rzepak ozimy	3 692,21
4.	Jęczmień jary	2 366,97
5.	Jęczmień ozimy	511,23
6.	Buraki cukrowe	1 926,55
7.	Ziemniaki	1 317,78
8.	Pszenica jara	795,69
9.	Żyto	2 467,56
10.	Pszenżyto ozime	1 462,38
11.	Owies	494,98
12.	Kukurydza na zielonkę	357,00

**PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA POWIATU NAMYSŁOWSKIEGO NA LATA 2010-2013 Z PERSPEKTYWĄ NA LATA 2014-2017**

13.	Rzepak jary	95,97
14.	Mieszanki zbożowe jare	1 518,85
15.	Warzywa gruntowe	157,44
16.	Okopowe pastewne	61,98
17.	Strączkowe jadalne	16,60
18.	Mieszanki zbożowe ozime	146,64
19.	Truskawki	29,27
20.	Pszenżyto jare	114,18
21.	Gryka, proso, inne zbożowe	15,29

Źródło danych: www.stat.gov.pl 2002

Strukturę bonitacji gruntów w Powiecie Namysłowskim przedstawia tabela poniżej:

Tabela 7. Bonitacja gruntów w Powiecie Namysłowskim - stan na 01.2007r.

Powiat	Klasa gruntów							
	Powierzchnia w %							
	I	II	IIIa	IIIb	IVa	IVb	V	VI
Namysłowski	-	2,6	21,4	15,7	16,8	15,5	20,0	8,0
Województwo	0,5	7,4	33,9		36,3		15,5	6,4

Źródło: Gleby, Raport WIOŚ Opole 2005-2006

Do największych a zarazem najważniejszych zakładów i przedsiębiorstw rolnych na terenie Powiatu Namysłowskiego należą:

- Przedsiębiorstwo Produkcyjno-Handlowe "Ferma-Pol" Sp. z o.o. w Zalesiu
- Gospodarstwo Rolno – Nasiennie „PAGRO” w Pągowie
- "WIDAWA" sp. z o.o. w Biestrzykowicach
- Przedsiębiorstwo Rolno – Handlowe „KŁOS” w Rychnowie
- Gospodarstwo Rolne „AGRO – PLON” w Krzykowie
- Przedsiębiorstwo Produkcji Rolniczej „ATTIS” Sp. z o.o. w Jakubowicach
- Przedsiębiorstwo Rolno – Usługowo – Handlowe „BUKOROL” Sp. z o.o. w Bukowiu
- Rolnicza Spółdzielnia Produkcyjna w Lubskiej
- Spółdzielnia Usług Rolniczych w Wilkowie

W gospodarce powiatu znaczącą pozycję zajmuje także gospodarka rybacka, ze względu na korzystne warunki terenowe do rozwoju stawów hodowlanych. Utrzymanie hodowli ryb jest jednym z priorytetów dla gospodarki powiatu. Barię mogą być ograniczone zasoby wodne rzek. Obecność licznych stawów hodowlanych w dolinie Stobrawy powoduje czasem deficyt wody, z powodu konieczności ich napełniania.

Sektorowy program Operacyjny „Rybołówstwo i Przetwórstwo Ryb 2004-2006” jest jednym z programów realizujących strategię rozwoju społeczno-ekonomicznego określonego w Narodowym Planie Rozwoju. Program realizowany będzie w oparciu o środki UE pochodzące z Finansowego Instrumentu Wsparcia Rybołówstwa (FIGF - Financial Instrument for Fisheries Guidance), w połączeniu ze środkami krajowymi (budżet państwa, budżet samorządów) oraz środkami własnymi odbiorców pomocy. W ramach Programu przewidziano wsparcie przedsięwzięć w ramach 17 działań, które obejmują rybołówstwo morskie, rybactwo śródlądowe, przetwórstwo rybne oraz działania promocyjne.

W dolinie Stobrawy znajdują się liczne stawy hodowlane powstałe w wyniku sztucznego piętrzenia wody groblami. Zbiorowiska wodne mają dużą wartość przyrodniczą, gdyż występują w nich liczne gatunki chronione i rzadkie, często zanikające w skali kraju.

Na południe od wsi Pokój, w pobliżu Winnej Góry znajduje się kompleks stawów hodowlanych. W Krogulnej (gmina Pokój) działa Gospodarstwo Rybackie, znajdujące się w strukturze organizacyjnej Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Katowicach. Prowadzi działalność na obszarze 667 hektarów stawów. Zgrupowane w ośmiu obiektach rybackich stawy, to 55 zbiorników śródlądowych zasilanych wodami głównie ze zlewni rzeki Stobrawa. Podstawowa działalność gospodarcza Gospodarstwa to hodowla ryb słodkowodnych, głównie karpia. Istotną rolę, jaką spełnia Gospodarstwo ponad cele produkcyjne są działania na rzecz zachowania oraz ochrony

**PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA POWIATU NAMYSŁOWSKIEGO NA LATA 2010-2013 Z PERSPEKTYWĄ NA LATA 2014-2017**

wartości przyrodniczych oraz technicznych obiektów stawowych, jako zbiorników retencji wodnej, stanowiących nierozzerwalną część ekosystemów leśnych. Stawy hodowlane wyposażone są w urządzenia do sterowania wodą, hodowli i pozyskiwania ryb. Gospodarstwo rybackie sprzedaje rocznie ok. 300 ton wyhodowanych tu ryb – przede wszystkim karpi (ponad 80%), ale także linów, szczupaków, karasi, amurów, tołpyg, okoni. Zarządza także kilkudziesięcioma innymi stawami rybnymi w całym regionie i jest największym tego typu zakładem na Opolszczyźnie.

Stawy w Krogulnej są jednym z najcenniejszych przyrodniczo fragmentów powołanego w 1999r. Stobrowskiego Parku Krajobrazowego. Są niedostępne dla wędkarzy i osób postronnych. Na wysepkach i porośniętych trzciną brzegach znalazło schronienie wiele ptaków związanych ze środowiskiem wodno – błotnym: łabędzie nieme, czaple, zimorodki, ptaki siewkowate, kaczki. W okresie przelotów można tu spotkać kormorany i gągoły. Stawy są także miejscem żerowania dla ptaków drapieżnych – w tym orła bielika, Na stawach występują rośliny bardzo rzadko dziś spotykane i ściśle chronione – wśród nich kotewka, orzech wodny i lindernia mułowa.

Do największych stawów hodowlanych należą:

- stawy w m. Miejsce-Bielice: 100ha+59,40ha+13,96ha+1,68ha+17,32ha=192,36ha,
- stawy w m. Krzywa Góra: 137,7ha+27,50ha=165,20ha,
- stawy w m. Pieczyska: 53,05ha,
- stawy w m. Szubiennik: 62,40ha,
- stawy w m. Kuźnica Dąbrowska: 47,55ha,
- stawy w m. Pokój: 137,40ha,
- stawy w m. Dąbrowa Namysłowska: 69,18ha,
- stawy w m. Siedlice: 28,57ha,
- stawy w m. Krogulna: 44,44ha.

3.9. Infrastruktura techniczno - inżynieryjna

3.9.1. Zaopatrzenie Powiatu Namysłowskiego w energię ciepłą.

W powiecie funkcjonuje jeden miejski system ciepłowniczy w Namysłowie. Pod pojęciem systemu ciepłowniczego rozumie się wysokoparametrowe źródło ciepła wraz z węzłami cieplnymi i wysokoparametrową siecią ciepłą.

Łączna moc ciepła zinwentaryzowanych źródeł o mocy powyżej 1 MW_t w Powiecie Namysłowskim:

- liczba źródeł ciepła o mocy powyżej 1 MW – 11 szt.,
- łączna moc zainstalowanych źródeł o mocy powyżej 1 MW_t - 67,
- zapotrzebowanie mocy ze źródeł MW_t – 60 – w tym 5 źródeł o mocy zainstalowanej powyżej 5 MW_t.

Tabela 8. Źródła o mocy powyżej 5 MW_t w Powiecie Namysłowskim:

Lp.	Nazwa źródła ciepła/adres	Moc ciepła [MW _t]	Rodzaj paliwa	Uwagi
1.	Browar Namysłów sp. z o.o. Namysłów, ul. B. Chrobrego 26	20,8	olej opałowy	-
2.	Zakład Energetyki Ciepłej w Namysłowie	12,5	węgiel kamienny	źródło ciepła systemu ciepłowniczego
3.	PPH Ferma-Pol sp.z o.o., Zalesie	5,5	węgiel kamienny	-
4.	ZEC Kotłownia lokalna, Namysłów, ul. Łączańska 12	5,5	węgiel kamienny	-

Źródło: Studium rozwoju systemów energetycznych w województwie opolskim do 2015r. (Energoprojekt Katowice S.A. 2003)

Zakład Energetyki Ciepłej Sp. z o.o. w Namysłowie jest producentem i dystrybutorem ciepła działającym na terenie miasta w oparciu o koncesje na wytwarzanie, przesył i dystrybucję ciepła.

Miejski system ciepłowniczy Namysłowa obejmuje:

**PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA POWIATU NAMYSŁOWSKIEGO NA LATA 2010-2013 Z PERSPEKTYWĄ NA LATA 2014-2017**

- ciepłownię wysokoparametrową przy ul. Reymonta o mocy zainstalowanej 12,5 MWt,
- sieci ciepłne o łącznej długości ok. 9,7 km, w tym ok. 4,6 km sieci ciepłej wysokoparametrowej,
- 30 węzłów ciepłych o łącznej mocy zainstalowanej ok. 20 MW.

Całkowite zapotrzebowanie mocy ciepłej pokrywanej przez ciepłownię wynosi ok. 11,5 MW.

Ponadto ZEC Namysłów obsługuje niskoparametrowe źródła ciepła, z których ciepło rozprowadzane jest sieciami niskich parametrów:

- przy ul. Łaczańskiej (K-2), o mocy 5,5 MWt,
- przy ul. Pułaskiego (K-6), o mocy 3,3 MWt.

Źródło ciepła:

Charakterystyka ciepłowni systemowej:

Źródło ciepła zaopatrzone jest w trzy zmodernizowane kotły WR-2,5 o łącznej mocy zainstalowanej ok. 12 MWt. Zapotrzebowanie ciepła pokrywane z ciepłowni wynosi 11,499 MW. Rezerwa mocy ciepłej, którą zakład może zaoferować do wykorzystania na potrzeby innych odbiorców wynosi ok. 0,5 MW, a po przeprowadzeniu prac termo modernizacyjnych odbiorców zewnętrznych rezerwa mocy wzrośnie do ok. 0,7 MW.

Tabela 9. Charakterystyka kotłów.

Typ kotła	Moc kotła [MWt]	Rok zainstalowania	Sprawność [%]	Rodzaj instalacji oczyszczania spalin	Ocena stanu technicznego
WR	4,5	1982	80	zawirówyacz, bateria cyklonów	b. dobry
WR-2,5	2,92	1982	80	zawirówyacz, bateria cyklonów	b. dobry
WR	4,5	1982	80	zawirówyacz, bateria cyklonów	b. dobry

Źródło: Studium rozwoju systemów energetycznych w województwie opolskim do 2015r. (Energoprojekt Katowice S.A. 2003

Wszystkie kotły opalane są miałem węglowym. Z systemem grzewczym kotłowni systemowej współpracuje kotłownia olejowa przy ul. Krakowskiej, pracująca w okresach szczytowego zapotrzebowania na moc. W kotłowni tej zainstalowane są dwa kotły typu Buderus GK-607 o mocy 0,9 MW każdy.

Sieć ciepłownicza:

Łączna długość sieci ciepłych wysokoparametrowych wynosi ok. 4,6 km. Są one wykonane w technologiach:

- tradycyjnej ok. 1,8 km,
- preizolowanej ok. 2,8 km.

Węzły ciepłownicze:

W skład miejskiego wysokoparametrowego systemu ciepłowniczego Namysłowa wchodzi 30 węzłów. Spośród nich 25 należy do operatora systemu, a 5 do odbiorców. Wszystkie węzły ciepłne pracujące w systemie to węzły wymiennikowe. Wśród 30 węzłów pracujących w systemie ciepłowniczym 29 wyposażonych jest w automatykę pogodową. Stan techniczny węzłów ocenia się jako dobry. W najbliższej przyszłości należy spodziewać się przyłączenia do magistrali ciepłej kolejnych obiektów szczególnie w centrum miasta, co spowoduje niewątpliwie ograniczenie poziomu niskiej emisji. Zdecydowana większość kotłowni opalana jest paliwami stałymi – węglem i koksem. Niewielka część odbiorców wykorzystuje do celów grzewczych energię elektryczną, oraz gaz ziemny. Duża ilość źródeł ciepła na paliwa stałe, mało sprawnych i mało wydajnych, przyczynia się w okresie zimowym do zwiększenia niskiej emisji, szczególnie w ścisłych centrach miast i osiedlach zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej. Na terenie miasta Namysłów powinno się sukcesywnie zwiększać udział kotłowni opalanych paliwami niskoemisyjnymi, w tym szczególnie wykorzystujących jako paliwo gaz. Zastosowanie gazu ziemnego zamiast węgla

**PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA POWIATU NAMYSŁOWSKIEGO NA LATA 2010-2013 Z PERSPEKTYWĄ NA LATA 2014-2017**

powoduje całkowitą eliminację emisji pyłów, sadzy i cząstek smolistych, SO₂ i CO. Mniejsza jest także emisja CO₂.

Ogrzewanie indywidualne na pozostałym terenie Powiatu Namysłowskiego

Odbiorcy indywidualni poza miejskimi systemami ciepłowniczymi na terenie powiatu wykorzystują do ogrzewania obiektów kotły lub paleniska indywidualne. Na obszarze miasta Namysłów z takich źródeł zasilana jest głównie zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna, w tym szczególnie usytuowana na obrzeżach miasta. Według „Studium rozwoju systemów energetycznych w województwie opolskim do 2015 r” (Energoprojekt Katowice S.A. 2003 na zlecenie Urzędu Marszałkowskiego w Opolu), struktura pokrycia potrzeb ciepłych poszczególnych gmin Powiatu Namysłowskiego przedstawia się następująco:

Tabela 10. Struktura pokrycia potrzeb ciepłych poszczególnych gmin w Powiecie Namysłowskim w [%].

Lp.	Paliwo	Gmina					Razem Powiat Namysłowski
		Domaszowice	Namysłów	Pokój	Świerczów	Wilków	
1.	węgiel	96	71	94	91	93	80
2.	olej opałowy, gaz płynny	2	14	4	7	6	11
3.	gaz ziemny	0	12	0	0	0	7
4.	energia elektryczna	1	3	1	2	1	2
5.	energia odnawialna	1	0	1	0	0	0

Źródło: Studium rozwoju systemów energetycznych w województwie opolskim do 2015r. (Energoprojekt Katowice S.A. 2003

Tabela 11. Udział ciepła z systemów ciepłowniczych w pokryciu potrzeb ciepłych Powiatu Namysłowskiego w [%]:

Lp.	System ciepłowniczy	Gmina					Razem Powiat Namysłowski
		Domaszowice	Namysłów	Pokój	Świerczów	Wilków	
1.	system ciepłowniczy	0	13	0	0	18	10
2.	kotłownie lokalne i zakładowe, ogrzewanie indywidualne	100	87	100	100	82	90

Źródło: Studium rozwoju systemów energetycznych w województwie opolskim do 2015r. (Energoprojekt Katowice S.A. 2003

Dominuje ogrzewanie paliwami stałymi (węglem kamiennym, koksem i drewnem) zapewniające ok. 80 % ciepła dla powiatu, na drugim miejscu wykorzystywane są paliwa płynne (olej opałowy, gaz płynny) ok. 11 %. Ogrzewanie elektryczne stosowane jest sporadycznie ze względu na wysokie koszty eksploatacyjne.

W kotłowniach lokalnych zasilających pojedyncze bloki mieszkalne zasadniczo spalany jest węgiel o bardzo dobrych parametrach, sortymentu orzech I lub II (wartość opałowia 30 MJ/kg, zawartość popiołu 7,8 %, zawartość siarki 0,6-0,8 %). Większość budynków mieszkalnych, gdzie stosowane są paleniska indywidualne jest natomiast opalanych tanim węglem o złych parametrach (miał węglowy „muł” i „flot” o wartości opałowej 20,24 MJ/kg, zawartości popiołu do 24 %, zawartości siarki 0,8-0,9 %) i proces ten nasila się w ostatnim okresie z przyczyn ekonomicznych.

Wg cytowanego wyżej opracowania, struktura zapotrzebowania Powiatu Namysłowskiego na moc ciepłą przedstawia się następująco:

**PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA POWIATU NAMYSŁOWSKIEGO NA LATA 2010-2013 Z PERSPEKTYWĄ NA LATA 2014-2017**

Tabela 12. Struktura zapotrzebowania na moc ciepłą gmin Powiatu Namysłowskiego.

Lp.	System ciepłowniczy	Gmina [%]/[MWt]					Razem Powiat Namysłowski
		Domaszowice	Namysłów	Pokój	Świerczów	Wilków	
1.	budownictwo mieszkaniowe, w tym:	54	56	81	87	86	63
		9,2	56,1	14,9	8,8	10,7	99,8
	budynki jednorodzinne	8,4	26,7	11,9	8,1	5,6	60,7
	budynki wielorodzinne	0,9	29,4	3,0	0,8	5,1	39,1
2.	zakłady	38	32	7	0,0	1	25
		6,6	32,1	1,3	0,0	0,2	40,2
3.	budownictwo pozostałe: obiekty oświatowe, obiekty służby zdrowia, obiekty usługowe i handlowe)	8	12	12	13	13	12
		1,4	12,3	2,2	1,3	1,6	18,9

Źródło: Studium rozwoju systemów energetycznych w województwie opolskim do 2015r. (Energoprojekt Katowice S.A. 2003)

3.9.2. Charakterystyka systemu zaopatrzenia w gaz ziemny

Dostawą gazu na obszarze Powiatu Namysłowskiego zajmuje się Zakład Gazowniczy w Opolu, który jest oddziałem PGNiG S.A. Teren powiatu zasilany jest gazem ziemnym wysokometanowym GZ-50 doprowadzanym z magistrali gazociągu wysokoprężnego relacji Odolanów - Komorzno - Tworzeń DN500 PN 6,3 MPa. Gazociąg ten przecina teren sąsiedniego Powiatu Kluczborskiego z północnego zachodu na południowy wschód:

- odgałęzienie od gazociągu DN 500 w miejscowości Bruny wpięcie do gazociągu DN100 w miejscowości Świniary – dodatkowe zasilanie gazociągu do SRP Namysłów,
- odgałęzienie od gazociągu w kierunku SRP Wołczyn i SRP Namysłów,
- SRP I^o Namysłów 1-go Maja o przepustowości 1 600 m³/h.

Z gazociągu wysokiego ciśnienia gaz ziemny, poprzez odgałęzienia do stacji redukcyjno-pomiarowych I^o jest rozprowadzony siecią gazową średniego ciśnienia oraz poprzez SRP II° siecią niskiego ciśnienia. Sieć dystrybucyjna niskiego i średniego ciśnienia oraz stacje gazowe II° podlegają Zakładowi Gazowniczemu w Opolu.

Głównymi odbiorcami gazu na obszarze powiatu są gospodarstwa domowe – 5 087 gospodarstw domowych, w tym 1 029 ogrzewający mieszkania (stan na koniec 2008r.).

Wybrane parametry sieci gazowej powiatu Namysłowskiego na przestrzeni lat 1995-2008 przedstawia tabela poniżej:

Tabela 13. Parametry sieci gazowej Powiatu Namysłowskiego 1995-2008.

Lp.	Parametr	jednostka	Rok			
			1995	2004	2006	2008
1.	długość czynnej sieci ogółem	m	b.d.	55 700	56 934	61 969
2.	długość czynnej sieci przesyłowej	m	b.d.	15 000	14 866	14 872
3.	długość czynnej sieci rozdzielczej	m	36 200	40 700	42 068	47 097
4.	czynne połączenia do budynków	szt	1 178	1 341	1 367	1 437
5.	zużycie gazu	tys. m ³ /rok	8 714,2	2 500,0	2 377,1	2 141,7
6.	zużycie gazu na ogrzewanie mieszkań	tys. m ³ /rok	b.d.	1 300,0	1 238,6	1 078,4
7.	odbiorcy gazu	gosp. dom.	4 886	5 000	5 042	5 087
8.	odbiorcy gazy ogrzewający mieszkania gazem	gosp. dom.	701	900	983	1 029

Źródło: www.stat.gov.pl

**PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA POWIATU NAMYSŁOWSKIEGO NA LATA 2010-2013 Z PERSPEKTYWĄ NA LATA 2014-2017**

W ostatnich kilkunastu latach obserwuje się tendencje wzrostu liczby odbiorców gazu, przy jednoczesnym spadku jego zużycia (GUS, 1995-2008)

Zwiększenie roli gazu jako paliwa oraz dalsza rozbudowa, modernizacja sieci i urządzeń gazowniczych warunkuje aktywizację gospodarczą, poprawę jakości życia mieszkańców oraz poprawę środowiska zamieszkania, poprzez eliminację lokalnych źródeł emisji zanieczyszczeń.

Rysunek 5. Przebieg gazociągów przez teren Powiatu Namysłowskiego.

Źródło: STRATEGIA ROZWOJU INFRASTRUKTURY WOJEWÓDZTWA OPOLSKIEGO NA LATA 2003 – 2008

Obecnie tylko część miejscowości Powiatu Namysłowskiego posiada dostęp do sieci gazowej. Na terenach wiejskich w gospodarstwach domowych korzysta się jedynie z butli gazowych. Liczbę mieszkańców mających dostęp do sieci gazowej w poszczególnych gminach powiatu przedstawia tabela:

Tabela 14. Dostęp do sieci gazowej w gminach Powiatu Namysłowskiego.

Gmina	Mieszkańcy posiadający dostęp do sieci gazowej [%]
Domaszowice	0,0
Namysłów	54,0
Pokój	0,0
Świerczów	0,0
Wilków	0,0
Powiat ogółem:	32,2 (w tym miasta 86,6, na wsi 0)

Źródło: www.stat.gov.pl 2008

3.9.3. Charakterystyka systemu zaopatrzenia w energię elektryczną

Krajowy System Elektroenergetyczny (KSE) obejmuje wszystkie źródła mocy i energii elektrycznej, które powiązane są ze sobą poprzez:

- elektryczną sieć przesyłową obejmującą najwyższe napięcia 750, 400 i 220 kV,
- sieć dystrybucyjną (napięcia 110, 30, 20, 15 i 6 kV),
- sieci niskiego napięcia.

Podstawowymi elementami każdej sieci są stacje i linie energetyczne. Operatorem sieci przesyłowej i jej właścicielem są Polskie Sieci Elektroenergetyczne SA (PSE SA). Sieć dystrybucyjna i sieci niskiego napięcia podlegają w większości zakładom energetycznym.

Przez teren powiatu przebiegają napowietrzne linie energetyczne najwyższych napięć 400 kV oraz linie sieci dystrybucyjnych wysokich napięć 110 kV:

- ciąg liniowy 400 kV Trębaczew – Dobrzeń -Pasikurówice,
- linia 110 kV Borki – Pokój (1 torowa, przekrój przewodów roboczych 240/120 mm²),
- linia 110 kV Pokój – Namysłów (1 torowa, przekrój przewodów roboczych 240/120 mm²),
- linia 110 kV Namysłów – Wołczyn (1 torowa, przekrój przewodów roboczych 120 mm²).

Głównym zadaniem linii 110 kV jest „rozdzielenie” energii elektrycznej, wprowadzonej do tej sieci przez transformacje NN/110 kV w poszczególne rejony województwa oraz jej tranzyt poza jego granice. Stan techniczny linii 110 kV na terenie województwa opolskiego można ocenić jako więcej niż dostateczny. Ocena ta nie ma jednak charakteru w pełni jednoznacznego gdy wpływa na nią stan techniczny fragmentów linii oraz poszczególnych urządzeń wchodzących w ich skład. Ponadto prowadzone są bieżące prace remontowe mające na celu poprawę ich stanu.

Odbiorcy z terenu powiatu zasilani są z Głównych Punktów Zasilania 110 kV GPZ 110/SN znajdujących się na terenie Powiatu Namysłowskiego:

- GPZ Namysłów (110/15 kV, obciążenie 40 %, układ pracy H3L, transformatory 1x16, 1x25 MVA),
- GPZ Pokój (110/15 kV, obciążenie 21 %, układ pracy H3L, transformatory 2x10 MVA)

oraz z jednego znajdującego się na terenie sąsiedniego powiatu – GPZ Wołczyn.

Podstawowym zadaniem GPZ-tów jest zapewnienie dostaw mocy i energii elektrycznej odbiorcom komunalno-bytowym i drobnym odbiorcom przemysłowym. Funkcja ta jest realizowana poprzez zasilaną z poszczególnych GPZ-tów sieć średniego, a następnie niskiego napięcia.

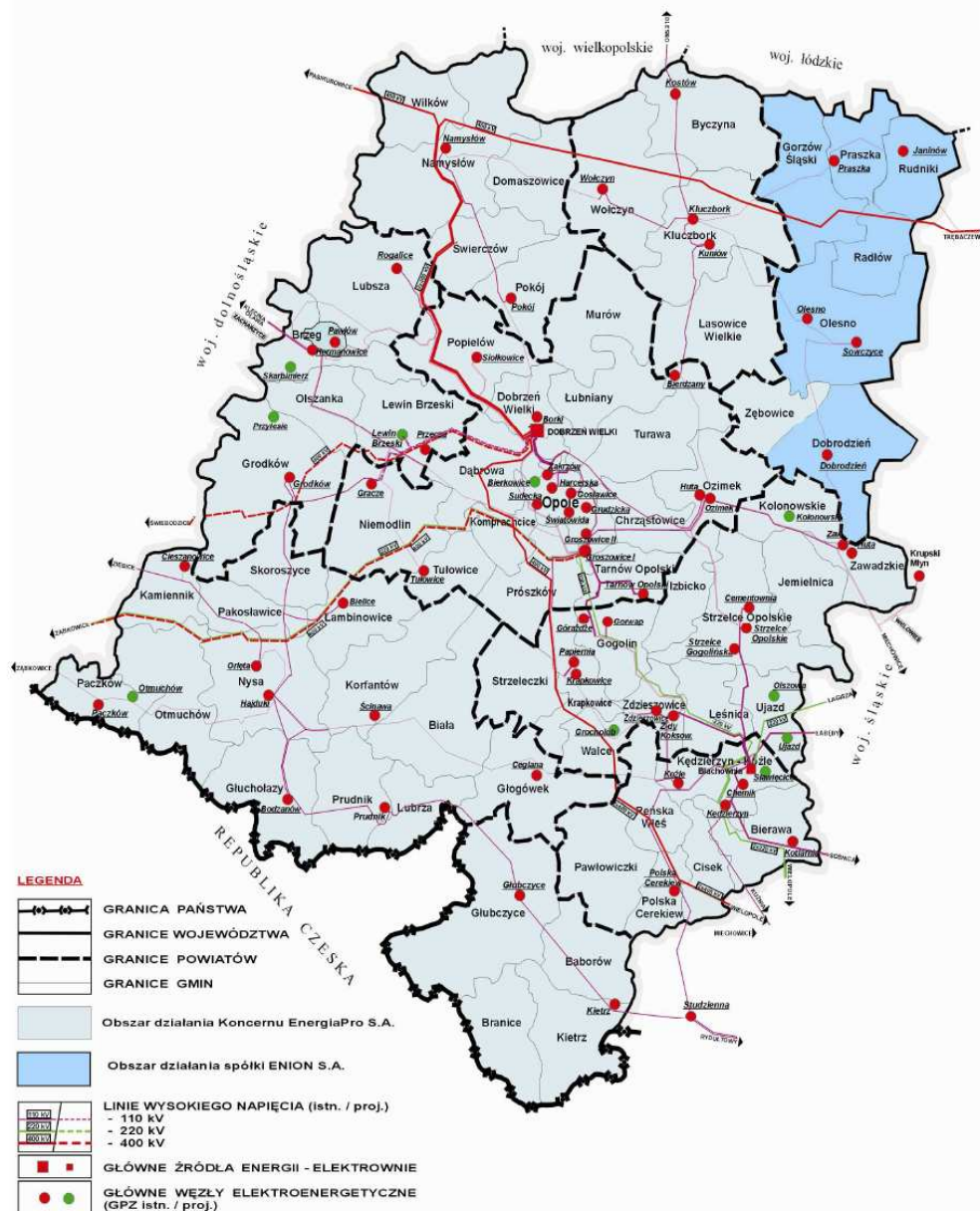
Wymienione wyżej GPZ-ty posiadają dużą rezerwę mocy, możliwą do wykorzystania w przypadku konieczności podłączania kolejnych odbiorców o znaczącym planowanym poborze mocy z terenu powiatu.

Dostarczona energia w formie SN 15kV jest przetwarzana poprzez stacje transformatorowe 15/0,4kV na niskie napięcia i w takiej formie przekazywana do odbiorców. Istnieje rezerwa mocy w eksploatowanej sieci średniego napięcia pozwalająca na rozbudowę systemu poprzez przyłączanie nowych odbiorców.

W najbliższym czasie nie należy spodziewać się znaczących przyrostów zapotrzebowania na energię elektryczną.

**PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA POWIATU NAMYSŁOWSKIEGO NA LATA 2010-2013 Z PERSPEKTYWĄ NA LATA 2014-2017**

Rysunek 6. Przebieg linii energetycznych na terenie województwa opolskiego.

Źródło: www.pse-operator.pl

3.9.4. Infrastruktura transportowa.

Na system komunikacji w Powiecie Namysłowskim składa się głównie komunikacja drogowa i kolejowa.

Sieć dróg na terenie powiatu namysłowskiego, prócz złego stanu technicznego szeregu odcinków, cechuje dysfunkcyjność wynikająca z niekonsekwencji w klasyfikacji dróg wojewódzkich i krajowych. Układ transportowy w części już obecnie nie spełnia wymagań ruchu drogowego. Węzeł drogowy Namysłowa, wymaga odciążenia i wykonania modernizacji dróg mogących pełnić funkcję obwodnic.

Transport drogowy.

Komunikacja drogowa odgrywa zasadniczą rolę w obsłudze komunikacyjnej powiatu. Na sieć transportową składają się drogi krajowe, drogi wojewódzkie, powiatowe oraz gminne. Połączenie drogowe z autostradą A-4 w relacji Legnica – Wrocław – Kraków odbywa się poprzez drogę krajową nr 39.

**PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA POWIATU NAMYSŁOWSKIEGO NA LATA 2010-2013 Z PERSPEKTYWĄ NA LATA 2014-2017**

Gmina Domaszowice

Przez teren gminy przebiega droga krajowa nr 42 (relacji: Kamienna k. Namysłowa – Domaszowice – Kluczbork – Rudnik). Pozostałe to 11 dróg powiatowych o łącznej długości 73,136 km oraz 18 dróg gminnych o łącznej długości 42,891 km. Drogi gminne mają zróżnicowaną nawierzchnię - asfaltową, tłuczniową, brukową lub kostkę.

Gmina Namysłów

Przez teren gminy przebiega droga krajowa nr 39 i 42, dwie drogi wojewódzkie nr 451 i 454. Gmina Namysłów ma gęstą sieć dróg – 123 km na 100 km². Długość dróg krajowych przebiegających przez teren gminy wynosi ok. 29 km, dróg wojewódzkich ok. 20 km, dróg powiatowych ok. 130 km oraz dróg gminnych ok. 200 km.

Komunikację publiczną zapewnia Oddział Państwowej Komunikacji Samochodowej (PKS) w Namysłowie obejmujący połączenia lokalne w obrębie gmin: Namysłów, Domaszowice, Wilków, Świerczów oraz szereg linii dalekobieżnych dających połączenie z Częstochową, Opolem, Wrocławiem, Ostrowem Wielkopolskim, Kaliszem, Kielcami, Rzeszowem i Zieloną Górą.

W przyszłości planowana jest budowa obwodnicy miasta Namysłowa, jednakże termin realizacji jest obecnie bliżej nieokreślony.

Gmina Pokój

Głównym elementem układu komunikacyjnego o znaczeniu regionalnym w gminie Pokój jest droga wojewódzka nr 454 relacji Opole - Namysłów (IV i V klasy technicznej – regionalna, o następujących parametrach: jezdnia 5,5 – 9,4 m, korona drogi 7,0 - 11,5 m, nawierzchnia bitumiczna) o największym natężeniu ruchu. Przebiega ona przez teren gminy na długości ok. 13 km. Pozostałe drogi tworzą układ uzupełniający o lokalnym znaczeniu transportowym i niewielkim natężeniu ruchu: 8 ciągów dróg powiatowych i 20 ciągów dróg gminnych (o długości 94 km) oraz liczne ciągi dróg dojazdowych do gruntów rolnych usytuowane poza głównymi drogami.

Gmina Świerczów

Występujące w gminie drogi zaliczane są do dróg wojewódzkich, powiatowych i gminnych. Przez teren gminy przebiega droga wojewódzka nr 454 Opole - Namysłów o nawierzchni bitumicznej, która wchodzi w skład podstawowego układu komunikacyjnego województwa. Sieć dróg powiatowych o łącznej długości 48,7 km jest wystarczająca dla dobrego powiązania Gminy Świerczów z gminami sąsiednimi. Większość tych dróg (42,76 km) ma nawierzchnię twardą. W dalszej przyszłości jest przewidywana ich modernizacja szczególnie uwzględniająca potrzeby komunikacji zbiorowej w zakresie budowy zatok autobusowych oraz uzupełnienia o ścieżki rowerowe. Sieć dróg powiatowych uzupełniają drogi gminne (35 km), które zapewniają komunikację między miejscowościami na terenie gminy i obsługę terenów zabudowanych.

Gmina Wilków

Gmina Wilków posiada połączenia drogowe z Namysłowem, Kluczborkiem, a także z miastami wojewódzkimi: Opolem i Wrocławiem.

Układ komunikacyjny gminy Wilków powiązany jest głównie z układem komunikacyjnym drogi wojewódzkiej nr 451, 11 ciągami dróg powiatowych oraz 7 ciągów dróg gminnych.

**PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA POWIATU NAMYSŁOWSKIEGO NA LATA 2010-2013 Z PERSPEKTYWĄ NA LATA 2014-2017**

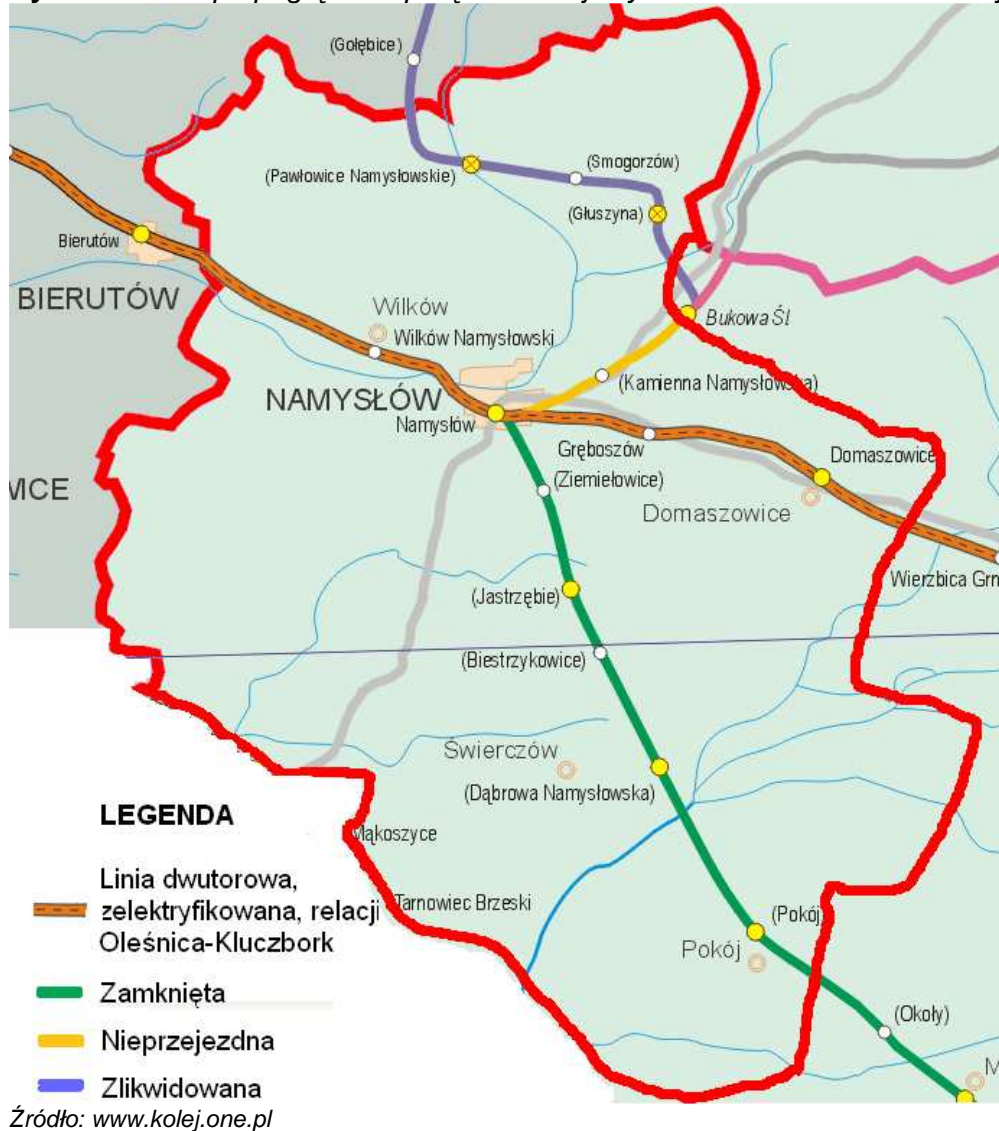
11.	1111 O	(Proszów) gr. woj. wielkopolskiego - Nowa Wieś	12 737,20
12.	1112 O	Woskowice Górne – Strzelce	4 237,70
13.	1113 O	DK 39 – Strzelce	3 556,50
14.	1114 O	Kamienna – Rychnów	1 970,60
15.	1115 O	Gręboszów – Sułoszów	3 408,50
16.	1116 O	Kamienna – Łączany	2 315,80
17.	1117 O	Namysłów – Ziemielowice	5 157,90
18.	1118 O	DW 451 – Idzikowice	13 340,20
19.	1119 O	(Bierutów) granica woj. dolnośląskiego – gr. woj. dolnośląskiego (Wabienice)	2 840,10
20.	1120 O	Pągów – DP 1118 O	5 575,50
21.	1121 O	Pągów – DW 451	3 998,90
22.	1122 O	Droga przez wieś Wojciechów	3 605,70
23.	1123 O	DW 451 – Wilkówek	2 375,80
24.	1124 O	DP 1125 O – Jakubowice	7 842,90
25.	1125 O	Pielgrzymowice - Namysłów	11 548,40
26.	1126 O	DP 1125 O - Krasowice – DP 1101 O	6 547,80
27.	1127 O	Krasowice - Brzozowiec	8 979,30
28.	1128 O	Droga przez wieś Brzozowiec	2 882,70
29.	1129 O	Mikowice – Biestrzykowice	15 337,90
30.	1130 O	Droga przez wieś Nowy Folwark	1 457,80
31.	1131 O	Dojazd do stacji kolejowej Domaszowice	626,30
32.	1132 O	Staroścín – Domaradz – Jagienna	10 529,30
33.	1133 O	Wielołęka – Zbica	7 992,30
34.	1134 O	DP 1136 O - stacja kolejowa Dąbrowa	891,50
35.	1136 O	Domaszowice – Świerczów – Mąkoszyce	19 547,10
36.	1139 O	Świerczów – Bielice	6 312,30
37.	1140 O	Gola – Bielice	4 156,10
38.	1141 O	Mąkoszyce – Bąkowice	1 964,40
39.	1145 O	DK 42 (Gręboszów) – Strzelce – Domaszowice – Wielołęka	9 919,00
40.	1150 O	Popielów - Ładza	1 107,00
41.	1183 O	DP 1119 O- gr. woj. dolnośląskiego (Gorzestaw)	210,60
42.	1187 O	Zbica – Dąbrowa Namysłowska	5 430,70
43.	1191 O	Smogorzów – gr. woj. wielkopolskiego (Trębaczów)	3 382,20
44.	1194 O	Ligota Książęca – Wszeradów	1 771,10
45.	1195 O	Smarchowice Nowe – Ziemielowice	4 468,60
46.	1196 O	Smarchowice Wielkie – Młynek	3 888,10
47.	1197 O	Zofijówka – Wielołęka	1 473,60
48.	1199 O	Droga przez wieś Siemysłów	1 104,30
49.	1325 O	Bogacka Szklarnia - Zawieść	3 180,80
50.	1341 O	Wołczyn – Woskowice Górne	2 202,10
51.	1348 O	Ligota Wołczyńska – Karłowice – DW 457	16 454,00
52.	1349 O	Lubnów – Fałkowice	4 612,00
53.	1352 O	Krzywa Góra – Murów	1 773,60
54.	1353 O	Dąbrówka Dolna – DP 1344 O	4 098,00
55.	1354 O	Dzików – Siedlice	3 568,30
Razem			311 820,50

Źródło: www.bip.namyslow.pl, Wydział Dróg Powiatowych

Transport kolejowy

Przez obszar Powiatu Namysłowskiego przebiega tylko jedna dwutorowa zelektryfikowana linia kolejowa relacji Oleśnica-Kluczbork. Na trasie tej odbywa się ruch pasażerski. Linia kolejowa przebiega przez miejscowości Namysłów, Gręboszów i Domaszowice, gdzie znajdują się stacje. Stacja Namysłów wyposażona jest w bocznice i rampy wyładunkowe o zdolności przeładunkowej ok. 46 wagonów (1 150 ton) na dobę.

Rysunek 8. Mapa poglądowa połączeń kolejowych na terenie Powiatu Namysłowskiego.

3.9.5. Zaopatrzenie w wodę

W Powiecie Namysłowskim infrastruktura komunalna w obszarze gospodarki wodno-ściekowej z roku na rok ulega sukcesywnemu polepszeniu. Obecnie Powiat Namysłowski spośród wszystkich powiatów województwa opolskiego odznacza się średnim wskaźnikiem zwodociągowania (93,0%), nieco niższym od wskaźnika zwodociągowania dla województwa opolskiego (94,5%):

Tabela 16. Wskaźnik zwodociągowania powiatów województwa opolskiego.

Lp.	Powiat	Wskaźnik zwodociągowania [%]
1.	kędzierzyńsko – kozielski	97,4
2.	krapkowicki	97,4
3.	brzeski	96,3
4.	strzelecki	95,5
5.	m. Opole	95,2
6.	kluczborski	94,6
7.	opolski	94,4
8.	prudnicki	93,7
9.	namysłowski	93,0
10.	oleski	92,5
11.	głubczycki	92,4
12.	nyski	91,1
Województwo opolskie		94,5

Źródło: www.stat.gov.pl

Tabela 17. Zwodociągowanie i skanalizowanie gmin w Powiecie Namysłowskim w [%]:

Lp.		Domaszowice	Namysłów	Pokój	Świerczów	Wilków
1	Zwodociągowanie	95,7	94,7	84,7	87,5	95,6
2	Skanalizowanie	0	61,5	7,6	0	0

Źródło: www.stat.gov.pl

We wszystkich gminach Powiatu Namysłowskiego świadczeniem usług w zakresie dostarczania wody mieszkańcom jak i odprowadzaniem ścieków zajmuje się Zakład Wodociągów i Usług Komunalnych „EKOWOD” sp. z o.o. Ekowod jest odpowiedzialny za sprawne funkcjonowanie sieci wodociągowej i sanitarnej na terenie miasta i gminy Namysłów, Świerczowa, Wilkowa, Domaszowic i Pokoju. Zakład zobowiązany jest do okresowej modernizacji i rozbudowy systemów wodociągowych i kanalizacyjnych. W tym celu Zakład „Ekowod” opracował w porozumieniu z miastem i gminą Namysłów, gminą Świerczów, Domaszowice, Wilków i Pokój „Wieloletni Plan Rozwoju i Modernizacji urządzeń wodociągowych i kanalizacyjnych na lata 2010-2012. Celem planu jest usystematyzowanie prac w zakresie gospodarki wodno-ściekowej, jak również usprawnienie gospodarki finansowej.

Charakterystykę systemu wodociągowego przedstawiono dla każdej z gmin z osobna.

MIASTO I GMINA NAMYSŁÓW

Obecnie na terenie Gminy Namysłów eksploatowanych jest 12 studni głębinowych, ujmujących wodę podziemną, która z kolei jest uzdatniania na trzech Stacjach Uzdatniania Wody:

- 1) **SUW „Jana Pawła II”** – woda ujmowana jest w sposób naprzemienny z 7 studni głębinowych, wierconych. Zawiera ona ponadnormatywne ilości żelaza. Woda jest napowietrzana i filtrowana na filtrach otwartych, gdzie następuje wytrącanie związków manganu i żelaza. SUW „Jana Pawła II” obsługuje miasto Namysłów, a pobór wód podziemnych odbywa się w ilości:

- $O_{\text{sr}} = 3\,450 \text{ m}^3/\text{d}$
- $Q_{\text{max}} = 3\,450 \text{ m}^3/\text{d}$

**PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA POWIATU NAMYSŁOWSKIEGO NA LATA 2010-2013 Z PERSPEKTYWĄ NA LATA 2014-2017**

- $Q_{\max h} = 266 \text{ m}^3/\text{h}$
- 2) **SUW „Objazda”** – jest stacją wspomagającą pracę SUW „Jana Pawła II” i znajduje się w północnej części Namysłowa w kierunku na Kowalowice. Woda podziemna ujmowana jest z 3 studni głębinowych, wierconych. Woda pobierana jest z utworów czwartorzędowych. Poddawana jest filtracji i napowietrzaniu ze względu na podwyższone stężenia manganu i żelaza. Pobór wody z tego ujęcia dla miasta Namysłów odbywa się w ilości:
- $O_{\text{śr}} = 1\,900 \text{ m}^3/\text{d}$
 - $Q_{\max} = 2\,880 \text{ m}^3/\text{d}$
 - $Q_{\max h} = 186 \text{ m}^3/\text{h}$
- 3) **SUW „Głuszyna”** – zajmuje się zaopatrzeniem w wodę wsi Głuszyna i Brzezinka. Woda ujmowana jest z 2 studni wierconych i poddawana jest procesowi uzdatniania – napowietrzaniu i filtracji ciśnieniowej na automatycznej kontenerowej stacji wodociągowej AKSUW-20. Pobór wody z tego ujęcia odbywa się w ilości:
- $O_{\text{śr}} = 368 \text{ m}^3/\text{d}$
 - $Q_{\max} = 473 \text{ m}^3/\text{d}$
 - $Q_{\max h} = 58 \text{ m}^3/\text{h}$

GMINA WILKÓW

Obecnie na terenie Gminy Wilków eksploatowane są 2 studnie głębinowe i 1 awaryjna, zlokalizowane na **Stacji Uzdatniania Wody (SUW) w Jakubowicach**, które zaopatrują w wodę całą Gminą Wilków i część Gminy Namysłów. Woda poddawana jest napowietrzaniu i filtracji ciśnieniowej, po czym trafia do zbiornika wody pitnej a stamtąd wprowadzana jest systemem pomp do sieci wodociągowej. Woda ujmowana jest z utworów czwartorzędowych. Pobór wody z tego ujęcia odbywa się w ilości:

- $O_{\text{śr}} = 2\,561 \text{ m}^3/\text{d}$
- $Q_{\max} = 1\,938 \text{ m}^3/\text{d}$
- $Q_{\max h} = 1\,531 \text{ m}^3/\text{h}$

Dla każdej studni została wyznaczona strefa ochrony bezpośredniej:

- Studnia 1 - w kształcie kwadratu o wymiarach 20 m x 20 m,
- Studnia nr 4 – w kształcie kwadratu o wymiarach 20 m x 20 m,
- Studnia nr 5 – w kształcie prostokąta o wymiarach 19,5 m x 20 m.

GMINA DOMASZOWICE

Obecnie na terenie Gminy Domaszowice eksploatowanych jest 5 studni głębinowych, a uzdatnianie wody odbywa się na dwóch Stacjach Uzdatniania Wody:

- 1) **SUW „Woskowice Górne”** – woda ujmowana jest z 2 studni głębinowych i poddawana jest napowietrzaniu i filtracji ciśnieniowej, po czym trafia do zbiornika, a stamtąd rozprowadzana jest po wsiach: Woskowice Górne, Polkowskie i Świbno, Włochy oraz Strzelce Namysłowskie. Z uwagi na dobre parametry wody surowej oraz dobrą lokalizację SUW Spółka „Ekowod” postanowiła wyłączyć z dalszej eksploatacji SUW „Włochy” i SUW „Strzelce Namysłowskie”. Pobór wody z tego ujęcia odbywa się w ilości:

- $O_{\text{śr}} = 671,2 \text{ m}^3/\text{d}$ (po wykonaniu rozbudowy – ok. 990,0 m^3/d)
- $Q_{\max h} = 45 \text{ m}^3/\text{h}$

SUW „Woskowice Górne” działa w oparciu o pozwolenie wodnoprawne na pobór wody podziemnej z utworów czwartorzędowych, wydane decyzją Starosty Namysłowskiego nr OŚ.I – 6223 / 4 / 09 z dnia 01.04.2009 r. Zgodnie z pozwoleniem wodnoprawnym strefa ochrony bezpośredniej ujęcia wody w Woskowicach Górnych obejmuje powierzchnię 3 536 m^2 , a granice wyznacza istniejące ogrodzenie. Pozwolenie wodno prawne wydano na czas określony tj. do dnia 31 marca 2019 r.

- 2) **SUW „Siemysłów”** – woda ujmowana jest z 2 studni głębinowych i poddawana jest procesom napowietrzania, odżelaziania, odmanganiania, dezynfekcji, po czym trafia do zbiornika, a stamtąd rozprowadzana jest po wsiach: Siemysłów, Sułoszów, Gręboszów, Starościń (gm. Świerczów). Pobór wody z tego ujęcia odbywa się w ilości:

- $O_{\text{śr}} = 175,5 \text{ m}^3/\text{d}$
- $Q_{\max} = 263,4 \text{ m}^3/\text{d}$

**PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA POWIATU NAMYSŁOWSKIEGO NA LATA 2010-2013 Z PERSPEKTYWĄ NA LATA 2014-2017**

- $Q_{maxh} = 31,8 \text{ m}^3/\text{h}$

SUW „Siemysłów” działa w oparciu o pozwolenie wodnoprawne na pobór wody podziemnej z utworów czwartorzędowych, wydane decyzją Starosty Namysłowskiego nr OŚ.I – 6223/7/01 z dnia 31.08.2001. Zgodnie z pozwoleniem wodnoprawnym strefa ochrony bezpośredniej ujęcia wody „Siemysłów” obejmuje teren o promieniu 10.0 m licząc od osi studni 1 i 2. b) teren ochrony pośredniej wewnętrznej w formie owalu o promieniach:

- $S_o = 82,0 \text{ m}$ licząc od osi studni nr 1 na kierunku dopływu wody do ujęcia,
- $S_u = 45,0 \text{ m}$ licząc od osi studni nr 1 na kierunku odpływu wody od ujęcia,

Teren ochrony pośredniej zewnętrznej obejmuje obszar o promieniu 975,0 m licząc od osi studni nr 1.

Pozwolenie wodno prawne wydano na czas określony tj. do dnia 31 grudnia 2012 r.

GMINA ŚWIERCZÓW

Obecnie na terenie Gminy Świerczów eksploatowane są 2 studnie głębinowe, a uzdatnianie wody odbywa się na jednej Stacji Uzdatniania Wody:

SUW „Świerczów” – woda pobierana z utworów czwartorzędowych poddawana jest procesowi napowietrzania i filtracji ciśnieniowej, po czym trafia do zbiornika wody pitnej, a stamtąd przesyłana jest do rurociągów oraz pompowni wody położonej w Dąbrowie. Pobór wody z tego ujęcia odbywa się w ilości:

- $O_{\text{sr}} = 584,7 \text{ m}^3/\text{d}$
- $Q_{\text{max}} = 756,0 \text{ m}^3/\text{d}$
- $Q_{\text{maxh}} = 50,0 \text{ m}^3/\text{h}$

SUW „Świerczów” działa w oparciu o pozwolenie wodnoprawne na pobór wody podziemnej z utworów czwartorzędowych, wydane decyzją Starosty Namysłowskiego nr OŚ.I – 6223/3/09 z dnia 01.04.2009. Pozwolenie wodno prawne wydano na czas określony tj. do dnia 31 marca 2019 r.

GMINA POKÓJ

Obecnie na terenie Gminy Pokój eksploatowane są 2 studnie głębinowe, a uzdatnianie wody odbywa się na jednej Stacji Uzdatniania Wody:

SUW „Zieleniec” – pobrana woda poddawana jest procesowi filtracji ciśnieniowej. Pobór wody z tego ujęcia odbywa się w ilości:

- $O_{\text{sr}} = 656,0 \text{ m}^3/\text{d}$
- $Q_{\text{max}} = 919,0 \text{ m}^3/\text{d}$
- $Q_{\text{maxh}} = 46,0 \text{ m}^3/\text{h}$

SUW „Zieleniec” działa w oparciu o pozwolenie wodnoprawne na pobór wody podziemnej z utworów czwartorzędowych, wydane decyzją Starosty Namysłowskiego nr OŚ.I – 6223/9/06 z dnia 07.08.2006. Pozwolenie wodno prawne wydano na czas określony tj. do dnia 31 grudnia 2015 r.

Poniżej w tabeli zestawiono podstawowe informacje nt. sieci wodociągowej w poszczególnych gminach Powiatu Namysłowskiego.

Tabela 18. Sieć wodociągowa w Powiecie Namysłowskim.

Lp.	Wodociągi	jm.	Domaszowice	Namysłów	Pokój	Świerczów	Wilków
1.	Woda dostarczona gospodarstwom domowym	tys. m^3	93,6	972,6	118,0	74,3	92,3
2.	Długość czynnej sieci rozdzielczej (bez przyłączy)	km	57,8	182,5	69,6	56,4	58,7
3.	Połączenia do budynków	szt.	852	3 636	1 209	755	826
4.	Ludność korzystająca z sieci wodociągowej (2007r)	osoba	3 604	24 731	4 705	3 222	4 453

Zródło: www.stat.gov.pl 2008

**PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA POWIATU NAMYSŁOWSKIEGO NA LATA 2010-2013 Z PERSPEKTYWĄ NA LATA 2014-2017**

Według informacji zawartych w „Wieloletnim Planie Rozwoju i Modernizacji urządzeń wodociągowych i kanalizacyjnych na lata 2010-2012” opracowanym przez „Ekowod”, na chwilę obecną długość czynnej sieci rozdzielczej w Gminach Domaszowice, Namysłów, Świerczów i Wilków jest niemalże identyczna, jak ta zaprezentowana w tabeli powyżej. Największa rozbudowa sieci wodociągowej miała miejsce w Gminie Pokój, gdzie od roku 2008 do chwili obecnej położono 70,2 km sieci rozdzielczej. Obecnie długość czynnej sieci rozdzielczej na terenie Gminy Pokój wynosi 139,8 km.

3.9.6. Odprowadzenie ścieków

Zanieczyszczenie wód odbywa się na wszystkich etapach jej obiegu w środowisku, a główne źródła zanieczyszczenia wód stanowią:

- ścieki komunalne i przemysłowe odprowadzane z miast i wsi;
- spływy powierzchniowe z terenów rolniczych;
- spływy z terenów przemysłowych oraz składowisk odpadów;
- zrzuty niezorganizowane ze źródeł lokalnych (z terenów nie posiadających kanalizacji);
- zanieczyszczenia atmosferyczne.

Ścieki z terenu miast obejmują zużyta wodę na cele bytowo – gospodarcze, z wzrastającą ilością substancji chemicznych typu: fosforany pochodzące ze zużytych środków do mycia i prania. Źródłem zanieczyszczeń wód powierzchniowych i gruntowych są również opady atmosferyczne, które spłukują zanieczyszczenia zalegające na dachach, ulicach i placach.

Natomiast skład ścieków przemysłowych jest bardziej zróżnicowany i zależy od procesu technologicznego, w których ścieki powstają i stosowanych w procesie surowców. Składnikami ścieków przemysłowych są najczęściej: siarczki, siarczany, azotany, kwasy i oleje kwasów, siarkowodór, dwusiarczek węgla, fenole, związki amonowe, oleje, metale ciężkie, cyjanki, chlorki, chlor, podchloryny, rozpuszczalniki organiczne, azotyny u fluorki.

Stan istniejący

Obecnie Powiat Namysłowski spośród wszystkich powiatów województwa opolskiego odznacza się najniższym wskaźnikiem skanalizowania:

Tabela 19. Wskaźnik skanalizowania powiatów województwa opolskiego.

Lp.	Powiat	Wskaźnik skanalizowania [%]
1.	m. Opole	87,8
2.	brzeski	71,3
3.	kędzierzyńsko – kozielski	67,3
4.	krapkowicki	57,0
5.	nyski	56,2
6.	opolski	52,3
7.	kluczborski	51,4
8.	prudnicki	50,7
9.	głubczycki	49,7
10.	strzelecki	49,4
11.	oleski	38,9
12.	namysłowski	37,7
Województwo opolskie		58,7

Źródło: www.stat.gov.pl

Łącznie w powiecie znajduje się 6 oczyszczalni ścieków, które charakteryzuje stosunkowo wysoki stopień oczyszczania ścieków.

Na terenie powiatu długość sieci sanitarnej wynosi ok. 54 km. Największymi oczyszczalniami są oczyszczalnie zlokalizowane w Namysłowie, Zalesiu oraz Pokoju.

**PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA POWIATU NAMYSŁOWSKIEGO NA LATA 2010-2013 Z PERSPEKTYWĄ NA LATA 2014-2017**

Zakład Wodociągów i Usług Komunalnych „Ekowod” jest administratorem 2 oczyszczalni ścieków w Namysłowie i Pokoju, oraz sieci kanalizacyjnej w Namysłowie oraz wsiach: Kamienna, Józefów, Michalice i częściowo Łączany. Do zadań spółki „Ekowod” należy również budowa i modernizacja systemu kanałów odprowadzających wody opadowe z terenów mieszkalnych.

Tabela 20. Oczyszczalnie ścieków na terenie Powiatu Namysłowskiego.

Gmina	Użytkownik	Lokalizacja, rok uruchomienia /modernizacji	Obsługiwany teren	Przepustowość/średniodobowa ilość ścieków [m ³ /d]	Roczna ilość oczyszcz. ścieków [tys. m ³]	Bezpośredni odbiornik/rzeka wyższego rzędu
Domaszowice	PPH Ferma – Pol Zalesie	Zalesie 1973/2002	Kanalizacja zakładowa	800/136	49,7	Oziombel
Namysłów	EKOWOD Zakład Wodociągów i Usług komunalnych	Namysłów 1992/1995	Miasto Namysłów, Józefków, Michalice, Kamienna	8 500/4 045	1 480	Młynówka Widawa
Namysłów	Okręgowe Warsztaty Techniczne	Jastrzębie Śl. 1940/--	na potrzeby zakładu	b.d./57,1	20,9	Ziemia
Namysłów	Wspólnota Mieszkaniowa „Osiedle Wschód”	Woskowice Małe 2003/--	Osiedle Woskowice Małe	27,3/7	2,5	Rów
Pokój	EKOWOD Zakład Wodociągów i Usług komunalnych	Pokój 1997/2006	Pokój	500/78	28,6	Rów LR-24
Wilków	Spółdzielnia Mieszkaniowa Właścicieli w Idzikowicach	Idzikowice 1978/--	Osiedle Idzikowice	200/41,2	15	Młynówka Pawłowska
Wilków*	Wspólnota Mieszkaniowa ul. Jesionowa 17	Bukowie	Budynki wspólnoty mieszkaniowej (ok. 60 mieszkańców)	b.d./ 8,9 m ³ /d	b.d.	Rów melioracyjny
Wilków*	Spółdzielnia Mieszkaniowa ul. Jesionowa 9	Bukowie	Budynki wspólnoty mieszkaniowej (ok. 80 mieszkańców)	b.d./ 10,4 m ³ /d	b.d.	Rów melioracyjny

Źródło: raport WIOŚ 2008r., *dane pozyskane z Urzędu Gminy Wilków, 2010*

Oczyszczalnia ścieków w Namysłowie (Gmina Namysłów)

Jest to oczyszczalnia mechaniczno-biologiczna o przepustowości 8500 m³/d wybudowana w 1992 i zmodernizowana w 1995 r. Ścieki doprowadzane są do oczyszczalni poprzez system kanałów grawitacyjnych, przepompowni sieciowych i kanałów tłocznych.

Na samym początku ścieki poddawane są oczyszczaniu mechanicznemu na kracie typu Huber Rotomat. Ścieki po oczyszczeniu mechanicznym płyną do piaskowników pionowych, gdzie następuje oddzielenie zanieczyszczeń organicznych od mineralnych. Z dna piaskowników zanieczyszczenia pompowane są do separatora piasku, w którym wyflukiwane są z piasku części organiczne. Z piaskowników ścieki kierowane są do pompowni głównej, z której trafiają do komory defosfatacji. Następnie ścieki połączone z osadem czynnym przepływają do komór denitryfikacji i nityfikacji. Z reaktorów biologicznych ścieki odpływają grawitacyjnie do odbiornika przez osadnik wtórny, przelew pomiarowy, kanał labiryntowy i kaskadę napowietrzającą. Reaktory biologiczne napowietrzane są sprężonym powietrzem. Odbiornikiem oczyszczonych ścieków jest rzeka Młynówka. W celu unieszkodliwiania nadmiernego osadu wybudowano komorę tlenowej stabilizacji. Osad poddawany jest higienizacji przy użyciu wapna niegaszonego. Osad po stabilizacji i higienizacji wykorzystywany jest rolniczo.

Oczyszczalnia obsługuje (dane Wieloletni Plan Rozwoju i Modernizacji Urzędzeń Wodociągowych i Kanalizacyjnych na lata 2010-2012 dla Zakładu Wodociągów i Usług Komunalnych „Ekowod” Sp. z o.o. w Namysłowie) :

- Miasto Namysłów – ok. 17 tys. mieszkańców
- Miejscowości miasta Namysłów (Kamienna, Michalice, Józefów, część wsi Łączany) – ok. 500 mieszkańców

**PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA POWIATU NAMYSŁOWSKIEGO NA LATA 2010-2013 Z PERSPEKTYWĄ NA LATA 2014-2017**

- „Browar Namysłów” – od 500-600 m³/d ścieków surowych
- Wytwórnia lodów „Nestle” – od 200-300 m³/d.

Oczyszczalnia ścieków w Woskowicach Małych (Gmina Namysłów)

Oczyszczalnia powstała w czerwcu 2002r. z inicjatywy i na użytek wspólnoty mieszkaniowej w Woskowicach Małych. Jest to 4-ro komorowa, bezobsługowa, oczyszczalnia mechaniczno-biologiczna o wydajności max. 100 m³/d. Aktualna wydajność oczyszczalni nie przekracza 30 m³/d. Zagęszczony osad przewożony jest do oczyszczalni ścieków komunalnych w Namysławie, gdzie poddawany jest obróbce końcowej.

Oczyszczalnia ścieków w Pokoju (Gmina Pokój)

Oczyszczalnię wybudowano w latach 1993-1994. Jest to oczyszczalnia mechaniczno-biologiczna typu BOS-BG-500 o wydajności nominalnej Q=400-500 m³/d. W skład oczyszczalni wchodzi następujące urządzenia: pompownia z kratą koszową, punkt zlewny ścieków dowożonych, blok oczyszczania typu ZBW-BOS-BG-500, poletka osadowe oraz budynek techniczno-socjalny. Aktualna wydajność oczyszczalni stanowi tylko ok. 10 % jej wydajności nominalnej, przy czym ok. 50 % oczyszczanych ścieków stanowią ścieki dowożone ze zbiorników wybieralnych. Tak niewielkie zasilanie oczyszczalni ściekami surowymi wiąże się z niedostateczną ilością sieci kanalizacyjnej w gminie.

Oczyszczalnia ścieków w Idzikowicach (Gmina Wilków)

Oczyszczalnia powstała na użytek osiedla mieszkaniowego w miejscowości Idzikowice. Jest to oczyszczalnia mechaniczno-biologiczna Typu „BIOBLOK MU100” o wydajności nominalnej QN=2*100 m³/d. Aktualna przepustowość oczyszczalni wynosi 200 m³/d, a średniodobowa ilość ścieków dopływających do oczyszczalni wynosi ok. 42 m³/d.

Oczyszczalnia ścieków w Zalesiu (Gmina Domaszowice)

W Zalesiu (Gmina Domaszowice) funkcjonuje zakładowa oczyszczalnia ścieków firmy „Ferma-Pol” dla:

- gnojowicy (oczyszczalnia typu WRL) – w ilości max. 700 m³/d

W skład oczyszczalni wchodzi: zbiornik wstępny, wibrosita, komora napowietrzania wstępnego, 3 ciągi technologiczne (komora napowietrzania, osadnik i złożo biologiczne)

Przepustowość oczyszczalni wynosi 800 m³/d, a średniodobowa ilość ścieków dopływających do oczyszczalni wynosi ok. 136 m³/d. Osad po odwodnieniu i przekompostowaniu jest wykorzystywany do nawożenia okolicznych pól (zgodnie z decyzją na wytwarzanie i wykorzystywanie odpadów). Nadmienić należy, że w technologii oczyszczania gnojowicy nie stosuje się chemikaliów, mogących uniemożliwić rolnicze wykorzystanie powstających osadów.

- ścieków sanitarnych z osiedla mieszkaniowego w ilości max. 122 m³/d.

Oczyszczalnia posiada następujące urządzenia: komora krat, przepompownia ścieków, 3 minibloki M-9, zbiornik osadu.

W Gminie Namysłów sieć kanalizacyjna obejmuje miasto Namysłów i cztery sołectwa: Józefków, Michalice, Kamienna i Łączany położone w najbliższym sąsiedztwie miasta. Miasto Namysłów posiada mieszany system kanalizacji. Sieć ogólnospławna (wybudowana w latach 1922-26) obejmuje swoim zasięgiem część centralną miasta i wymaga modernizacji i przebudowy. W pozostałych częściach miasta funkcjonuje kanalizacja rozdzielcza. Poza ściekami bytowo-gospodarczymi do kanalizacji sanitarnej odprowadzane są ścieki z drobnych zakładów przemysłowych i rzemieślniczych oraz częściowo z dużych zakładów.

Sieć kanalizacyjna w Gminie Pokój wynosi 4,3 km i obejmuje 130 przyłączy kanalizacyjnych. W pozostałych miejscowościach gminy Wilków oraz we wszystkich miejscowościach gmin Domaszowice i Świerczów ścieki gromadzone są w zbiornikach wybieralnych (szambach) i wywożone do oczyszczalni ścieków w Namysławie lub oczyszczane w przydomowych oczyszczalniach ścieków.

Dane charakteryzujące gospodarkę ściekową w Powiecie Namysłowskim przedstawia tabela poniżej (na podstawie www.stat.gov.pl 2008):

**PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA POWIATU NAMYSŁOWSKIEGO NA LATA 2010-2013 Z PERSPEKTYWĄ NA LATA 2014-2017**

Tabela 21. Sieć kanalizacyjna w Powiecie Namysłowskim.

Lp	Kanalizacja	jm.	Domaszowice	Namysłów	Pokój	Świerczów	Wilków
1.	Ścieki odprowadzone komunalne razem	tys. m ³	0	909,6	17,4	0	0
2.	Długość czynnej sieci sanitarnej (bez przykanalików) na ścieki bytowo - gospodarcze	km	0	49,7	4,3	0	0
3.	Połączenia do budynków	szt.	0	1 688	130	0	0
4.	Ludność korzystająca z sieci kanalizacyjnej (2007)	osoba	0	16 052	423	0	0

Źródło: www.stat.gov.pl 2008

Tabela 22. Dane odnośnie gospodarki ściekowej w Powiecie Namysłowskim w 2008r.

	jm.	Domaszowice	Namysłów	Pokój	Świerczów	Wilków
Ścieki oczyszczane odprowadzane ogółem	tys. m ³	0	909,6	17,4	0	0
Ścieki oczyszczane razem	tys. m ³	0	910	17	0	0
Ładunki zanieczyszczeń:						
BZT5	kg/rok	0	11 383	491	0	0
ChZT	kg/rok	0	96 181	1 990	0	0
Zawiesina	kg/rok	0	16 349	674	0	0
Azot ogólny	kg/rok	0	9 815	785	0	0
Fosfor ogólny	kg/rok	0	1 043	142	0	0
Osady wytworzone w ciągu roku	Mg	0	254	14	0	0

Źródło: www.stat.gov.pl, 2008r.

Oprócz ścieków wytwarzanych przez bytowanie ludzi na terenie miejscowości powstają ścieki opadowe. Ten rodzaj ścieków związany jest z występowaniem zwartej zabudowy z małą ilością odsłoniętej gleby. Konieczne jest zatem zbieranie tych wód i odprowadzanie poza obręb miejscowości. Zanieczyszczenia wód ujmowanych do kanalizacji opadowej może mieć różne przyczyny:

- zanieczyszczenie obejść wiejskich odchodami zwierzęcymi, resztkami pasz itp.
- zanieczyszczenie ulic substancjami ropopochodnymi,
- śmieci wyrzucone poza kubły, sterty śmieci usytuowanych na terenach do tego nie przygotowanych,
- zanieczyszczenie dróg i ulic wynikające z ruchu samochodów i pieszych.

Podstawowe zanieczyszczenia ścieków opadowych to przede wszystkim zawiesiny nieorganiczne i substancje ropopochodne.

4. ZAŁOŻENIA WYJŚCIOWE PROGRAMU

Jako założenia wyjściowe do Programu ochrony środowiska Powiatu Namysłowskiego przyjęto uwarunkowania zewnętrzne i wewnętrzne, wynikające z obowiązujących aktów prawnych, programów wyższego rzędu oraz dokumentów planistycznych uwzględniających problematykę ochrony środowiska. Niezbędne było również uwzględnienie zamierzeń rozwojowych powiatu zarówno w zakresie gospodarczym i przestrzennym, jak i społecznym.

Uwarunkowania te, w powiązaniu z aktualnym stanem środowiska w powiecie były podstawą do zdefiniowania priorytetów i celów w zakresie ochrony środowiska i racjonalnego użytkowania zasobów naturalnych.

4.1. Uwarunkowania zewnętrzne opracowania Programu Ochrony Środowiska Powiatu Namysłowskiego.

Zasady ochrony środowiska wymuszają zachowanie kompleksowego, a zarazem sektorowego podejścia. Powiat nie jest układem zamkniętym, a poszczególne elementy środowiska zachowują ciągłość bez względu na granice terytorialne. Z tego względu, konieczne jest przyjęcie uwarunkowań wynikających z programów, planów i strategii zewnętrznych wyższego rzędu, umożliwiających szersze spojrzenie na poszczególne dziedziny ochrony środowiska.

Główne uwarunkowania zewnętrzne dla Powiatu Namysłowskiego w zakresie ochrony środowiska wynikają z następujących dokumentów:

- strategii trwałego i zrównoważonego rozwoju kraju, województwa opolskiego i Powiatu Namysłowskiego,
- strategii rozwoju regionalnego kraju,
- koncepcji zagospodarowania przestrzennego kraju i województwa opolskiego,
- polityki ekologicznej państwa wraz z programem wykonawczym,
- systemu prawa ochrony środowiska w Polsce, w tym projektowanych aktów prawnych,
- międzynarodowych zobowiązań Polski w zakresie ochrony środowiska,
- zobowiązań Polski przyjętych w zakresie ochrony środowiska w ramach procesu akcesji do Unii Europejskiej,
- programu ochrony środowiska dla województwa opolskiego,
- strategii i polityk sektorowych (zwłaszcza w zakresie energetyki, energetyki odnawialnej, rolnictwa i obszarów wiejskich, rozwoju regionalnego, edukacji ekologicznej, transportu, leśnictwa).

4.1.1. Zasady realizacji programu

Zasady realizacji polityki ekologicznej, cele i zadania ujęte w "Polityce Ekologicznej Państwa w latach 2009 – 2012 z perspektywą do roku 2016", „Programie Ochrony Środowiska Województwa Opolskiego na lata 2007-2010 z perspektywą do 2014 roku” oraz w dostosowanej do wymagań ustawy Prawo ochrony środowiska, zostały przyjęte jako podstawa niniejszego programu.

W świetle priorytetów aktualnej polityki ekologicznej Państwa, planowane działania w obszarze ochrony środowiska w Polsce wpisują się w priorytety w skali Unii Europejskiej i cele 6 Wspólnotowego programu działań w zakresie środowiska naturalnego. Zgodnie z ostatnim przeglądem wspólnotowej polityki ochrony środowiska do najważniejszych wyzwań należy zaliczyć:

- działania na rzecz zapewnienia realizacji zasady zrównoważonego rozwoju,
- przystosowanie do zmian klimatu,
- ochrona różnorodności biologicznej.

4.1.1.1. Polityka Ekologiczna Państwa

Nadrzędnym, strategicznym celem polityki ekologicznej państwa jest zapewnienie bezpieczeństwa ekologicznego kraju (mieszkańców, zasobów przyrodniczych i infrastruktury społecznej) i tworzenie podstaw do zrównoważonego rozwoju społeczno - gospodarczego.

Realizacja tego celu osiągnana będzie poprzez niezbędne działania organizacyjne, inwestycyjne (w tym wdrażanie postanowień Traktatu Akcesyjnego), tworzenie regulacji dotyczących zakresu korzystania ze środowiska i reglamentowania poziomu tego wykorzystania w najważniejszych

**PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA POWIATU NAMYSŁOWSKIEGO NA LATA 2010-2013 Z PERSPEKTYWĄ NA LATA 2014-2017**

obszarach ochrony środowiska. W ten sposób realizacja krajowej polityki ekologicznej wpisywać się będzie w osiągnięcie celów tej polityki na poziomie całej Wspólnoty.

Osiąganiu powyższych celów służyć będzie realizacja następujących priorytetów i zadań:

1. Kierunki działań systemowych polegające na:

- uwzględnianiu zasad ochrony środowiska w strategiach sektorowych,
- aktywizacji rynku na rzecz ochrony środowiska,
- zarządzaniu środowiskowym,
- udziale społeczeństwa w działaniach na rzecz ochrony środowiska,
- rozwoju badań i postępie technicznym,
- odpowiedzialności za szkody w środowisku,
- uwzględnianiu aspektu ekologicznego w planowaniu przestrzennym.

2. Ochrona zasobów naturalnych polegająca na:

- ochronie przyrody,
- ochronie i zrównoważonym rozwoju lasów,
- racjonalnym gospodarowaniu zasobami wodnymi,
- ochronie powierzchni ziemi,
- gospodarowaniu zasobami geologicznymi.

3. Poprawa jakości środowiska i bezpieczeństwa ekologicznego polegające na działaniach w obszarach:

- środowisko a zdrowie,
- jakość powietrza,
- ochrona wód,
- gospodarka odpadami,
- oddziaływanie hałasu i pól elektromagnetycznych,
- substancje chemiczne w środowisku.

4.1.1.2. Program Ochrony Środowiska Województwa Opolskiego na lata 2007-2010 z perspektywą do 2014 roku.

Program nie formułuje celu generalnego i podkreśla pierwszorzędną potrzebę zachowania dobrego stanu środowiska, jako podstawowego warunku zrównoważonego i harmonijnego rozwoju.

Cele perspektywiczne, nawiązują do Polityki Ekologicznej Państwa w latach 2009-2012 z perspektywą do roku 2016 oraz do Programu Ochrony Środowiska Województwa Opolskiego na lata 2007-2010 z perspektywą do 2014 roku. Z uwagi na niewielki wpływ skali regionalnej na zmiany klimatu, nie formułuje się w tym zakresie celu perspektywicznego. Zagadnienia związane z przeciwdziałaniem i ograniczaniem negatywnych skutków wpływających na środowisko, zostały omówione w poniższych celach wraz z kierunkami działań.

Sformułowano 4 cele perspektywiczne, o charakterze stałych dążeń, które spełniają rolę osi priorytetowych – wyznaczają jednocześnie grupy celów realizacyjnych.

Cele:¹

1. Włączanie aspektów ekologicznych do polityk sektorowych
2. Planowanie przestrzenne zgodne z ideą zrównoważonego rozwoju
3. Edukacja ekologiczna społeczeństwa i dostęp do informacji
4. Innowacyjność prośrodowiskowa.

¹ Program Ochrony Środowiska Województwa Opolskiego na lata 2007-2010 z perspektywą do 2014 roku

5. REALIZACJA POLITYKI EKOLOGICZNEJ POWIATU NAMYSŁOWSKIEGO.

Dotychczas obowiązujący Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Namysłowskiego został uchwalony Uchwałą Rady Powiatu Namysłowskiego nr XX/181/2004 z dn. 21.07.2004r. i obejmował cele z „Polityki Ekologicznej Państwa na lata 2003-2006 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2007-2010”.

Szczegółowe opisy realizacji programu ochrony środowiska zostały wykonane jako oddzielne opracowania - Raporty z realizacji Programu Ochrony Środowiska, wymienione w załącznikach do niniejszego opracowania.

Przedstawione w programie działania zostały skierowane na realizację polityki ekologicznej w takich obszarach jak (wyszczególnienie najważniejszych realizacji zadań inwestycyjnych):

Ochrona powietrza atmosferycznego

w 2006 roku:

- prace remontowo-budowlane w budynkach administrowanych przez Starostwo Powiatowe m.in. roboty dekarские, szklenie okien i bieżące konserwacje – wydatkowano 25 561 zł,

w 2007 roku:

- budynek przy ul. Pułaskiego 3b – docieplenie ściany szczytowej z wymianą stolarki okiennej i drzwiowej, remont klatki schodowej, wymiana rynien i rur spustowych przebudowa wewnętrznej instalacji elektrycznej

w 2008 roku:

- wykonanie drogi dojazdowej do budynku przy ul. Pułaskiego (budynek byłego Internatu ZSR),
- budynek przy Placu Wolności 1A – naprawa drzwi wejściowych, wymiana stolarki okiennej na parterze i I piętrze,

w 2009 roku:

- wykonanie audytów energetycznych obiektów, w których mieszczą się placówki oświatowe (LO, ZSM, ZSR, ZSS, budynek byłego internatu, sala gimnastyczna przy ul. Dubois) – wydatkowano 21.000 zł,
- przebudowa parkingu przy budynku Starostwa – wydatkowano 131.192 zł,
- remont dachu, instalacji CO w budynku szkoły w budynku LO – wydatkowano 6 415 zł,
- „Termomodernizacja SP ZOZ w Namysłowie” – na realizację zadania wydatkowano kwotę w wysokości 2.884.410 zł. Zadanie współfinansowane jest ze środków Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego oraz Norweskiego Mechanizmu Finansowego.
- budowa dróg odjazdowych do windy szpitalnej wraz z przebudową dróg i chodników istniejących na terenie szpitala – wydatkowano 100.000 zł.

Ochrona wód podziemnych i powierzchniowych:

w 2006 roku:

- Projekt pn. „Woda i drogi w powiecie” realizowany w ramach „Partnerstwa na Rzecz Rozwoju - Wirtualny Inkubator Gospodarki Społecznej – model funkcjonowania w sieci współpracy”, który finansowany jest ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego – 75 % i budżetu państwa – 25% - wydatkowano 201.360 zł,
- zakup materiałów do remontów mostów – wydatkowano 16.092 zł,
- remonty mostowe i przepustowe – wydatkowano 73.250 zł,
- renowacja rowów i prace związane z odwodnieniem – wydatkowano 3.006 zł,
- remonty przepustów w miejscowościach: Świerczów, Strzelce, Ligotka i Pągów.

w 2007 roku:

- Projekt pn. „Woda i drogi w powiecie” realizowany w ramach „Partnerstwa na Rzecz Rozwoju - Wirtualny Inkubator Gospodarki Społecznej – model funkcjonowania w sieci współpracy”, który finansowany jest ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego – 75 % i budżetu państwa – 25% - wydatkowano 15.624 zł,
- renowacja rowów i prace związane z odwodnieniem – wydatkowano 12.277 zł,

**PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA POWIATU NAMYSŁOWSKIEGO NA LATA 2010-2013 Z PERSPEKTYWĄ NA LATA 2014-2017**

w 2008 roku:

- renowacja rowów – wydatkowano 366 zł,
- wykonanie remontu przepustów w miejscowościach Strzelce i Pielgrzymowice – wydatkowano 101.176 zł,
- utylizacja smoły znajdującej się na terenie, na którym siedzibę miał Zarząd Dróg Powiatowych – wydatkowano 132.680 zł.

w 2009 roku:

- odprowadzenie ścieków opadowych – wydatkowano 11.797 zł,
- remont dwóch przepustów w miejscowości Włochy – wydatkowano 103.811 zł,
- przebudowa sieci wodociągowej w budynku przy ul. Pułaskiego – wydatkowano 20.000 zł,

Ochrona przyrody i kształtowanie krajobrazu:

w 2006 roku:

- opracowanie dokumentacji geodezyjnej do przekwalifikowania gruntu rolnego na grunt leśny – wydatkowano 8.678 zł,
- ścinka poboczy – wydatkowano 36.169 zł,
- utrzymanie zieleni przydrożnej: wycinka drzew, koszenie poboczy – wydatkowano 52.367 zł,
- nadzór nad lasami niestanowiącymi własności Skarbu Państwa,

w 2007 roku:

- utrzymanie zieleni przydrożnej: wycinka drzew, koszenie poboczy – wydatkowano 113.957 zł,
- nadzór nad lasami niestanowiącymi własności Skarbu Państwa,

w 2008 roku:

- utrzymanie zieleni przydrożnej: wycinka drzew, koszenie poboczy – wydatkowano 8.921 zł,
- wycinka drzew – wydatkowano 10.651 zł,
- zagospodarowanie terenu zielonego w zespole szkół specjalnych – wydatkowano 5.076 zł,
- nadzór nad lasami niestanowiącymi własności Skarbu Państwa,

w 2009 roku:

- wycinka drzew przy drogach powiatowych – wydatkowano 10.211 zł,
- wycinka drzew na terenie szpitala – wydatkowano 16.922 zł,
- nadzór nad lasami niestanowiącymi własności Skarbu Państwa.

Zapobieganie poważnym awariom i nadzwyczajnym zagrożeniom środowiska

w 2006 roku:

- zakup wyposażenia – zakupiono fantom (5.200 zł), służący do ćwiczeń z zakresu udzielania pierwszej pomocy, który został przekazany do Zespołu Szkół Rolniczych, jego zakup został częściowo sfinansowany ze środków z Funduszu Prewencji,
- zakup pojazdu specjalistycznego oraz sprzętu przeciwpożarowego - wydatkowano 69.754 zł,
- zakup nagród w konkursie związanym z udzielaniem pierwszej pomocy i ochroną zdrowia pn.: „I Powiatowe Zawody dla Szkół Średnich z Zakresu Udzielanie Pierwszej Pomocy Przedlekarskiej” – wydatkowano 2.226 zł

w 2007 roku:

- PSP Namysłów - zrealizowano zakupy inwestycyjne sprzętu na kwotę 12.000 zł,
- rozbudowa strażnicy KPPSP” - wydatkowano 400.000 zł,
- zakupiono przenośne urządzenia komunikacyjne – wydatkowano 1000 zł,

w 2008 roku:

- rozbudowa strażnicy KPPSP: dotacja celowa z budżetu państwa – 1.743.000 zł, środki budżetu powiatu – 427.000 zł oraz dotacja celowa przekazana przez gminę Namysłów – 170.000 zł,

**PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA POWIATU NAMYSŁOWSKIEGO NA LATA 2010-2013 Z PERSPEKTYWĄ NA LATA 2014-2017**

- zakup materiałów i wyposażenia OC i ZK oraz konserwację sprzętu radiowego – wydatkowano 1 000 zł,

w 2009 roku:

- rozbudowa strażnicy KPPSP – wydatkowano 5.330.000 zł (środki dotacji celowej z budżetu państwa),
- środki dla Gminy Domaszowice na zadania związane z zapobieganiem zagrożeniom życia i zdrowia ludzi, a w szczególności na zakup zestawu hydraulicznego niezbędnego przy uwalnianiu osób poszkodowanych w wypadkach samochodowych – wydatkowano 2 000 zł,
- zakup materiałów i wyposażenia OC i ZK oraz konserwację sprzętu radiowego – wydatkowano 1 000 zł,
- zakup materiałów zapobiegających skutkom powodzi – wydatkowano 4 200 zł,
- zakup radiotelefonu na potrzeby Centrum Zarządzania Kryzysowego – wydatkowano 2.000 zł,
- organizacja konkursu dla dzieci i młodzieży w zakresie Obrony Cywilnej – wydatkowano 9.237 zł,
- organizacja i zakup nagród w konkursie związanym z udzielaniem pierwszej pomocy i ochroną zdrowia pn.: „II Powiatowe Zawody dla Szkół Średnich z Zakresu Udzielanie Pierwszej Pomocy Przedlekarskiej” – wydatkowano 3.647 zł.

Hałas:

w 2006 roku:

- remonty dróg – wydatkowano 667.818 zł,
- zadanie pn. „Modernizacja drogi powiatowej Nr 1101 O przebiegu Namysłów – Przeczów” – etap I – w zakresie budowy ronda na skrzyżowaniu ulic Reymonta – Oławska oraz prac na odcinku drogi od km 0+600 do km 1+790 w kwocie 1.129.283 zł,
- zadanie pn. „Przebudowa drogi powiatowej Nr 1106 relacji Głuszyna – Brzezinka” – w zakresie wykonania dokumentacji technicznej drogi i mostu w miejscowości Głuszyna – wydatkowano 62.220 zł,
- zadanie pn. „Przebudowa ulicy Grunwaldzkiej” – wykonanie dokumentacji projektowej – wydatkowano 19.886 zł,
- materiały do remontów dróg – wydatkowano 98.696 zł,
- remonty dróg – wydatkowano 667.818 zł,
- remonty mostowe i przepustowe – wydatkowano 73.250 zł,
- remonty nawierzchni dróg w miejscowościach: Strzelce, Smogorzów, Nowa Wieś, Kowalowice oraz na odcinku drogi DP 1349 O od skrzyżowania z drogą na Lubnów do miejscowości Kopalnia,

w 2007 roku:

Najważniejsze zadania o charakterze remontów bieżących zrealizowane przez Zarząd Dróg Powiatowych w 2007 roku to:

- remonty nawierzchni dróg w miejscowości Dąbrówka,
- powierzchniowe utwalenie do miejscowości Włochy,
- remont zatoki autobusowej w Strzelcach,
- remonty przepustów w miejscowościach: Igłowice i Strzelce,
- remont chodnika w miejscowości Ligota Książęca – partycypacja Gminy Namysłów i Sołectwa – wydatkowano 62.000 zł,
- remont chodnika w miejscowości Ładza – partycypacja Gminy Pokój w wysokości 75.000 zł,
- modernizacja drogi powiatowej Nr 1101 O przebiegu Namysłów – Przeczów – etap I – dokończenie prac rozpoczętych w 2006 roku – wydatkowano 300.000 zł,
- modernizacja drogi powiatowej Nr 1101 O relacji Namysłów – Przeczów” – etap II – prace na odcinku od km 1+790 do km 12+450 km – łącznie wydatkowano 4.424.388 zł,
- przebudowa mostu w ciągu drogi powiatowej Nr 1106 O w miejscowości Głuszyna” – wydatkowano 188.762 zł (w zakresie wykonania dokumentacji technicznej i przebudowy mostu w miejscowości Głuszyna),

**PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA POWIATU NAMYSŁOWSKIEGO NA LATA 2010-2013 Z PERSPEKTYWĄ NA LATA 2014-2017**

- materiały do remontów dróg – wydatkowano 91.899 zł,
- zakup materiałów do remontów mostów – wydatkowano 15.974 zł,
- remonty dróg – wydatkowano 311.609 zł,
- remonty mostowe i przepustowe – wydatkowano 83.418 zł,

w 2008 roku:

- bieżące utrzymanie dróg – wydatkowano 419.342 zł,
- wykonanie remontu dróg w miejscowościach Dąbrówka Dolna, Wojciechów oraz odcinek Włochy - Polkowskie – wydatkowano 238.144 zł,

w 2009 roku:

- bieżące utrzymanie dróg – wydatkowano 599.052 zł,
- remont skrzyżowania przy ul. Łaczańskiej – wydatkowano 550.000 zł,
- przebudowa drogi powiatowej nr 1106 O – wydatkowano 1.783.845 zł – inwestycja współfinansowana ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Opolskiego,
- dokumentacja projektowa na przebudowę drogi powiatowej nr 1136 O Domaszowice – Świerczów – Mąkoszyce – wydatkowano 236.700 zł,
- pomoc finansowa dla gminy Namysłów – 5.000 zł z przeznaczeniem na zadania z zakresu dróg publicznych,
- wykonanie pomiaru hałasu w pomieszczeniach rehabilitacji w Zespole Szkół Specjalnych – wydatkowano 359 zł.

Edukacja ekologiczna

W ramach edukacji ekologicznej przeprowadzono szereg działań m.in.:

w 2006 roku:

- realizacja projektu pn. „Model produkcji i dystrybucji i żywności ekologicznej” realizowany w ramach „Partnerstwa na Rzecz Rozwoju – Wirtualny Inkubator Gospodarki Społecznej – model funkcjonowania w sieci współpracy”, który finansowany jest ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego – 75 % i budżetu państwa – 25 %. Podstawowym celem projektu jest zapoczątkowanie produkcji żywności ekologicznej na terenie powiatu namysłowskiego poprzez organizację szkoleń dla rolników – wydatkowano 36.046 zł,
- realizacja projektu pn. „Kampania promocyjna – Namysłów Zielony Powiat”, który współfinansowany był ze środków Kontraktu Wojewódzkiego – wydatkowano 37.136 zł,
- realizacja filmu edukacyjnego prezentującego przyrodę Borów Stobrawskich – wydatkowano 18.500 zł,

w 2007 roku:

- realizacja projektu pn. „Model produkcji i dystrybucji i żywności ekologicznej” realizowany w ramach „Partnerstwa na Rzecz Rozwoju – Wirtualny Inkubator Gospodarki Społecznej – model funkcjonowania w sieci współpracy”, który finansowany jest ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego – 75 % i budżetu państwa – 25% (powołanie do życia podmiotu stowarzyszenia pn. *Namysłowska Inicjatywa na rzecz Ekologii i Rozwoju*, którego cele statutowe ukierunkowane są na promocję postaw ekologicznych oraz polityki zrównoważonego rozwoju) – wydatkowano 42.693 zł,

w 2008 roku:

- wykonanie edycji filmu przyrodniczego o przyrodzie powiatu namysłowskiego,
- dofinansowanie akcji promocyjnych, konkursów i przedsięwzięć organizowanych przez Stobrawski Park Krajobrazowy,
- zakup materiałów na potrzeby działalności ekologicznej – wydatkowano 2 740 zł,

w 2009 roku:

- zakup materiałów na potrzeby działalności ekologicznej – wydatkowano 5 541 zł,

Gospodarka odpadami

Gospodarka odpadami została szczegółowo opisana w oddzielnym załączniku „Plan Gospodarki Odpadami”

**PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA POWIATU NAMYSŁOWSKIEGO NA LATA 2010-2013 Z PERSPEKTYWĄ NA LATA 2014-2017**

Zadania realizowane z funduszu Powiatowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej:

w 2006 roku:

- dofinansowanie działalności w zakresie edukacji ekologicznej - wydatkowano 30.000 zł,
- zadania w zakresie utylizacji odpadów niebezpiecznych - wydatkowano 20.000 zł,
- film edukacyjny - wydatkowano 10.000 zł,
- działalność ekologiczna w szkołach - wydatkowano 4.500 zł,
- zakup aparatu cyfrowego - wydatkowano 1.994 zł,
- utrzymanie terenów zielonych - wydatkowano 1 504 zł,
- zakup materiałów na konkurs z zakresu obrony cywilnej - wydatkowano 1.200 zł,
- badanie jakości powietrza - wydatkowano 1.000 zł,
- zakup materiałów i wyposażenia na potrzeby edukacji ekologicznej - wydatkowano 403 zł,

w 2007 roku:

- budowa wiaty na odpady wielkogabarytowe – wydatkowano 25 000 zł,
- zadania w zakresie utylizacji odpadów niebezpiecznych – wydatkowano 15 000 zł,
- odbudowa rowów przydrożnych w pasach dróg powiatowych – wydatkowano 9 995 zł,
- dofinansowanie działalności w zakresie edukacji ekologicznej – wydatkowano 5 000zł,
- badanie jakości powietrza na terenie Powiatu Namysłowskiego – wydatkowano 3 000 zł,
- zakup nagród na konkurs fotograficzny – wydatkowano 2.481 zł,
- utrzymanie terenów zielonych – wydatkowano 2.000 zł,
- zakup materiałów na konkurs z zakresu obrony cywilnej – wydatkowano 1.000 zł,
- materiały pozostałe na potrzeby działalności ekologicznej – wydatkowano 754 zł,

w 2008 roku:

- dotacje – współfinansowanie utylizacji odpadów niebezpiecznych – wydatkowano 20 000 zł,
- dotacje – zakup i montaż urządzeń związanych z segregacją odpadów – wydatkowano 20 000 zł,
- dotacje – wykonanie koncepcji funkcjonowania ośrodka pn „Centrum Doświadczania Świata” – wydatkowano 20 000 zł,
- utrzymanie terenów zieleni w pasach dróg powiatowych – wydatkowano 10 000 zł,
- działalność ekologiczna – wydatkowano 9 000 zł,
- dotacje - promocja walorów przyrodniczo-krajobrazowych powiatu - Stobrawski Park Krajobrazowy – wydatkowano 5 000 zł,
- inwentaryzacja lasów niestanowiących własności Skarbu Państwa – wydatkowano 5 000 zł,
- badanie stanu środowiska powiatu namysłowskiego – wydatkowano 3 000 zł,
- konkurs fotograficzny – wydatkowano 2 500 zł,
- urządzenie terenów zieleni przy Zespole Szkół Specjalnych – wydatkowano 1 000 zł,
- utrzymanie terenów zieleni wokół siedziby starostwa – wydatkowano 875 zł,
- organizacja konkursów z zakresu obrony cywilnej, ratownictwa i ochrony ludności – wydatkowano 500 zł,
- udział w akcji „Sprzątanie świata” – wydatkowano 500 zł,
- zakup budek lęgowych dla ptaków – wydatkowano 366 zł,

w 2009 roku:

- zadania w zakresie utylizacji odpadów niebezpiecznych – wydatkowano 31.385 zł,
- promocja walorów przyrodniczo krajobrazowych powiatu – wydatkowano 11.200 zł,
- utrzymanie terenów zieleni w pasach dróg powiatowych – wydatkowano 10 000 zł,
- zakup materiałów na potrzeby działalności ekologicznej i edukacyjnej – wydatkowano 5.541 zł,
- inwentaryzacja lasów niestanowiących własności Skarbu Państwa – wydatkowano 5 000 zł,
- badanie stanu środowiska powiatu namysłowskiego – wydatkowano 3 000 zł.

**PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA POWIATU NAMYSŁOWSKIEGO NA LATA 2010-2013 Z PERSPEKTYWĄ NA LATA 2014-2017**

- utrzymanie terenów zielonych – wydatkowano 2.319 zł,
- zakup materiałów na konkurs z zakresu obrony cywilnej – wydatkowano 500 zł,

Mimo krótkiego okresu czasu jaki upłynął od zatwierdzenia programu ochrony środowiska nastąpiły zmiany w przepisach na tyle znaczące, że część zadań zapisanych w programie uległa zdezaktualizowaniu. Ponadto niektóre z zadań obciążających samorząd powiatu wymagają znacznych nakładów środków finansowych, co niejednokrotnie jest podstawową przyczyną braku ich realizacji. W tym przypadku ważną sprawą jest określenie priorytetów dla poszczególnych tematów zadań i określenie konieczności ich wykonania w określonym czasie. Prawo ochrony środowiska przewiduje wykonanie aktualizacji programów ochrony środowiska co 4 lata, co umożliwi doprowadzenie zapisów programu do zgodności z obowiązującymi przepisami.

6. ZAŁOŻENIA OCHRONY ŚRODOWISKA POWIATU NAMYSŁOWSKIEGO NA LATA 2010-2013 Z PERSPEKTYWĄ NA LATA 2014-2017

Naczelną zasadą przyjętą w przedmiotowym programie jest zasada zrównoważonego rozwoju w celu umożliwienia lepszego zagospodarowania istniejącego potencjału powiatu (zasobów środowiska, surowców naturalnych, obiektów, sprzętu, jak i ludzi oraz wiedzy).

Na podstawie raportu o stanie środowiska i źródłach jego przekształceń oraz zagrożeń przedstawiono poniżej propozycję działań programowych umożliwiających spełnienie zasady zrównoważonego rozwoju poprzez koordynację działań w sferze gospodarczej, społecznej i środowiskowej. Daje to możliwość planowania przyszłości powiatu w perspektywie kilkunastu lat i umożliwia aktywizację społeczeństwa powiatu, zwiększenie inicjatywy i wpływu społeczności na realizację działań rozwojowych.

Cele i działania proponowane w programie ochrony środowiska powinny posłużyć do tworzenia warunków dla takich zachowań ogółu społeczeństwa, które polegać będą w pierwszej kolejności na niepogarszaniu stanu środowiska przyrodniczego na danym terenie, a następnie na jego poprawie. Realizacja wytyczonych celów w programie powinna spowodować zrównoważony rozwój gospodarczy, polepszenie warunków życia mieszkańców przy zachowaniu walorów środowiska naturalnego na terenie powiatu.

6.1. Cele ekologiczne

Kompleksowość zagadnień ochrony środowiska, a także zakres przeobrażeń na terenie powiatu wymusiła wyznaczenie celów średniookresowych i priorytetowych, a także przyjęcie zadań z zakresu wielu sektorów ochrony środowiska. Spośród nich dokonano wyboru najistotniejszych zagadnień, których rozwiązanie przyczyni się w przyszłości do poprawy stanu środowiska na terenie powiatu.

Wyboru priorytetów ekologicznych dokonano w oparciu o diagnozę stanu poszczególnych komponentów środowiska na terenie Powiatu Namysłowskiego, uwarunkowania zewnętrzne (obowiązujące akty prawne) i wewnętrzne, a także inne wymagania w zakresie jakości środowiska. Wybór priorytetowych przedsięwzięć ekologicznych na terenie Powiatu Namysłowskiego na lata 2010-2013 z perspektywą 2014-2017 przeprowadzono przy zastosowaniu następujących kryteriów organizacyjnych i środowiskowych.

6.1.1. Kryteria o charakterze organizacyjnym

- wymiar zadania przedsięwzięcia (ponadlokalny i publiczny),
- konieczność realizacji przedsięwzięcia ze względów prawnych,
- zabezpieczenia środków na realizację lub możliwość uzyskania dodatkowych zewnętrznych środków finansowych (z Unii Europejskiej z innych źródeł zagranicznych lub krajowych),
- efektywność ekologiczna przedsięwzięcia,
- znaczenie przedsięwzięcia w skali regionalnej,
- spełnianie wymogów zrównoważonego rozwoju - zgodność przedsięwzięcia dla rozwoju gospodarczego powiatu.

6.1.2. Kryteria o charakterze środowiskowym

- możliwość likwidacji lub ograniczenia najpoważniejszych zagrożeń środowiska i zdrowia ludzi,
- zgodność z celami ekologicznymi i zasadniczymi kierunkami zadań wynikających ze Strategii rozwoju województwa opolskiego,
- zgodność z celami i priorytetami ekologicznymi określonymi w "Polityce Ekologicznej Państwa w latach 2009-2012 z perspektywą do roku 2016" i „Programie Ochrony Środowiska Województwa Opolskiego na lata 2007-2010 z perspektywą do 2014 roku”,
- zgodność z międzynarodowymi zobowiązaniami Polski w zakresie ochrony środowiska,
- skala dysproporcji pomiędzy aktualnym i prognozowanym stanem środowiska a stanem wymaganym przez prawo,
- skala efektywności ekologicznej przedsięwzięcia (efekt planowany, tempo jego osiągnięcia),

**PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA POWIATU NAMYSŁOWSKIEGO NA LATA 2010-2013 Z PERSPEKTYWĄ NA LATA 2014-2017**

- wieloaspektowość efektów ekologicznych przedsięwzięcia (możliwość jednoczesnego osiągnięcia poprawy stanu środowiska w zakresie kilku elementów środowiska),
- w odniesieniu do gospodarki odpadami istotnym kryterium była zgodność proponowanych zadań z wymogami kształtowania nowoczesnej gospodarki odpadami poprzez priorytetowe traktowanie tworzenia systemów, działań w zakresie zbiórki i transportu, odzysku i unieszkodliwiania odpadów.

6.1.3. Cele ekologiczne dla Powiatu Namysłowskiego.

Kierując się podanymi powyżej kryteriami, wyznaczono następujące cele dla Powiatu Namysłowskiego z zakresu ochrony środowiska:

- środowisko dla zdrowia – dalsza poprawa jakości środowiska i bezpieczeństwa ekologicznego,
- wzmocnienie systemu zarządzania środowiskiem oraz podniesienie świadomości ekologicznej społeczeństwa,
- ochrona dziedzictwa przyrodniczego i racjonalne wykorzystanie zasobów przyrody,
- zrównoważone wykorzystanie materiałów, wody i energii.

7. KIERUNKI DZIAŁAŃ SYSTEMOWYCH

7.1. Uwzględnienie zasad ochrony środowiska w strategiach sektorowych

Stan wyjściowy

Wszystkie działania człowieka są prowadzone w środowisku przyrodniczym, mają więc wpływ na jego stan obecny i przyszły. Oznacza to konieczność takiego gospodarowania, aby zachować środowisko w możliwie dobrym stanie dla przyszłych pokoleń. Tak więc kryteria zrównoważonego rozwoju powinny być uwzględnione we wszystkich dokumentach strategicznych sektorów gospodarczych. Dokumenty te, zgodnie z art. 46 ustawy z dn. 3 października 2008 roku o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko, powinny być poddawane tzw. strategicznym ocenom oddziaływania na środowisko w celu sprawdzenia, czy rozwiązania w nich zawarte nie przyniosą zagrożenia dla środowiska teraz i w przyszłości.²

7.1.1. Cel średniookresowy do 2017 r.

Dążenie, aby projekty dokumentów strategicznych były zgodne z obowiązującym prawem

7.2. Zarządzanie środowiskowe

Stan wyjściowy:

Systemy Zarządzania Środowiskowego (SZŚ) zapewniają włączenie środowiska i jego ochrony do celów strategicznych firmy i przypisanie zagadnień do kompetencji jej zarządu. Systemy te są dobrowolnym zobowiązaniem się organizacji w postaci przedsiębiorstwa, placówki sektora finansów, szkolnictwa, zdrowia, jednostki administracji publicznej i innej do podejmowania działań mających na celu zmniejszanie oddziaływań na środowisko, związanych z prowadzoną działalnością. Posiadanie przez daną firmę prawidłowo funkcjonującego SZŚ gwarantuje, iż firma ta działa zgodnie ze wszystkimi przepisami ochrony środowiska.

W ostatnim pięcioleciu nastąpił dynamiczny rozwój systemów zarządzania środowiskowego. Blisko 1 100 organizacji w Polsce posiada certyfikowane systemy zgodnie z normą PN - EN ISO 14001.

Od 2002 r. prowadzone były intensywne przygotowania do stworzenia możliwości rejestracji polskich organizacji w systemie EMAS. Pierwszą krajową organizacją w tym systemie zarejestrowano we wrześniu 2005 r.

Wspólnotowy System Ekozarządzania i Audytu (EMAS) (ang. *Eco-Management and Audit Scheme*) to system zarządzania środowiskowego, w którym dobrowolnie mogą uczestniczyć organizacje (przedsiębiorstwa, instytucje, organizacje, urzędy). Głównym założeniem systemu jest wyróżnienie tych organizacji, które wychodzą poza zakres minimalnej zgodności z przepisami i ciągle doskonalą efekty swojej działalności środowiskowej.

Podstawowe zasady systemu określa rozporządzenie 761/2001 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 19 marca 2001 r. dopuszczające dobrowolny udział organizacji we wspólnotowym systemie ekozarządzania i audytu (EMAS). Rozporządzenie z dniem 1 maja 2004 r. zaczęło obowiązywać w Polsce.

System EMAS wykazuje duże podobieństwo do normy ISO 14001. Od roku 2001 treść normy ISO 14001 została włączona do rozporządzenia EMAS, pozwalając na ograniczenie się do identyfikacji dodatkowych wymagań stawianych organizacjom w systemie EMAS. Wdrożenie systemu zarządzania środowiskowego w oparciu o wymagania normy ISO 14001 można traktować jako krok w kierunku rejestracji w systemie EMAS

Na terenie Powiatu Namysłowskiego działają przedsiębiorstwa posiadające m.in. certyfikowane Systemy Zarządzania Jakością, m.in.:

- ZEM Namysłów Sp z o.o.,
- VELUX Namysłów,
- Metalowiec Spółdzielnia Inwalidów Zakład Pracy Chronionej,

² *Polityka Ekologiczna Państwa w latach 2009-2012 z perspektywą do roku 2016 – Warszawa 2008*

**PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA POWIATU NAMYSŁOWSKIEGO NA LATA 2010-2013 Z PERSPEKTYWĄ NA LATA 2014-2017**

- Browar Namysłów,
- DIEHL Controls Polska.

7.2.1. Cel średniookresowy do 2017 r.

Upowszechnianie i wspieranie wdrażania systemów zarządzania środowiskowego

Kierunki działań:

Zadania własne:

Rodzaj zadania	Jednostka odpowiedzialna
Wdrożenie systemu informowania społeczeństwa o stanie środowiska	Powiat Namysłowski
Współpraca z pozarządowymi organizacjami ekologicznymi	Powiat Namysłowski, Organizacje pozarządowe
Prowadzenie w formie elektronicznej publicznie dostępnych wykazów danych o dokumentach zawierających informacje o środowisku i jego ochronie oraz ich udostępniania w Biuletynie Informacji Publicznej	Powiat Namysłowski
Zachęcanie organizacji do wzięcia udziału w programach szkoleniowo-informacyjnych dotyczących EMAS	Powiat Namysłowski
Wspomaganie realizacji zadań państwowego monitoringu środowiska	Powiat Namysłowski
Wspomaganie systemów kontrolno-pomiarowych stanu środowiska Aktualizacja Programu Ochrony Środowiska, Planu Gospodarki Odpadami	Powiat Namysłowski

7.3. Udział społeczeństwa w działaniach na rzecz ochrony środowiska

Stan wyjściowy

Rola edukacji ekologicznej w procesie realizacji polityki środowiskowej, a więc i obowiązków ekologicznych, jest szczególnie istotna. Problem niedostatków w zakresie ochrony środowiska jest widoczny nie tylko z punktu widzenia stosowanych przez przedsiębiorców technologii (a raczej ich niestosowania, braku polityki segregacji odpadów, braku odpowiedniej ilości odpowiednich jakościowo składowisk odpadów itp.), jak i wyrobienia w społeczeństwie szacunku do otaczającej przyrody. Nie chodzi również tylko o edukację w ścisłym tego słowa znaczeniu, czyli proces nauczania, świadczony w ramach systemu oświaty, ale o kształtowanie świadomości ekologicznej w każdej dziedzinie życia, mającej jakikolwiek związek z ochroną środowiska.

Na terenie Powiatu Namysłowskiego prowadzone były następujące działania (realizowane tak przez powiat jak i przez gminy), szerzej opisane w rozdz. 5:

- konkursy ekologiczne,
- zakupy wydawnictw naukowych,
- zakup pomocy naukowych dla szkół związanych z ekologią,
- dofinansowania działań proekologicznych.

**PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA POWIATU NAMYSŁOWSKIEGO NA LATA 2010-2013 Z PERSPEKTYWĄ NA LATA 2014-2017**

7.3.1. Cel średniookresowy do 2017 r.

Podnoszenie świadomości ekologicznej społeczeństwa, zgodnie z zasadą: „myśl globalnie, działaj lokalnie”

Kierunki działań:

Zadania własne:

Rodzaj zadania	Jednostka odpowiedzialna
Kontynuacja realizacji programu edukacji ekologicznej	Powiat Namysłowski
Wspieranie merytoryczne i finansowe aktywnych form edukacji ekologicznej dzieci i młodzieży np. organizowanie konkursów i sesji popularno-naukowych związanych z tematyką środowiskową	Powiat Namysłowski, organizacje pozarządowe
Wsparcie finansowe projektów z zakresu edukacji ekologicznej o zasięgu ponadgminnym	Powiat Namysłowski, organizacje pozarządowe
Współdziałanie władz powiatowych z mediami w zakresie prezentacji stanu środowiska i działań podejmowanych na rzecz jego ochrony	Powiat Namysłowski, Organizacje pozarządowe
Udział przedstawicieli Starostwa Powiatowego w szkoleniach z zakresu publicznego dostępu do informacji o środowisku	Powiat Namysłowski, Organizacje pozarządowe
Doskonalenie metod udostępniania informacji o środowisku i jego ochronie przez wszystkie instytucje publiczne	Powiat Namysłowski
Edukacja ekologiczna oraz promowanie działalności proekologicznej	Powiat Namysłowski, organizacje pozarządowe
Udział w akcji „Sprzątanie świata”	Powiat Namysłowski

Zadania koordynowane:

Rodzaj zadania	Jednostka odpowiedzialna
Konkurs "Namysłowska Wiosna Ekologiczna"	Gmina Namysłów
Akcja "Sprzątanie świata"	Gmina Namysłów
Wycieczki ekologiczne	Gmina Namysłów
Dotacje celowe dla podmiotów realizujących zadania publiczne z zakresu ochrony środowiska	Gmina Namysłów
Akcja "Sprzątanie świata"	Gmina Domaszowice
Informacja środowiskowa, publikacje, materiały itp.	Gmina Domaszowice
Edukacja ekologiczna	Gmina Świerczów

7.4. Odpowiedzialność za szkody w środowisku

Stan wyjściowy

3 października 2008 roku Sejm uchwalił w ustawę o zapobieganiu i naprawie szkód w środowisku, która określa zasady odpowiedzialności za zanieczyszczenia. Ustawa dostosowuje polskie prawo do dyrektywy unijnej z 2004 roku.

Zasada zakładająca, że zanieczyszczający środowisko płaci, jest stosowana w Polsce już od lat. System opłat i kar za zanieczyszczenia i szkody w środowisku był wprowadzony w latach 80. Działał skutecznie, ale nie był rozwiązaniem kompatybilnym z jednolitą polityką w tym zakresie w Unii. Ustawa określa zasady odpowiedzialności za naprawę szkód w środowisku. Z powodu nie wywiązywania się sprawców z tego obowiązku, instytucje publiczne ponoszą straty w wysokości od 25 do 125 mln zł rocznie. Nowe prawo przewiduje, że osoby poszkodowane lub inne

**PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA POWIATU NAMYSŁOWSKIEGO NA LATA 2010-2013 Z PERSPEKTYWĄ NA LATA 2014-2017**

zainteresowane strony (np. organizacje ekologiczne) będą mogły zgłaszać zaistniałe szkody do organów ochrony środowiska. W przypadku, gdy nie będzie można rozpoznać sprawcy lub nie będzie można wobec niego rozpocząć egzekucji, naprawą szkody zajmie się regionalny dyrektor ochrony środowiska. Na nim ciąży również obowiązek podjęcia działań w przypadkach wystąpienia zagrożenia życia lub zdrowia ludzi albo pojawienia się nieodwracalnych szkód w środowisku. Jeśli zagrożenie zostanie wywołane przez organizmy genetycznie zmodyfikowane, organem odpowiedzialnym będzie minister środowiska.

Ustawa Prawo ochrony środowiska różni dwa rodzaje odpowiedzialności związanej z występowaniem szkody w środowisku:

- odpowiedzialność administracyjna związana z egzekwowaniem administracyjnych obowiązków ciążących na podmiotach korzystających ze środowiska,
- odpowiedzialność cywilnoprawna pozostająca w gestii sądów powszechnych.

Chociaż polskie podejście do kwestii odpowiedzialności sprawcy za szkody w środowisku jest szersze od wspólnotowego, to w najbliższych latach polityką w tym zakresie kształtować będą przepisy UE zawarte w Dyrektywie 2004/35/WE w sprawie odpowiedzialności za zapobieganie i naprawę szkód w środowisku.

Do zadań Głównego Inspektora Ochrony Środowiska należeć będzie prowadzenie rejestru zagrożeń i szkód w środowisku.

7.4.1. Cel średniookresowy do 2017 r.

Stworzenie systemu prewencyjnego, mającego na celu zapobieganie szkodom w środowisku i sygnalizacja możliwości wystąpienia szkody

Kierunki działań:

Zadania koordynowane:

Rodzaj zadania	Jednostka odpowiedzialna
Stworzenie bazy danych o szkodach w środowisku i działaniach naprawczych	Inspektorat Ochrony Środowiska
Prowadzenie szkoleń na temat odpowiedzialności sprawcy za szkody w środowisku dla pracowników administracji, sądownictwa oraz podmiotów gospodarczych	Inspektorat Ochrony Środowiska, organizacje pozarządowe

8. OCHRONA ZASOBÓW NATURALNYCH

8.1. Ochrona przyrody

Stan wyjściowy – dominujące zbiorowiska roślinne.

Szata roślinna Ziemi Namysłowskiej ukształtowana została po okresie zlodowaceń. Naturalną formacją roślinną są lasy, głównie liściaste (grądy i buczyny oraz olsy i łągi) i mieszane. Jedynie w miejscach o wysokim poziomie wód gruntowych i powierzchniowych występowała roślinność bagienna (torfowiskowa). Wraz z rozwojem cywilizacyjnym nasilał się proces wylesiania i osuszania obszaru Ziemi Namysłowskiej, co spowodowało zmianę składu gatunkowego drzewostanów i niemal kompletny zanik torfowisk. Obecnie tereny leśne Ziemi Namysłowskiej w sposób daleki odbiegają składem gatunkowym od lasów naturalnych. Przeważają drzewostany zdominowane przez gatunki iglaste, głównie sosnę. Charakterystyczną cechą Ziemi Namysłowskiej jest duża liczba niewielkich drzewostanów, często poniżej 20 ha powierzchni. Większe kompleksy leśne znajdują się w południowej części Gminy Namysłów i we wschodniej części Gminy Domaszowice.

Roślinność torfowiskowa przetrwała głównie w obniżeniu Widawy powyżej Namysłowa, gdzie dzięki zaprzestaniu w ostatnich latach rolniczego użytkowania łąk, nastąpił proces wtórnego zabagnienia terenu, a tym samym regeneracja flory bagiennnej. Mimo zmian o charakterze antropogennym, zachowało się kilka powierzchni leśnych o znacznym stopniu naturalności - grądy i olsy w okolicach wsi Grodziec (Gmina Świerczów), Krzemieniec, Minkowskie i Żaba (Gmina Namysłów), Dąbrowy pod wsią Pawłowice (Gmina Namysłów) oraz olsy w okolicach wsi Bielice (Gmina Świerczów) oraz łąg na jednej z wysp na rzece Widawie w Namysłowie. Na uwagę zasługuje również bór mieszany z dużym udziałem jodły koło wsi Niwki (gmina Namysłów).

Dominującym typem zbiorowisk roślinnych na terenie Stobrawskiego Parku Krajobrazowego są zbiorowiska leśne, z których największą powierzchnię zajmują bory sosnowe. Na licznych, sięgających 20m wysokości wydmach występuje suboceaniczny bór świeży, natomiast wzdłuż cieków wodnych i na dawnych torfowiskach – niewielkie płyty wilgotnego boru trzęslicowego oraz kontynentalnego boru bagiennego. Choć znaczną powierzchnię parku zajmują monokultury sosnowe, trafiają się niewielkie fragmenty wiekowych, dochodzących do 200 lat starodrzewi. Lasy liściaste występują głównie w dolinie Odry, Stobrawy i Smortawy. Są to przede wszystkim grądy o charakterze przejściowym pomiędzy grądem środkowoeuropejskim a subkontynentalnym, a także łągi: jesionowo – olszowe, jesionowo – wiązowe oraz bardzo rzadki i cenny przyrodniczo łąg wierzbowo – topolowy. Na podmokłych siedliskach dolin rzek, np. w okolicach Rybnej, Popielowa, Zieleńca i Pieczysk występuje ols, a w okolicach Lubszy żyzna buczyna niżowa. Bardzo ciekawe są również zbiorowiska wodne Stobrawskiego Parku Krajobrazowego, spośród których najbardziej warte zachowania i przyrodniczo najcenniejsze są zbiorowiska z kotewką orzechem wodnym i salwinią pływającą

Ziemia Namysłowska obfituje w podworskie i wiejskie parki. Najlepiej zachowane znajdują się w Biestrzykowicach (Gmina Świerczów), Mikowicach i Minkowskim (Gmina Namysłów) oraz w Staroście (Gmina Świerczów). W ostatnich latach utworzono na terenie Gminy Namysłów dwa użytki ekologiczne ("Młyńskie Stawy" i "Bagno Młynki"), chroniące biocenozy wodno-błotne, zaś w samym Namysłowie zespół przyrodniczo-krajobrazowy "Wyspa na rzece Widawie", obejmujący rozlewisko rzeki Widawy z wyspą porośniętą drzewostanem łągowym.

Na wzmiankę zasługuje sąsiadujący bezpośrednio od północy z Ziemią Namysłowską tzw. Leśny Kompleks Promocyjny Lasy Rychtaleskie. Obejmuje on swoim zasięgiem m.in. południową część Nadleśnictwa Syców w gminie Rychtal (woj. wielkopolskie, powiat kępiński), a więc lasy w okolicach Darnowca i Zgorzelca, czyli tereny należące niegdyś do powiatu namysłowskiego. Niedaleko wsi Sadogóra znajduje się interesujący rezerwat leśny Studnica, chroniący naturalny las mieszany z udziałem świerka.

Na obszarze Ziemi Namysłowskiej stwierdzono szereg rzadkich i zanikających gatunków roślin. Z drzew i krzewów należy wymienić kalinę koralową i wawrzynka wilczyko. Stosunkowo często występuje bluszcz i to nie tylko w różnego typu zadrzewieniach, jak cmentarze i parki, ale również w lasach np. w okolicach Krzemieńca i Żaby (Gmina Namysłów). Do ciekawych roślin łąkowych należy m.in. centuria pospolita, goździk pyszny i ostrożeń łąkowy. Na resztkach terenów podmokłych spotkać można takie gatunki jak bobrek trójlistny, kosaciec syberyjski i wełnianka

**PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA POWIATU NAMYSŁOWSKIEGO NA LATA 2010-2013 Z PERSPEKTYWĄ NA LATA 2014-2017**

wąskolistna. Spośród roślin wodnych warto wymienić grązel żółty i salwinię pływającą. Z grzybów najrzadszym stwierdzonym gatunkiem jest sromotnik bezwstydy. Na terenie Ziemi Namysłowskiej występuje (głównie w parkach) szereg introdukowanych (aklimatyzowanych) gatunków drzew i krzewów. Do najczęściej spotykanych należy pochodzący z Bałkanów kasztanowiec biały oraz trzy gatunki północnoamerykańskie - dąb czerwony, czeremcha późna i robinia biała (tzw. akacja). Poza tym spotyka się m.in. choinę kanadyjską, daglezie, jodłę kalifornijską i świerk srebrny oraz ailant gruczołkowany, katalpę okazałą, lipę amerykańską i platan klonolistny.

Do najważniejszych potrzeb i problemów ochrony przyrody w powiecie zaliczyć należy:

- zabezpieczenie cennych przyrodniczo i krajobrazowo obszarów,
- stworzenie takich warunków i zasad prowadzenia działalności gospodarczej i rozwoju osadnictwa, aby różnorodność biologiczna i krajobrazowa ulegała stopniowemu wzbogaceniu,
- zabezpieczenie właściwej konserwacji i pielęgnacji parków podworskich, w celu zachowania ich wartości przyrodniczej i architektonicznej,
- utrzymanie wartości przyrodniczych i naturalnego krajobrazu wsi,
- konieczność zapewnienia warunków do ochrony zasobów przyrodniczych, walorów kulturowych i krajobrazowych, przy jednoczesnym zapewnieniu możliwości wypoczynku i rekreacji dla mieszkańców i turystów, aby na terenie powiatu rekreacja i turystyka mogły przebiegać w sposób zorganizowany, a obiekty będą spełniać wymogi ochrony środowiska,
- brak inwentaryzacji przyrodniczych terenów i obiektów cennych przyrodniczo oraz miejsc zagrożonych.

Główne formy ochrony przyrody na terenie Powiatu Namysłowskiego:

Rezerwat przyrody jest obszarem obejmującym zachowane w stanie naturalnym lub mało zmienionym ekosystemy, w tym siedliska przyrodnicze, a także określone gatunki roślin i zwierząt, elementy przyrody nieożywionej, mające istotną wartość ze względów naukowych, przyrodniczych, kulturowych bądź krajobrazowych.

Obecnie na terenie Powiatu Namysłowskiego nie ma zlokalizowanych rezerwatów przyrody.

Parki Krajobrazowe:

Na terenie Powiatu Namysłowskiego znajduje się część **Stobrowskiego Parku Krajobrazowego** (gminy Pokój i Świerczów). Cały park położony jest na terenie 12 gmin w północnej części woj. opolskiego (Dobrzeń Wielki, Dąbrowa, Kluczbork, Lasowice Wielkie, Lewin Brzeski, Lubsza, Łubniany, Murów, Pokój, Popielów, Świerczów i Wołczyn). Jego powierzchnia to 52,6 tys. ha. Większą część Parku zajmują lasy (ok. 80% jego powierzchni). Park Stobrowski pod względem powierzchni jest parkiem bardzo dużym, o charakterze nizinnym, chroniącym obszary szczególnego nagromadzenia walorów przyrodniczych. Wśród walorów przyrodniczych występuje 38 gatunków roślin chronionych i 38 gatunków roślin rzadkich, z których 11 zagrożonych jest w Polsce, a 3 zagrożone są wyginięciem w Europie. Oprócz tego na terenie parku występuje wiele chronionych, ginących i rzadkich ptaków i chronionych zwierząt.

Obszary Chronionego Krajobrazu tworzone są w celu zachowania wyróżniających się krajobrazowo terenów o różnych typach ekosystemów. Zwyczajowo przyjęło się, że obejmują tereny większe od parku krajobrazowego o walorach przyrodniczo-krajobrazowych charakterystycznych dla danego regionu. Działalność gospodarcza na takim obszarze nie ulega poważniejszym ograniczeniom, lecz powinna być prowadzona w sposób nie naruszający stanu względnej równowagi ekologicznej. Szczególnymi celami ochrony obszarów jest zachowanie terenów o walorach przyrodniczych i kulturowych oraz stabilizacja środowiska przyrodniczego przez tworzenie tzw. korytarzy ekologicznych. Wyznaczenie obszaru chronionego krajobrazu następuje w drodze rozporządzenia wojewody, które określa jego nazwę, położenie, obszar, sprawującego nadzór, ustalenia dotyczące czynnej ochrony ekosystemów.

Na terenie Powiatu Namysłowskiego znajduje się część obszaru chronionego krajobrazu **Lasy Stobrowsko – Turawskie** (teren gmin: Pokój, Namysłów, Świerczów i Domaszowice). Obszar ten, o powierzchni 179 tys. ha został powołany w 1988 roku w centralnej i zachodniej części województwa opolskiego. W 1999 roku w jego zachodniej i centralnej części utworzono Stobrowski

**PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA POWIATU NAMYSŁOWSKIEGO NA LATA 2010-2013 Z PERSPEKTYWĄ NA LATA 2014-2017**

Park Krajobrazowy. W granicach Lasów Stobrawsko - Turawskich znalazło się kilka zespołów przyrodniczo-krajobrazowych oraz kilkadziesiąt użytków ekologicznych i pomników przyrody. Niezliczona ilość cieków, stawy hodowlane, źródła, polodowcowe moreny i wydmy stanowią o wysokich walorach krajobrazowych i przyrodniczych tego terenu. Na obszarze Lasów Stobrawsko -Turawskich stwierdzono występowanie wielu chronionych gatunków roślin i zwierząt.

Zespoły przyrodniczo – krajobrazowe - wyznacza się w celu ochrony wyjątkowo cennych fragmentów krajobrazu naturalnego i kulturowego:

- "Wyspa na rzece Widawie" - wyspa w rozwidleniu rzeki Widawy (teren gminy Namysłów). „Wyspa” stanowi naturalny, nie przekształcony fizjograficznie i przyrodniczo fragment miasta Namysłów, co już w swojej istocie stanowi ewenement godny ochrony jako unikalne we współczesnej dobie zjawisko. W okalającej wyspę rzece Widawie żyją między innymi leszcze, liny, szczupaki, jazie okonie. Jest też to miejsce tarła płoci. Licznie występują tu żaby, ropuchy, obserwowany jest zaskroniec, zachodzi wydra, w przeszłości notowany był tu żółw błotny. Sama wyspa porośnięta jest drzewostanem olchowym z pojedynczą domieszką wierzby i brzozy. Spośród krzewów występuje bez czarna a ponadto rosną czeremcha zwyczajna, porzeczka czarna, kalina koralowa. W runie dominuje pokrzywa, pokrzywa, zawilce, konwalie majowe. Żyją i gnieźdzą się tu między innymi łabędź niemy, bażant łowny, gołąb grzywacz, słowik, remiz, spotykany jest zimorodek i dudek a spośród ssaków sarna i zając.

Użytki ekologiczne

Użytkami ekologicznymi są zasługujące na ochronę pozostałości ekosystemów mających znaczenie dla zachowania różnorodności biologicznej - naturalne zbiorniki wodne, śródpolne i śródleśne oczka wodne, kępy drzew i krzewów, bagna, torfowiska, wydmy, płaty nieużytkowanej roślinności, starorzecza, wychodnie skalne, skarpy, kamieńce, siedliska przyrodnicze oraz stanowiska rzadkich lub chronionych gatunków roślin, zwierząt i grzybów, ich ostoje oraz miejsca rozmnażania lub miejsca sezonowego przebywania”.

Na terenie Powiatu Namysłowskiego zlokalizowane są następujące użytki ekologiczne:

- użytek ekologiczny "Młyńskie Stawy" - ogroblowane łąki w dolinie Potoku Biestrzykowickiego z licznymi stanowiskami łągowymi ptactwa wodno-błotnego (teren gminy Namysłów), użytek o powierzchni 5,83 ha, położony w obrębie ewidencyjnym Żaba (Nadleśnictwo Namysłów, Leśnictwo Ziemielowice). Są to położone w otoczonej lasami dolinie Potoku Biestrzykowickiego, dawne ogroblowane, zalewane wiosną łąki. Użytek położony jest w strefie ochronnej gniazda bociana czarnego. Około połowy powierzchni zarosniętej jest roślinnością wodną stanowiąc doskonałe miejsce łągowe ptactwa wodnego. Na jednej z wysp założył gniazdo łabędź niemy.
- użytek ekologiczny "Bagno Młynki" - podmokłe łąki z licznymi oczkami wodnymi i stanowiskami łągowymi ptactwa wodno-błotnego (teren gminy Namysłów), użytek położony jest w obrębie ewidencyjnym: Smarchowice Wielkie, Smarchowice Nowe, Smarchowice Śląskie. Całkowita powierzchnia użytku wynosi 18,87 ha. Jest to powierzchnia dawnych łąk, zabagniona na skutek wieloletniego nieużytkowania i zaniechania konserwacji urządzeń melioracyjnych. Cały teren użytku otoczony jest lasami. Na powierzchni występuje kilka „oczek wodnych”. W pobliżu gnieździ się bocian czarny. Znajdują się stanowiska łągowe ptactwa wodnego (kaczki, łyski, czajki). Wiosną na teren ten zalatują żurawie.
- użytek ekologiczny "Jagienieckie Łąki" - łąki ze stanowiskami chronionych gatunków roślin. Żerowiska ptaków drapieżnych (teren gminy Pokój),

Pomniki przyrody

Pomnikami przyrody są pojedyncze twory przyrody żywej i nieożywionej lub ich skupiska, o szczególnej wartości przyrodniczej, naukowej, kulturowej, historycznej lub krajobrazowej oraz odznaczające się indywidualnymi cechami, wyróżniającymi je wśród innych tworów, okazałych rozmiarów drzewa i krzewy gatunków rodzimych lub obcych, źródła, wodospady, wywierzyska, skałki, jary, głazy narzutowe oraz jaskinie (Ustawa o ochronie przyrody z dn. 16 kwietnia 2004 r., Dz. U. 2004 r., Nr 92, poz. 880).

**PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA POWIATU NAMYSŁOWSKIEGO NA LATA 2010-2013 Z PERSPEKTYWĄ NA LATA 2014-2017**

Na terenie Powiatu Namysłowskiego znajduje się obecnie 28 pomników przyrody. 27 z nich zostało utworzonych przez Wojewodę Opolskiego, a jeden poprzez uchwałę Rady Gminy.

Tabela 23. Wykaz pomników przyrody na terenie Powiatu Namysłowskiego.

Lp	Nr rejestru wojewódzkiego	Obiekt	Gmina	Podstawa prawna	
Pomniki utworzone Rozporządzeniem Wojewody Opolskiego					
1.	68	grupa drzew z gatunku: lipa drobnolistna (<i>Tilia cordata</i>) - 2 szt., dąb szypułkowy (<i>Quercus robur</i>)	Domaszowice	Dz. Urz. Woj. Opolskiego z dnia 7 listopada 2005r. Nr 72, poz. 2231	
2.	72	pojedynczy okaz z gatunku sosna pospolita (<i>Pinus sylvestris</i>)	Domaszowice		
3.	81	pojedynczy okaz z gatunku dąb szypułkowy (<i>Quercus robur</i>)	Namysłów		
4.	83	pojedynczy okaz z gatunku dąb szypułkowy (<i>Quercus robur</i>)	Namysłów		
5.	85	pojedynczy okaz z gatunku buk zwyczajny (<i>Fagus sylvatica</i>)	Namysłów		
6.	86	pojedynczy okaz z gatunku dąb szypułkowy (<i>Quercus robur</i>)	Namysłów		
7.	87	grupa drzew z gatunku dąb szypułkowy (<i>Quercus robur</i>) - 2 szt.	Namysłów		
8.	102	pojedynczy okaz z gatunku dąb szypułkowy (<i>Quercus robur</i>)	Namysłów		
9.	104	pojedynczy okaz z gatunku buk zwyczajny (<i>Fagus sylvatica</i>)	Namysłów		
10.	109	aleja lip drobnolistnych (<i>Tilia cordata</i>) - 249 szt.	Domaszowice		
11.	134	grupa drzew z gatunku lipa szerokolistna (<i>Tilia platyphyllos</i>) - 4 szt.	Świerczów		
12.	139	aleja lip drobnolistnych (<i>Tilia cordata</i>) - 88 szt.	Domaszowice		
13.	155	grupa drzew z gatunku: dąb szypułkowy (<i>Quercus robur</i>) - 2 szt. i jesion wyniosły (<i>Fraxinus excelsior</i>)	Pokój	Dz. Urz. Woj. Opolskiego z dnia 7 listopada 2005r. Nr 72, poz. 2231	
14.	242	pojedynczy okaz z gatunku lipa drobnolistna (<i>Tilia cordata</i>)	Namysłów		
15.	281	pojedynczy okaz z gatunku dąb szypułkowy (<i>Quercus robur</i>)	Pokój		
16.	312	pojedynczy okaz z gatunku dąb szypułkowy (<i>Quercus robur</i>)	Namysłów		
17.	313	pojedynczy okaz z gatunku dąb szypułkowy (<i>Quercus robur</i>)	Namysłów		
18.	356	pojedynczy okaz z gatunku buk zwyczajny (<i>Fagus sylvatica</i>)	Świerczów		
19.	372	pojedynczy okaz z gatunku dąb szypułkowy (<i>Quercus robur</i>)	Świerczów		
20.	373	pojedynczy okaz z gatunku dąb szypułkowy (<i>Quercus robur</i>)	Domaszowice		
21.	902	pojedynczy okaz z gatunku sosna zwyczajna (<i>Pinus sylvestris</i>)	Namysłów		Dz. Urz. Woj. Opolskiego z dnia 28 lutego 2008r. Nr 15, poz. 427, zm. Dz. Urz. Woj. Opolskiego z dnia 30 grudnia 2008r. Nr 106, poz. 2448
22.	903	pojedynczy okaz z gatunku dąb zielony (<i>Pseudotsuga taxifolia</i>)	Namysłów		
23.	904	pojedynczy okaz z gatunku sosna zwyczajna (<i>Pinus sylvestris</i>)	Namysłów		
24.	905	pojedynczy okaz z gatunku wiąz szypułkowy (<i>Ulmus laevis</i>)	Namysłów		
25.	906	pojedynczy okaz z gatunku jesion wyniosły (<i>Fraxinus excelsior</i>)	Świerczów		

**PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA POWIATU NAMYSŁOWSKIEGO NA LATA 2010-2013 Z PERSPEKTYWĄ NA LATA 2014-2017**

26.	907	pojedynczy okaz z gatunku klon jawor (<i>Acer pseudoplatanus</i>)	Świerczów	
27.	908	pojedynczy okaz z gatunku czereśnia dzika (<i>Cerasus avium</i>)	Domaszowice	
Pomniki nie publikowane w Dzienniku Urzędowym				
28.	931	pojedynczy okaz z gatunku dąb szypułkowy (<i>Qercus robur</i>)	Świerczów	Uchwała Rady Gminy Świerczów Nr XXIV/177/2009 z dnia 27 kwietnia 2009r. (Dz. Urz. Woj. Opolskiego z dnia 10.06.2009 r. Nr 38, poz. 699)

Źródło: Rejestr form ochrony przyrody, Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska Opole 2010

Na terenie Powiatu Namysłowskiego znajduje się również szereg parków pałacowych i dworskich (podlegających ochronie konserwatorskiej):

Tabela 24. Wykaz parków pałacowych i dworskich na terenie Powiatu Namysłowskiego.

Lp	Rodzaj parku	Gmina
1.	Park Miejski w Namysłowie	Namysłów
2.	Park pałacowy w Baldwinowicach	Namysłów
3.	Park pałacowy w Kamiennej	Namysłów
4.	Park w Mikowicach	Namysłów
5.	Park pałacowy w Minkowskim	Namysłów
6.	Park dworski w Gręboszowie	Domaszowice
7.	Park dworski w Strzelcach	Domaszowice
8.	Park podworski w Domaszowicach	Domaszowice
9.	Park podworski w Siemysłowie	Domaszowice
10.	Park podworski w Woskowicach Grn.	Domaszowice
11.	Park dworski w Staroście	Świerczów
12.	Park dworski w Dąbrowie	Świerczów
13.	Park dworski w Biestrzykowicach	Świerczów
14.	Park dworski w Bąkowicach	Świerczów
15.	Parki pałacowe w Pokoju	Pokój
16.	Park pałacowy w Krzykowie	Wilków
17.	Park pałacowy w Jakubowicach	Wilków
18.	Park dworski w Idzikowicach	Wilków
19.	Park pałacowy w Pągowie	Wilków
20.	Park typu swobodnego w Wilkowie	Wilków
21.	Park dworski w Bukowej Śląskiej	Namysłów
22.	Park dworski w Głuszynie	Namysłów
23.	Park dworski w Jastrzębiu	Namysłów
24.	Park dworski w Kowalowicach	Namysłów
25.	Park dworski w Łączanach	Namysłów
26.	Park dworski w Pawłowicach	Namysłów
27.	Park dworski w Przeczowie	Namysłów
28.	Park dworski w Rychnowie	Namysłów
29.	Park dworski w Smarchowicach Wielkich	Namysłów
30.	Park dworski w Woskowicach Małych	Namysłów
31.	Park dworski w Ziemiłowicach	Namysłów

Źródło: na podstawie „Parki podworskie w województwie opolskim”

**PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA POWIATU NAMYSŁOWSKIEGO NA LATA 2010-2013 Z PERSPEKTYWĄ NA LATA 2014-2017**

Powierzchnia obszarów chronionych na terenie Powiatu Namysłowskiego wynosi 34873,5 ha (wg. www.stat.gov.pl stan na rok 2008) co stanowi ok. 46,6 % powierzchni powiatu, jest to wartość większa od średniej wartości dla powiatów województwa opolskiego wynoszącej 24,5 %. Porównanie z wartościami dla pozostałymi powiatami województwa opolskiego przedstawia tabela:

Tabela 25. *Udział procentowy powierzchni obszarów chronionych w powiatach województwa opolskiego.*

Lp.	Powiat	Powierzchnia obszarów chronionych [%]
1.	opolski	55,6
2.	namysłowski	46,6
3.	strzelecki	42,2
4.	kluczborski	36,3
5.	krapkowicki	21,2
6.	nyski	18,8
7.	brzeski	16,9
8.	głubczycki	12,5
9.	oleski	8,9
10.	kędzierzyńsko – kozielski	7,5
11.	prudnicki	2,9

Źródło: www.stat.gov.pl

Udział powierzchni obszarów chronionych w poszczególnych gminach Powiatu Namysłowskiego przedstawia tabela poniżej (wg. www.stat.gov.pl stan na rok 2008):

Tabela 26. *Udział powierzchni obszarów chronionych w gminach Powiatu Namysłowskiego*

Lp.	Gmina	Powierzchnia obszarów chronionych [%]
1.	Pokój	91,3
2.	Domaszowice	50,4
3.	Namysłów	42,7
4.	Świerczów	41,5
5.	Wilków	0

Źródło: www.stat.gov.pl

Proponowane formy ochrony przyrody na terenie Powiatu Namysłowskiego:

Rezerваты:

- „Żaba” – zachowany fragment lasu liściastego (gmina Namysłów),
- „Niwki” – duży udział stanowisk jodły (gmina Namysłów),

Zespoły przyrodniczo krajobrazowe:

- „Dolina Stobrawy” - fragment doliny rzeki Stobrawy od Domaradza do Bielic, na granicy gmin Pokój i Świerczów, wraz z położonymi w dolinie kompleksami stawów hodowlanych,
- „Leśne Stawy” – ekosystem leśno – wodny na południe od Pokoju (gmina Pokój),
- „Siołkowickie Łąki” (fragment doliny Budkowiczanki od Kuźnicy Katowskiej do Krzywej Góry) - (gmina Pokój).

Użytki ekologiczne:

- „Krzywa Góra” – wilgotne, okresowo podtapiane łąki oraz dwa trwałe podtopione niewielkie bagna w dolinie rzeki Budkowiczanki (gmina Pokój),
- „Szubiennik” – podmokłe łąki (w dużej części podtopione) położone przy stawach w Szubienniku (gmina Pokój),
- „Zalew w dolinie Widawy” – siedlisko ptactwa wodnego i wodno – błotnego (gmina Wilków),
- „Kowalowice” – występowanie roślinności bagiennej oraz bobrów (gmina Namysłów),

**PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA POWIATU NAMYSŁOWSKIEGO NA LATA 2010-2013 Z PERSPEKTYWĄ NA LATA 2014-2017**

- „Smogorzów” – siedliska bobrów (gmina Namysłów),
- „Kamienna – Stare Miasto” – siedliska bobrów (gmina Namysłów).

Obszar Chronionego Krajobrazu:

- „Dolina Widawy”.

Obszary NATURA 2000

Obszar Natura 2000 to nowa forma ochrony przyrody (obok istniejących parków narodowych, rezerwatów przyrody, parków krajobrazowych, czy innych) wprowadzana w naszym kraju od czasu wstąpienia Polski do Unii Europejskiej. Za obszary Natura 2000 uznaje się tereny najważniejsze dla zachowania zagrożonych lub bardzo rzadkich gatunków roślin, zwierząt czy charakterystycznych siedlisk przyrodniczych, mających znaczenie dla ochrony wartości przyrodniczych Europy.

Na terenie Powiatu Namysłowskiego wprowadzono następujący obszar NATURA 2000:

Lasy Barucickie PLH160009 (częściowo na obszarze gmin Świerczów i Namysłów).

POWIERZCHNIA ogółem: 4 589,5 ha

Typy SIEDLISK wymienione w Załączniku I Dyrektywy Rady 92/43/EWG

<u>Nazwa siedliska</u>	<u>% pokrycia</u>
Zmiennowilgotne łąki trzęślicowe (Molinion)	0,12
Niżowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie (Arrhenatherion elatioris)	1,81
Kwaśne buczyny (Luzulo-Fagenion)	6,26
Grąd środkowoeuropejski i subkontynentalny (Galio-Carpinetum, Tilio-Carpinetum)	23,79
Pomorski kwaśny las brzoźowo-dębowy (Betulo-Quercetum)	4,89
Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (Salicetum albo-fragilis, Populetum albae, Alnenion)	5,82
Łęgowe lasy dębowo-wiązowo-jesionowe (Ficario-Ulmetum)	2,84

OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA OBSZARU:

<u>Klasy siedlisk</u>	<u>% pokrycia</u>
Lasy iglaste	14%
Lasy liściaste	50%
Lasy mieszane	30%
Siedliska łąkowe i zaroślowe (ogólnie)	4%
Siedliska rolnicze (ogólnie)	1%
Wody śródlądowe (stojące i płynące)	1%

OPIS OBSZARU

Kompleks lasu mieszanego przylegający do doliny Odry, z fragmentami starych drzewostanów, np. w rezerwacie Lubsza niektóre okazy dębów liczą nawet do 400 lat. Obszar zalegania glin zwałowych i piasków wodnolodowcowych zlodowacenia odrzańskiego. Obszar obejmuje najstarszy w województwie opolskim (do 400 lat) drzewostan bukowo-dębowy ze stanowiskami rzadkich i zagrożonych gatunków bezkręgowców (m.in. *Lucanus cervus*, *Cerambyx cerdo*).

WARTOŚĆ PRZYRODNICZA I ZNACZENIE:

Kluczowy dla zachowania stanowisk jelonka i kozioroga, zasiedlających kompleks starych drzewostanów dębowych.

ZAGROŻENIA:

Brak zidentyfikowanych zagrożeń.

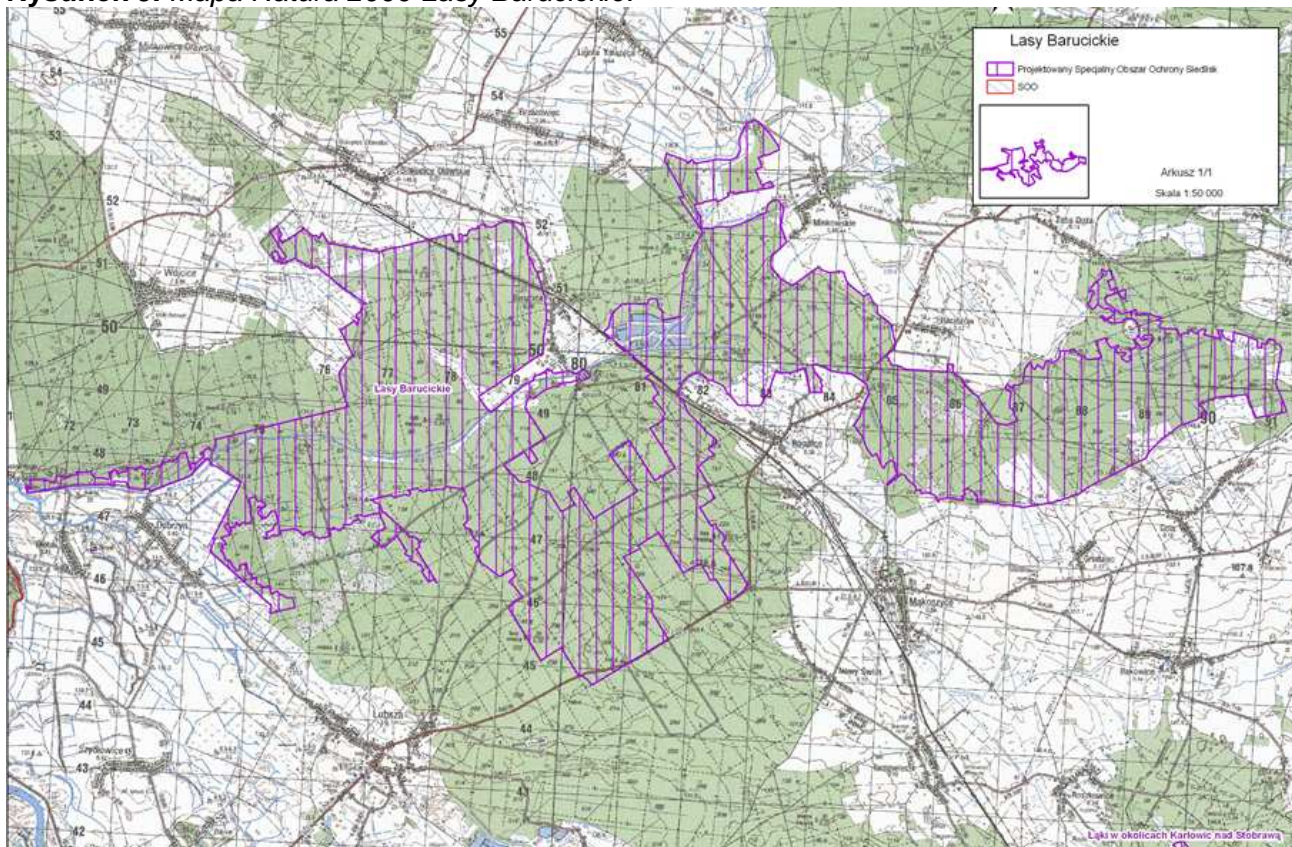
STATUS OCHRONNY:

Obszar na terenie Stobrawskiego Parku Krajobrazowego (52 636 ha; 1999) z rezerwatem przyrody Lubsza (15,58 ha; 1957).

STRUKTURA WŁASNOŚCI:

Lasy państwowe (Nadleśnictwo Brzeg) oraz lasy prywatne.

Rysunek 9. Mapa Natura 2000 Lasy Barucickie.

Źródło: www.natura2000.gdos.gov.pl

Fauna:

Fauna Ziemi Namysłowskiej zachowała znaczną różnorodność, mimo wielowiekowej - i w znacznej mierze destrukcyjnej - działalności człowieka. Aktualnie największym zwierzęciem Ziemi Namysłowskiej jest łoś, sporadycznie zachodzący z lasów Nadleśnictwa Brzeg i Oława, w których utrzymuje się od blisko 10 lat populacja złożona z kilku osobników. Z pozostałych ssaków kopytnych spotyka się jelenia, sarnę oraz dziką. Na terenie Ziemi Namysłowskiej stwierdzono występowanie 10 gatunków ssaków drapieżnych, m.in. wydry, borsuka, norki amerykańskiej i jenota. Z gryzoni wymienić należy bobra, reintrodukowanego w latach 1996-97 oraz mysz zieloną, której północna granica zasięgu przebiega przez obszar Ziemi Namysłowskiej.

Bogata jest awifauna tego terenu - w sumie na obszarze Ziemi Namysłowskiej stwierdzono ponad 200 gatunków ptaków. Do najciekawszych gatunków lęgowych należy bielik i orlik krzykliwy. W ostatnim 10-leciu odnotowano gnieźdzenie się kormorana czarnego. Do niedawna regularnie gnieździła się we wschodniej części Ziemi Namysłowskiej podgorzałka, obecnie prawdopodobnie już tylko sporadycznie lęgowa. W okresie lęgowym notowano również hełmiatkę, błotniaki - łąkowego i zbożowego, rybołowa oraz siewczkę obrożną. Z pozostałych gatunków lęgowych należy wymienić perkozy - rdzawoszyjego i zausznika, czaple - bąka i bączka, bociana czarnego, gęś gęgawę, krakwę, kanię rudą i czarną, żurawia, mewę śmieszkę, gołębia siniaka, dzięcioły - średniego i zielonosiwego, pliszkę górską, muchołówki - białoszyją i małą oraz zniczka, remiza, gila, dziwonię i ortolana. W okresie wiosennych i jesiennych przelotów notowano na Ziemi Namysłowskiej takie rzadkości jak pelikan różowy, czernica amerykańska (pierwsze stwierdzenie w Polsce), edredon, myszołów kurhannik i płatkonóg płaskodzioby. Poza tym stwierdzono szereg innych ciekawych gatunków - perkoza rogatego, czapłę białą i ślepowrona, łabędzia krzykliwego, kaczkę lodówkę, mewy - małą i srebrzystą oraz rybitwy - białoczelną, wielkodziobą, białoskrzydłą i białowąsą. Dość regularnie notowane są podczas przelotów takie gatunki jak gęś zbożowa, z kaczek - świstun i rozeniec, z siewkowców - kwokacz, łączak i batalion, a także rybitwa czarna oraz zięba jer.

**PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA POWIATU NAMYSŁOWSKIEGO NA LATA 2010-2013 Z PERSPEKTYWĄ NA LATA 2014-2017**

Herpetofaunę reprezentują takie gatunki, jak np: rzekotka drzewna, zaskroniec, żmija zygzakowata i jaszczurka zwinka. Osobliwością jest stanowisko traszki górskiej w obniżeniu rzeki Widawy, jako jedno z nielicznych w niżowej części kraju.

Ichtiofauna wyróżnia się od większości przyległych obszarów występowaniem minoga strumieniowego i pstrąga potokowego. Najpospolitsze są drobne gatunki - kiełb, śliz i ciernik. Z pozostałych gatunków liczna jest m.in. płoć, leszcz, okoń i szczupak. W stawach rybnych hodowany jest głównie karp. Fauna bezkręgowców reprezentowana jest przez tysiące różnych gatunków. Do najciekawszych przedstawicieli mięczaków należy szklarka, której wschodnia granica zasięgu przebiega przez Ziemię Namysłowską. Ze skorupiaków należy wymienić raka szlachetnego, występującego w Widawie - ze względu na duże wymagania środowiskowe jest on uważany za tzw. gatunek wskaźnikowy. Jego obecność świadczy o czystości wód tej rzeki. Spośród owadów na wymienienie zasługuje trzmiel tajgowy oraz jelonek rogacz.

Na terenie Gminy Wilków, w dolinie rzeki Widawy, znajduje się zalew ekologiczny Koła Łowieckiego „Łoś” w Namysłowie, wykonany w latach 1993-2000. Zalew zasilany jest z potoku Jaskółka, posiada trzy wyspy i cały jest ogroblowany. Całkowita powierzchnia zalewu wynosi 11,93 ha. Po wybudowaniu obiektu stwierdzono wzrost liczebności ptactwa wodnego i wodno-błotnego. Na stałe zaakceptował te tereny żuraw. Inne ptaki, które pojawiły się w obrębie zalewu to trzciniak, kulik, gągoł i czernica. Odwiedzają też zbiornik ptaki drapieżne. Zbiornik został zarybiony różnymi gatunkami ryb: karp, lin, płoć, karaś, amur, tołpyga, sum, szczupak, okoń, a ponadto w chwili obecnej wodę zasiedlają: jazgrza, kiełb, stynka, ciernik, leszcz. Ponadto żyje tu kilka gatunków ślimaków wodnych oraz mały słodkowodny szczeżuja. Stwierdzono też, że wzrosła liczba różnego rodzaju żab.

Dużą wartość przyrodniczą posiada także górny odcinek Smortawy (Gmina Świerczów) - ze względu na dobrze zachowaną faunę drobnych gatunków ryb, postulowane jest przez ichtiologów powołanie rezerwatu chroniącego rzekę i jej bezpośrednie otoczenie. Na uwagę zasługują również kompleksy stawowe we wschodniej części Ziemi Namysłowskiej (Gmina Świerczów), które dzięki bogatej awifaunie kwalifikują się do nadania im rangi ważnych ostoi ptaków w Polsce.

8.1.1. Cel średniookresowy do 2017 r.

Zachowanie bogatej różnorodności biologicznej

Kierunki działań:

Ochrona i rozwój systemu obszarów chronionych:

Zadania własne i koordynowane:

Rodzaj zadania	Jednostka odpowiedzialna
Zachowanie i ochrona zasobów przyrodniczych w istniejących kompleksach leśnych	Powiat Namysłowski, Nadleśnictwo, Gminy
Ochrona i zwiększanie różnorodności biologicznej	Nadleśnictwo, Powiat Namysłowski, Gminy
Ochrona terenów przyrodniczo cennych przed niewłaściwym sposobem użytkowania	Nadleśnictwo, Powiat Namysłowski, Gminy
Promocja walorów przyrodniczo-krajobrazowych powiatu - Stobrawski Park Krajobrazowy	Powiat Namysłowski
Ochrona starych i nowych pomników przyrody	Gminy

Ochrona fauny i flory:

Zadania własne:

Rodzaj zadania	Jednostka odpowiedzialna
Zachowanie istniejących zbiorników wodnych	Organizacje pozarządowe, Gminy, Powiat Namysłowski

**PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA POWIATU NAMYSŁOWSKIEGO NA LATA 2010-2013 Z PERSPEKTYWĄ NA LATA 2014-2017**

Stały nadzór nad rozwojem uciążliwego przemysłu	Powiat Namysłowski, Gminy
---	------------------------------

Ochrona i utrzymanie krajobrazu rekreacyjnego:

Zadania własne:

Rodzaj zadania	Jednostka odpowiedzialna
Wzmocnienie roli rekreacyjnej zieleni	Organizacje pozarządowe, Gminy, Powiat Namysłowski
Rozwój sieci szlaków turystycznych i ścieżek dydaktycznych na terenach interesujących przyrodniczo	Nadleśnictwo, Organizacje pozarządowe, Gminy, Powiat Namysłowski
Utrzymanie terenów zieleni wokół siedziby starostwa	Powiat Namysłowski
Utrzymanie terenów zieleni w pasach dróg powiatowych	Powiat Namysłowski
Inwentaryzacja lasów niestanowiących własności Skarbu Państwa	Powiat Namysłowski

Zadania koordynowane:

Rodzaj zadania	Jednostka odpowiedzialna
Rewitalizacja parku w Pokoju	Gmina Pokój
Wykonanie centrum rekreacji w Pałowie	Gmina Wilków
Wykup gruntu pod użytek ekologiczny	Gmina Namysłów
Lokalny Program Rewitalizacji Namysłowa na lata 2008 - 2013	Gmina Namysłów
Urządzanie i utrzymywanie terenów zieleni	Gmina Namysłów
Zakup nasadzenia	Gmina Domaszowice
Zakup sprzętu do utrzymania terenów zieleni i parków wiejskich	Gmina Świerczów

8.2. Ochrona i zrównoważony rozwój lasów

Stan wyjściowy – lasy:

Lasy spełniają istotną rolę w odniesieniu do hydrosfery i atmosfery. Oprócz tego posiadają funkcje produkcyjne i społeczne, przede wszystkim rekreacyjne. W Powiecie Namysłowskim lasy zajmują ok. 25,7 %. Wskaźnik lesistości powiatu jest zbliżony do przeciętnej lesistości dla województwa (25,5%) kraju (27,5%). Rozmieszczenie lasów w powiecie jest nierównomierne.

Lasy państwowe powiatu namysłowskiego (98,85 %) należą administracyjnie do Nadleśnictw Namysłów, Nadleśnictwa Kup, Nadleśnictwa Kluczbork oraz Nadleśnictwa Brzeg. Lasy nie stanowiące własności Skarbu Państwa zajmują 1,15% powierzchni leśnych.

Nad powierzchnią lasów nie stanowiących własności Skarbu Państwa, nadzór sprawują służby starostw powiatowych. Starosta powiatu namysłowskiego, w drodze porozumienia, powierzył nadzór nad lasami nie stanowiącymi własności Skarbu Państwa nadleśnictwom.

Tabela 27. Wskaźnik lesistości poszczególnych gmin Powiatu Namysłowskiego.

Gmina	Grunty leśne w gminach Powiatu Namysłowskiego	
	ha	Wskaźnik lesistości gminy [%]
Pokój	6 643,3	48,6
Domaszowice	3 440,6	29,3
Świerczów	2 996,1	26,5
Namysłów	7 742,4	25,7
Wilków	225,9	2,5

Źródło: www.stat.gov.pl 2008

**PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA POWIATU NAMYSŁOWSKIEGO NA LATA 2010-2013 Z PERSPEKTYWĄ NA LATA 2014-2017**

Terytorialny zasięg Nadleśnictwa Kup w powiecie namysłowskim wynosi około 11 516 ha. W powiecie namysłowskim Nadleśnictwo Kup zarządza na 5 952 ha gruntów w Gminie Pokój, lasy zajmują 5 443 ha w tym:

- grunty zalesione – 5 233 ha,
- grunty nie zalesione – 71 ha,
- grunty związane z gospodarką leśną (linie podziału przestrzennego, drogi i rowy leśne) – 139 ha.

Powierzchnia lasów ochronnych, na gruntach zarządzanych przez Nadleśnictwo Kup w powiecie namysłowskim wynosi 3907 ha, w 73% lasy te stanowią siedliska wilgotne.

Powierzchnia lasów i zadrzewień w Gminie Pokój wynosi 6 646 ha. Lasy położone w obszarze Gminy Pokój należą do rozległego kompleksu objętego ochroną - Lasów Stobrawsko-Turawskich, które występują tu w postaci dużych powierzchni leśnych poprzedzielanych terenami rolniczymi. Najbardziej zalesiona jest środkowa część gminy. Można się w nich natknąć na ciekawe i rzadko występujące okazy fauny takie jak czapla siwa, bocian czarny, kormoran, orzeł bielik, żuraw, stada dzikich kaczek, gęsi i łabędzi, można tu również spotkać wydrę czy łosia. Na terenie tym rosną również duże ilości rzadkich drzew i krzewów jak np. platan, tulipanowiec, kasztan jadalny, praorzech, jodła kanadyjska, klon pensylwański, rododendron, daglezwia, oraz najstarsza w Polsce sosna wejmutka, która ma przeszło 210 lat.

Powierzchnia gruntów w powiecie namysłowskim zarządzanych przez Nadleśnictwo Namysłów wynosi 13 334,44 ha; lasy zajmują 12 986 ha w tym:

- grunty zalesione - 12 429,19 ha,
- grunty nie zalesione - 143,37 ha,
- grunty związane z gospodarką leśną - 413,90 ha.

Powierzchnia lasów ochronnych w powiecie namysłowskim zarządzanych przez Nadleśnictwo Namysłów wynosi 4440,38 ha.

Nadleśnictwo Namysłów obręb Namysłów działa w obrębie gmin: Namysłów, Świerczów, Wilków i Domaszowice. Skład siedlisk leśnych na tym obszarze to: bory 5%, bory mieszane 39%, lasy mieszane 39% lasy liściaste 13%, olsy 4%. Główne gatunki lasotwórcze: sosna 69%, świerk 3%, modrzew 2%, dąb 9% olcha 9%, brzoza 5%, buk, jesion, topola po 1%.

Zróżnicowane gleby pozwalają na hodowlę drzewostanów z dużą domieszką gatunków liściastych, stosunkowo bardziej odpornych na negatywne oddziaływanie ze strony przyrody ożywionej i nieożywionej. Część południowa stanowi północno-zachodni kraniec Borów Stobrawskich.

Na terenie całego Nadleśnictwa Namysłów przeciętny wiek drzewostanów wynosi 56 lat.

Najstarsze drzewostany występują:

- 168 lat (3,17 ha - buk, dąb) - Leśnictwo Polkowskie,
- 158 lat (1,62 ha - sosna) - Leśnictwo Polkowskie,
- 180 lat (2,01 ha - 30% dąb) - Leśnictwo Wierzbica.

Najwyższe drzewostany:

- 35 m (2,54 ha - 30% lipy - 125 lat) - Leśnictwo Gręboszów,
- 33 m (1,36 ha - 30% lipy - 120 lat) - Leśnictwo Gręboszów,
- 32 m (2,39 ha - 20% modrzewia - 91 lat) - Leśnictwo Gręboszów,
- 32 m (4,99 ha - 20% buka - 150 lat) - Leśnictwo Siemysłów,
- 32 m (0,90 ha - 20% wiąza - 135 lat) - Leśnictwo Polkowskie.

Na terenach leśnych w obrębie gminy Domaszowice występują rzadkie rośliny, między innymi - widłaki, bluszcz pospolity, kopytnik pospolity, konwalia majowa, wawrzynek wilczełyko, porzeczka czarna, kosaciec, zawilec narcyzowy oraz ostnice. Występują również rzadkie gatunki zwierząt – w Leśnictwie Polkowskie zlokalizowano gniazdo orlika krzykliwego oraz bociana czarnego.

W dolinach Stobrawy i Smortawy (gmina Świerczów) miejscami dominują lasy liściaste. Natomiast na pozostałym terenie występują lasy iglaste. Lasy o charakterze borów mieszanych i monokultury sosnowe zajmują na terenie gminy największą powierzchnię. Wszystkie niemal w całości zostały zaliczone do lasów ochronnych, a ich znaczne obszary są wyłączone z powszechnej dostępności tzn. lasy na siedliskach wilgotnych i bagiennych, ostoje zwierząt i obszary z zadrzewieniami poniżej 20 lat. Większe kompleksy leśne przydatne dla rekreacji znajdują się na zachód od Miodar i na południowo-zachód od Świerczowa.

**PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA POWIATU NAMYSŁOWSKIEGO NA LATA 2010-2013 Z PERSPEKTYWĄ NA LATA 2014-2017**

Zagrożenia

Głównymi zagrożeniami dla lasów są: nielegalna wycinka, umyślne podkładanie ognia, pożary powstające w wyniku nieostrożności lub wskutek przerzutów ognia z gruntów nieleśnych (wynik wypalania ściernisk, traw na łąkach, w przydrożnych rowach czy nieużytkach), niekontrolowany ruch turystyczny. Na kondycję lasów niekorzystnie oddziałują stałe czynniki (abiotyczne) kształtujące bilans wodny, takie jak deficyt opadów czy powtarzające się długotrwanie susze podczas sezonu wegetacyjnego, prowadzące do obniżania się poziomu wód gruntowych.

Zagrożenia biotyczne wywołują masowe pojawianie się szkodników owadzych (szczególnie owadów liściożernych w drzewostanach iglastych oraz szkodników wtórnych sosny i świerka), a także chorób infekcyjnych.

Uszkodzenia wskutek oddziaływania emisji przemysłowych - zagrożenia antropogeniczne - powodują, że drzewostany ulegają prześwietleniu, powstają łatwo zachwaszczające się luki, w których następuje intensywny rozwój traw i wrzosów, oraz zwiększa się masa posuszu (materiałów palnych), co potęguje zagrożenie pożarowe. Emisja amoniaku jest związana z intensywnością produkcji rolnej - nawożeniem upraw i plantacji oraz dużymi gospodarstwami hodowli zwierząt. Rosnąca penetracja i dostępność lasów w celach rekreacyjnych również wpływa na wzrost zagrożenia, zwłaszcza pożarowego lasu. Istotnym czynnikiem może być również zły stan sanitarny spowodowany przez niewykonywanie zabiegów pielęgnacyjno-hodowlanych, co dotyczy w szczególności lasów prywatnych.

8.2.1. Cel średniookresowy do 2017 r.

Racjonalne użytkowanie zasobów leśnych przez kształtowanie ich właściwej struktury gatunkowej i wiekowej, z zachowaniem bogactwa biologicznego

Kierunki działań:

Zadania własne:

Rodzaj zadania	Jednostka odpowiedzialna
Stały nadzór nad gospodarką leśną w lasach nie stanowiących własności Skarbu Państwa	Starosta Namysłowski

Zadania koordynowane:

Rodzaj zadania	Jednostka odpowiedzialna
Realizacja Wojewódzkiego Programu Zwiększenia Lesistości gatunkami rodzimymi	Nadleśnictwo, Właściciele gruntów
Aktualizacja granicy rolno-leśnej w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego	Gminy
Renaturalizacja obszarów leśnych gatunkami rodzimymi	Nadleśnictwo
Inwentaryzacja i weryfikacja klasyfikacji gruntów pod kątem pełnego uwzględnienia gruntów zalesionych i zadrzewionych oraz ujęcie granicy rolno-leśnej w planach zagospodarowania przestrzennego	Nadleśnictwo, Gminy
Zalesianie gruntów nieprzydatnych do produkcji rolnej oraz nieużytków i terenów zdegradowanych i przekształconych gatunkami rodzimymi	Nadleśnictwo, właściciele gruntów
Prowadzenie ciągłej kampanii edukacyjno – informacyjnej w celu podnoszenia świadomości w zakresie celów i korzyści z trwale zrównoważonej gospodarki leśnej	Gminy, Nadleśnictwo
Zapewnienie trwałości i wielofunkcyjności lasów	Nadleśnictwo
Inwentaryzacja zasobów leśnych pod kątem ich stanu zdrowotnego	Nadleśnictwo
Zachowanie istniejących kompleksów leśnych	Nadleśnictwo
Prowadzenie gospodarki leśnej ze szczególnym uwzględnieniem pozaprodukcyjnych funkcji lasu	Nadleśnictwo
Ochrona gleb leśnych	Nadleśnictwo

**PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA POWIATU NAMYSŁOWSKIEGO NA LATA 2010-2013 Z PERSPEKTYWĄ NA LATA 2014-2017**

Stały monitoring środowiska leśnego w celu przeciwdziałania stanom niepożądanym (pożary, choroby, szkodniki, nielegalne wysypiska śmieci)	Nadleśnictwo
---	--------------

8.3. Racjonalne gospodarowanie zasobami wodnymi

Stan wyjściowy

W ramach tego zagadnienia pod uwagę należy wziąć przede wszystkim zmniejszenie materiałochłonności, odpadowości, wodochłonności i energochłonności produkcji przemysłowej. Jest to podejście korzystne zarówno ze względów ochrony zasobów środowiska, jak też ekonomii prowadzonych procesów technologicznych w poszczególnych zakładach. Oprócz minimalizacji oddziaływania na środowisko, poprzez pobór wody, surowców naturalnych i energii, wytwórcy z sektora gospodarczego mają szansę ponosić niższe opłaty za gospodarcze korzystanie ze środowiska oraz redukować koszty energii i surowców stosowanych w produkcji.

Z uwagi na wprowadzanie nowych technologii oraz uwarunkowania ekonomiczne większość przedsiębiorstw, instytucji oraz spółdzielni realizuje zadania w celu osiągnięcia zrównoważonego wykorzystania surowców, materiałów, wody i energii m.in. poprzez:

- wymianę starych odcinków sieci wodociągowej z zastosowaniem nowych technologii oraz stosowanie doszczelniaczy przy usuwaniu awarii,
- stosowanie w miarę możliwości zamkniętych układów obiegu wody,
- zarządy spółdzielni, zarządcy budynków sukcesywnie wprowadzają w każdym budynku liczniki na ciepłą i zimną wodę.

8.3.1. Cel średniookresowy do 2017 r.

Racjonalizacja gospodarowania zasobami wód powierzchniowych i podziemnych w taki sposób, aby uchronić gospodarkę od deficytów wody

Kierunki działań:

Zadania koordynowane:

Rodzaj zadania	Jednostka odpowiedzialna
Wspieranie stosowania zamkniętych obiegów wody w przedsiębiorstwach	Podmioty gospodarcze
Stosowanie technologii przyjaznych dla środowiska naturalnego	Podmioty gospodarcze
Promowanie wprowadzania systemów recyklingu umożliwiających wielokrotne użytkowanie materiałów	Podmioty gospodarcze trudniące się segregacją odpadów

8.4. Kształtowanie stosunków wodnych i ochrona przed powodzią

Stan wyjściowy

Zagrożeniem powodziowym w powiecie jest rzeka Stobrawa (płynąca przez gminy Świerczów i Pokój). Rzeka Widawa (w gminach Namysłów i Wilków) była źródłem zagrożenia do momentu wybudowania zbiornika retencyjnego w miejscowości Michalice. Zbiornik retencyjny o powierzchni ok. 100 ha, który w warunkach powodziowych może dodatkowo przyjąć 700 tys.m³ wody, funkcjonuje od roku 2001. Podstawowym zabezpieczeniem przed powodzią, w powiecie namysłowskim są wały przeciwpowodziowe oraz urządzenia melioracyjne. Po powodzi w lipcu 1997 roku, wały i urządzenia melioracyjne wymagały odbudowy, wzmocnienia i modernizacji. Znaczna część urządzeń melioracyjnych została zamulona w wyniku czego występują miejscowe podtopienia gruntów rolnych. Wymagana jest również modernizacja istniejącego systemu

**PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA POWIATU NAMYSŁOWSKIEGO NA LATA 2010-2013 Z PERSPEKTYWĄ NA LATA 2014-2017**

zabezpieczeń jazów i przepustów wodnych na rzekach, jak również konserwacja systemu cieków podstawowych na terenie poszczególnych gmin.

Rzeka Stobrawa charakteryzuje się zmiennym przepływem. W okresie roztopów i letnich opadów zagrożone zalewaniami i podtopieniami są znaczne połacie doliny Stobrawy (miejscowości Osiek, Pieczyska, Kuźnica Dąbrowska, Miejsce, Bielice). Gmina Pokój w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 9.09.1997r. (Dz.U. nr 108 poz. 699) została zakwalifikowana do gmin dotkniętych powodzią (podtopienia miejscowości: Ładza, Krzywa Góra, Domaradzka Kuźnia, Dąbrówka Dolna).

Zbiornik Michalice znajduje się w administracji gminy Namysłów. Zbiornik spełnia kilka funkcji:

- rolnicza,
- rekreacyjna,
- przeciwpowodziowa,
- energetyczna.

Zbiornik Michalice znajduje się na 70,200 km rzeki Widawa, powierzchnia zlewni zbiornika wynosi 509 km², pojemność całkowita 1,7482 mln m³, powierzchnia zbiornika 92,98 km².

Mała retencja wodna może ograniczyć zagrożenia powodziowe w dolinach małych rzek. Działania te powinny obejmować odpowiednie zagospodarowanie i użytkowanie terenu zlewni oraz małe zbiorniki wodne. Zwiększają one zdolność retencyjną zlewni rzecznych, która w wielu wypadkach została przekształcona i ograniczona przez człowieka. W celu zapewnienia bezpiecznej eksploatacji zbiorników należy prowadzić pomiary i obserwacje stanu budowli, a więc betonów, skarp i ich roślinności, korony zapory oraz ewentualnych wycieków z drenaży do dolnego stanowiska. Takie działania są niezbędne, gdyż zagrożenia zbiorników dotyczące budowli wodnych to duże niebezpieczeństwo w eksploatacji zbiorników.

W celu zabezpieczenia przed powodzią w dorzeczu Odry został opracowany wieloletni program gospodarczy pod nazwą "Program dla Odry - 2006", którego celem jest zbudowanie zintegrowanej gospodarki wodnej dorzecza Odry zgodnie z zasadami zrównoważonego rozwoju.

Analiza przyczyn i skutków powodzi 1997 roku wykazała, że istniejący system ochrony przeciwpowodziowej, nawet po naprawie i odbudowie, nadal nie będzie spełniać standardów bezpieczeństwa i nie zagwarantuje bezpiecznego przepływu wód powodziowych o wielkościach z 1997 r.

Rząd polski opracował program ochrony przeciwpowodziowej Odra 2006, wdrażany na obszarze środkowej Odry (na odcinku Chałupki – Brzeg Dolny) w latach 2002-2016. Program Odra 2006 obejmuje modernizację Odrzańskiego Systemu Wodnego, w obrębie 8 województw.

Specjaliści gospodarki wodnej od lat zgłaszali postulaty kompleksowego rozwiązania spraw odrzańskich, ale dopiero po powodzi z 1997 roku powołany został Pełnomocnik rządu ds. usuwania skutków powodzi i w krótkim czasie opracowano „Program dla Odry - 2006”. Celem „Programu dla Odry - 2006” jest zbudowanie systemu zintegrowanej gospodarki wodnej dorzecza Odry, uwzględniającej potrzeby zabezpieczenia przeciwpowodziowego, sporządzania prewencyjnych planów zagospodarowania przestrzennego, ochrony czystości wody, środowiska przyrodniczego i kulturowego, transportowe, ogólnie - gospodarcze oraz konsumpcyjne, czyli modernizacja Odrzańskiego Systemu Wodnego oraz zrównoważony rozwój społeczny i gospodarczy obszaru Nadodrza, z uwzględnieniem bezpieczeństwa ludzi i realistycznie ocenianych możliwości finansowania przedsięwzięć. Zasady ekorozwoju są formułowane i respektowane we wszystkich komponentach Programu, zarówno na etapie planowania jak i realizacji. „Program dla Odry - 2006” określa średniookresową strategię modernizacji Odrzańskiego Systemu Wodnego.

Program dla Odry - 2006 proponuje wizję Odry i Nadodrza jako nowoczesnie zagospodarowanego korytarza ekologicznego tej części Europy wytyczając, zgodnie z zasadami zrównoważonego rozwoju, konkretne zadania w zakresie:

- ✓ zwiększenia retencji wód w powiązaniu z ochroną przeciwpowodziową (poldery oraz zbiorniki),
- ✓ modernizacji i rozbudowy istniejącego systemu ochrony przeciwpowodziowej w ramach tzw. komponentu B pożyczki Banku Światowego – system monitorowania i ostrzegania,
- ✓ ochrony czystości wody w ramach programu Komisji Ochrony Wód Odry przed Zanieczyszczeniem,
- ✓ utrzymania i stopniowego rozwoju żeglugi śródlądowej,
- ✓ wykorzystania siły wód do produkcji odnawialnej energii,
- ✓ zachowania i renaturyzowania ekosystemów rzek i ich dolin,

**PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA POWIATU NAMYSŁOWSKIEGO NA LATA 2010-2013 Z PERSPEKTYWĄ NA LATA 2014-2017**

- ✓ zwrócenia się miast i gmin nadodrzańskich frontem ku rzece.

Program dla Odry – 2006 łączy zatem globalną wizję rozwoju z potrzebami środowisk lokalnych. Jego strategia zakłada ścisłą współpracę z gminami, powiatami i województwami samorządowymi.

„Program dla Odry - 2006” zakłada:

- ✓ ochronę przed powodzią dużych skupisk ludności,
- ✓ zwiększenie retencji zbiornikowej w dorzeczu Odry o około 250 mln m³ i retencji polderowej o 100 mln m³,
- ✓ zbudowanie nowoczesnego systemu monitorowania sytuacji hydrologicznej w zlewni górnej i środkowej Odry i sprawnego systemu ostrzegania przed zagrożeniem powodziowym,
- ✓ rekonstrukcje zniszczeń powodziowych połączone z modernizacją,

Dla osiągnięcia tych celów konieczne jest dokonanie następujących przedsięwzięć:

- ✓ naprawa i modernizacja zniszczonych przez powódź obiektów hydrotechnicznych,
- ✓ planowanie i realizacja osłony przeciwpowodziowej na terenie zlewni przez Ośrodek Koordynacyjno - Informacyjny utworzony we Wrocławiu (oprogramowania do modelowania i przewidywania rozwoju sytuacji w zlewni i symulowania obszarów zalewowych),
- ✓ monitoring, prognozowanie i ostrzeganie jako instrument gospodarki zbiornikowej oraz przygotowania czynnej ochrony przeciwpowodziowej,
- ✓ ograniczenie zagrożenia powodziowego i program zapobiegania w oparciu o planowanie przestrzenne,
- ✓ budowa zbiornika Racibórz na rzece Odrze,
- ✓ budowa nowych polderów wzdłuż doliny Odry, zwiększających retencję przeciwpowodziową.

Rysunek 10. Główne inwestycje Programu dla Odry 2006.

Źródło: www.programodra.pl

„Program dla Odry – 2006” uznaje, że podstawowe zasady profilaktycznej ochrony przeciwpowodziowej są następujące:

- ✓ woda jest elementem profilaktycznej ochrony przeciwpowodziowej – we wszystkich obszarach woda jest integralnym składnikiem użytkowania przestrzennego. Wody deszczowe powinny zostać zatrzymane w jak największym stopniu w miejscu ich opadania. Odpływ przez kanały i ciekі wodne powinien zostać spowolniony, a lokalna gospodarka wodna zrenaturyzowana,
- ✓ wodę należy zatrzymywać w dorzeczu rzek. Na terenach zasiedlonych, w planowaniu urbanistycznym należy w większym stopniu uwzględnić służącą spowolnieniu odpływu, zbliżoną do naturalnej, rozbudowę otwartych akwenów,
- ✓ wodzie należy zrobić miejsce – wodom należy stworzyć przestrzeń umożliwiającą opóźniony, nie stanowiący zagrożenia odpływ. Wody płynące i ich obszary zalewowe

**PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA POWIATU NAMYSŁOWSKIEGO NA LATA 2010-2013 Z PERSPEKTYWĄ NA LATA 2014-2017**

powinny być wolne dla możliwie jak największego zatrzymania wody. Należy zapobiec dalszemu wykorzystywaniu obszarów zalewowych i terenów błotnistych. Tam gdzie jest to możliwe powinny zostać odzyskane stracone obszary,

- ✓ należy utrzymywać w społeczeństwie świadomość możliwości zagrożenia powodziowego. Dlatego też zostaną ustalone i podane do wiadomości publicznej obszary zagrożone powodzią.

Za działania związane z ochroną przeciwpowodziową odpowiada, zgodnie z ustawą Prawo wodne, dyrektor Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej (RZGW). Z jego inicjatywy powstaje opracowanie projektu planu ochrony przeciwpowodziowej w regionie wodnym. RZGW są również odpowiedzialne za prowadzenie działań informacyjnych i koordynację w razie powodzi lub suszy na podległym terenie.

8.4.1. Cel średniookresowy do 2017 r.

Zabezpieczenie przed skutkami powodzi

Kierunki działań:

Zadania koordynowane:

Rodzaj zadania	Jednostka odpowiedzialna
Systematyczna konserwacja rzek i cieków	RZGW Wrocław, WZMiUW
Przystosowanie terenów międzywala do szybkiego reagowania w przypadku powodzi (pielęgnacja lasów i zarośli łągowych, odnowa użytków zielonych, konserwacja rowów melioracyjnych)	RZGW Wrocław, Gminy, WZMiUW, Spółki wodne, właściciele terenu
Stworzenie systemu szybkiego ostrzegania i reagowania w przypadku zagrożenia powodzią	RZGW Wrocław, Gminy
Opracowanie planu awaryjnego na wypadek powodzi, uwzględniającego ochronę obiektów wrażliwych na terenie gminy (np. oczyszczalni ścieków, ujęć wód, terenów zabytkowych i przyrodniczo cennych, składowisk odpadów, itp.)	RZGW Wrocław, Gminy
Ochrona przed powodzią – odbudowa i konserwacja urządzeń przeciwpowodziowych	Gminy, WZMiUW, RZGW Wrocław
Zapobieganie lokalizacji zabudowy na terenach zalewowych	Gminy, Marszałek, Wojewoda
Ochrona obszarów wodno – błotnych, zalesianie wododziałów	Wojewoda, Gminy, Nadleśnictwa

8.5. Ochrona powierzchni ziemi

Stan wyjściowy:

Gleby pozostają w ścisłym związku z budową geologiczną danego terenu, a szczególnie z jego geologią powierzchniową. Większość gleb omawianego obszaru wytworzyła się z piasków akumulacji wodno - lodowcowej z okresu czwartorzędu. Doliny rzeczne wypełniają gliny i piaski pochodzenia aluwialnego, z których najmłodsze osadzone są wzdłuż koryta rzeki, piaski wydmore a także gleby bagienne.

Z wymienionych wyżej utworów wytworzyło się kilka typów gleb, w tym gleby brunatne, pseudobielice, oraz czarne ziemie, mady i gleby bagienne.

Powiat namysłowski leży w obrębie Równiny Oleśnickiej i Równiny Opolskiej. Pod względem geologicznym jest to obszar monokliny śląsko-krakowskiej i monokliny przedsudeckiej, pokryty osadami plejstoceńskimi i holoceniowymi - iltami, piaskami, żwirami, glinami oraz lessami. Duże

**PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA POWIATU NAMYSŁOWSKIEGO NA LATA 2010-2013 Z PERSPEKTYWĄ NA LATA 2014-2017**

obszary w północnej części pokryte są piaszczystymi osadami sandrowymi. Krajobraz tego obszaru jest starszy od ostatniego zlodowacenia i ma charakter moreny dennej. Powierzchnia, pierwotnie bardziej urozmaicona, została przez płynące wody zrównana, a sama struktura moreny uległa spiaszczeniu na skutek wymycia z niej drobniejszych składników gliniastych. Jako obszary żyzniejsze wyróżniają się tereny lessowe lub te w obrębie których morena denna została mniej przemyta i zachowała swój gliniasty charakter.

Dominującym typem gleb Ziemi Namysłowskiej są bielice oraz gleby wytworzone z pyłów pochodzenia wodnego. W obniżeniach cieków wodnych występują gleby bagienne (torfowe), które obecnie - po przeprowadzonych melioracjach (odwodnieniach) - znajdują się w postaci zdegradowanej. Według klasyfikacji bonitacyjnej przeważający udział mają gleby klas III i IV, co stwarza dobre warunki do rozwoju rolnictwa.

Zanieczyszczenie gleb

Do głównych czynników powodujących degradację chemiczną gleb zalicza się:

- nadmierną zawartość metali ciężkich takich jak: kadm, miedź, nikiel oraz innych substancji chemicznych, np. ropopochodnych,
- zasolenie,
- nadmierną alkalizację,
- zakwaszenie przez związki siarki i azotu,
- skażenie radioaktywne.

Zanieczyszczenia gleb metalami ciężkimi występują również wzdłuż dróg, zwłaszcza tych po których przemieszczają się największe ilości pojazdów (drogi krajowe i wojewódzkie).

Aktualnie obowiązujące kryteria oceny zawartości zanieczyszczenia gleb metalami ciężkimi zawarte są w załączniku do *Rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 9 września 2002 r. w sprawie standardów jakości gleby oraz standardów jakości ziemi (Dz. U. z 2002 r. Nr 165, poz. 1359)*. Rozpoznanie stanu gleb użytkowanych rolniczo pod względem zanieczyszczenia metalami ciężkimi jest istotne z uwagi na produkcję bezpiecznej żywności dla człowieka. Występowanie w glebach podwyższonej zawartości metali ciężkich będące następstwem działalności ludzkiej poprzez: emisje przemysłowe, motoryzację, nadmierną chemizację rolnictwa, powoduje degradację biologicznych właściwości gleb, skażenie wód gruntowych oraz przechodzenie zanieczyszczeń do łańcucha żywieniowego.

Nadmierna zawartość metali ciężkich degraduje biologiczne właściwości gleb, powoduje zanieczyszczenie łańcucha żywieniowego i wód gruntowych. Szczególne zagrożenie stwarzają one w glebach kwaśnych, przechodzą bowiem w formy łatwo dostępne dla roślin.

Ogólnie w Powiecie Namysłowskim przeważająca część gleb użytków rolnych posiada odczyn lekko kwaśny lub kwaśny. Jedną z przyczyn zakwaszenia gleb są kwaśne opady, wprowadzające do gleby jony siarczanowe, azotanowe, chlorkowe i hydronowe oraz inne zanieczyszczenia wmywane z atmosfery. Degradujące działanie kwaśnych opadów na podłoże oraz zwiększonego zakwaszenia gleby polega na rozkładzie minerałów pierwotnych i wtórnych, uwalnianiu z glinokrzemianów glinu, który w formie jonowej ma właściwości toksyczne, wmywaniu składników mineralnych z kompleksu sorpcyjnego oraz na znacznym zmniejszaniu aktywności mikroorganizmów.

Opracowanie pt. „Monitoring chemizmu gleb ornych Polski w latach 2005-2007” opublikowane przez Główny Inspektorat Ochrony Środowiska w Warszawie – opracowane w Instytucie Uprawy Nawożenia i Gleboznawstwa w Puławach, stanowi syntezę wyników badań nad kształtowaniem się stanu właściwości fizycznych, fizyko – chemicznych i chemicznych gleb gruntów ornych oraz zanieczyszczenia pierwiastkami śladowymi (Cd, Cu, Pb, Zn, Ni), wielopierścieniowymi węglowodorami aromatycznymi (WWA) i siarką siarczanową (S-SO₄). Monitoring gleb przeprowadzono w latach 1995, 2000 i 2005 w 216 punktach pomiarowo kontrolnych na terenie całego kraju. Na terenie województwa opolskiego zlokalizowano 6 ppk, w tym na terenie Powiatu Namysłowskiego został zlokalizowany jeden punkt pomiarowy (nr 221, w Łosiowie, rodzaj gleby: gleby pyłowe, pył ilasty, glina piaszczysta, klasa bonitacyjna IIIa, kompleks przydatności rolniczej: 2).

W badanych punktach kontrolno pomiarowych glebach oznaczono:

- właściwości podstawowe,
- skład jonowy kompleksu sorpcyjnego gleb,

**PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA POWIATU NAMYSŁOWSKIEGO NA LATA 2010-2013 Z PERSPEKTYWĄ NA LATA 2014-2017**

- tzw. całkowitą zawartość składników chemicznych.

Tabela 28. *Oznaczone parametry w glebach Powiatu Namysłowskiego.*

Lp.	Parametr	Jednostka	Rok pomiaru		
			1995	2000	2005
1.	Próchnica – sub. org.	%	2,18	2,07	1,80
2.	C organiczny	%	1,26	1,20	1,04
3.	N ogółem	%	0,069	0,081	0,081
4.	pH w H ₂ O		6,5	6,4	6,4
5.	pH w KCl		5,5	5,3	5,5
6.	Hh	mmol (+)/kg gleby	3,22	3,45	3,40
7.	P ₂ O ₅	mg/100g gleby	42,6	37,0	36,3
8.	K ₂ O	mg/100g gleby	18,8	16,0	36,8
9.	Mg	mg/100g gleby	8,4	6,1	23,4
10.	Radioaktywność	Bq/kg gleby	444	443	434
11.	Zasolenie	mg KCl/100g gleby	21,0	17,0	35,6
12.	H ⁺	mmol (+)/kg gleby	3,22	3,45	3,40
13.	Ca	mmol (+)/kg gleby	3,49	3,24	3,92
14.	Mg	mmol (+)/kg gleby	0,71	0,58	1,98
15.	K	mmol (+)/kg gleby	0,57	0,51	0,90
16.	Na ⁺	mmol (+)/kg gleby	0,10	0,06	0,02
17.	S ogółem	%	0,026	0,023	0,021
18.	P ogółem	%	0,098	0,111	0,114
19.	Ca całk.	%	0,13	0,10	0,19
20.	Mg całk.	%	0,07	0,06	0,06
21.	K całk.	%	0,08	0,05	0,06
22.	Na całk.	%	0,005	0,004	0,005
23.	Al. Całk.	%	0,68	0,57	0,50
24.	Fe całk.	%	0,52	0,47	0,48
25.	Mn całk.	mg/kg gleby	223	190	238
26.	Cr całk.	mg/kg gleby	7,3	6,5	7,5
27.	Co całk.	mg/kg gleby	2,06	1,85	2,23
28.	V całk.	mg/kg gleby	5,7	6,3	7,9
29.	Li całk.	mg/kg gleby	5,5	5,4	4,8
30.	Be całk.	mg/kg gleby	0,23	0,20	0,17
31.	Ba całk.	mg/kg gleby	40,5	36,2	32,7
32.	Sr całk.	mg/kg gleby	11,6	10,6	9,2
33.	La całk.	mg/kg gleby	8,8	8,2	6,9
Zanieczyszczenie metalami ciężkimi:					
34.	Cd	mg/kg gleby	0,23	0,21	0,19
35.	Cu	mg/kg gleby	5,9	7,3	7,6
36.	Ni	mg/kg gleby	4,5	4,1	3,7
37.	Pb	mg/kg gleby	13,6	13,5	16,3
38.	Zn	mg/kg gleby	30,7	28,7	27,3
Zanieczyszczenie siarką siarczanową i węglowodorami aromatycznymi					
39.	S-SO ₄	mg/100g gleby	0,63	0,63	1,01
40.	WWA-13	µg/kg gleby	786	858	984

Źródło: „Monitoring chemizmu gleb ornych Polski w latach 2005-2007” GIOŚ Warszawa 2008

Także Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Opolu w raporcie dotyczącym stanu gleb w województwie opolskim za lata 2005-2006 określił dla Powiatu Namysłowskiego:

- zasobność gleb w makroelementy,
- zawartość metali ciężkich.

**PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA POWIATU NAMYSŁOWSKIEGO NA LATA 2010-2013 Z PERSPEKTYWĄ NA LATA 2014-2017**

Tabela 29. Zasobność gleb Powiatu Namysłowskiego w makroelementy.

Lp.	Makroelement	Zasobność gleb w makroelement w [%]				
		bardzo niska	niska	średnia	wysoka	bardzo wysoka
1.	Fosfor	< 10	10-20	20-40	40-60	<10
2.	Potas	< 10	10-20	20-40	ok. 20	20-40
3.	Magnez	< 10	10-20	ok. 20	20-40	20-40

Źródło: Gleby, Raport WIOŚ Opole 2005-2006

Tabela 30. Zawartość metali ciężkich gleb Powiatu Namysłowskiego.

Lp.	Pierwiastek	Zawartość	Zawartość naturalna
		[mg/kg gleby]	
1.	Kadm	0,22	0,3-1,0
2.	Miedź	6,86	10-25
3.	Nikiel	7,14	10-50
4.	Ołów	17,04	20-60
5.	Cynk	32,96	50-100

Źródło: Gleby, Raport WIOŚ Opole 2005-2006

Analiza powyższych wyników wykazuje, że ogólnie, ze względu na wartości średnie, gleby w Powiecie Namysłowskim odznaczają się nie przekraczaniem wartości granicznych, ewentualne lokalnym przekroczeniem, kwalifikującym gleby do I stopnia, co wskazuje, że gleby mogą być przeznaczone pod wszystkie uprawy polowe.

Zdecydowana większość gleb Powiatu Namysłowskiego charakteryzuje się naturalną zawartością metali ciężkich. Tylko niewielki procent badanych próbek wykazywał koncentrację metali ciężkich na poziomie I i II stopnia i tylko nieznaczną ilość prób zakwalifikowano do III° (tzw. średnie zanieczyszczenie). Nie stwierdzono gleb silnie i bardzo silnie zanieczyszczonych (IV° i V^o).

8.5.1. Cel średniookresowy do 2017 r.

Rekultywacja gleb zdegradowanych i zdewastowanych oraz przywracanie im funkcji przyrodniczej, rekreacyjnej lub rolniczej

Kierunki działań:

Zadania własne i koordynowane:

Rodzaj zadania	Jednostka odpowiedzialna
Realizacja programu rekultywacji gleb zdegradowanych na obszarach rolniczego użytkowania, w tym ich zalesianie gatunkami rodzimymi	Nadleśnictwo, właściciele gruntów
Zrekultywowanie gleb zdegradowanych w kierunku rolnym, leśnym i rekreacyjno-wypoczynkowym	Właściciele gruntów
Właściwe kształtowanie ekosystemów rolnych z wykorzystaniem otaczających je systemów naturalnych i ich zdolności do autoregulacji m.in. poprzez wdrażanie programów rolno-środowiskowych	ARiMR
Przeciwdziałanie degradacji chemicznej gleb poprzez ochronę powietrza i wód powierzchniowych	Powiat Namysłowski, Właściciele gruntów i obiektów przemysłowych

**PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA POWIATU NAMYSŁOWSKIEGO NA LATA 2010-2013 Z PERSPEKTYWĄ NA LATA 2014-2017**

Prowadzenie monitoringu jakości gleby i ziemi	WIOŚ Opole, Powiat Namysłowski, Izby Rolnicze, Stacje chemiczno – rolnicze, właściciele gruntów
Przeciwdziałanie erozji gleb poprzez stosowanie odpowiednich zabiegów na gruntach o nachyleniu powyżej 10 %	Właściciele gruntów, ARiMR, Organizacje pozarządowe
Ograniczanie erozji wodnej i wietrznej gleby poprzez możliwie jak najdłuższe utrzymywanie pokrywy roślinnej w postaci wprowadzenia upraw wieloletnich oraz wsiewek i poplonów	Właściciele gruntów, ARiMR, Organizacje pozarządowe
Racjonalne użycie nawozów sztucznych i środków ochrony roślin na terenach rolnych i leśnych oraz stosowanie technik naturalnych (fito i agromelioracyjnych) w celu zwiększenia udziału materii organicznej w glebie	Właściciele gruntów, ARiMR, Organizacje pozarządowe
Przeciwdziałanie degradacji terenów rolnych, łąkowych i wodno-błotnych przez czynniki antropogeniczne	Właściciele gruntów, ARiMR, Organizacje pozarządowe
Minimalizowanie przeznaczenia gruntów ornych o najwyższych klasach bonitacyjnych na cele nierolnicze i nieleśne	Wojewoda, Gminy
Rekultywacja terenów na których występuje zanieczyszczenie gleb, ziemi lub niekorzystne przekształcenie terenu, w tym przemysłowych i starych składowisk	Właściciele i zarządcy terenów

8.6. Gospodarowanie zasobami geologicznymi

Obszar Powiatu Namysłowskiego jest terenem niezbyt bogatym w złoża kruszyw naturalnych. Występowanie surowców mineralnych w poszczególnych gminach powiatu namysłowskiego przedstawia się następująco:

- Gmina Domaszowice – teren słabo rozpoznany pod względem występowania surowców mineralnych. Występują za to znaczne pokłady piasku. Jednakże te, które nadają się do eksploatacji położone są w obszarze chronionego krajobrazu lub na terenach zalesionych, co wyklucza możliwość ich wydobywania na skalę przemysłową,
- Gmina Pokój - występuje udokumentowane złoża iłów trzeciorzędowych, przydatne do produkcji cegły, zlokalizowane w Krogulnej na obszarze 4,2 ha, o zasobach geologicznych wynoszących 479 000 m³,
- Gmina Namysłów – teren jest słabo rozpoznany i ubogi pod względem występowania surowców mineralnych. Jedyne udokumentowane złoża piasku w Jastrzębiu ma charakter warunkowy i nie jest eksploatowane (zasoby geologiczne bilansowe złoża wynoszą 2 547 000 m³).
- Gmina Świerczów - znajduje się tu udokumentowane złoża piasków i pospółki do celów budowlanych (pow. ok. 120 ha). Udokumentowane zasoby złoża zatwierdzone zostały przez Ministra ochrony Środowiska, Zasobów naturalnych i Leśnictwa decyzją z dnia 31 stycznia 1990 r. Nr KZK/012/W/5584/89/90. Ze względu na jakość i wielkość zasobów złoża kwalifikuje się do eksploatacji na skalę przemysłową (zasoby geologiczne bilansowe ok. 16 083 000 m³).

Przekształcenia powierzchni ziemi

W związku z pojawiającymi się w Polsce potrzebami wprowadzenia do krajowej praktyki w zakresie ochrony środowiska metodyki z terenami zdegradowanymi w wyniku działalności gospodarczej, obowiązki inwentaryzacji postępowania i weryfikacji takich terenów przekazano w ręce starostów. Praktyka ta w założeniu, doprowadzić ma do zmniejszenia ilości i wielkości terenów przemysłowych, które wymagają działań naprawczych (rekultywacji, rewitalizacji, itp.). Pozwoli to na racjonalne połączenie sfery ochrony środowiska ze sferą gospodarczą,

**PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA POWIATU NAMYSŁOWSKIEGO NA LATA 2010-2013 Z PERSPEKTYWĄ NA LATA 2014-2017**

uwzględniając tym samym zasady zrównoważonego rozwoju. Wynikające stąd założenie mówi, że tereny przemysłowe nie powinny być nieużytkami gospodarczymi.

Zarządzanie terenami przeznaczonymi do działalności gospodarczej z uwzględnieniem wymogów ochrony środowiska należy rozpatrywać biorąc pod uwagę właściwy podział tych terenów. Istnieje bowiem konieczność zaklasyfikowania terenów przemysłowych do pewnych klas, które pozwolą na właściwsze i trafniejsze podjęcie działań naprawczych. Wspomniane wcześniej klasy terenów zdegradowanych to:

- tereny przemysłowe zdegradowane chemicznie (gleba/ziemia wymagają oczyszczenia)
- tereny przemysłowe zdegradowane pod względem morfologicznym – fizycznym (rekultywacja likwidująca niekorzystne przekształcenia naturalnego ukształtowania terenu)
- tereny nie pełniące już funkcji gospodarczych.

Na tak sklasyfikowane rodzaje terenów przemysłowych nakłada się jeszcze zagadnienie rodzaju odpowiedzialności odnośnie tych terenów. Istnieje bowiem odpowiedzialność bezpośrednia, kiedy sprawca degradacji środowiska jest określony, co oznacza zastosowanie zasady "ten kto powoduje zanieczyszczenie środowiska, ponosi koszty usunięcia skutków tego zanieczyszczenia" oraz odpowiedzialność pośrednia (odpowiedzialność władz publicznych) w przypadku, gdy sprawca nie jest znany lub egzekucja obowiązku jest bezskuteczna.

W Polsce dość istotnym problemem są tzw. "porzucone" tereny przemysłowe, w przypadku których nie ma możliwości egzekwowania zasady "zanieczyszczający płaci", co powoduje automatyczne przeniesienie odpowiedzialności na władze publiczne. Sytuacja ta dotyczy głównie terenów, gdzie działały przedsiębiorstwa państwowe.

Odrębnym zagadnieniem związanym z właściwym gospodarowaniem terenami przemysłowymi są odpowiednie podstawy prawne. Uwarunkowania prawne w tym zakresie można odnaleźć w ustawie z dnia 13 kwietnia 2007 roku o zapobieganiu szkodom w środowisku i ich naprawie. Ustawa ta określa zasady odpowiedzialności za naprawę szkód w środowisku. m.in. art. 15 określa, że „jeżeli podmiot korzystający ze środowiska nie podejmie działań zapobiegawczych i naprawczych, organ ochrony środowiska, w drodze decyzji, nakłada na niego obowiązek przeprowadzenia tych działań”.

Ustawą z dnia 3 października 2008 roku o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko wprowadzono zasadę udostępnienia informacji (art. 9) dotyczących m.in. stanu elementów środowiska, takich jak: powietrze, woda, powierzchnia ziemi, kopaliny, klimat, krajobraz i obszary naturalne, w tym bagna, obszary nadmorskie i morskie, a także rośliny, zwierzęta i grzyby oraz inne elementy różnorodności biologicznej, w tym organizmy genetycznie zmodyfikowane, oraz wzajemnych oddziaływań między tymi elementami. Artykuł 21 mówi, że w publicznie dostępnych wykazach zamieszcza się dane m.in.. (pkt 23 f) z zakresu ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony środowiska o wnioskach o wydanie decyzji i o decyzjach w sprawie rekultywacji zanieczyszczonej gleby lub ziemi, jeżeli zanieczyszczenie zaistniało przed dniem 30 kwietnia 2007 r. lub wynikało z działalności, która została zakończona przed dniem 30 kwietnia 2007 r. Ponadto (art. 161) ww. ustawy określa, że Wojewodowie prześlą właściwym regionalnym dyrektorom ochrony środowiska niezwłocznie po dniu wejścia w życie niniejszej ustawy:

- 1) akta spraw dotyczących rekultywacji zanieczyszczonej gleby lub ziemi wraz z pełną posiadaną dokumentacją,
- 2) rejestry zawierające informacje o terenach, na których stwierdzono przekroczenie standardów jakości gleby lub ziemi – które otrzymali od starostów na podstawie ustawy zmienianej w art. 152.

Pewne odnośniki dotyczące ochrony powierzchni ziemi uwzględnia także ustawa o ochronie przyrody (Dz. U. z 16 kwietnia 2004 r. Nr 92, poz. 880, z późniejszymi zmianami), ustawa o lasach z dnia 28 września 1991 r. (Dz. U. z 2005 r. Nr 45, poz. 435 – tekst jednolity, z późniejszymi zmianami). Prawo geologiczne i górnicze z dnia 4 lutego 1994 r. (Dz. U. z 2005 r. Nr 228, poz. 1947 – tekst jednolity, z późniejszymi zmianami).

Przedstawione powyżej założenia dotyczące właściwego gospodarowania terenami przemysłowymi oraz umocowania prawne w tym zakresie pozwalają na nadanie właściwego toku rozumowania i analizowania problemu na terenie Powiatu Namysłowskiego.

**PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA POWIATU NAMYSŁOWSKIEGO NA LATA 2010-2013 Z PERSPEKTYWĄ NA LATA 2014-2017**

Wg art. 109 Prawa Ochrony Środowiska, w zakresie obowiązków Starosty leży prowadzenie okresowych badań jakości gleby i ziemi.

Grunty wyłączane z użytkowania rolniczego i gleby zdegradowane na obszarach rolniczych powinny być zalesiane lub zagospodarowywane poprzez przeznaczenie ich na plantacje choinek, szkółki roślin ozdobnych, itp.

Terenami zdegradowanymi lub narażonymi na degradację są:

- Gmina Namysłów – tereny byłych Zakładów Ziemniaczanych w Namysłowie, tereny po eksploatacji piasku – 18 ha,
- Gmina Wilków – tereny po „dzikich” wyrobiskach piasku – 3 ha,
- Gmina Domaszowice – wyrobisko pod planowaną niegdyś budowę składowiska odpadów w miejscowości Siemysłów – 1 ha (prace związane z budową składowiska zostały zaniechane)
- Gmina Świerczów – 3,97 ha,
- Gmina Pokój – 27,3 ha.

Poza ww. obszarami na terenie powiatu nie występują obszary zdegradowane, mogące wpłynąć ujemnie na walory krajobrazu. Lokalizowane na obszarze powiatu dzikie składowiska odpadów są na bieżąco rekultywowane lub likwidowane.

8.6.1. Cel średniookresowy do 2017 r.

Ochrona niezagospodarowanych złóż kopalin w procesie planowania przestrzennego i rekultywacja terenów poeksploatacyjnych

Kierunki działań

Zadania własne i koordynowane:

Rodzaj zadania	Jednostka odpowiedzialna
Uwzględnienie w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego wszystkich udokumentowanych złóż wraz z zapisami uniemożliwiającymi ich trwałe zainwestowanie	Gminy, Wojewoda
Rekultywacja terenów po eksploatacji kopalin	Przedsiębiorcy, właściciel złoża
Stworzenie inwentaryzacji złóż kopalnianych i wyrobisk po eksploatacji bez koncesji	WIOŚ Opole
Kontrola stanu faktycznego w przypadku wydobywania kopalin bez wymaganej koncesji i naliczanie opłat eksploatacyjnych w przypadku nielegalnej działalności	Starosta
Gromadzenie, archiwizowanie i przetwarzanie danych geologicznych	Marszałek, Starosta, PIG
Dążenie do uzyskiwania informacji z jednostek ministerialnych i wojewódzkich o ilości, rodzaju i miejscu prowadzenia wydobycia złóż	Marszałek, Starosta
Opiniowanie studiów i planów uwarunkowań kierunków zagospodarowania przestrzennego	Wojewoda, Starosta, instytucje zgodnie z ustawą
Ochrona terenów perspektywicznych pod względem wydobycia kopalin	Organy koncesyjne

9. POPRAWA JAKOŚCI ŚRODOWISKA I BEZPIECZEŃSTWA EKOLOGICZNEGO.

9.1. Środowisko a zdrowie

Stan wyjściowy

Jakość środowiska w znacznym stopniu wpływa na stan zdrowia. Wg raportu WHO około 25 % zgonów i chorób w skali globalnej jest wynikiem negatywnego oddziaływania środowiskowego. Zanieczyszczenie środowiska ma swój udział w rozwoju aż 80 % chorób, pośrednio wpływa też na ogólny stan zdrowia fizycznego i psychicznego poprzez ograniczenie człowiekowi dostępu do zasobów środowiskowych a co za tym idzie ograniczenie możliwości wypoczynku i wrażeń estetycznych.

Dlatego też program ochrony środowiska powinien ujmować zjawiska globalne i długofalowe, wpływające zarówno na zdrowie fizyczne jak i na komfort psychiczny człowieka. Do największych problemów mających wpływ na stan zdrowia ludzi należą:

- jakość wody przeznaczonej do spożycia,
- zanieczyszczenie wód gruntowych,
- zanieczyszczenie powietrza atmosferycznego,
- emisja hałasu.

Główne kierunki działań na rzecz środowiska i zdrowia zostały określone w przyjętym przez Radę Ministrów Wieloletnim Programie „Środowisko a zdrowie”.

9.1.1. Cel średniookresowy do 2017 r.

Poprawa stanu zdrowotnego mieszkańców w wyniku wspólnych działań sektora ochrony środowiska z sektorem zdrowia

Kierunki działań:

Zadania koordynowane:

Rodzaj zadania	Jednostka odpowiedzialna
Monitoring jakości wody do spożycia przez ludzi szczególnie w odniesieniu do zawartości w wodzie wielopierścieniowych węglowodorów aromatycznych (WWA), trihalometanów (THM) oraz metali ciężkich	organy Państwowej Inspekcji Sanitarnej
Prowadzenie nadzoru nad warunkami pracy pracowników ze szczególnym uwzględnieniem narażania na czynniki biologiczne oraz substancje chemiczne niebezpieczne	organy Państwowej Inspekcji Sanitarnej, Państwowa Inspekcja Pracy
Promocja zdrowego stylu życia i unikanie zagrożeń oraz profilaktyka chorób cywilizacyjnych i ograniczenie zewnętrznych przyczyn ich powstawania	Organizacje pozarządowe

9.2. Jakość powietrza

Stan wyjściowy

Powietrze jest tym komponentem środowiska, do którego emitowana jest większość zanieczyszczeń powstających na powierzchni Ziemi, zarówno w rezultacie procesów naturalnych, jak i działalności człowieka.

Podstawowymi substancjami zanieczyszczającymi powietrze są: pył (źródłem jest energetyka i technologie przemysłowe) oraz dwutlenek azotu (źródłem jest komunikacja i energetyka zawodowa).

Uprzemysłowienie terenów miejskich znajdujących się w Powiecie Namysłowskim skutkuje zwiększoną emisją zanieczyszczeń do powietrza atmosferycznego, głównie emisji zanieczyszczeń

**PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA POWIATU NAMYSŁOWSKIEGO NA LATA 2010-2013 Z PERSPEKTYWĄ NA LATA 2014-2017**

pyłowych i gazowych. Lokalizacja przy zabudowie mieszkaniowej w okolicy obiektów przemysłowych może stanowić zagrożenie dla zdrowia ludzkiego.

Ważnym źródłem zanieczyszczeń na obszarze powiatu jest niska emisja z lokalnych źródeł grzewczych. W wyniku zmniejszenia się ilości kotłowni opalanych paliwem stałym i niesprawnych urządzeń grzewczych, zmniejszy się i ogranicza emisja substancji tj.: pyłów, sadzy, cząstek smolistych, dwutlenku węgla i dwutlenku siarki.

Zanieczyszczenia powietrza można podzielić na dwie grupy:

- zanieczyszczenia gazowe – związki chemiczne w stanie lotnym np.: tlenki azotu, tlenki siarki, tlenek i dwutlenek węgla, węglowodory. Zanieczyszczenia gazowe, które wpływają na stan atmosfery w skali globalnej to: dwutlenek węgla (CO₂), metan (CH₄) i tlenki azotu (No_x). Nazywamy je gazami cieplarnianymi, ponieważ są odpowiedzialne za globalne ocieplenie, spowodowane zarówno działalnością człowieka, jak też procesami naturalnymi;
- zanieczyszczenia pyłowe:
 - pyły o działaniu toksycznym – są to pyły zawierające metale ciężkie, pyły radioaktywne, azbestowe, pyły fluorków oraz niektórych nawozów mineralnych,
 - pyły szkodliwe – pyły te mogą działać uczulająco; zawierają one krzemionkę, drewno, bawełnę, glinokrzemiany;
 - pyły obojętne – które mogą mieć działanie drażniące; zawierają głównie związki żelaza, węgla, gipsu, wapienia.

Prawdopodobna wielkość emisji zanieczyszczeń pochodzących ze źródeł niskiej emisji jest trudna do oszacowania, ze względu na dużą ilość źródeł niskiej emisji, nie jest również możliwe monitorowanie każdego z nich, a tym samym określenie dokładnej ilości dostających się z nich do atmosfery zanieczyszczeń.

Głównymi źródłami zanieczyszczenia powietrza w Powiecie Namysłowskim są:

- niska emisja w sezonie grzewczym,
- wzrost natężenia ruchu samochodowego,
- zagrożenie od aglomeracji opolskiej i Elektrowni „Opole” w przypadku niekorzystnych wiatrów,
- zakłady przemysłowe w powiecie.

Monitoring

W województwie opolskim system monitorowania jakości powietrza zmieniał się na przestrzeni ostatnich lat i prowadzony był w oparciu o następujące pomiary:

- automatyczne, na stacjach zlokalizowanych w Kędzierzynie – Koźlu, Zdieszowicach i Opolu, należących do WIOŚ,
- manualne, prowadzone (od 2005 r.) przez WIOŚ w Głubczycach, Namysłowie i Oleśnie, w zakresie pyłu PM₁₀, a także przez Wojewódzką Stację Sanitarno – Epidemiologiczną w Opolu w zakresie dwutlenku siarki, dwutlenku azotu, pyłu zawieszonego, ołowiu i kadmu oraz dodatkowo przez Zakłady Koksownicze „Zdzieszowice”,
- pasywne, zapoczątkowane w 2004 r. i prowadzone przez WIOŚ przy współpracy ze starostwami na 46 stacjach pomiarowych, które są zlokalizowane na terenie całego województwa i w których realizowane są pomiary stężeń dwutlenku siarki oraz dwutlenku azotu, a także na kilkunastu stacjach – benzenu.

W ramach dostosowywania szeregu przepisów do standardów unijnych w 2002 roku weszły w życie istotne akty prawne – Ustawa Prawo Ochrony Środowiska wraz z kolejnymi rozporządzeniami – rzutuujące na ocenę czystości powietrza.

W zakresie emisji określane są instalacje, w tym także energetyczne, dla których nie jest wymagane pozwolenie na wprowadzanie gazów lub pyłów do powietrza. Dla instalacji energetycznych kryterium decydującym jest rodzaj spalane go paliwa. Powstała w ten sposób liczna grupa źródeł energetycznych, które wymknęły się procedurom decyzyjnym organów administracyjnych. Do źródeł takich np. należą te, których łączna nominalna moc wynosi od 1MW do:

- 5 MW w przypadku spalania węgla kamiennego,
- 10 MW w przypadku spalania koksu, drewna, słomy i olejów,

**PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA POWIATU NAMYSŁOWSKIEGO NA LATA 2010-2013 Z PERSPEKTYWĄ NA LATA 2014-2017**

- 15 MW w przypadku spalania gazu, oraz inne niż energetyczne o nominalnej mocy cieplnej od 0,5MW do 1 MW, opalane węglem kamiennym, koksem, drewnem, słomą, olejem napędowym, olejem opałowym, benzyną, paliwem gazowym, z których:

- wprowadzane do powietrza gazy lub pyły pochodzą wyłącznie ze spalania tych paliw lub
- wprowadzane do powietrza gazy lub pyły pochodzące z prowadzonych w tych instalacjach procesów innych niż spalanie paliw nie powodują przekroczenia 10% dopuszczalnych poziomów substancji w powietrzu albo 10% wartości odniesienia.

Oprócz źródeł energetycznych wymienia się szereg innych instalacji o charakterze produkcyjnym i usługowym, np. instalacje do lakierowania lub malowania zużywające mniej niż 1 Mg w ciągu roku wyrobów lakierowych, oczyszczalnie ścieków, huty szkła o wydajności mniejszej niż 1 Mg/dobę, punkty gastronomii, itp. Mimo, iż w rozporządzeniu Ministra Środowiska z 22.12.2004 r (Dz.U. nr 283, poz. 2839) określono rodzaje instalacji, których eksploatacja wymaga zgłoszenia do organów ochrony środowiska w chwili rozpoczęcia działalności, to i tak aktualne przepisy prawa można uznać za bardziej liberalne dla ochrony powietrza, niż obowiązujące przed 2001 rokiem. W związku z tym cała grupa źródeł, w tym przede wszystkim energetycznych, pozostaje niezidentyfikowana, a należą do niej m.in. źródła:

- opalane węglem kamiennym o łącznej nominalnej mocy do 0,5 MW,
- opalane koksem, drewnem, słomą, olejami i paliwem gazowym o łącznej nominalnej mocy do 1 MW.

Źródła te wraz z wieloma o charakterze produkcyjnym powodują właśnie niską i średnią emisję, w tym emisję energetyczną wywierającą decydujący wpływ na lokalne poziomy imisji.

Zmieniły się także akty prawne w zakresie imisji. Rozporządzeniami Ministra Środowiska z dnia 17.12.2008r. (Dz. U. Nr 5, poz.31) wprowadzono nowe normy graniczne (górne i dolne progi oszacowania), określono poziomy alarmowe oraz marginesy tolerancji dla dopuszczalnych poziomów niektórych substancji, a także określono zasady oceny poziomów substancji w powietrzu (Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 3.03.2008 r. w sprawie poziomów niektórych substancji w powietrzu (Dz. U. Nr 47, poz. 281). Nowe przepisy wprowadziły inne okresy uśredniania wartości stężeń, rozdzieliły wartości kryterialne dla SO₂, NO_x i O₃ na dotyczące ochrony zdrowia ludzi oraz ochrony roślin i ekosystemów, a także zlikwidowały normę średnioroczną dla SO₂ w dziedzinie ochrony zdrowia ludzi.

Ze względu na ochronę zdrowia ludzi nie uległ zmianie poziom dopuszczalny średnioroczny dla NO₂, zaostrzono zaś kryterium w stosunku do pyłu zawieszzonego zmniejszając normę do 40 µg/m³.

Jakość powietrza

Na terenie Powiatu Namysłowskiego (w obszarze strefy namysłowsko-oleskiej) Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Opolu prowadzi bezpośredni monitoring powietrza poprzez stacje pomiarowe zlokalizowane na terenie powiatu. Stacje rejestrują wyznaczone stężenia na terenie wyznaczonych punktów na terenie powiatu.

Tabela 31. Lokalizacja i parametry stacji pomiarowych na terenie Powiatu Namysłowskiego.

Gmina	Nazwa stacji – kod krajowy stacji	Typ pomiaru	Czas uśredniania	Oznaczana substancja	Uwagi
Namysłów	Namysłów manualna 2 (ul. Mariańska)	manualny	24-godzinny	PM10,	Od 2005-02-05 do 2010-04-30
				Benzo (a) piren w PM10	Od 2008-01-13 do 2010-03-24
				Arsen w PM10	Od 2008-06-09 do 2010-03-21
				Kadm w	Od 2008-05-29

**PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA POWIATU NAMYSŁOWSKIEGO NA LATA 2010-2013 Z PERSPEKTYWĄ NA LATA 2014-2017**

				PM10	do 2010-03-21
				Nikiel w PM10	Od 2008-07-23 do 2010-03-21
				Ołów	Od 2008-05-29 do 2010-03-21
	Namysłów pasywne 1 (ul. Mariańska)	pasywny	inny	SO ₂ ,	Od 2003-08-21 do 2010-04-15
				NO ₂ ,	Od 2003-08-21 do 2010-04-15
	Namysłów pasywne 2 (przy PSP Pl. Powstańców Śl.)			SO ₂ ,	Od 2003-08-21 do 2010-04-15
NO ₂ ,				Od 2003-08-21 do 2010-04-15	
Pokój	Pokój pasywne 9 (ul. Sienkiewicza)			SO ₂ ,	Od 2004-03-23 do 2010-04-15
				NO ₂ ,	Od 2004-03-23 do 2010-04-15

Źródło: www.opole.pios.gov.pl, „Jakość powietrza atmosferycznego, Baza zanieczyszczeń powietrza

Tabela 32. Wyniki bieżącej oceny jakości powietrza za rok 2009.

Strefa	Ochrona zdrowia											Ochrona roślin		
	SO ₂	NO ₂	C ₆ H ₆	CO	PM10	Pb	As	Cd	Ni	B(a)P	O ₃	SO ₂	NO _x	O ₃
Strefa namysłowsko - oleska	A	A	A	A	C	A	A	A	A	A	C	A	A	C

Źródło: Raport o stanie środowiska województwie opolskim WIOŚ Opole, 2009 r.

Tabela 33. Wyniki bieżącej oceny jakości powietrza za rok 2008.

Strefa	Ochrona zdrowia											Ochrona roślin		
	SO ₂	NO ₂	C ₆ H ₆	CO	PM10	Pb	As	Cd	Ni	B(a)P	O ₃	SO ₂	NO _x	O ₃
Strefa namysłowsko - oleska	A	A	A	A	C	A	A	A	A	A	C	A	A	C

Źródło: Raport o stanie środowiska WIOŚ Opole, 2008 r.

Ocena bieżąca wykonana za rok 2009 wykazała, że dla kryterium ochrony zdrowia strefa namysłowsko – oleska (w której znajduje się Powiat Namysłowski) dla takich zanieczyszczeń jak dwutlenek siarki, dwutlenek azotu, ołów, benzen, tlenek węgla, arsen, kadm, nikiel, benzo(a)piren uzyskała klasę strefy **A**, dla której nie ma potrzeby prowadzenia działań związanych z poprawą jakości powietrza, należy jedynie utrzymać ją na tym samym lub lepszym poziomie. Natomiast ze względu na poziom stężenia w powietrzu pyłu PM10 oraz ozonu Powiat Namysłowski zakwalifikowany został do strefy klasy **C**, co oznacza, iż stężenie tej substancji w powietrzu miało wartość powyżej dopuszczalnej, i przekroczyło wartości dopuszczalne powiększone o margines tolerancji.

W związku z tym, dla zanieczyszczeń zaklasyfikowanych do klasy **C** wymagane jest opracowanie „Programu Ochrony Powietrza” dla obszarów przekroczeń poziomów dopuszczalnych.

W przypadku kryterium ochrony roślin, strefa namysłowsko - oleska uzyskała wynikową klasę **C** ze względu na poziom ozonu (O₃) i podobnie potrzebę opracowania specjalnego programu w tym zakresie

Marszałek Województwa Opolskiego w związku z przekroczeniami dopuszczalnego poziomu pyłu PM10 oraz ozonu zgodnie ustawą Prawo ochrony środowiska jest zobowiązany uchwalić Program Ochrony Powietrza (POP).

**PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA POWIATU NAMYSŁOWSKIEGO NA LATA 2010-2013 Z PERSPEKTYWĄ NA LATA 2014-2017**

Celem takiego programu jest opracowanie harmonogramu rzeczowo – finansowo - czasowego, którego wdrożenie pozwoli na realizację ustalonych zadań prowadzących do zmniejszenia poziomu w/w substancji do poziomu dopuszczalnego.

Sejmik Województwa Opolskiego uchwałą nr XXXIII/354/2009 z dnia 7 lipca 2009r. (na podstawie art. 18 pkt 20 ustawy z dnia 5 czerwca 1998r. o samorządzie województwa przyjął „Program Ochrony Powietrza dla strefy namysłowsko - oleskiej”. Miasto Namysłów jest jednym ze zidentyfikowanych obszarów przekroczeń zlokalizowanych na terenie strefy, czego konsekwencją jest możliwość lokalizowania nowych źródeł emisji pyłu PM10 na tym obszarze jedynie pod warunkiem przeprowadzenia postępowania kompensacyjnego.

W trakcie opracowywania przedmiotowego Programu ochrony powietrza dla strefy namysłowsko - oleskiej, wzięto pod uwagę ładunki emisji ze wszystkich możliwych źródeł, również tych zlokalizowanych poza obszarem strefy. W celu stworzenia baz emisji (punktowej, liniowej, powierzchniowej i z rolnictwa) wykorzystano szereg dokumentów (pozwoleń zintegrowanych, pozwoleń na emisje pyłów i gazów do powietrza, zgłoszeń instalacji, informacji o ruchu pojazdów, o użytkowaniu terenu) uzyskanych między innymi z Urzędu Marszałkowskiego Województwa Opolskiego, Opolskiego Urzędu Wojewódzkiego, urzędów gmin, Starostwa Powiatowego w Namysłowie i innych urzędów oraz z zakładów.

Obszarami na terenie strefy, na terenie których wystąpiły przekroczenia poziomów dopuszczalnych pyłu zawieszonego PM10 są miasta Olesno, Kluczbork i Namysłów. W tych miastach wystąpiły przekroczenia stężeń pyłu zawieszonego PM10 o okresie uśredniania wyników pomiarów – 24 godziny. Szczegółowe obszary zagrożeń zostały wyznaczone na podstawie wyników z modelowania, gdyż wyznaczenie obszarów zagrożeń na podstawie pojedynczych pomiarów jest niemożliwe. Z drugiej strony wyniki z modelowania należy przyjmować z pewnym przybliżeniem. Wyznaczone z modelowania obszary przekroczeń pokrywają się z punktowymi przekroczeniami wyznaczonymi przez pomiary.

Miasto Namysłów, obszar przekroczeń od północy obejmuje osiedla w obrębie ulic: Miłosza, Pułaskiego, Sienkiewicza, Konopnickiej i Norwida. W centralnej części obszar przekroczeń rozciąga się od ulicy Pocztowej po Cichą. Południowa część obszaru przekroczeń pokrywa się w przybliżeniu z południowym zasięgiem obszaru zabudowanego i przebiega na południe od ulic: Kopernika, Drzewieckiego i Wileńskiej. Obszar przekroczeń zajmuje powierzchnię 257.8 ha, zamieszkuje go ok. 1 870 osób. Na obszarze przekroczeń występuje głównie rozproszona zabudowa miejska i podmiejska. Stężenia pyłu zawieszonego PM10 o okresie uśredniania wyników pomiarów 24 godziny – 78.6 Xg/m³. Stężenia pyłu zawieszonego PM10 dla wyników o okresie uśredniania rok kalendarzowy wynoszą 39.9 Xg/m³. Całkowita liczba przekroczeń poziomu dopuszczalnego: 101. Skala przestrzenna położenia źródeł emisji poddanych działaniu naprawczemu: 1 km. Kod obszaru przekroczeń: Op06NamPM10d02.

Wartości stężeń pyłu zawieszonego w Namysłowie przekraczają 70 Xg/m³, co daje 40% przekroczenia poziomu dopuszczalnego dla pyłu PM10 o okresie uśredniania wyników pomiarów 24 godziny. Na obszarze przekroczeń zdecydowanie przeważa emisja powierzchniowa. Udział emisji napływowej kształtuje się na poziomie 50%, emisji pochodzącej od emisji powierzchniowej od 60 do 70%. Brak jest przekroczeń wartości średniorocznych.

Występowanie obszarów zagrożeń na terenie strefy namysłowsko-oleskiej spowodowane jest dwoma głównymi czynnikami – emisją z ogrzewania indywidualnego oraz z napływu.

Głównym celem opracowania naprawczego programu ochrony powietrza jest wskazanie niezbędnych działań w zakresie gospodarczym i urbanistycznym w strefie tak, aby możliwa była poprawa jakości powietrza oraz jakości życia mieszkańców.

Podstawowym narzędziem polityki przestrzennej miast i gmin są plany zagospodarowania przestrzennego, które jako prawo miejscowe muszą być przestrzegane przez wszystkich użytkowników danego obszaru. Wszystkie działania, które bezpośrednio lub pośrednio mogą przyczynić się do poprawy sytuacji aerosanitarnej w gminach powinny być ujęte w planach zagospodarowania przestrzennego

Scenariusz naprawczy dla pyłu zawieszonego PM10

Obniżenie emisji napływowej

Wyznaczone modelem CALMET/CALPUFF stężenia pochodzące od napływu zanieczyszczeń na teren strefy namysłowsko - oleskiej wskazują, iż na terenie strefy pozostaje niewielki margines stężeń do zagospodarowania przez emisję z tego terenu. Dla uzyskania poziomu dopuszczalnego pyłu zawieszonego należałoby zlikwidować około 45-50% emisji ze strefy, co jest niestety nierealne. W związku z powyższym, w celu osiągnięcia standardów jakości powietrza zauważa się konieczność współpracy Marszałka Województwa Opolskiego z Marszałkiem Województwa Śląskiego w myśl art. 91 ustęp 8 ustawy Prawo ochrony środowiska z dnia 27 kwietnia 2001 r. z późniejszymi zmianami (Dz. U. Nr 25, poz. 150).

Znaczna ilość stref w Polsce ma problemy z przekroczeniami poziomu dopuszczalnego pyłu zawieszonego PM10 o okresie uśredniania wyników 24h. W wyniku przyjęcia Dyrektywy CAFE wszystkie strefy są zobligowane do wdrożenia działań naprawczych i obniżenia emisji pyłu zawieszonego do lub poniżej wartości dopuszczalnych do czerwca 2011 r. Taki sam obowiązek został nałożony na wszystkie Państwa Członkowskie Unii Europejskiej. Można więc przyjąć, iż **napływ zanieczyszczeń na strefę namysłowsko- oleską** w wyniku obniżania emisji pyłu w samym województwie opolskim, w województwach ościennych (szczególnie śląskim i dolnośląskim) jak i z zagranicy (szczególnie z Czech) **obniży się do 2011 r. o co najmniej 30%**. O taką wartość obniżono emisję napływową w strefie przy wyznaczaniu wartości stężenia zanieczyszczeń pyłem PM10 po wprowadzeniu działań naprawczych.

W Namysłowie, za przekroczenia poziomów dopuszczalnych pyłu zawieszonego PM10 odpowiedzialna jest emisja napływowa oraz powierzchniowa. W związku z powyższym, w dalszym etapie (po obniżeniu emisji napływowej) proponuje się obniżenie emisji z ogrzewania indywidualnego. W pierwszej kolejności proponuje się podłączenie do sieci ciepłowniczej około 15 000m² powierzchni ogrzewanej obecnie indywidualnie z obszaru znajdującego się w obrębie ulic: Pułaskiego, Parkowej, Staromiejskiej, Konopnickiej. Rozwiązanie to spowoduje obniżenie emisji powierzchniowej w mieście o około 18%, czyli do wartości 122.6 Mg/rok – wariant 1. Po zastosowaniu powyższego wariantu okazało się, iż nadal występują w mieście przekroczenia poziomu dopuszczalnego pyłu zawieszonego PM10, zatem wariant okazał się nieskuteczny. Następnym krokiem było dalsze obniżenie emisji powierzchniowej w mieście, około 19 000m² powierzchni ogrzewanej obecnie indywidualnie, w rejonie ulic: Skłodowskiej-Curie, Sikorskiego, Polnej, Drzewieckiego, Kopernika, Reja poprzez zamianę ogrzewania paliwami stałymi na ogrzewanie paliwem ekologicznym, np. ekogroszkiem, peletami bądź gazem. Rozwiązanie to spowoduje obniżenie emisji powierzchniowej w mieście o około 60% w stosunku do emisji pierwotnej, czyli do wartości 59.26 Mg/rok – wariant 2.

Po zastosowaniu powyższych wariantów, w żadnym punkcie w mieście stężenia pyłu zawieszonego nie przekraczają poziomu dopuszczalnego, zatem efekt ekologiczny zostanie osiągnięty.

Kierunki i zakres działań niezbędnych do przywrócenia standardów jakości powietrza w zakresie pyłu zawieszonego PM10

Podstawowe kierunki działań zmierzających do przywrócenia poziomów dopuszczalnych pyłu zawieszonego PM10 w strefie namysłowsko - oleskiej obejmują następujące zagadnienia:

1) W zakresie ograniczania emisji powierzchniowej (niskiej, rozproszonej emisji komunalno – bytowej i technologicznej):

- rozbudowa centralnych systemów zaopatrywania w energię cieplną,
- zmiana paliwa na inne, o mniejszej zawartości popiołu - gaz lub zastosowanie energii elektrycznej oraz indywidualnych źródeł energii odnawialnej,
- zmniejszanie zapotrzebowania na energię cieplną poprzez ograniczanie strat ciepła – termomodernizacja budynków,
- ograniczanie emisji z niskich rozproszonych źródeł technologicznych,
- upowszechnienie przyjaznego środowisku budownictwa (materiały energooszczędne),
- zmiana technologii i surowców stosowanych w rzemiośle, usługach i drobnej wytwórczości wpływająca na ograniczanie emisji pyłu PM10;

2) W zakresie ograniczania emisji liniowej (komunikacyjnej):

- budowa obwodnic miast
- całościowe zintegrowane planowanie rozwoju systemu transportu na terenie miast,

**PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA POWIATU NAMYSŁOWSKIEGO NA LATA 2010-2013 Z PERSPEKTYWĄ NA LATA 2014-2017**

- kontynuacja modernizacji taboru komunikacji autobusowej,
 - wprowadzenie nowych niskoemisyjnych paliw i technologii, szczególnie w systemie transportu publicznego i służb miejskich,
 - wykorzystanie istniejących linii kolejowych dla autobusów szynowych,
 - bieżąca modernizacja dróg,
 - stosowanie przy modernizacji dróg i parkingów materiałów i technologii gwarantujących ograniczenie emisji pyłu podczas eksploatacji;
 - tworzenie systemu ścieżek rowerowych,
 - intensyfikacja okresowego czyszczenia ulic,
 - wprowadzenie ograniczeń prędkości na drogach o pyłującej nawierzchni,
 - wprowadzanie zieleni ochronnej wzdłuż ciągów drogowych, kolejowych i wodnych;
- 3) W zakresie ograniczania emisji z istotnych źródeł punktowych – energetyczne spalanie paliw:
- ograniczenie wielkości emisji pyłu zawieszonego PM10 poprzez optymalne sterowanie procesem spalania i podnoszenie sprawności procesu produkcji energii,
 - zmiana paliwa na inne, o mniejszej zawartości popiołu,
 - stosowanie technik gwarantujących zmniejszenie emisji substancji do powietrza,
 - stosowanie technik odpylania spalin o dużej efektywności,
 - stosowanie oprócz spalania paliw odnawialnych źródeł energii,
 - zmniejszenie strat przesyłu energii,
 - likwidacja źródeł emisji;
- 4) W zakresie ograniczania emisji z istotnych źródeł punktowych – źródła technologiczne:
- stosowanie efektywnych technik odpylania gazów odlotowych,
 - zmiana technologii produkcji, w tym likwidacja źródeł o znaczącej emisji pyłu,
 - zmiana profilu produkcji wpływająca na ograniczenie emisji pyłu;
- 5) W zakresie edukacji ekologicznej i reklamy:
- kształtowanie właściwych zachowań społecznych poprzez propagowanie konieczności oszczędzania energii cieplowniczej i elektrycznej oraz uświadamianie o szkodliwości spalania paliw niskiej jakości,
 - prowadzenie akcji edukacyjnych mających na celu uświadamianie społeczeństwa o szkodliwości spalania odpadów (śmieci) połączonych z ustanawianiem mandatów za spalanie odpadów (śmieci), nakładanych przez policję lub straż miejską na terenie miasta,
 - uświadamianie społeczeństwa o korzyściach płynących z użytkowania scentralizowanej sieci ciepłej, termomodernizacji i innych działań związanych z ograniczeniem emisji niskiej,
 - promocja nowoczesnych, niskoemisyjnych źródeł ciepła,
 - wspieranie przedsięwzięć polegających na reklamie oraz innych rodzajach promocji towaru i usług propagujących model konsumpcji zgodny z zasadami zrównoważonego rozwoju, w tym w zakresie ochrony powietrza;
- 6) W zakresie planowania przestrzennego:
- uwzględnianie w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego oraz w planach zagospodarowania przestrzennego sposobów zabudowy i zagospodarowania terenu umożliwiających ograniczenie emisji pyłu PM10 poprzez działania polegające na:
 - likwidacji zabudowy nie posiadającej wartości kulturowej i nie spełniającej wymogów bezpieczeństwa ludzi,
 - zmianie dotychczasowego sposobu przeznaczenia gruntów po zlikwidowanej zabudowie na tereny zielone, pasaże, place, poszerzanie i budowy nowych dróg oraz inne formy niekubaturowego wykorzystania przestrzeni,
 - włączaniu systemów grzewczych budynków do scentralizowanych systemów ciepłowniczych,
 - w przypadku braku możliwości podłączenia do sieci ciepłowniczej – ustalaniu sposobu zaopatrzenia w ciepło z preferencją dla następujących czynników grzewczych: gaz ziemny, gaz płynny, olej opałowy lekki, energia elektryczna, energia odnawialna,
 - stosowaniu w lokalnych kotłowniach węglowych, do czasu ich zastąpienia przez system scentralizowany lub modernizacji z wykorzystaniem nowoczesnych kotłów niskoemisyjnych, wyłącznie paliw o niskiej zawartości siarki i popiołu,

**PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA POWIATU NAMYSŁOWSKIEGO NA LATA 2010-2013 Z PERSPEKTYWĄ NA LATA 2014-2017**

- wprowadzenie w planach zagospodarowania przestrzennego zapisów dotyczących lokalizacji zakładów przemysłowych wprowadzających pył do powietrza na terenach oddalonych od zabudowy mieszkaniowej i terenów cennych.

Istnieje potrzeba kontynuowania na szczeblu wojewódzkim, powiatowym i gminnym polityki finansowej wspomagającej właścicieli lokali zdecydowanych do zamiany ogrzewania węglowego na ogrzewanie proekologiczne, z priorytetem na system centralny, miejski.

9.2.1. Cel średniookresowy do 2017 r.

Osiągnięcie jakości powietrza w zakresie dotrzymania dopuszczalnego poziomu pyłu zawieszonego PM10 w powietrzu na terenie Powiatu Namysłowskiego oraz utrzymanie jakości powietrza atmosferycznego zgodnie z obowiązującymi standardami jakości środowiska

Kierunki działań:

Zadania własne:

Rodzaj zadania	Jednostka odpowiedzialna
Prowadzenie remontów istniejących dróg m.in. zmiana nawierzchni	Gminy, Powiat Namysłowski, Zarządy dróg
Upowszechnianie informacji o rozmieszczeniu i możliwościach technicznych wykorzystania potencjału energetycznego poszczególnych rodzajów odnawialnych źródeł energii	Gminy, Powiat Namysłowski, Organizacje pozarządowe
Prowadzenie działań edukacyjnych oraz popularyzujących odnawialne źródła energii	Gminy, Powiat Namysłowski, Organizacje pozarządowe
Realizacja przedsięwzięć termomodernizacyjnych	Powiat Namysłowski, Gminy, właściciele obiektów
Promocja i wspieranie rozwoju odnawialnych źródeł energii oraz technologii zwiększających efektywne wykorzystanie energii i zmniejszających materiałochłonność gospodarki	Powiat Namysłowski, Gminy, Organizacje pozarządowe
Zwiększenie świadomości społeczeństwa w zakresie potrzeb i możliwości ochrony powietrza, w tym oszczędności energii i stosowania odnawialnych źródeł energii oraz szkodliwości spalania odpadów w gospodarstwach domowych	Gminy, Powiat Namysłowski, Organizacje pozarządowe
Termomodernizacja budynków użyteczności publicznej	Powiat Namysłowski, Gminy
Termomodernizacja budynków infrastruktury oświatowej, celem projektu jest obniżenie bieżących kosztów utrzymania oraz ograniczenie emisji zanieczyszczeń do powietrza	Powiat Namysłowski, Gminy
Sprzątanie dróg przez ich zarządców w szczególności systematyczne sprzątanie na mokro dróg, chodników, w miejscach zagęszczonej zabudowy ze szczególną starannością po sezonie zimowym, po ustąpieniu śniegów - przedsiębiorstwa komunalne	Starostwo Powiatowe, Gminy
Usprawnienie organizacji ruchu drogowego	Starostwo Powiatowe,, Gminy

**PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA POWIATU NAMYSŁOWSKIEGO NA LATA 2010-2013 Z PERSPEKTYWĄ NA LATA 2014-2017**

Zadania koordynowane:

Rodzaj zadania	Jednostka odpowiedzialna
Wnikliwe prowadzenie postępowań w sprawie oceny oddziaływania na środowisko planowanych przedsięwzięć	Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska
Realizacja postanowień Programu Ochrony Powietrza dla strefy namysłowsko - oleskiej	Marszałek, Starosta, Gminy, właściciele nieruchomości, podmioty gospodarcze
Tworzenie obszarów ograniczonego użytkowania zgodnie z wymaganiami obowiązującego prawa w zakresie ochrony środowiska	Organy zgodnie z ustawą
Zwiększenie wykorzystania paliw alternatywnych (przykładowo biopaliwa)	Podmioty gospodarcze
Modernizacja ciepłowni lub łączenie systemów ciepłowniczych w celu optymalizacji wykorzystania energii pierwotnej paliw	Zarządcy nieruchomości
Spełnienie wymagań prawnych przez zakłady w zakresie jakości powietrza, spełnienie standardów emisyjnych z instalacji, wymaganych przepisami prawa	Podmioty gospodarcze
Wykonywanie obowiązkowych pomiarów w zakresie wprowadzania gazów i pyłów do powietrza oraz przekazywanie odpowiednim organom w formie ustalonej prawem	Podmioty gospodarcze
Prowadzenie kontroli przez organy i inspekcje ochrony środowiska w zakresie gospodarowania odpadami – dążenie do likwidacji problemu spalania odpadów poza spalarniami i współspalarniami odpadów oraz prowadzenie kontroli w zakresie przestrzegania przepisów w zakresie ochrony środowiska	WIOŚ Opole
Prowadzenie interwencji w ramach kompetencji organów i inspekcji ochrony środowiska w związku z uciążliwościami zgłaszanymi przez społeczeństwo dotyczącymi emisji gazów i pyłów do powietrza oraz emisji uciążliwych zapachów	WIOŚ Opole
Szkolenia dla podmiotów gospodarczych w zakresie wymagań dotyczących ochrony środowiska	Gminy, organizacje pozarządowe
Likwidacja lokalnych kotłowni i podłączenie do zbiorczej sieci ciepłej na terenie miasta Namysłów	Gmina Namysłów, podmioty gospodarcze
Zmiana nośnika energetycznego w obiektach leczniczych w Woskowicach. Modernizacja sieci i budowa kotłowni w oparciu o pompy ciepła	Ośrodek Lecznictwa Odwykowego Woskowice Małe
Budowa kotłowni wraz z termomodernizacją budynku Szkoły w Idzikowicach.	Gmina Wilków
Termomodernizacja Przedszkola Integracyjnego, Przedszkola Nr 1 oraz Przedszkola Nr 3 w Namysłowie	Gmina Namysłów
Termomodernizacja budynku zespołu Gimnazjalno – Szkolnego w Domadzowicach	Gmina Domaszowice
Termomodernizacja budynku Szkoły Podstawowej w Bąkowicach	Gmina Świerczów

9.3. Ochrona wód

Stan wyjściowy - wody powierzchniowe:

Cała powierzchnia Powiatu Namysłowskiego należy do dorzecza Odry. Do głównych cieków na terenie powiatu należą prawobrzeżne dopływy Odry: Widawa, płynąca przez gminy Namysłów i Wilków, oraz Stobrawa z dopływami, płynąca przez Stobrawski Park Krajobrazowy na terenie gmin Świerczów i Pokój.

Sieć wód powierzchniowych jest w obrębie powiatu zróżnicowana. W zlewni Widawy położone są Gminy Wilków i Namysłów. Sieć wód powierzchniowych w gminie Wilków jest słabo rozwinięta. W biegu Widawy spotka się liczne starorzecza i łąki podmokłe. Koryto na terenie gminy jest nieuregulowane, woda wysokiej klasy czystości. W granicach miasta Namysłów Widawa osiąga szerokość 700m.

Przez środkową część Gminy Domaszowice przebiega wododział między dopływami Odry - Widawą i Stobrawą. Teren gminy położony jest na obszarze ubogiej sieci rzecznej. Część wód opadowych odprowadzana jest rowami i drobnymi ciekami do rzeki Widawy i Stobrawy. Do wód powierzchniowych zaliczają się również okresowe podmokłości występujące najczęściej w większych obniżeniach dolinnych. W miejscowości Wielołęka znajduje się zbiornik wodny, przewidziany jako zbiornik rekreacyjny.

Dział wodny II rzędu biegnie grzbietem Wzgórz Świerczewskich. Gmina Świerczów wyróżnia się niezwykle rozwiniętą siecią rzeczną. Obszar gminy należy do zlewni Stobrawy i Smortawy. Głównym dopływem Stobrawy, płynącym równoległe do jej koryta przez całą gminę jest Kluczborska Struga, uchodząca do Stobrawy. Poczynając od wschodu do Kluczborskiej Strugi uchodzą rzeki: Oziąbel i Szerzyna oraz liczne strumienie bezimienne, odwadniające północną część szerokiej doliny Stobrawy.

Smortawa, ma główne źródła pomiędzy Biestrzykowicami i Świerczowem, a liczne, mniejsze cieki źródłiskowe tej rzeki wypływają w północno-zachodniej części gminy, zalesionej i podmokłej. Do zlewni Smortawy należy także Biestrzykowicki Potok i Minkowski Potok, przy północnej granicy gminy oraz Bąkowski Potok (dopływ Ortawy) w części południowo-zachodniej. Sieć hydrograficzną gminy Pokój tworzą cieki: Stobrawa, Bogacica, Budkowiczanka, Smolnica, Wilczy Potok, Paryski Potok i Promna oraz stawy i sieć otwartych rowów melioracyjnych.

Obecność licznych stawów hodowlanych dolinie Stobrawy powoduje okresowo deficyt wody, z powodu konieczności ich napełniania.

Na rzece Widawie w miejscowości Michalice w gminie Namysłów znajduje się, oddany do użytku w roku 2001, zbiornik retencyjny o długości 3 km, powierzchni ok. 100 ha i głębokości od 1,5 do 3,5 m. Zbiornik ten spełnia wiele ważnych funkcji m.in.:

- rolniczą – nawadnianie pól poprzez podwyższenie poziomu wód gruntowych,
- przeciwpowodziową – zbiornik w normalnych warunkach ma pojemność 1 mln m³, natomiast w warunkach powodziowych może dodatkowo przyjąć 700 tys. m³ wody,
- ekologiczną – wytwarzanie energii oraz rozwój fauny i flory,
- turystyczną – w przyszłości planuje się na tych terenach rozwijać infrastrukturę turystyczną.

Stan wód powierzchniowych

Obecnie klasyfikacje wód powierzchniowych określa się zgodnie z rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 20 sierpnia 2008 r. w sprawie sposobu klasyfikacji stanu jednolitych części wód powierzchniowych (Dz.U. Nr 162, poz. 1008). Z uwagi na to, że badania jakości wód były prowadzone przed wejściem w życie rozporządzenia oparto się na nieobowiązującym rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 11 lutego 2004 r. w sprawie klasyfikacji dla prezentowania stanu wód powierzchniowych i podziemnych, sposobu interpretacji i prezentacji stanu tych wód (Dz.U. Nr 32, poz. 284).

Ocenę jakości wód powierzchniowych do połowy 2008 roku, zgodnie z zaleceniem Głównego Inspektora Ochrony Środowiska, wykonano według wyżej cytowanego nieobowiązującego rozporządzenia (Dz.U. Nr 32, poz. 284), które straciło moc prawną z dniem 1 stycznia 2005 roku.

Zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 11 lutego 2004 r. (Dz. U. Nr 32, poz. 284 - nieobowiązujące) oraz z dnia 23 lipca 2008 r. w sprawie klasyfikacji stanu wód powierzchniowych

**PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA POWIATU NAMYSŁOWSKIEGO NA LATA 2010-2013 Z PERSPEKTYWĄ NA LATA 2014-2017**

i podziemnych, sposobu prowadzenia monitoringu oraz sposobu interpretacji wyników i prezentacji stanu tych wód, badania jakości wód powierzchniowych na terenie całego województwa opolskiego, jak również na terenie Powiatu Namysłowskiego przeprowadza WIOŚ w Opolu. Zgodnie z „Programem monitoringu środowiska w województwie opolskim na lata 2007-2009” zatwierdzonym do realizacji przez Głównego Inspektora Ochrony Środowiska w 2007 r., WIOŚ w Opolu objął kontrolą 90 punktów pomiarowych zlokalizowanych w jednolitych częściach wód powierzchniowych w ramach monitoringu diagnostycznego i operacyjnego. W „Programie monitoringu...” wskazano pięć punktów pomiarowo-kontrolnych na terenie Powiatu Namysłowskiego. W 2007 roku na terenie Powiatu Namysłowskiego WIOŚ prowadził badania w ramach monitoringu operacyjnego wód powierzchniowych w czterech ppk opisanych w tabeli poniżej w tabeli. W 2008 r. WIOŚ w Opolu nie prowadził żadnych badań w ramach monitoringu diagnostycznego i operacyjnego na terenie powiatu. Wyniki badań wód powierzchniowych z 2009 r. są w trakcie opracowywania przez WIOŚ w Opolu. Nie wyznaczono dokładnej daty ich opublikowania.

Tabela 34. Przekroje pomiarowo – kontrolne wód powierzchniowych w 2007 r. na terenie Powiatu Namysłowskiego.

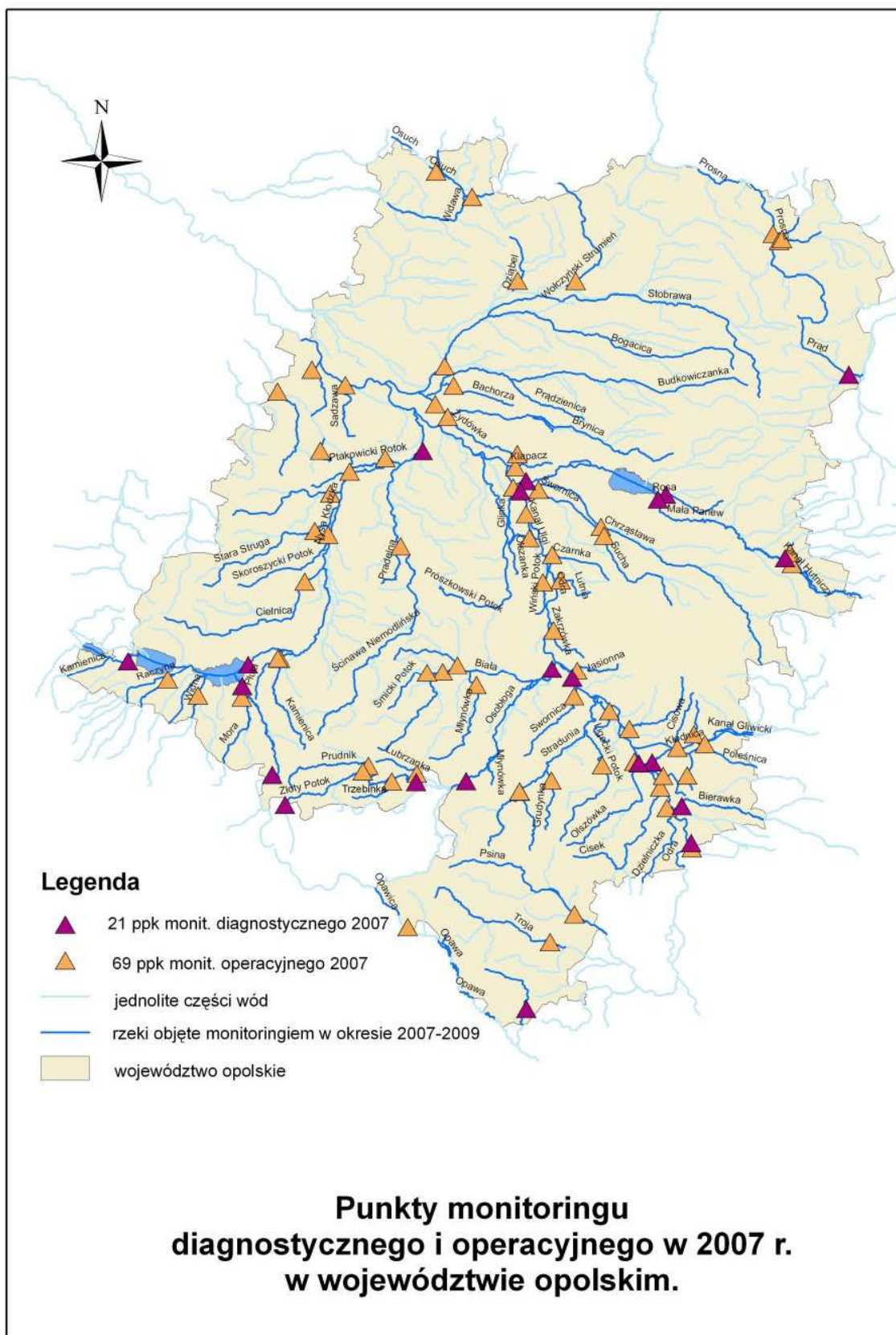
Lp.	Gmina	Nazwa JCW	Nazwa rzeki	Nazwa ppk	km	Rodzaj monitoringu
1.	Domaszowice	Oziąbel	Oziąbel	Ujści do Kluczborskiej Strugi, Pieczyska	1,8	operacyjny
2.	Pokój	Prądenica	Prądenica	Ładza	1,9	operacyjny
3.	Namysłów	Studnica	Studnica	ujście do zb. Michalice, m. Michalice	1,4	operacyjny
4.	Namysłów	Osuch	Osuch	Ujście do Widawy, m. Idzikowice	2,5	operacyjny

Źródło: Raport o stanie środowiska województwie opolskim w 2007 r., WIOŚ 2007 Opole.

Ogólnie przy uwzględnieniu kategorii jakości wody charakteryzuje się w podziale wód na pięć klas jakości:

- klasa I – wody o bardzo dobrej jakości
- klasa II – wody dobrej jakości
- klasa III – wody zadawalającej jakości
- klasa IV – wody niezadawalającej jakości
- klasa V – wody złej jakości

Rysunek 11. Punkty monitoringu operacyjnego i diagnostycznego na terenie województwa opolskiego w 2007r.

Źródło: Raport o stanie środowiska województwie opolskim w 2007r., WIOŚ Opole.

**PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA POWIATU NAMYSŁOWSKIEGO NA LATA 2010-2013 Z PERSPEKTYWĄ NA LATA 2014-2017**

Na podstawie wyników przeprowadzanych przez WIOŚ w Opolu badań, dokonano ogólnej oceny wód powierzchniowych w Powiecie Namysłowskim kontrolowanych w 2007 roku:

Tabela 35. Ocena ogólna wód powierzchniowych kontrolowanych w 2007 roku.

Lp.	Gmina	Nazwa rzeki	Nazwa ppk	Klasa wód w ppk	Wskaźniki decydujące o klasie wód		
					III klasa	IV klasa	V klasa
1.	Domaszowice	Oziąbel	Ujści do Kluczborskiej Strugi, Pieczyńska	III	NH ₄ , N-K, bakterie kałowe		ChZT-Cr
2.	Pokój	Prądzenica	Ładza	IV		ChZT-Cr, NH ₄ , N-K, NO ₃	
3.	Namysłów	Studnica	ujście do zb. Michalice, m. Michalice	III	N-K, NO ₃ , Nog,	bakterie kałowe	
4.	Namysłów	Osuch	Ujście do Widawy, m. Idzikowice	V			NO ₃ , subst. rozp

Źródło: Raport o stanie środowiska województwie opolskim w 2007r., WIOŚ Opole.

Wody Powiatu Namysłowskiego wykazują zanieczyszczenie pod względem fizykochemicznym i bakteriologicznym. Przekroczenia wartości dopuszczalnych dotyczą głównie związków azotu i zanieczyszczenia mikrobiologicznego wód oraz niekorzystnych warunków tlenowych.

Wpływ na zanieczyszczenie związkami azotu ma przede wszystkim stan gospodarki wodno – ściekowej w zlewni rzek. Zauważyć należy, iż żadna z miejscowości w zlewni nie jest w 100% skanalizowana. Związki te dostają się do rzeki głównie poprzez spływy powierzchniowe.

Do degradacji wód powierzchniowych na obszarze powiatu przyczyniają się zrzuty ścieków komunalnych i przemysłowych, jak również zanieczyszczenia tranzytowe dostarczane wodami powierzchniowymi. Na obszarach pozbawionych infrastruktury komunalnej należy się spodziewać degradacji wód powierzchniowych przez niekontrolowane zrzuty ścieków z terenów zabudowanych, trafiające do gruntu, rowów melioracyjnych, bądź bezpośrednio do cieków. Powodują one z reguły lokalne zanieczyszczenie wód objawiające się wzrostem wartości BZT₅, oraz zawartości sodu, potasu, azotanów i fosforanów, a także skażenie bakteriologiczne wody. Do zanieczyszczenia wód substancjami biogennymi (azotany, fosforany) przyczyniają się także spływy z pól uprawnych oraz nawożonych łąk i pastwisk.

Ocena eutrofizacji

Zgodnie z ustawą Prawo Wodne jako eutrofizację rozumie się wzbogacanie wody biogenami, głównie związkami azotu lub fosforu, powodującymi przyspieszony wzrost glonów oraz wyższych form życia roślinnego, w wyniku którego następują niepożądane zakłócenia biologicznych stosunków w środowisku wodnym oraz pogorszenie jakości tych wód. Efektem eutrofizacji są tzw. „zakwity” czyli duże skupiska glonów, które znikają po wyczerpaniu się zasobów materii. Zakwity powodują zamieranie fauny wodnej, wskutek odtlenienia wód oraz zanikanie roślinności z powodu niedoboru światła.

Na obszarze Opolszczyzny wody powierzchniowe w większości kontrolowanych przekrojów, wykazywały charakter eutroficzny, ze względu na zawartość związków azotu i fosforu występujące w stężeniach przekraczających dopuszczalne normy.

**PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA POWIATU NAMYSŁOWSKIEGO NA LATA 2010-2013 Z PERSPEKTYWĄ NA LATA 2014-2017**

Tabela 36. Wyniki oceny eutrofizacji jednolitych części wód powierzchniowych w ppk w 2007r.

Lp.	Nazwa rzeki	Nazwa ppk	km	Fosfor ogólny mgP/l	Azot ogólny mgN/l	Azot azotanowy mgN_NO3/l	Azotany NO3/l	Chlorofil „a” µg/l
1.	Studnica	Ujście do zb. Michalice, m. Michalice	1,4	0,138	2,95	2,25	9,97	-
2.	Osuch	Ujście do Widawy, m. Idzikowice	2,5	0,157	6,93	5,74	25,40	-
3.	Oziąbel	ujście do zb. Michalice, m. Michalice	1,8	0,143	5,42	3,47	15,33	-
4.	Prądenica	Ładza	1,9	0,037	1,80	0,61	2,71	
Graniczne wartości podstawowych wskaźników eutrofizacji wód, powyżej których występuje eutrofizacja:				>0,25	>5	>2,2	>10	>25¹

1) dotyczy rzek o wystarczająco długim dla rozwoju glonów czasie retencji.

Źródło: Stan środowiska w województwie opolskim w 2007 r., WIOŚ 2008

Według dokonanych w 2007 roku pomiarów na terenie Powiatu Namysłowskiego, poniżej wartości granicznych wskaźników eutrofizacji wód, powyżej których następuje eutrofizacja kształtowały się wartości:

- fosforu ogólnego dla rzeki Osuch i Oziąbel, Prądenica i Studnica,
- azotu ogólnego dla rzeki Studnica,
- azotanów dla rzeki Studnica i Prądenica.

Pozostałe wartości przekraczały wartości graniczne podstawowych wskaźników eutrofizacji.

W 2006 roku przeprowadzono badania jakości wód czterech zbiorników zaporowych (Brzózki, Michalice, Młyny i Psurów). Wody zbiorników Brzózki, Michalice i Psurów zakwalifikowano do III klasy jakości wód powierzchniowych.

Wyniki pomiaru z dn. 18.09.2006r.:

NO ₃ (mg/dm ³)	0,64,
NO ₂ (mg/dm ³)	0,01,
NH ₄ (mg/dm ³)	0,06,
PO ₄ (mg/dm ³)	0,14,
BZT ₅ (mg O ₂ /dm ³)	5,29,
Przewodność elektrolityczna (µS/cm)	553.

Dużym problemem jest jakość wody retencjonowanej w małych zbiornikach zaporowych na terenie województwa opolskiego. Jednym z kryteriów budowy małych zbiorników wodnych powinna być ocena stanu jakości wód w rzekach zasilających te zbiorniki. W celu określenia wpływu małych zbiorników zaporowych, zlokalizowanych w województwie opolskim, na przepływy w cieku i jakość wód należy prowadzić na ich terenie monitoring hydrologiczny i jakości wód. Monitoring taki byłby pomocny w prowadzeniu właściwej gospodarki wodą na tych obiektach.

Jakość wód kontrolowanych przez organy Inspekcji sanitarnej:

Badanie jakości wód powierzchniowych wykorzystywanych do celów pitnych i rekreacyjnych leży w gestii Państwowej Inspekcji Sanitarnej, która na terenie województwa opolskiego prowadzi kontrole jakości wód w ujęciach brzegowych, kąpieliskach oraz w zbiornikach zaporowych.

Zgodnie z rozporządzeniem, ustala się w zależności od warunków granicznych wskaźników jakości wody, które z uwagi na ich zanieczyszczenie muszą być poddane standardowym procesom uzdatniania, w celu uzyskania wody przeznaczonej do spożycia. Dla parametrów podaje się wynik klasyfikacji w postaci:

**PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA POWIATU NAMYSŁOWSKIEGO NA LATA 2010-2013 Z PERSPEKTYWĄ NA LATA 2014-2017**

- A1** – oznacza wodę wymagającą prostego uzdatniania fizycznego,
A2 – oznacza wodę wymagającą typowego uzdatniania fizycznego i chemicznego,
A3 – oznacza wodę wymagającą wysokosprawnego uzdatniania fizycznego i chemicznego,
Non – oznacza wodę powierzchniową gorszej jakości niż jakość klasy A3, która nie może być ujmowana w celu przeznaczenia na wodę do picia.

Jakość wód w badanych punktach pomiarowych była zróżnicowana i odpowiadała klasom A1 – A3. W 2007 r. Powiatowa Inspekcja Sanitarna w Namysłowie nie prowadziła na terenie Powiatu Namysłowskiego badań wód powierzchniowych wykorzystywanych do celów pitnych i rekreacyjnych.

Dyrektywa Wodna EU wymaga redukcji zanieczyszczenia wszystkich wód powierzchniowych krajów członkowskich do 2015 roku do stanu „dobrego”. Zgodnie z tym wymogiem, według krajowego Programu Oczyszczania Ścieków Komunalnych w ciągu dziewięciu lat na terenie województwa opolskiego ma zostać wybudowanych lub zmodernizowanych 18 oczyszczalni oraz założonych około 470 km sieci kanalizacyjnej. Problemem jest fakt, że oczyszczalnie komunalne planowane są tylko dla skupisk ludzkich powyżej 2000 mieszkańców, małe miejscowości pozostaną w dalszym ciągu bez kanalizacji. Bez konsekwentnych działań prewencyjnych, edukacyjnych i kontrolno-restrykcyjnych obciążanie akwenów wodnych pozostanie problemem całego regionu.

Przydatność do bytowania ryb w warunkach naturalnych

Przydatność do bytowania ryb w warunkach naturalnych określana jest zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 4 października 2002 roku w sprawie wymagań, jakim powinny odpowiadać wody śródlądowe będące środowiskiem życia ryb w warunkach naturalnych (Dz.U.2002.176.1455).

Rozporządzenie określa wymagania, jakim powinny podlegać wody śródlądowe będące środowiskiem życia ryb łososiowatych i karpowatych w warunkach naturalnych. Biorąc pod uwagę teren całego województwa opolskiego, należy powiedzieć, że wody w 37 punktach pomiarowo – kontrolnych przebadanych w 2008r nie spełniały nawet mniej rygorystycznych wymagań, jakim powinny odpowiadać wody śródlądowe będące środowiskiem życia ryb karpowatych w warunkach naturalnych. Przekroczenia dopuszczalnych wartości stężeń dotyczyły przede wszystkim azotynów (37 ppk) i fosforu ogólnego (31ppk) oraz w mniejszym zakresie wskaźników tlenowych (BZT5 – 11 ppk, tlen rozpuszczony – 10 ppk), azotowych (azot amonowy – 8 ppk, niezjonizowany amoniak – 4 ppk) i odczynu (pH – 3 ppk).

Na terenie Powiatu Namysłowskiego w 2007 i 2008 i nie prowadzono badań rzek pod kątem bytowania ryb.

Stan wyjściowy - wody podziemne:

Południowo-zachodnia część powiatu leży w zasięgu dwóch zbiorników wód podziemnych. Zachodnia część gmin Pokój i Świerczów zalega na GZWP nr 323 (Subzbiornik Rzeki Stobrawy), podlegający najwyższej ochronie (ONO). Zbiornik zalega pod doliną Stobrawy w jej dolnym odcinku. Dominującym kierunkiem przepływu wód podziemnych jest kierunek płd.-zach., zgodny z przebiegiem rzeki Stobrawy i jej prawostronnych dopływów.

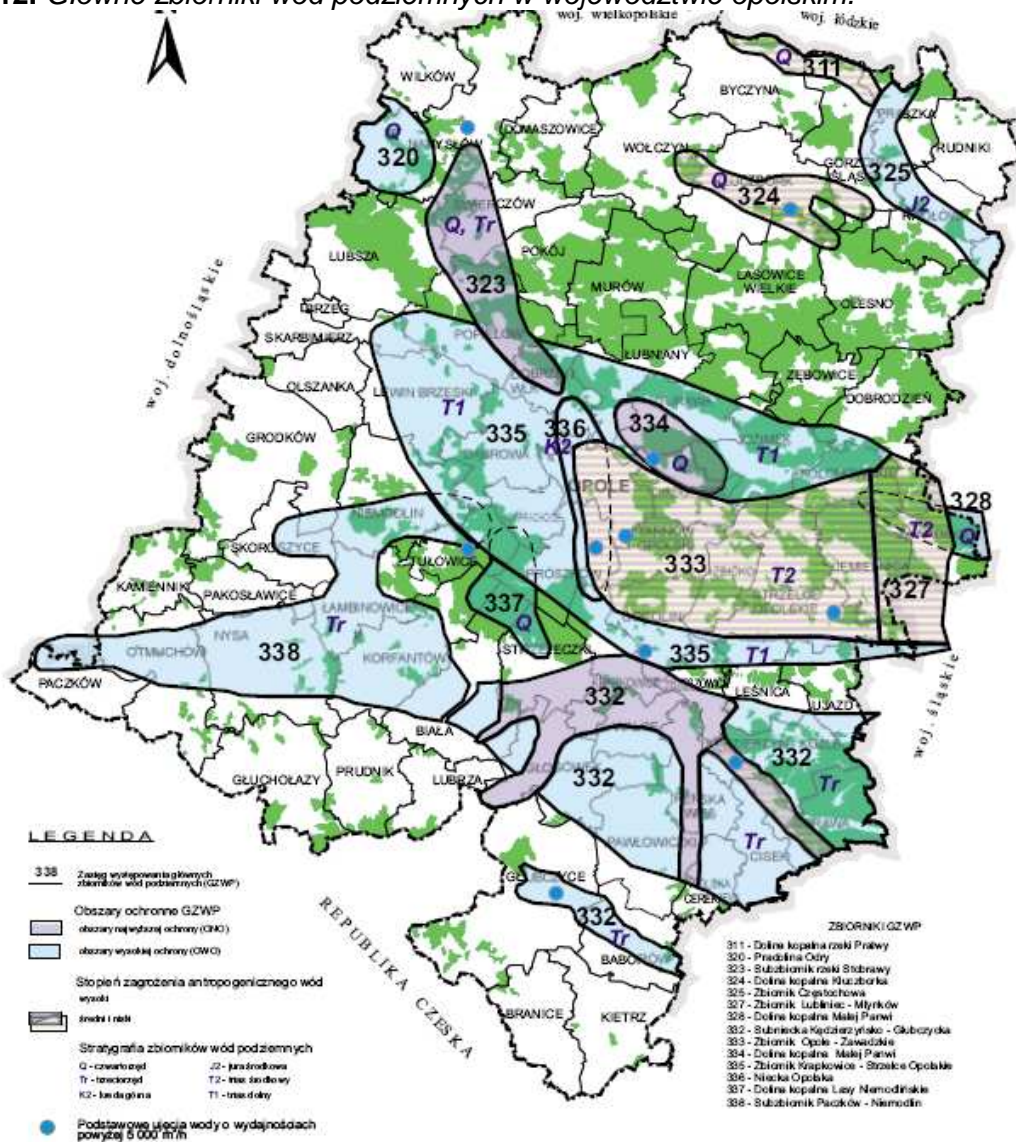
Zachodnia część gminy Namysłów znajduje się na czwartorzędowym zbiorniku GZWP nr 320 (Pradoliny rzeki Odry), w Obszarze Wysokiej Ochrony (OWO)

Trzeciorzędowy subzbiornik 323 - Stobrawa oraz zbiornik 320 - pradoliny Odry zawierają wody o podwyższonych zawartościach żelaza i manganu i one to powodują, że wody tych zbiorników mają klasę Ic (klasa I wody przeznaczone do zaopatrzenia ludności w wodę do picia; podklasa: c – wody bardzo nieznacznie zanieczyszczone (nieznacznie odbiegające od norm), łatwe do uzdatnienia).

W Powiecie Namysłowskim występują nisko zmineralizowane wody podziemne z warstw czwartorzędowych i trzeciorzędowych wystarczające do pokrycia potrzeb własnych gmin, zanieczyszczone żelazem i manganem. Obniżona jakość wód podziemnych jest efektem zjawisk naturalnych, braku warstwy izolacyjnej utworów czwartorzędowych oraz działalnością człowieka (podwyższona zawartość azotu azotynowego).

**PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA POWIATU NAMYSŁOWSKIEGO NA LATA 2010-2013 Z PERSPEKTYWĄ NA LATA 2014-2017**

Rysunek 12. Główne zbiorniki wód podziemnych w województwie opolskim.

Źródło: STRATEGIA ROZWOJU INFRASTRUKTURY WOJEWÓDZTWA OPOLSKIEGO NA LATA 2003 – 2008

Celem ochrony ujęć wód tworzone są strefy ochronne czyli obszary w granicach których obowiązują ograniczenia w zakresie korzystania z nieruchomości gruntowych oraz wód, niezbędny dla zapewnienia należytej jakości ujęcia. Strefy ochronne dzieli się na tereny ochrony bezpośredniej i pośredniej. Na terenie ochrony bezpośredniej zabronione jest korzystanie z nieruchomości w celach nie związanych z eksploatacją ujęcia. Zasięg terenu ochrony pośredniej obejmuje obszar zasilania ujęcia. Na terenach tych mogą być wprowadzane następujące zakazy w zakresie wykonywania robót, powodujących zmniejszenie podatności pobieranej wody, tj.: wprowadzanie ścieków do wód lub do ziemi, rolnicze wykorzystanie ścieków, stosowanie środków ochrony roślin, budowanie dróg oraz torów kolejowych, wykonywanie robót melioracyjnych oraz wykopów ziemnych, mycie pojazdów mechanicznych, urządzenie parkingów, obozowisk lub kąpielisk, lokalizowanie zakładów przemysłowych oraz ferm chowu lub hodowli zwierząt, magazynów produktów ropopochodnych, składowisk odpadów.

Główne Zbiorniki Wód Podziemnych (GZWP), wyznaczone dla terenu całej Polski w opracowaniu A. Kleczkowskiego (1990r.), to wytypowane do ochrony obszary występowania zbiorników wód podziemnych spełniających określone wymogi ilościowe oraz jakościowe, istotne dla zaopatrzenia ludności w wodę pitną.

**PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA POWIATU NAMYSŁOWSKIEGO NA LATA 2010-2013 Z PERSPEKTYWĄ NA LATA 2014-2017**

Tabela 37. Charakterystyka zbiorników wód podziemnych na terenie Powiatu Namysłowskiego.

Nazwa zbiornika	Pradolina Odry	Subzbiornik Stobrawy
Numer	320	323
Stratygrafia	Qp	Tr
Powierzchnia GZWP (km ²)	500	180
Typ zbiornika	porowy	porowy
Średnia głębokość ujęć (m)	12	80
Szacunkowe zasoby dyspozycyjne (tys. m ³ /d):	225	26

Źródło: Kleczkowski red. 1990.

Jakość wód podziemnych

Zakres dopuszczalnych wartości wskaźników jakości wody określają następujące akty prawne:

- rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 29 marca 2007 r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi, Dz. U. Nr 61, poz. 417
- rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 23 lipca 2008 r. w sprawie kryteriów i sposobu oceny stanu wód podziemnych (Dz. U. Nr 143, poz. 896)

Zgodnie z nowym rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 23 lipca 2008 r., oceny jakości elementów fizykochemicznych stanu wód podziemnych oraz oceny stanu chemicznego i stanu ilościowego wód podziemnych dokonuje się dla każdego okresu, do którego stosuje się plan gospodarowania wodami na obszarze dorzecza. Zarówno badania jak i oceny stanu wód podziemnych w zakresie elementów fizykochemicznych i ilościowych wykonuje państwowa służba hydrogeologiczna (art. 155a ust. 5 ustawy – Prawo wodne, t.j. Dz. U. Nr 239 z 2005r. poz. 2019 z późn. zmianami). Przy określaniu klasy jakości wód podziemnych (I – V) w punkcie pomiarowym dopuszcza się przekroczenie elementów fizykochemicznych, gdy jest ono spowodowane przez naturalne procesy, z zastrzeżeniem, że to przekroczenie nie dotyczy elementów fizykochemicznych oznaczonych w załączniku symbolem „H” (substancje niebezpieczne) i mieści się w granicach przyjętych dla kolejnej niższej klasy jakości wody. W przypadku większej liczby badań monitoringowych w ciągu roku do porównań przyjmuje się wartość średniej arytmetycznej stężeń badanych elementów fizykochemicznych uzyskanych z rocznych wyników badań monitoringowych w punkcie pomiarowym.

Klasy jakości wód podziemnych **I, II, III** oznaczają **dobry stan chemiczny**, a klasy jakości wód podziemnych **IV, V** oznaczają **słaby stan chemiczny**.

W 2008 roku w ramach sieci krajowej monitoringu wód podziemnych kontynuowano badania diagnostyczne w 27 operacyjnych punktach pomiarowych w ramach sieci krajowej monitoringu wód podziemnych. W województwie opolskim punkty monitoringu operacyjnego zlokalizowane są w jednolitych częściach wód podziemnych, które zostały uznane za potencjalnie zagrożone. Próby pobierano do badań dwa razy w ciągu roku, pierwsza seria w miesiącach kwiecień i czerwiec, druga seria we wrześniu i październiku. W porównaniu z rokiem 2007 sieć uległa modyfikacji, polegającej na zwiększeniu liczby punktów operacyjnych. Zakres badań obejmował oznaczenia 38 elementów fizykochemicznych.

Na terenie Powiatu Namysłowskiego nie zlokalizowano punktów pomiarowych monitoringu operacyjnego wód podziemnych, zarówno w roku 2007 jak i 2008.

Ostatni monitoring wód podziemnych na terenie Powiatu Namysłowskiego był przeprowadzony w 2005 r. przez Państwowy Instytut Geologiczny w miejscowości Wojciechów (Gmina Wilków). Charakterystykę punktu pomiarowego przedstawiono poniżej w tabeli:

Tabela 38. Charakterystyka punktu pomiarowego w miejscowości Wojciechów (Gmina Wilków)

Numer otworu	Miejscowość	JCWP	Rodzaj wód
647	Wojciechów	93	gruntowe

Źródło: Monitoring diagnostyczny stanu chemicznego wód podziemnych w województwie opolskim w 2006 r., WIOŚ 2007

**PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA POWIATU NAMYSŁOWSKIEGO NA LATA 2010-2013 Z PERSPEKTYWĄ NA LATA 2014-2017**

Zgodnie z wytycznymi Głównego Inspektora Ochrony Środowiska, ocena jakości wód podziemnych za 2005 rok kontrolowanych przez Państwowy Instytut Geologiczny w punkcie kontrolnym Wojciechów wykonana została na podstawie klasyfikacji wprowadzonej Rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 11 lutego 2004 r. (Dz.U.2004.32.284), obejmującej pięć klas jakości tych wód. Podstawę określania klas jakości wód podziemnych, stanowią wartości graniczne wskaźników jakości wody w klasach określone w załączniku nr 3 do rozporządzenia.

Zgodnie z w/w rozporządzeniem wody podziemne w badanym punkcie kontrolnym zostały zakwalifikowane w 2005 r. do wód V klasy jakości (wody złej jakości).

Nadmienić należy, że przedstawione wyżej wyniki nie odzwierciedlają obecnej jakości wód podziemnych na terenie Powiatu Namysłowskiego. Jedynie szczegółowy monitoring może w sposób jednoznaczny określić czy nastąpiła poprawa jakości wód podziemnych, czy też stan ich pozostaje w dalszym ciągu niezmienny.

Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Namysłowie sprawuje stały nadzór sanitarny nad urządzeniami wodnymi, które służą do tzw. zbiorowego zaopatrzenia w wodę na terenie Powiatu Namysłowskiego.

Jednocześnie Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Namysłowie w oparciu o Rozporządzenie Ministra Zdrowia prowadzi bieżący monitoring jakości wody przeznaczonej do spożycia. Monitoring obejmuje ujęcia wody, a analizie poddawana jest woda surowa i woda po procesie uzdatniania.

Badania wody obejmują podstawowe parametry fizykochemiczne tj. barwa, mętność, smak, zapach, odczyn, przewodność elektryczna, azotany, amoniak, azotyny, żelazo i mangan oraz parametry mikrobiologiczne takie jak obecność bakterii grupy coli, *Escherichia Coli* i Enterokoki (paciorkowce kałowe). Kilka razy w roku woda z każdego wodociągu badana jest dodatkowo w zakresie oznaczenia zawartości metali ciężkich, pestycydów, wielopierścieniowych węglowodorów aromatycznych, fluorków oraz produktów ubocznych dezynfekcji przy użyciu związków chloru.

Wyniki przeprowadzanych analiz wody na terenie Powiatu Namysłowskiego:

- z przeprowadzonej ostatniej analizy wody uzdatnionej na wodociągu publicznym w Namysłowie (Zakład Rolny Łączany 9) – dnia 06.04.2010 r. (sprawozdanie z badań wody nr 146/W/N/OK./10), oraz na wodociągu publicznym Namysłów (Objazda ul. Braterska) – dnia 16.02.2010 r. (sprawozdanie z badań wody nr 56/W/N/OK./10) wynika że parametry fizykochemiczne mieszczą się w granicach dopuszczalnych wartości i zakresów wyznaczonych, spełniając tym samym wymagania ujęte w Rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 29 marca 2007 r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia (Dz. U. z 2007r., Nr 61, poz. 417).
- z przeprowadzonej ostatniej analizy wody uzdatnionej na wodociągu publicznym Głuszyna (sołectwo Brzezinka) – dnia 06.04.2010 r. (sprawozdanie z badań wody nr 147/W/N/OK./10), oraz na wodociągu publicznym Zieleniec (przedszkole Domaradz) – dnia 19.01.2010 r. (sprawozdanie z badań wody nr 19/W/N/OK./10) wynika że parametry fizykochemiczne mieszczą się w granicach dopuszczalnych wartości i zakresów wyznaczonych, spełniając tym samym wymagania ujęte w Rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 29 marca 2007 r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia (Dz. U. z 2007r., Nr 61, poz. 417).
- z przeprowadzonej ostatniej analizy wody uzdatnionej na wodociągu publicznym Woskownice Górne (Szkoła Podstawowa Polkowskie) – dnia 11.05.2010 r. (sprawozdanie z badań wody nr 199/W/N/OK./10), oraz na wodociągu publicznym Siemysłów (SUW Siemysłów) – dnia 11.05.2010 r. (sprawozdanie z badań wody nr 198/W/N/OK./10) wynika że parametry fizykochemiczne mieszczą się w granicach dopuszczalnych wartości i zakresów wyznaczonych, spełniając tym samym wymagania ujęte w Rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 29 marca 2007 r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia (Dz. U. z 2007r., Nr 61, poz. 417).
- z przeprowadzonej ostatniej analizy wody uzdatnionej na wodociągu publicznym Świerczów (SUW Świerczów) – dnia 11.05.2010 r. (sprawozdanie z badań wody nr 200/W/N/OK./10), oraz na wodociągu publicznym Jakubowice (SUW Jakubowice) – dnia 06.04.2010 r. (sprawozdanie z badań wody nr 148/W/N/OK./10) wynika że parametry fizykochemiczne mieszczą się w granicach dopuszczalnych wartości i zakresów wyznaczonych, spełniając

**PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA POWIATU NAMYSŁOWSKIEGO NA LATA 2010-2013 Z PERSPEKTYWĄ NA LATA 2014-2017**

tym samym wymagania ujęte w Rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 29 marca 2007 r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia (Dz. U. z 2007r., Nr 61, poz. 417).

Źródła zanieczyszczenia wód powierzchniowych i podziemnych

Wody opadowe spływając po zetknięciu z powierzchnią ziemi, stanowią źródło zanieczyszczeń wód powierzchniowych. Spływ substancji z obszarów zlewni obciążonych działalnością człowieka, stanowi zanieczyszczenia obszarowe (główne źródło - mineralne nawożenie gleby, chemiczne środki ochrony roślin, składowanie odpadów).

Istotnym elementem, wpływającym na zagrożenie jakości wód podziemnych jest nieprawidłowe prowadzenie hodowli (gnojówka, gnojowica, wody gnojowe, soki kiszonkowe zawierają znaczne ilości materii organicznej, która przy nieprawidłowym ujmowaniu może przedostawać się do potoków lub infiltrować do wód podziemnych).

Nadrzędnym celem ochrony wód podziemnych jest zahamowanie procesów ich zanieczyszczania, jak również przywrócenie oraz zachowanie ich naturalnej jakości dla obecnych i przyszłych użytkowników, a także zachowanie naturalnych funkcji tych wód w ekosystemach.

Zagrożeniem dla wód może być:

- brak kompleksowej kanalizacji sanitarnej na terenie poszczególnych gmin, przepełnione szamba oraz wylewanie gnojowicy na pola,
- źle prowadzona gospodarka gnojowicą i gnojówką w gospodarstwach rolnych oraz niekontrolowane stosowanie nawozów sztucznych,
- "dzikie wysypiska".

Ścieki komunalne i przemysłowe

Obserwowany od kilku lat znaczny spadek zużycia wody i przyczyniające się do tego zjawiska m.in. stosowanie obiegów zamkniętych w przemyśle, zmiany w technologii produkcji na mniej wodochłonne, upadek wielu gałęzi przemysłu, ale również bardziej racjonalne gospodarowanie wodą, zarówno wśród odbiorców zbiorowych jak i indywidualnych, wpływa na ilość odprowadzanych do wód powierzchniowych ścieków, zarówno komunalnych jak i przemysłowych. Podobnie jak zużycie wody – ilość ścieków systematycznie obniża się, przy czym spadek ten szczególnie dotyczy użytkowników komunalnych (ilość ścieków odprowadzanych bezpośrednio z zakładów przemysłowych utrzymuje się od lat na zbliżonym poziomie). Zmienia się również wielkość i charakter zanieczyszczeń odprowadzanych do wód powierzchniowych. O ile w latach poprzednich dominowały zanieczyszczenia wnoszone ze źródeł punktowych, zarówno komunalnych jak i przemysłowych, tak obecnie – ze względu na ilość i standard oddawanych do eksploatacji oczyszczalni ścieków – dominować zaczynają zanieczyszczenia ze źródeł obszarowych. Na ich charakter składają się zarówno nie oczyszczone ścieki z terenów nie objętych jeszcze kanalizacją jak też i wymywane z terenów zabudowanych, łąk, pastwisk i pól uprawnych przez opady atmosferyczne substancje zanieczyszczające, w szczególności składniki nawozów mineralnych i organicznych, środki ochrony roślin, odcieki i osady.

Rejestrowana w 2007 roku w systemie statystyki państwowej ilość ścieków przemysłowych i komunalnych wymagających oczyszczania w województwie opolskim wynosiła 90,5 hm³, z czego 87,5 hm³ stanowiły ścieki oczyszczane, a 3,0 hm³ ścieki nieoczyszczane. W ściekach oczyszczanych:

- 55,3 hm³ stanowiły ścieki oczyszczane mechanicznie,
- 0,3 hm³ stanowiły ścieki oczyszczane chemicznie,
- 6,9 hm³ stanowiły ścieki oczyszczane biologicznie,
- 25,0 hm³ stanowiły ścieki z podwyższonym usuwaniem miogenów.

Prowadzone są działania zmierzające do racjonalizacji zużycia wody, zarówno na cele produkcyjne jak i gospodarstw domowych, wymuszonej przez zastosowane instrumenty prawno - ekonomiczne (opłaty, kary i skuteczniejsze kontrole). Zwłaszcza urealnienie poziomu opłat zwiększyło zainteresowanie użytkowników wody stosowaniem oszczędniejszych rozwiązań technologicznych, a czasami po prostu zmniejszeniem jej marnotrawstwa. Racjonalizacji zużycia wody sprzyja również upowszechnienie pomiaru jej zużycia oraz wprowadzenie zamkniętych obiegów wody.

Wody podziemne stanowią podstawowe źródło zaopatrzenia w wodę pitną. Obserwuje się zanieczyszczenie wód głębinowych związkami: azotu (azotany i azotyny) oraz amoniaku. Wielkość oddziaływania zanieczyszczeń na środowisko wodne jest bezpośrednio związana

**PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA POWIATU NAMYSŁOWSKIEGO NA LATA 2010-2013 Z PERSPEKTYWĄ NA LATA 2014-2017**

z poziomem intensywności użytkowania gleb i stopniem koncentracji produkcji zwierzęcej w poszczególnych rejonach – obszarach zlewni. Do środowiska wodnego dostają się niespożytkowane przez uprawy składniki nawozów mineralnych i naturalnych oraz inne substancje używane aktualnie w produkcji rolniczej. Poważnym problemem są także nieskanalizowane wsie i ścieki bytowo-gospodarcze gromadzone: w szambach, odprowadzane wprost do cieków poprzez szczątkowe kanalizacje burzowe a także do szeregu obniżeń, oczek wodnych i stawów, które w efekcie końcowym wpływają na jakość wód podziemnych.

Monitoring jakości wód podziemnych w sieci krajowej prowadzony jest przez Państwowy Instytut Geologiczny. Wyznaczone są również sieci regionalne. W województwie opolskim monitoring regionalny prowadzi Państwowy Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Opolu. Celem badań w sieci krajowej jest obserwowanie jakości wód podziemnych poza rejonami zagrożeń.

Monitoring jakości zwykłych wód podziemnych jest jednym z elementów państwowego monitoringu środowiska koordynowanego i finansowanego przez Państwową Inspekcję Ochrony Środowiska. Celem monitoringu jakości wód podziemnych jest dostarczenie informacji o stanie chemicznym wód podziemnych, śledzenie jego zmian oraz sygnalizacja zagrożeń w skali kraju, na potrzeby zarządzania zasobami wód podziemnych i oceny skuteczności podejmowanych działań ochronnych.

Zasoby stosunkowo dobrej i łatwo dostępnej wody zbiorników podziemnych sprawiają, że powiatowi nie grozi deficyt wody. Konieczne jest jednak podjęcie silnych starań, które zapobiegą degradacji tych wód. Podstawowym problemem do rozwiązania w zakresie ochrony wód podziemnych musi być kompleksowe rozwiązanie gospodarki wodno-ściekowej.

9.3.1. Cel średniookresowy do 2017 r.

Osiągnięcie i utrzymanie dobrego stanu wszystkich wód

Długofalowym celem polityki ekologicznej Polski w zakresie gospodarki wodnej jest osiągnięcie dobrego stanu ekologicznego wód tak pod względem jakościowym jak i ilościowym. Oznacza to, że wody powierzchniowe powinny pozostawać w stanie ukształtowanym przez przyrodę i jednocześnie, na wyznaczonych odcinkach lub akwenach, być przydatne do:

- wykorzystania w zbiorowym zaopatrzeniu w wodę do picia,
- celów kąpielowych,
- bytowania ryb, spełniając także odpowiednie wymagania na obszarach chronionych.

Kierunki działań:

Zadania własne:

Rodzaj zadania	Jednostka odpowiedzialna
Rozwój współpracy ze wszystkimi instytucjami wpływającymi na jakość wód, wspieranie edukacji ekologicznej w zakresie racjonalnej gospodarki wodami i jej ochrony przed zanieczyszczeniem	Gminy, Powiat Namysłowski, WIOŚ Opole, Organizacje pozarządowe
Intensyfikacja działań kontrolnych mających na celu przeciwdziałanie odprowadzaniu nieoczyszczonych ścieków komunalnych oraz weryfikacja pozwoleń wodno-prawnych	Powiat, Gminy,
Odbudowa rowów przydrożnych w pasach dróg powiatowych	Powiat Namysłów

Zadania koordynowane:

Rodzaj zadania	Jednostka odpowiedzialna
Budowa szczelnych zbiorników na gnojowicę i/lub gnojówkę oraz płyt obornikowych w gospodarstwach rolnych prowadzących hodowlę i chów zwierząt	Podmioty gospodarcze, Mieszkańcy gminy

**PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA POWIATU NAMYSŁOWSKIEGO NA LATA 2010-2013 Z PERSPEKTYWĄ NA LATA 2014-2017**

Rozwój sieci monitoringu jakości wód powierzchniowych i podziemnych, dostosowanie jej do wymagań wspólnotowych	WIOŚ Opole
Intensyfikacja działań kontrolnych mających na celu przeciwdziałanie nieprawidłowościom w odprowadzaniu ścieków przemysłowych	WIOŚ Opole
Rozwiązanie problemów gospodarki wodno-ściekowej w gminach Powiatu Namysłowskiego	ZWIUK EKOWOD Namysłów, Gminy
Współpraca ze środowiskami rolniczymi w zakresie wdrażania dobrych praktyk rolniczych, niezbędnych dla skutecznej ochrony wód przed zanieczyszczeniem obszarowym	Gminy, WIOŚ Opole, Organizacje pozarządowe, ARiMR
Wspieranie działań inwestycyjnych mających na celu ograniczenie i eliminację ładunku zanieczyszczeń odprowadzanych w ściekach do środowiska wodnego a w szczególności substancji szczególnie szkodliwych dla środowiska wodnego	Podmioty gospodarcze
Rozbudowa istniejącej sieci kanalizacyjnej dla miejscowości dla w których jest to ekonomicznie uzasadnione.	gminy Powiatu Namysłowskiego
Wspieranie budowy indywidualnych systemów oczyszczania ścieków w miejscach gdzie jest niemożliwa lub ekonomicznie nieuzasadniona budowa sieci kanalizacyjnej	gminy Powiatu Namysłowskiego
Modernizacja i rozbudowa SUW „Objazda” w Namysłowie	Gmina Namysłów
Budowa nowoczesnych stanowisk do składowania obornika i zbiorników na gnojowicę	PPH Ferma Pol sp. z o.o. w Zalesiu
Budowa płyty gnojowej na pomiot	Gospodarstwo Rolne „Fałkopol” w Fałkowicach
Uzbrojenie terenu Osiedla domków jednorodzinnych w Wilkowie.	Gmina Wilków
Budowa kanalizacji sanitarnej na trasie Namysłów – Wilków i dla wsi Krzyków w oparciu o dokumentację techniczną w ramach przedsięwzięcia "Rozwiązanie problemów gospodarki ściekowej w powiecie namysłowskim".	Gmina Wilków.
Modernizacja Małej Elektrowni Wodnej w Michalicach	Gmina Namysłów
Budowa kanalizacji sanitarnej w Smarchowicach Małych	Gmina Namysłów
Ochrona przeciwpowodziowa	Gmina Namysłów
Zakup faszyny do zabezpieczenia brzegów zbiornika retencyjnego "Michalice"	Gmina Namysłów
Budowa sieci kanalizacji sanitarnej w Gręboszowie	Gmina Domaszowice
Budowa kanalizacji sanitarnej przy ulicy Opolskiej, Winna Góra, Brzeska, Skośna, Podleśna, Kościelna	Gmina Pokój
Budowa kanalizacji sanitarnej przy ulicy Średniej, Mariackiej, 1 - go maja, Wojska Polskiego, Żeromskiego, Wolności, Reja, Rataja	Gmina Pokój

9.4. Gospodarka odpadami

Gospodarka odpadami została omówiona w Planie Gospodarki Odpadami na lata 2010-2013 z perspektywą na lata 2014-2017 stanowiącym oddzielny dokument.

9.5. Oddziaływanie hałasu

Stan wyjściowy:

Hałas stanowi jedno ze źródeł zanieczyszczenia środowiska, wzrastające w ostatnich latach w związku z rozwojem komunikacji, uprzemysłowieniem i postępującą urbanizacją terenów. Odczuwany jest przez ich mieszkańców jako jeden z najbardziej uciążliwych czynników wpływających ujemnie na samopoczucie i środowisko.

**PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA POWIATU NAMYSŁOWSKIEGO NA LATA 2010-2013 Z PERSPEKTYWĄ NA LATA 2014-2017**

Hałasem nazywa się każdy dźwięk, który w danych warunkach jest określony jako szkodliwy, uciążliwy lub przeszkadzający, niezależnie od jego parametrów fizycznych. Odczucie hałasu jest więc bardzo subiektywne i zależy od wrażliwości słuchowej poszczególnych jednostek. Zespół zjawisk akustycznych zachodzących w środowisku, określony za pomocą parametrów akustycznych czasu i przestrzeni nazywa się umownie klimatem akustycznym środowiska zewnętrznego. Uciążliwość hałasu dla organizmu zależy od natężenia dźwięku, jego częstotliwości i czasu trwania.

Podstawę prawną działań w zakresie ochrony środowiska przed hałasem stanowi przede wszystkim ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 roku Prawo ochrony środowiska. Artykuł 112 stwierdza:

“Ochrona przed hałasem polega na zapewnieniu jak najlepszego stanu akustycznego środowiska, w szczególności poprzez:

- utrzymanie poziomu hałasu poniżej dopuszczalnego lub co najmniej na tym poziomie,
- zmniejszenie poziomu hałasu co najmniej do dopuszczalnego, a gdy nie jest on dotrzymany zapobieganie jego powstawaniu lub przenikaniu do środowiska”.

Dodatkowo uwzględnić należy rozwiązania zgodne z wymaganiami ochrony środowiska zawarte w projektach budowlanych obiektów lokalizowanych w pobliżu tras komunikacyjnych w ramach tzw. charakterystyki ekologicznej obiektu (według zarządzenia Ministra Gospodarki Przestrzennej i Budownictwa z dnia 30 grudnia 1994 roku).

Pozostałe ustalenia dotyczące hałasu i wibracji zawarte są w następujących aktach prawnych:

- Prawo o ruchu drogowym,
- o Państwowej Inspekcji Sanitarnej,
- o drogach publicznych,
- o Inspekcji Ochrony Środowiska,
- o zagospodarowaniu przestrzennym,
- Prawo budowlane,
- o autostradach płatnych

oraz odpowiednich przepisów wykonawczych i normach.

Wartości progowe poziomów hałasu określają:

- rozporządzenie MŚ z dnia 14 czerwca 2007r. (Dz. U. Nr 120, poz. 826). Wartości progowe poziomów hałasu wyrażone są za pomocą równoważonego poziomu hałasu i odnoszą się odrębnie dla dróg i linii kolejowych, odrębnie dla pozostałych obiektów i grup źródeł hałasu, a także startów, lądowań i przelotów statków powietrznych, ustalając wartości dla pory dziennej i nocnej,
- rozporządzenie Ministra Gospodarki z dn. 21 grudnia 2005 roku w sprawie wymogu dla urządzeń używanych na zewnątrz pomieszczeń w zakresie emisji hałasu do środowiska (Dz.U. Nr 263/05 poz. 2202),
- wspólnotowe regulacje prawne, w tym Dyrektywa 2002/49/EC z dnia 25.06.2002 w sprawie oceny i zarządzania hałasem środowiskowym.

Inny ważny zapis dotyczy oceny stanu akustycznego środowiska, którą to ocenę dokonuje się obowiązkowo dla: aglomeracji o liczbie mieszkańców większej niż 100 tys. oraz terenów poza aglomeracjami, na których eksploatacja obiektów (drogi, linii kolejowej, lotniska) może powodować przekroczenie dopuszczalnego poziomu hałasu. Obowiązek sporządzenia mapy akustycznej spoczywa na staroście Powiatu Namysłowskiego z jednoczesnym uwzględnieniem informacji wynikających z map akustycznych sporządzonych przez zarządzających obiektami mogącymi powodować przekroczenia dopuszczalnego poziomu hałasu.

Gdy eksploatacja instalacji powodującej hałas w środowisku przekracza dopuszczalne poziomy, wydawana jest decyzja o dopuszczalnym poziomie hałasu. W przypadku przekroczenia dopuszczalnych poziomów hałasu w związku z eksploatacją dróg, linii kolejowych, tramwajowych, lotnisk oraz portów zarządzający tymi obiektami zobowiązany jest do wykonywania pomiarów i sporządzania map akustycznych terenów na których występują przekroczenia i zastosowania odpowiednich zabezpieczeń akustycznych. Mapy akustyczne należy aktualizować co 5 lat.

W związku z akcesją Polski do Unii Europejskiej uwzględnione zostały również uwarunkowania

**PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA POWIATU NAMYSŁOWSKIEGO NA LATA 2010-2013 Z PERSPEKTYWĄ NA LATA 2014-2017**

zawarte w prawie wspólnotowym.

Zagadnienia związane z hałasem podzielone zostały na cztery kategorie:

- emisje hałasu z pojazdów silnikowych: Dyrektywy 78/1015/EWG (motocykle) i 96/20/WE (pojazdy silnikowe) wprowadzające limity poziomu natężenia dźwięku,
- emisje hałasu ze sprzętu domowego: Dyrektywa ramowa 86/594/EWG,
- emisje hałasu z samolotów: Dyrektywy 80/51/EWG (samoloty ponadźwiękowe), 89/629/EWG (samoloty odrzutowe), 92/14/EWG (ograniczenie eksploatacji samolotów),
- sprzęt i maszyny budowlane: Dyrektywa ramowa 84/532/EWG (dopuszczalne poziomy mocy akustycznej) oraz siedem dyrektyw "córek": 84/533/EWG (sprężarki), 84/534/EWG (żurawie wieżowe), 84/535/EWG (generatory prądu), 85/537/EWG (kruszarki betonu), 85/538/EWG (kosiarki do trawy), 86/662/EWG (koparki hydrauliczne).

Wyróżnia się trzy główne rodzaje hałasu, według źródła powstawania:

- hałas przemysłowy powodowany przez urządzenia i maszyny w obiektach przemysłowych i usługowych,
- hałas komunikacyjny pochodzący od środków transportu drogowego, kolejowego i lotniczego,
- hałas komunalny występujący w budynkach mieszkalnych, szczególnie wielorodzinnych i w obiektach użyteczności publicznej.

Hałas przemysłowy

Problemy z hałasem przemysłowym mogą wystąpić w otoczeniu dużych zakładów, lub skupisk zakładów. Wytypowanie zakładów niekorzystnie oddziałujących na klimat akustyczny należy do zadań WIOS. Zakres planowanych kontroli oraz wyniki przeprowadzonych kontroli są zawarte w raportach WIOŚ.

Poziom hałas przemysłowego jest kształtowany indywidualnie dla każdego obiektu i zależy od parku maszynowego, zastosowanej izolacji hal produkcyjnych, a także prowadzonych procesów technologicznych oraz funkcji urbanistycznej sąsiadujących z nim terenów. Wewnątrz hal przemysłowych hałas sięga poziomu 80 – 125 dB i w znacznym stopniu przenosi się na tereny sąsiadujące. W sąsiedztwie zakładów przemysłowych poziomy dźwięku osiągają wartości od 50 dB (mało uciążliwe) do 90 dB (bardzo uciążliwe).

Na terenie Powiatu Namysłowskiego hałas wielkoprzemysłowy nie ma zasadniczego znaczenia, z jednej strony ze względu na brak wielkiego przemysłu, z drugiej strony powstające zakłady korzystają z coraz większej dostępności nowoczesnych technologii w przemyśle ograniczających natężenie hałasu. Również podczas modernizacji zakładów wykorzystuje się coraz sprawniejsze urządzenia, charakteryzujące się obniżoną emisją hałasu. Sytuacja ekonomiczna spowodowała w ostatnich latach zamknięcie i restrukturyzację szeregu przedsiębiorstw, podziały na mniejsze jednostki gospodarcze, rezygnację z uciążliwej produkcji, na korzyść produkcji bardziej nowoczesnej.

Pewną uciążliwość powodują zakłady rzemieślnicze i usługowe zlokalizowane blisko zabudowy o charakterze mieszkalnym. Ich wpływ na ogólny klimat akustyczny Powiatu Namysłowskiego nie jest znaczący, jednak są one przyczyną lokalnych negatywnych skutków odczuwalnych przez okolicznych mieszkańców. Do zakładów takich należą najczęściej: warsztaty mechaniki pojazdowej, blacharskie, ślusarskie, stolarskie, kamieniarskie i przetwórcze.

Na terenie Powiatu Namysłowskiego nie były prowadzone w ostatnich latach pomiary emisji hałasu przemysłowego. Pomiary hałasu wykonywane są na obszarze województwa opolskiego przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w razie ewentualnych skarg mieszkańców lub zgodnie z przyjętym planem kontroli zakładów.

Hałas komunikacyjny

Klimat akustyczny na terenie Powiatu Namysłowskiego kształtuje również w znacznej mierze ruch komunikacyjny,

- hałas komunikacyjny drogowy:

Harmonijny rozwój transportu i komunikacji jest warunkiem decydującym o rozwoju gospodarczym danego obszaru. Z drugiej strony, rozwój motoryzacji, oddziałuje negatywnie na środowisko, zwłaszcza gdy nie jest związany z modernizacją i rozwojem stanu technicznego dróg. Przyjmuje się, że na przestrzeni ostatnich kilkunastu lat corocznie przybywa około 10% samochodów.

Na poziom hałasu drogowego w pobliżu zabudowy mieszkalnej mają wpływ przede wszystkim:

- ✓ natężenie ruchu komunikacyjnego,
- ✓ udział transportu ciężkiego w strumieniu ruchu,
- ✓ odległość zabudowy mieszkalnej od drogi,
- ✓ prędkość ruchu pojazdów (ze wzrostem prędkości hałas rośnie),
- ✓ typ i stan techniczny pojazdów,
- ✓ nachylenie drogi,
- ✓ stan nawierzchni oraz płynność ruchu.

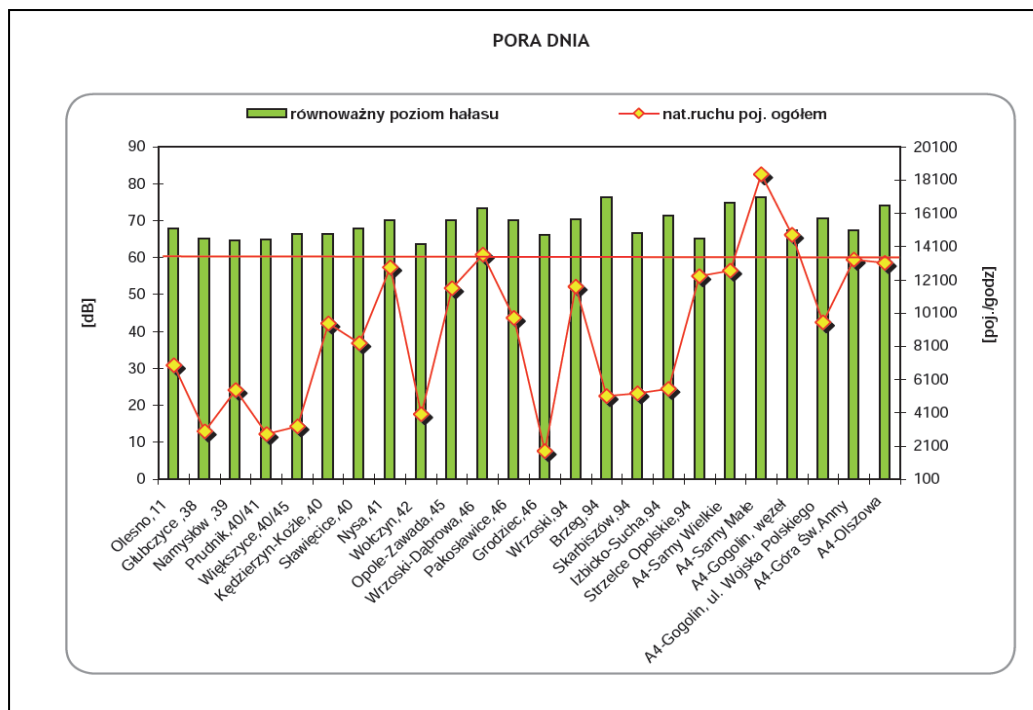
Większość hałasów w środowisku (w tym hałas drogowy) charakteryzuje się zmiennymi poziomami w czasie. Pod pojęciem hałasu drogowego rozumie się hałas pochodzący od środków transportu poruszających się po wszelkiego rodzaju drogach nie będących drogami kolejowymi. Jest to hałas typu liniowego. Układ drogowy stanowi o rozwoju danego regionu i powiązaniach z innymi ośrodkami. Przez teren powiatu przebiegają będące źródłami hałasu drogowego drogi krajowe, wojewódzkie oraz szereg dróg powiatowych i gminnych, łączących Powiat Namysłowski z innymi ośrodkami. Występuje również nakładanie się ruchu tranzytowego z ruchem lokalnym, co stwarza znaczne utrudnienia dla uczestników ruchu drogowego i uciążliwości dla terenów otaczających. Ocenia się, że przekroczenia dopuszczalnych poziomów hałasu komunikacyjnego występują na terenach zabudowanych, położonych wzdłuż dróg. Dotyczy to głównie dróg krajowych przechodzących przez teren miast.

Najistotniejsze znaczenie mają przebiegająca przez teren powiatu drogi krajowe 39 i 42 oraz drogi wojewódzkie i powiatowe, gdzie natężenie ruchu jest duże i które znajdują się bezpośrednio przy zabudowaniach, przebiegając przez centra miejscowości. Pomiary hałasu komunikacyjnego w otoczeniu dróg krajowych wykonane w ramach generalnego pomiaru ruchu w 2005 roku wskazują na jego uciążliwość. Dochodziło do przekroczeń dopuszczalnego poziomu hałasu przyjmując tereny zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej, jednorodzinnej z usługami i zagrodowej o dopuszczalnym poziomie hałasu dla pory dnia 60 dB i dla pory nocy 50 dB.

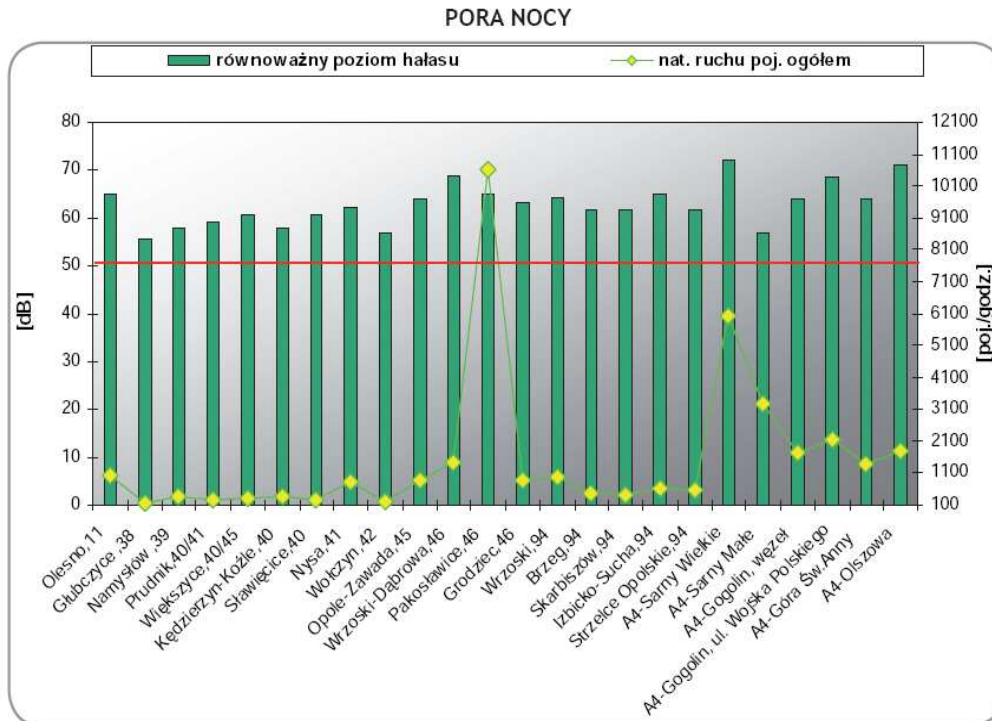
Na terenie powiatu nie były w ostatnich latach prowadzone badania natężenia ruchu i wywołanego przez niego hałasu komunikacyjnego. Wyniki Generalnego Pomiaru Ruchu prowadzonego na terenie województwa opolskiego przez Generalną Dyрекcję Dróg Krajowych i Autostrad Oddział w Opolu corocznie wykazują, że dla tego typu dróg - SDR wykazuje wartość systematycznie rosnącą. Największe natężenie hałasu odczuwane jest przede wszystkim wzdłuż wyżej wymienionych tras komunikacyjnych, a czynnikami wpływającymi na wzrost poziomu hałasu na drogach jest głównie natężenie ruchu samochodowego, stan techniczny pojazdów, stan nawierzchni dróg, organizacja ruchu drogowego, oraz sposób eksploatacji pojazdów.

**PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA POWIATU NAMYSŁOWSKIEGO NA LATA 2010-2013 Z PERSPEKTYWĄ NA LATA 2014-2017**

Rysunek 13. Równoważny poziom hałasu drogowego oraz natężenie ruchu pojazdów ogółem przy wytypowanych punktach w trakcie Generalnego Pomiaru Ruchu w 2005 roku (pora dnia).

Rysunek 14. Równoważny poziom hałasu drogowego oraz natężenie ruchu pojazdów ogółem przy wytypowanych punktach w trakcie Generalnego Pomiaru Ruchu w 2005 roku (pora nocy).

Pomiary dokonywane w 2008 roku przez WIOŚ w Opolu na terenie województwa opolskiego wykazywały przekroczenia wartości dopuszczalnych poziomów hałasu drogowego w większości punktów pomiarowych (zarówno dla pory dziennej jak i nocnej).

- hałas komunikacyjny kolejowy

Pod pojęciem hałasu kolejowego rozumie się hałas powstający w wyniku eksploatacji linii kolejowych. Określenie uciążliwości źródła hałasu komunikacyjnego kolejowego, jest utrudnione, z powodu braku wcześniejszych pomiarów hałasu komunikacyjnego, co nie pozwala na jednoznaczne określenie wielkości i zasięgu przekroczenia dopuszczalnych poziomów hałasu.

Do głównych źródeł hałasu kolejowego na terenie Powiatu Namysłowskiego należą przebiegająca przez teren powiatu dwutorowa zelektryfikowana linia kolejowa relacji Oleśnica-Kluczbork, na której odbywa się głównie ruch pasażerski. Linia kolejowa przebiega przez miejscowości Namysłów, Gręboszów i Domaszowice, gdzie znajdują się stacje. Zasięg przestrzenny oddziaływania hałasu wobec braku pomiarów natężenia hałasu określić można wyłącznie szacunkowo.

Badania, wykonane na tego typu liniach, wykazują przekroczenia dopuszczalnych poziomów hałasu (tj. 50 dB dla pory nocy) w odległości 150 m od skrajnego toru (udokumentowano 55 dB - stanowiący dopuszczalny poziom hałasu dla pory dnia, dla zabudowy mieszkaniowej).

Hałas osiedlowy i mieszkaniowy

Ponad 25% mieszkańców jest narażona na ponadnormatywny hałas w mieszkaniach występujący w wyniku stosowania "oszczędnych" materiałów i konstrukcji budowlanych. Hałas wewnątrz osiedlowy spowodowany jest przez pracę silników samochodowych, wywożenie śmieci, dostawy do sklepów, głośną muzykę radiową itp. Do tych hałasów dołącza się niejednokrotnie bardzo uciążliwy hałas wewnątrz budynku, spowodowany wadliwym funkcjonowaniem instalacji wodno-kanalizacyjnej, centralnego ogrzewania. Według polskiej normy, poziom hałasu pochodzący od instalacji i urządzeń budynku może wynosić w ciągu dnia 30-40 dB, nocą 25-30 dB.

Wibracje

Źródła wibracji można podzielić na dwa główne rodzaje:

- wibracje pochodzące od narzędzi i urządzeń,
- wibracje przenoszone z podłoża, np. z drgających platform, podłóg, siedzeń w pojazdach mechanicznych itp.

Szkodliwość wibracji zależy od wielkości natężenia źródła charakteru zmian, w czasie oraz długości działania. Na wibracje narażony jest każdy człowiek zarówno w pracy jak i w życiu codziennym. Wibracje i wstrząsy, podobnie jak hałas, przenoszone są przez wzbudzone do drgań konstrukcje budynków mieszkalnych. Skutkiem oddziaływania wibracji na człowieka są zmiany w układzie nerwowym, krążenia, narządach ruchu oraz układzie pokarmowym. Dlatego też wibracje należy zmniejszać lub likwidować w miejscach ich powstawania m.in. poprzez zmiany w konstrukcji aparatury i maszyn, stosowanie elastycznych podłoży (guma, korek), ekranów tłumiących wibracje itp.

**PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA POWIATU NAMYSŁOWSKIEGO NA LATA 2010-2013 Z PERSPEKTYWĄ NA LATA 2014-2017**

9.5.1. Cel średniookresowy do 2017 r.

Dokonanie wiarygodnej oceny narażania społeczeństwa na ponadnormatywny hałas i podjęcie kroków do zmniejszenia tego zagrożenia tam, gdzie jest ono największe

Kierunki działań

Zadania własne:

Rodzaj zadania	Jednostka odpowiedzialna
Modernizacja nawierzchni dróg	Zarządy dróg wojewódzkich, krajowych, Powiat Namysławski, Gminy,
Usprawnianie organizacji ruchu drogowego	Zarządy dróg wojewódzkich, krajowych, Powiat Namysławski, Gminy,
Przestrzeganie zasad strefowania w planowaniu przestrzennym m.in. lokalizowania w sąsiedztwie przedsięwzięć o zbliżonej uciążliwości hałasu	Zarządy dróg wojewódzkich, krajowych, Powiat Namysławski, Gminy,
Tworzenie obszarów ograniczonego użytkowania zgodnie z wymogami obowiązujących przepisów prawnych w zakresie ochrony środowiska	Powiat Namysławski
Przebudowa drogi powiatowej nr 1136 O Domaszowice - Świerczów - Mąkoszyce - etap I	Powiat Namysławski
Przebudowa drogi powiatowej nr 1136 O Domaszowice - Świerczów - Mąkoszyce - etap II	Powiat Namysławski

Zadania koordynowane:

Rodzaj zadania	Jednostka odpowiedzialna
Wykonywanie pomiarów emisji hałasu przez określonych prawem zarządców dróg i podmioty gospodarcze oraz przekazywanie wyników pomiarów uprawnionym organom ochrony środowiska w formie ustalonej prawem	Zarządy dróg, WIOŚ Opole
Ustalanie i egzekwowanie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku przez właściwe organy i inspekcje ochrony środowiska	WIOŚ Opole
Szkolenia dla podmiotów gospodarczych w zakresie wymagań dotyczących ochrony środowiska	Organizacje pozarządowe
Budowa ścieżek rowerowych	Gminy
Wprowadzanie stref wolnych od ruchu samochodowego	Gminy
Modernizacja drogi 454 Opole - Namysłów	ZDW w Opolu
Budowa i przebudowa dróg wraz z ciągami pieszo - rowerowymi w północnej części Namysłowa	Gmina Namysłów
Remont nawierzchni ulic Władysława Stanisława Reymonta, Marii Skłodowskiej - Curie, Tadeusza Kościuszki, Fryderyka Chopina i Emilii Plater w Namysłowie wraz z chodnikami i parkingami	Gmina Namysłów
Budowa drogi i przepustu w Strzelcach	Gmina Domaszowice
Przebudowa ul. 1-go Maja w m Pokój.	Gmina Pokój

9.6. Oddziaływanie pól elektromagnetycznych

Stan wyjściowy:

Podział promieniowania elektromagnetycznego na jonizujące i niejonizujące wynika z granicznej wielkości energii, która wystarcza do jonizacji cząstek materii.

Złożone spektrum promieniowania elektromagnetycznego jest bardzo rozległe i obejmuje różne długości fal, od fal radiowych przez fale promieni podczerwonych, zakres widzialny i fale promieni nadfioletowych, do bardzo krótkich fal promieni rentgenowskich i promieni gamma. Z całego spektrum promieniowania elektromagnetycznego w sposób istotny oddziałują na organizmy tylko te, które są pochłaniane przez atomy, cząsteczki i struktury komórkowe. Z uwagi na sposób oddziaływania promieniowania na materię, widmo promieniowania elektromagnetycznego można podzielić na promieniowanie jonizujące i niejonizujące:

- promieniowanie jonizujące, występuje w wyniku użytkowania zarówno wzbogaconych, jak i naturalnych substancji promieniotwórczych w energetyce jądrowej, ochronie zdrowia, przemyśle, badaniach naukowych, naturalne procesy w środowisku naturalnym,
- promieniowanie niejonizujące występuje wokół linii energetycznych wysokiego napięcia, radiostacji, pracujących silników elektrycznych oraz instalacji przemysłowych, urządzeń łączności, domowego sprzętu elektrycznego, elektronicznego itp. Z punktu widzenia ochrony środowiska i zdrowia człowieka w zakresie promieniowania niejonizującego istotne są mikrofały, radiofały oraz fały o bardzo niskiej i ekstremalnie niskiej częstotliwości.

Nadmierne dawki promieniowania działają szkodliwie na wszystkie organizmy żywe, dlatego też ochrona przed szkodliwym promieniowaniem jest jednym z ważnych zadań ochrony środowiska.

Ogólną sytuację radiacyjną w środowisku charakteryzują obecnie następujące wielkości podstawowe:

- poziom promieniowania gamma, obrazujący zagrożenie zewnętrzne naturalnymi i sztucznymi źródłami promieniowania jonizującego, istniejące w środowisku lub wprowadzone przez człowieka,
- stężenia naturalnych i sztucznych izotopów promieniotwórczych w komponentach środowiska, a w konsekwencji w artykułach spożywczych, obrazujące narażenie wewnętrzne ludzi w wyniku wchłonięcia izotopów drogą pokarmową.

Źródła promieniowania elektromagnetycznego:

Promieniowanie jonizujące

Promieniowanie jonizujące jest nieodłącznym elementem środowiska naturalnego, dociera z Kosmosu, z wnętrza Ziemi. Przy opracowywaniu zbiorczych ocen zagrożeń radiacyjnych dla ludzi i środowiska rozróżnia się zagrożenia pochodzące od radionuklidów naturalnych i sztucznych.

W przyrodzie występuje prawie 80 radioizotopów ok. 20 pierwiastków promieniotwórczych.

Do najbardziej znanych należą izotopy uranu i toru, a także potasu, węgla i wodoru. Intensywność promieniowania wywołana naturalnymi pierwiastkami promieniotwórczymi jest różna w różnych miejscach naszego globu.

Radionuklidy pochodzenia sztucznego przedostały się do środowiska w wyniku prób z bronią jądrową lub zostały uwolnione z obiektów jądrowych i składowisk paliwa w trakcie ich normalnej eksploatacji lub w stanach awaryjnych (np. katastrofa elektrowni jądrowej w Czarnobylu). Również wytwarzane są przez różnego rodzaju urządzenia stosowane np. w diagnostyce medycznej, przemyśle, badaniach naukowych.

Promieniowanie niejonizujące.

W odniesieniu do Powiatu Namysłowskiego źródłami emisji promieniowania elektromagnetycznego są anteny nadawcze telefonii komórkowej, anteny nadawcze sygnału radiowego, linie przesyłowe wysokich napięć i stacje transformatorowe.

Podstawowym aktem prawnym regulującym zasady ochrony środowiska przed polami elektromagnetycznymi jest ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 roku Prawo ochrony środowiska (Dz. U. Nr 62, poz. 627 z późn. zm. – dział VI Ochrona przed polami elektromagnetycznymi – art. 121 i 122). Ochrona przed polami polega na zapewnieniu jak najlepszego stanu środowiska poprzez:

**PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA POWIATU NAMYSŁOWSKIEGO NA LATA 2010-2013 Z PERSPEKTYWĄ NA LATA 2014-2017**

- utrzymanie poziomów pól elektromagnetycznych poniżej dopuszczalnych lub co najmniej na tych poziomach
- zmniejszanie poziomów pól elektromagnetycznych co najmniej do dopuszczalnych, gdy nie są one dotrzymane.

Dopuszczalne poziomy pól elektromagnetycznych w środowisku określone zostały w Rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 30 października 2003 roku w sprawie dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku oraz sposobów sprawdzania dotrzymania tych poziomów. /Dz. U. Nr 192, poz. 1883/. Wojewódzki Inspektor Ochrony Środowiska w Opolu został ustawowo zobowiązany do wykonywania w ramach PMŚ zadań związanych z okresowymi badaniami kontrolnymi poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku dla dwóch rodzajów terenów:

- terenów przeznaczonych pod zabudowę mieszkaniową
- miejsc dostępnych dla ludności.

W 2008 roku Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Opolu przeprowadził pomiary natężenia promieniowania elektromagnetycznego w miejscach dostępnych dla ludności. W każdym z obszarów:

- centralne dzielnice lub osiedla miast o liczbie mieszkańców przekraczającej 50tys.,
- pozostałe miasta,
- obszary wiejskie

wybiera się po 15 punktów, stąd łącznie na terenie województwa wyznacza się 45 punktów pomiarowych dla roku kalendarzowego. Średnia arytmetyczna zmierzonych wartości skutecznych natężeń pól elektromagnetycznych promieniowania elektromagnetycznego dla zakresu częstotliwości co najmniej od 3 MHz do 3000 MHz uzyskanych w 2008 roku dla badanych punktów pomiarowych **nie przekroczyła wartości dopuszczalnej** składowej elektrycznej wynoszącej 7V/m (zgodnie z przytaczanym wyżej rozporządzeniem. Najwyższy zmierzony poziom składowej elektrycznej pola wyniósł 1,66 V/m (Opole – ul. Sosnkowskiego) – więc kilkakrotnie mniej od wartości dopuszczalnej.

Na terenie Powiatu Namysłowskiego w 2008 roku były zlokalizowane następujące punkty pomiarowe PEM:

Tabela 39. Punkty pomiarowe PEM w Powiecie Namysłowskim.

Lp.	Obszar	Miejsce pionu pomiarowego	Wartość E [V/m]	
			średnia zmierzona	poziom dopuszczalny
1	Namysłów	ul. Łączańska	1,07	7,0
2	Namysłów	ul. 3 Maja	1,06	
3	Namysłów	ul. Reymonta	1,12	
4	Namysłów	ul. Dubois	0,96	
5	Włochy	Powiat Namysłowski Gmina Domaszowice	0,89	
6	Michalice	Powiat Namysłowski Gmina Namysłów	1,04	
7	Baldwinowice	Powiat Namysłowski Gmina Namysłów	1,19	
8	Nowe Smarchowice	Powiat Namysłowski Gmina Namysłów	1,06	

Źródło: Raport WIOŚ Opole 2008r.

Zgodnie z art. 124 ustawy Prawo ochrony środowiska Wojewódzki Inspektor prowadzi, aktualizowany corocznie, rejestr zawierający informacje o terenach na których stwierdzono przekroczenie dopuszczalnych poziomów PEM określonych w Rozporządzeniu Ministra Środowiska w sprawie dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku oraz sposobów sprawdzania dotrzymania tych poziomów. Obecnie WIOŚ w Opolu nie posiada wykazu terenów, na których stwierdzono przekroczenie dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku z wyszczególnieniem terenów przeznaczonych pod

**PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA POWIATU NAMYSŁOWSKIEGO NA LATA 2010-2013 Z PERSPEKTYWĄ NA LATA 2014-2017**

zabudowę oraz miejsc dostępnych dla ludności ponieważ przeprowadzone badania nie wykazały takich przekroczeń.

Źródła mikrofal

W odniesieniu do szkodliwości i wywierania wpływu w zakresie mikrofalowym największy niepokój wśród społeczeństwa budzi telefonia komórkowa. Jej burzliwy rozwój w ostatnich kilku latach, objawiający się ogromną liczbą samych telefonów oraz liczną stacją bazowych instalowanych na budynkach, w szczególności w dużych miastach, niezbędnych do prawidłowego funkcjonowania tego typu łączności. Wyzwała to w ludziach ogromne emocje i budzi niepokój o zagrożenie dla zdrowia człowieka, przeprowadzane jednakże systematycznie pomiary nie potwierdzają tych obaw.

Najczęściej spotykanymi źródłami mikrofal są urządzenia nadawczo – odbiorcze sieci telefonii komórkowej. Urządzenia takie znajdują się zwykle na specjalnych masztach bądź wysokich kominach i budynkach.

Planowanie nowych lokalizacji dla stacji bazowych telefonii komórkowych powinno na każdym etapie uwzględniać obowiązujące wymogi prawne i budowlane.

Tabela 40. *Urządzenia nadawczo – odbiorcze telefonii komórkowej na terenie Powiatu Namysłowskiego.*

Lp.	Operator	Pasmo	Lokalizacja, adres
1.	PLUS	GSM900, 1800	Namysłów, Oławska 30
2.	PLUS	GSM900, 1800, UMTS	Namysłów, Skłodowskiej Curie 10
3.	ORANGE	GSM900, 1800	Namysłów, Bolesława Chrobrego 26
4.	PLAY	GSM900, UMTS	Namysłów, Skwer Wyszyńskiego 2
5.	PLUS	GSM1800, UMTS	Namysłów, Rynek 28
6.	ERA	GSM900, 1800, UMTS	Namysłów, Rynek 28
7.	PLAY	GSM900, UMTS	Namysłów, Łaczańska 24
8.	PLUS	GSM900, UMTS	Namysłów, Drzewieckiego, Dz. Nr 12/12
9.	ERA	GSM900, 1800	Namysłów, Drzewieckiego, Dz. Nr 12/12
10.	ORANGE	GSM900, 1800, CDMA	Namysłów, Dz. Nr 5376
11.	PLUS	GSM900	Krasowice 43
12.	ERA	GSM900	Niwki, Dz. Nr 19
13.	PLUS	GSM900	Nowe Smarchowice, Zielony Dąb
14.	ERA	GSM900	Nowe Smarchowice, Zielony Dąb
15.	PLUS	GSM900	Jastrzębie, dz. nr 41/10
16.	ERA	GSM900	Świerczów, Dz. Nr 222/1
17.	PLUS	GSM900	Dąbrowa, Kasztanowa 2, Agromund
18.	PLUS	GSM900	Bąkowice, Gospodarstwo Rolne Bąkowice, dz. nr 5
19.	PLUS	GSM900	Pokój, Namysłowska 42
20.	ERA	GSM900	Pokój, Namysłowska 42
21.	ERA	GSM900	Zieleniec, Namysłowska, Dz. Nr 269/1
22.	ORANGE	GSM900, CDMA	Zieleniec 69
23.	PLUS	GSM900, 1800	Domaszowice, Ferma-Pol Zalesie
24.	ORANGE	GSM900	Zalesie, Dz. Nr 9/9
25.	ERA	GSM900	Domaszowice, Zakład Przetwórstwa Rolnego
26.	ERA	GSM900	Zalesie
27.	PLUS	GSM900	Fałkowice 109

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych operatorów.

Antena nadawcza znajduje się również na terenie Zakładu Energetycznego w Namysłowie - to baza nadajnika Polskiego Radia Opole. Do dosyłu sygnału używana jest 5 elementowa antena YAGI, ustawiona w polaryzacji H, odbierająca przekaz Radia Opole z Kluczborka z fali 96,3 MHz. Częstotliwość pracy Namysłowskiego nadajnika ustalono na 107,7 MHz, moc promieniowania

**PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA POWIATU NAMYSŁOWSKIEGO NA LATA 2010-2013 Z PERSPEKTYWĄ NA LATA 2014-2017**

anten wynosi 1 kW a ich polaryzacja to V - pionowa. Teoretycznie zasięg nadajnika to miasto Namysłów i okolice. W praktyce jednak sygnał dociera dużo dalej.

Dla ochrony mieszkańców gminy przed niejonizującym promieniowaniem elektromagnetycznym ogranicza się inwestowanie w bezpośrednim sąsiedztwie istniejących linii elektroenergetycznych wysokich i najwyższych napięć. Wymaga się okresowego wykonywania stosownych pomiarów - wg przepisów prawa powszechnego - dla wyznaczania rzeczywistych zasięgów stref oddziaływania linii i urządzeń oraz ew. ustalenia stref ograniczonego użytkowania. Należy dążyć do stopniowego zastępowania ograniczeń w zagospodarowywaniu terenów wzdłuż linii zmniejszaniem zasięgu ich oddziaływania osiąganym środkami technicznymi. Przy zbliżeniach linii do budynków mieszkalnych po stwierdzeniu przekroczenia dopuszczalnego rzeczywistego natężenia pola elektromagnetycznego wymaga się ekranowania linii.

9.6.1. Cel średniookresowy do 2017 r.

Ochrona mieszkańców Powiatu Namysłowskiego przed szkodliwym oddziaływaniem pól elektromagnetycznych

Kierunki działań:

Zadania koordynowane:

Rodzaj zadania	Jednostka odpowiedzialna
Prowadzenie kontroli przez organy i inspekcje ochrony środowiska w zakresie przestrzegania obowiązujących pomiarów prawem dotyczącym ochrony środowiska	WIOŚ Opole
Prowadzenie polityki przestrzennej pozwalającej na ochronę ludzi przed szkodliwymi polami elektromagnetycznymi, prowadzenie kontroli w zakresie przestrzegania przepisów bezpieczeństwa, higieny pracy, prawa budowlanego, zagospodarowania przestrzennego i przepisów sanitarnych w celu ochrony przed polami elektromagnetycznymi	WIOŚ Opole, PIS
Monitorowanie i ocena poziomu pól elektromagnetycznych emitowanych na terenach zurbanizowanych i w miejscach przebywania ludzi	WIOŚ Opole
Tworzenie obszarów ograniczonego użytkowania zgodnie z wymaganiami przepisów prawa w zakresie ochrony środowiska	Sejmik województwa, Rada Powiatu
Skuteczne uniemożliwienie dostępu do strefy o podwyższonym poziomie emisji pól elektromagnetycznych oraz informowanie o jej szkodliwości	Podmioty gospodarcze
Modernizowanie sieci przebiegających w obszarach zurbanizowanych	Właściciele sieci
Wnikliwe prowadzenie postępowań w sprawie oceny oddziaływania planowanych przedsięwzięć	Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska
Wykonywanie pomiarów poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku zgodnie z wymogami przepisów prawa w zakresie ochrony środowiska	Podmioty gospodarcze, WIOŚ Opole

9.7. Poważne awarie

Stan wyjściowy:

Prawo ochrony środowiska z dnia 27 kwietnia 2001 r. wprowadza w miejsce nazwy dotychczas stosowanej – "nadzwyczajne zagrożenie środowiska" problematykę pod nazwą "poważne awarie" wraz z odpowiednimi regulacjami.

Definicje poważnej awarii i poważnej awarii przemysłowej określa odpowiednio art. 23 i 24 w/w ustawy:

- *poważna awaria* - to zdarzenie, w szczególności emisja, pożar lub eksplozja powstała w trakcie procesu przemysłowego, magazynowania lub transportu, w których występuje jedna lub więcej niebezpiecznych substancji, prowadzące do natychmiastowego powstania

**PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA POWIATU NAMYSŁOWSKIEGO NA LATA 2010-2013 Z PERSPEKTYWĄ NA LATA 2014-2017**

zagrożenia życia lub zdrowia ludzi lub środowiska lub powstania takiego zagrożenia z opóźnieniem.

- *poważna awaria przemysłowa* przez pojęcie to rozumie się poważną awarię w zakładzie.

Zgodnie z Ustawą Prawo ochrony środowiska, do ochrony przed poważnymi awariami zobowiązani są zarówno prowadzący zakłady stwarzające zagrożenie wystąpienia awarii, jak i dokonujący przewozu substancji niebezpiecznych oraz organy administracji. Zasady zaliczania zakładów do zakładów o zwiększonym ryzyku albo zakładów o dużym ryzyku określił Minister Gospodarki w drodze rozporządzenia z dnia 9.04.2002 r (Dz.U. Nr 58, poz. 535). W zależności od rodzaju, kategorii i ilości substancji niebezpiecznej znajdującej się w zakładzie stwarzającym zagrożenie wystąpienia poważnej awarii przemysłowej uznaje się za zakład o zwiększonym ryzyku lub zakład o dużym ryzyku.

Na terenie województwa opolskiego służby ochrony przeciwpożarowej i inspekcji ochrony środowiska dokonały kwalifikacji zakładów produkcyjnych za względu na stopień zagrożeń awariami przemysłowymi. Na ogólną liczbę 18 zakładów stwarzających ryzyko wystąpienia poważnej awarii wyróżniono 10 zakładów o dużym ryzyku wystąpienia poważnej awarii przemysłowej (ZDR) i 8 zakładów o zwiększonym ryzyku (ZZR) wystąpienia poważnej awarii przemysłowej. Żaden z tych zakładów nie jest zlokalizowany na terenie Powiatu Namysłowskiego.

Na obszarze powiatu Namysłowskiego występuje szereg innych zagrożeń:

- zagrożenia pożarowe - powstają głównie na obszarach leśnych, szczególnie w okresach długotrwałej suszy, występują sezonowo wiosną, latem i jesienią podczas wypalania traw, wynikają z infrastruktury miejskiej i wiejskiej obiektów użytkowych (instalacje, sprzęty gospodarstwa domowego itp.),
- zagrożenia drogowe i kolejowe - przecinające teren powiatu główne szlaki komunikacji drogowej i kolejowej o znaczeniu krajowym i międzynarodowym są potencjalnymi miejscami zagrożenia pożarowego, chemicznego oraz ekologicznego. Wynika to z faktu, że szlakami tymi transportowane są toksyczne środki przemysłowe (TSP) – materiały niebezpieczne dla ludzi i środowiska takie jak: amoniak, chlor, kwas siarkowy, dwutlenek siarki, siarkowodór, benzyna, fosgen, tlenek etylenu czy dynamit. Wymienione materiały przewożone są jako ładunki tranzytowe zarówno drogami jak i liniami kolejowymi. W transporcie drogowym (w przeciwieństwie do transportu kolejowego) nie wdrożono dotychczas sprawnie działającego systemu monitorowania przewozów ładunków niebezpiecznych, wobec czego nie sposób dokładnie ustalić ilości przewożonych przez teren Powiatu Namysłowskiego materiałów niebezpiecznych. Źródłem zagrożeń środowiskowych jest również załadunek i rozładunek materiałów niebezpiecznych, w szczególności zaś ich transport po drogach publicznych przy wykorzystaniu specjalistycznego sprzętu jezdnego (prawdopodobieństwa wypadku lub awarii w transporcie drogowym). Z uwagi na konfliktowość przewożonych ładunków, trasy przewozów prowadzone winny być przy zachowaniu maksymalnego bezpieczeństwa dla mieszkańców i środowiska. Należy przyjąć, że występuje statystyczne prawdopodobieństwo potencjalnego wystąpienia awarii komunikacyjnych, mogących zagrozić środowisku - obszarami szczególnego są tereny zlokalizowane w pobliżu głównych, tranzytowych arterii komunikacji drogowej, charakteryzujących się największym natężeniem ruchu tego rodzaju przewozów. Należą do nich na pewno drogi krajowe i wojewódzkie. Na drogach całego powiatu dochodzi rocznie do kilkudziesięciu wypadków drogowych.
- zagrożenia chemiczne i ekologiczne - wynikają głównie z magazynowania i stosowania przez zakłady przemysłowe materiałów niebezpiecznych takich jak amoniak, kwas, chlor, wodór i inne. Zakładami tymi są m.in. Browar Namysłów (instalacja amoniaku w zabudowie mieszkaniowej miasta Namysłów), firma Nestle (instalacja amoniaku), stacje uzdatniania wody, stacje redukcyjne gazu.
- zagrożenia budowlane - związane głównie z utratą statyki budowli lub jej elementu, mogące wystąpić w wysokich budynkach mieszkalnych,
- inne zagrożenia urbanistyczne - główna magistrala gazu pod wysokim ciśnieniem przecinająca teren powiatu oraz stacje redukcyjne gazu z wysokiego na średnie ciśnienie i średniego na niskie (teren miasta) oraz napowietrzne linie energetyczne

**PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA POWIATU NAMYSŁOWSKIEGO NA LATA 2010-2013 Z PERSPEKTYWĄ NA LATA 2014-2017**

wysokiego i średniego napięcia przebiegające przez tereny leśne, wzdłuż torów i w sąsiedztwie stacji transformatorowych oraz duże transformatory (20-30 ton oleju transformatorowego).

Zadania koordynacji m.in. prac związanych z poważnymi awariami i ewentualnie powstałymi zagrożeniami regulują stosowne procedury na szczeblu powiatowym, w powiązaniu z działaniem służb ratowniczych (strażą pożarną, policją, pogotowiem ratunkowym, pogotowiem energetycznym, pogotowiem gazowym, pogotowiem wodociągowo-kanalizacyjnym). Powinny być one zawarte w Powiatowym Planie Reagowania Kryzysowego.

Działania ratownicze prowadzone na terenie Powiatu Namysłowskiego realizują jednostki Państwowej Straży Pożarnej oraz Ochotniczych Straży Pożarnych. Część z nich włączona jest do Krajowego Systemu Ratowniczo - Gaśniczego.

Tabela 41. Jednostki OSP działające w ramach KSRG na terenie Powiatu Namysłowskiego:

Lp.	Gmina	Jednostka OSP	Rok włączenia do KSRG
1.	Namysłów	Ligota Książęca	1995
2.	Namysłów	Głuszyna	2009
3.	Pokój	Domaradz	1997
4.	Pokój	Fałkowice	1997
5.	Pokój	Pokój	1995
6.	Świerczów	Dąbrowa	1995
7.	Wilków	Bukowie	1995
8.	Wilków	Wilków	1997
9.	Domaszowice	Siemysłów	2004
10.	Domaszowice	Strzelce	2009

Źródło: Krajowy System Ratowniczo Gaśniczy, Siły i środki KSRG na terenie województwa opolskiego.

KRAJOWY SYSTEM RATOWNICZO - GAŚNICZY - to integralna część organizacji bezpieczeństwa wewnętrznego państwa, obejmująca, w celu ratowania życia, zdrowia, mienia lub środowiska, prognozowanie, rozpoznawanie i zwalczanie pożarów, klęsk żywiołowych lub innych miejscowych zagrożeń. System ten skupia jednostki ochrony przeciwpożarowej, inne służby, inspekcje i stráže, instytucje oraz podmioty, które dobrowolnie w drodze umowy cywilnoprawnej zgodziły się współpracować w akcjach ratowniczych. Podstawową zasadą funkcjonowania KSRG jest umożliwienie każdemu podmiotowi mogącemu realizować lub wspomagać działania ratownicze współpracy z systemem w ramach jego struktury organizacyjnej bądź jako podmiot wspomagający działania systemu.

KSRG tworzą i koordynują jego funkcjonowanie, według prymatu terytorialnego, następujące organy władzy:

- wójt (burmistrz lub prezydent miasta) w zakresie zadań ustalonych przez wojewodę;
- starosta, który określa zadania i kontroluje wykonywanie zadań na obszarze powiatu, a w sytuacjach nadzwyczajnych zagrożeń życia, zdrowia, środowiska lub mienia - na podstawie przepisów o stanie klęski żywiołowej - zarządza przy pomocy powiatowego zespołu reagowania kryzysowego;
- wojewoda, który określa zadania i kontroluje ich wykonanie na obszarze województwa, w sytuacjach nadzwyczajnych zagrożeń życia, zdrowia, środowiska i mienia - na podstawie przepisów o stanie klęski żywiołowej, zarządza systemem przy pomocy wojewódzkiego zespołu reagowania kryzysowego.

Działania prowadzone na obszarze kraju są koordynowane przez Komendanta Głównego PSP Szefa OCK, który jest organem administracji rządowej szczebla centralnego w sprawach organizacji systemu.

Nadzór nad całym KSRG sprawuje minister spraw wewnętrznych i administracji. Komendy PSP i podmioty KSRG są narzędziem wojewody i starosty do realizacji zadań z zakresu szeroko rozumianej ochrony przeciwpożarowej i ratownictwa, a także zadań z zakresu ochrony ludności.

9.7.1. Cel średniookresowy do 2017 r.

Zmniejszanie ryzyka wystąpienia poważnej awarii przemysłowej przez nadzór nad wszystkimi instalacjami będącymi potencjalnymi źródłami takiej awarii

Kierunki działań:

Zadania koordynowane:

Rodzaj zadania	Jednostka odpowiedzialna
Prowadzenie akcji informacyjno – edukacyjnej dla ogółu społeczeństwa dotyczącej zasad postępowania w razie wystąpienia poważnej awarii, w celu ukształtowania właściwych postaw i zachowań	Straż Pożarna
Promowanie systemu ubezpieczeń ekologicznych dla obiektów i działań, które w sytuacji awaryjnej będą wymagać sfinansowania działań ratowniczych i naprawczych	Organizacje pozarządowe
Monitoring potencjalnych sprawców poważnych awarii pod kątem spełniania przez nich wymogów bezpieczeństwa i prewencji	WIOŚ Opole
Opracowanie programu zapobiegania poważnym awariom	Właściciel zakładu, Straż Pożarna
Opracowanie planu operacyjno – ratowniczego na wypadek zaistnienia poważnej awarii	Straż Pożarna
Utrzymywania w gotowości służb ratowniczych na wypadek zaistnienia poważnej awarii	Straż Pożarna

9.8. Wykorzystanie odnawialnych źródeł energii

Stan wyjściowy:

W Polsce zakłada się, że w 2010 roku udział zużycia energii odnawialnej będzie na poziomie 7,5 % (wynika to z Rozporządzenia Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 30 maja 2003 roku w sprawie szczegółowego zakresu obowiązku zakupu energii elektrycznej i ciepła z odnawialnych źródeł energii oraz energii elektrycznej wytwarzanej w skojarzeniu z wytwarzaniem ciepła).

Rodzaje energii odnawialnej:

1. energia biomasy,
2. energia geotermalna,
3. energia słoneczna,
4. energia wiatru,
5. energia wodna,
6. energia otoczenia,
7. energia fal morskich, przyływów i odpływów,
8. inne.

Energia biomasy

Wykorzystanie biomasy, do celów energetycznych następuje przez bezpośrednio spalanie drewna, słomy, odpadków produkcji roślinnej lub roślin energetycznych (specjalnego gatunku wierzby oraz tzw. malwy pensylwańskiej itp.).

Wykonana szczegółowa ankietyzacja źródeł ciepła wykorzystujących biopaliwa pozwoliła na stwierdzenie, że na terenie województwa opolskiego pracuje około 29 kotłowni o łącznej mocy zainstalowanej wynoszącej 21,2 MWt, co stanowi 0,45% łącznego zapotrzebowania na ciepło dla województwa.

Na terenie Powiatu Namysłowskiego uprawy roślin energetycznych prowadzone są w ograniczonym zakresie.

**PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA POWIATU NAMYSŁOWSKIEGO NA LATA 2010-2013 Z PERSPEKTYWĄ NA LATA 2014-2017**

Biogaz to paliwo gazowe wytwarzane przez mikroorganizmy w warunkach beztlenowych z materii organicznej. Jest mieszaniną przede wszystkim dwutlenku węgla i metanu. Biogaz może powstawać samoistnie w procesach rozkładu substancji organicznych lub produkuje się go celowo. Typową instalacją wykorzystującą fermentację beztlenową jest biogazownia rolnicza. Składa się ona z urządzeń i obiektów do przechowywania, przygotowania oraz dozowania substratów. W zależności od zastosowanych substancji wejściowych, wyróżnia się trzy rodzaje budowli magazynowych. Są to silosy przejazdowe, zbiorniki oraz hale (substraty charakteryzujące się emisją nieprzyjemnych zapachów). Substraty w formie stałej wprowadza się do komór fermentacji za pomocą specjalnych stacji dozujących, natomiast materiały płynne mogą być dozowane techniką pompową. Niektóre substraty wymagają również rozdrabniania oraz higienizacji lub pasteryzacji w specjalnie do tego celu zaprojektowanych ciągach technologicznych. Najczęściej stosowanym obecnie rozwiązaniem konstrukcyjnym komory fermentacyjnej jest żelbetowy, izolowany zbiornik wyposażony w foliowy, gazoszczelny dach samonośny. Zbiornik taki pełni rolę fermentatora jak i również „zasobnika” biogazu. Zawartość zbiornika jest ogrzewana systemem rur grzewczych przy wykorzystywaniu ciepła procesowego, powstałego przy chłodzeniu kogeneratora. Urządzenia mieszające zainstalowane w komorze spełniają bardzo ważną rolę. Mieszanie powoduje równomierny rozkład substratów i temperatury w zbiorniku oraz ułatwia uwalnianie się metanu. Pozostałość pofermentacyjna jest wysokowartościowym nawozem gromadzonym w zbiorniku magazynowym, którego objętość jest tak dobrana aby wystarczyła na przechowywanie substratu na czas zakazu jego rozrzucania na polu (okres zimowy). W budynku gospodarczym umieszczone są trzy bardzo istotne elementy biogazowni takie jak pompownia obsługująca transport substratów oraz pozostałości pofermentacyjnej pomiędzy poszczególnymi zbiornikami, sterownia wraz z pomieszczeniem szaf sterowniczych będąca „mózgiem” całego obiektu oraz urządzenie przetwarzające energię biogazu na energię cieplną i/ lub elektryczną czyli na przykład kogenerator wytwarzający w sposób skojarzony prąd elektryczny i ciepło. Coraz częściej elementem integralnym wielu biogazowni stają się systemy (obiekty i instalacje budowane celowo) pozwalające na wykorzystanie energii cieplnej i uzyskanie z tego tytułu dodatkowych dochodów: suszarnie zboża, trocin, drewna, sieci ciepłne zasilające pobliskie budynki, chłodziarki absorpcyjne wytwarzające zimno z ciepła itd. Instalacji takich jest niewiele na terenie całego województwa, na terenie Powiatu Namysłowskiego nie występują.

Położenie i gospodarka rolna Powiatu Namysłowskiego stwarzają potencjalne możliwości wykorzystania słomy oraz upraw roślin energetycznych.

Na stacjach paliwowych w Polsce istnieje sprzedaż dwóch rodzajów biopaliw: oleju napędowego z dodatkiem 20 proc. biokomponentów i biodiesla w 100 proc. wyprodukowanego z biomasy. W niedługim czasie będzie możliwość tankowania pierwszego biopaliwa do aut benzynowych. Benzyna ta w 70 – 85 proc. produkowana będzie z etanolu pochodzenia roślinnego, czyli zbóż, trzciny cukrowej i buraków cukrowych.

Wykorzystując energię biomasy, w Domaszowicach, w stolarni funkcjonuje kotłownia o mocy 80 kW opalana odpadami drewna. Planowane jest również utworzenie biogazowni w Zalesiu (gm. Domaszowice) na bazie Ferma-Polu.

Energia wiatru

Energetyka wiatrowa w Polsce jest dopiero u progu rozwoju. Coraz to większe zainteresowanie często jednak nie idzie w parze z wiedzą na temat tego typu przedsięwzięć i sposobie ich realizacji. Jest to o tyle niepokojące, że wielu inwestorów posiadając odpowiednie środki może wstrzymać się od wybudowania parku wiatrowego i stracić po pierwsze okazje do zainwestowania swoich pieniędzy, po drugie zaś zaufanie do samej idei inwestowania w energetykę wiatrową.

Dlatego też ocena potencjału energetycznego wiatru dla miejsca lokalizacji przyszłej elektrowni wiatrowej jest jednym z pierwszych, niezbędnych kroków w realizacji całej inwestycji. Dla terytorium naszego kraju nie istnieją gotowe mapy wiatru przydatne dla energetyki wiatrowej, które można by wykorzystać przy planowaniu terenu posadowienia turbin.

W Polsce, przy obecnych warunkach ekonomicznych i technicznych, za teren przydatny do wykorzystania energii wiatru uznaje się taki, dla którego średnia roczna prędkość wiatru na 70 m n.p.g. jest nie mniejsza niż 6 m/s.

Energia elektryczna wyprodukowana w siłowniach wiatrowych uznawana jest za energię czystą, proekologiczną, gdyż nie emituje zanieczyszczeń materialnych do środowiska ani nie generuje gazów szklarniowych. Siłownia wiatrowa ma jednakże inne oddziaływanie na środowisko

**PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA POWIATU NAMYSŁOWSKIEGO NA LATA 2010-2013 Z PERSPEKTYWĄ NA LATA 2014-2017**

przyrodnicze i ludzkie, które bezwzględnie należy mieć na uwadze przy wyborze lokalizacji. Dlatego też lokalizacja siłowni i farm wiatrowych podlega pewnym ograniczeniom. Jest rzeczą ważną, aby w pierwszej fazie prac tj. planowania przestrzennego w gminie zakwalifikować bądź wykluczyć miejsca lokalizacji w aspekcie wymagań środowiskowych i innych. W ten sposób postępując uniknie się zbędnych kosztów, straty czasu oraz otwartego konfliktu z mieszkańcami i ekologami. Wstępna analiza lokalizacyjna powinna obejmować określenie minimalnej odległości od siedzib ludzkich w aspekcie hałasu (w tym infradźwięków), wymogi ochrony krajobrazu w odniesieniu do obszarów prawnie chronionych np. parków narodowych, parków krajobrazowych, rezerwatów przyrody itp., oraz wymogi ochrony środowiska przyrodniczego, w aspekcie siedlisk zwierzyny i ptactwa, tras przelotu ptaków.

Na terenie Powiatu Namysłowskiego prowadzi się działania zmierzające do uruchomienia farm wiatrowych, w miejscowościach Pszeniczna oraz Pągów (gm. Wilków). Dokonano zmiany w planie zagospodarowania przestrzennego Gminy Wilków, przygotowany jest plan realizacji inwestycji.

Na etapie opracowywania miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego terenów przeznaczonych pod lokalizację farm wiatrowych lub przed uzyskaniem decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach dla lokalizacji farm wiatrowych należy przeprowadzić roczny monitoring awifauny i nietoperzy, zgodnie z „Wytycznymi w zakresie oceny oddziaływania elektrowni wiatrowych na ptaki” rekomendowanymi m.in. przez Polskie Stowarzyszenie Energetyki Wiatrowej oraz zgodnie z „Tymczasowymi wytycznymi dotyczącymi oceny oddziaływania elektrowni wiatrowych na nietoperze na 2009r.”. Lokalizacja farm wiatrowych będzie możliwa wyłącznie w przypadku, gdy roczny monitoring nie wykaże znaczącego negatywnego wpływu planowanej inwestycji na ptaki i nietoperze.

Energia wodna:

W naszym kraju udział energetyki wodnej w ogólnej produkcji energii elektrycznej wynosi zaledwie 1,5%. Teoretyczne zasoby hydroenergetyczne naszego kraju wynoszą ok. 23 tys. GWh rocznie. Zasoby techniczne szacuje się na ok. 13,7 tys. GWh/rok. Wielkość ta to niemal 10% energii elektrycznej produkowanej w naszym kraju. Powyższe dane obejmują jedynie rzeki o znaczących przepływach. Przy uwzględnieniu pozostałych rzek, kwalifikujących się jedynie do budowy małych elektrowni wodnych (MEW), ich wartość jeszcze wzrośnie. Na terenie województwa opolskiego (stan w 2004r.) pracuje 29 elektrowni wodnych o łącznej mocy 16,9 MW.

Podstawowym warunkiem dla pozyskania energii potencjalnej wody jest istnienie w określonym miejscu znacznego spadku dużej ilości wody. Dlatego też budowa elektrowni wodnej ma największe uzasadnienie w okolicy istniejącego wodospadu lub przepływowego jeziora leżącego w pobliżu doliny. Miejsca takie jednak nieczęsto występują w przyrodzie, dlatego też w celu uzyskania spadku wykonuje się konieczne budowle hydrotechniczne.

Na terenie Powiatu Namysłowskiego funkcjonuje mała elektrownia wodna w Michalicach o mocy 75 kW. Działająca od 9 lat elektrownia wodna w Michalicach ma dotychczas jedną turbinę prądotwórczą. Niestety poziom wody w Widawie stale się obniża, dlatego urządzenia są niewystarczająco wydajne. W najbliższej przyszłości zostaną tam zamontowane dwie turbiny działające nawet wtedy, kiedy jest niski poziom wody. W efekcie nawet przy niskim poziomie wody w jeziorze i rzece będzie produkowana energia elektryczna.

Na terenie Powiatu planuje się również budowę małej elektrowni wodnej Krogulna na rzece Stobrawa osiągającej moc ok. 22 kW.

Energia geotermalna

Energia geotermalna – jest zawarta w wodach, parach wodnych i otaczających je skałach. Zasoby te są w Polsce ogromne i są odnawialne wtedy, gdy po wykorzystaniu ciepła z pobranej wody z powrotem włączane są do miejsca pobrania.

Pod względem energetycznym najlepiej jest eksploatować wody wysokotemperaturowe, jednak występują one zwykle bardzo głęboko, nawet na głębokościach poniżej 3000m. Słabe rozpoznanie głębokich zbiorników geotermalnych przy planowaniu ich eksploatacji wiąże się z ryzykiem finansowym. Wykorzystanie wód średnio i niskotemperaturowych, z uwagi na mniejszą głębokość występowania zbiorników (1500–2000m) niesie ze sobą mniejsze ryzyko, ale jest też energetycznie mniej korzystne.

**PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA POWIATU NAMYSŁOWSKIEGO NA LATA 2010-2013 Z PERSPEKTYWĄ NA LATA 2014-2017**

Budowa wgłębna na terenie powiatu nie została rozpoznana wierceniami i profilowaniem geofizycznym na dużych głębokościach. Ten stopień rozpoznania budowy geologicznej wynikający z badań kartograficznych i studiów terenowych zwykle pozwala na wytypowanie perspektywicznych serii skalnych dla geotermii do przewiercenia otworem poszukiwawczym, który w przyszłości mógłby spełniać rolę otworu eksploatacyjnego. Proponowane rozpoznanie wiertnicze może dostarczyć informacji na temat rozszerzenia poszukiwań wód geotermalnych przydatnych do zastosowania w gminnym ciepłownictwie, jakkolwiek teren gminy leży w strefie występowania podwyższonych temperatur wód podziemnych, które mogą stanowić alternatywne źródło ciepła dla jej terenu. Na głębokości ok. 3000m temperatura wód wynosi ok. 105°C, co może stanowić przesłankę dla możliwości wykorzystania energii geotermalnej ze źródeł głębokich.

W miejscowości Ligota Książęca funkcjonuje kotłownia w technologii pompa ciepła wraz z siecią wewnętrzną centralnego ogrzewania w sali gimnastycznej przy Szkole Podstawowej i Gimnazjum.

Energia słońca

Najbardziej popularnymi metodami pozyskiwania energii z promieniowania słonecznego są systemy fototermiczne, wykorzystujące tzw. kolektory słoneczne oraz systemy fotowoltaiczne, przetwarzające promieniowanie słoneczne bezpośrednio na energię elektryczną.

Zasoby energii słonecznej są wystarczające do zaspokojenia wszystkich potrzeb w zakresie produkcji ciepłej wody użytkowej w okresie letnim i ok. 50÷60 % tych potrzeb w okresie wiosenno – jesiennym.

Energię słoneczną wykorzystuje się w:

- 1) kolektorach słonecznych,
- 2) instalacjach fotowoltaicznych,
- 3) oświetleniu solarnym,
- 4) sygnalizacji solarnej.

Panujący rozkład energii słonecznej w poszczególnych miesiącach roku pozwala na spożytkowanie tej energii w ograniczonym zakresie, wymuszającym uzupełnienie energii z innych źródeł, bądź stosowania rozwiązań z rozbudowaną akumulacją ciepła. Generalnie można przyjąć, że energia solarna obecnie może być w tym przypadku wykorzystywana w technologii suszenia, przygotowania ciepłej wody użytkowej oraz ogrzewania pomieszczeń. W przyszłości może być szerzej wykorzystywana do produkcji energii elektrycznej, gdy pojawią się ogniwa fotowoltaiczne zdecydowanie tańsze i o zdecydowanie większej sprawności niż obecnie.

Miejscom użytkowania energii solarnej są przede wszystkim budynki mieszkalne, usługowe, rekreacyjne użyteczności publicznej. Zważywszy, że liczba użytkowników energii solarnej może być bardzo duża na terenie województwa, ilość uzyskanej energii w technologii solarnej może mieć znaczny wpływ na poprawę lokalnych warunków środowiskowych, przede wszystkim stanu powietrza. Obecne instalacje są nieliczne, nie mają one znaczenia w gospodarce energetycznej poszczególnych gmin, Powiatu Namysłowskiego i województwa, można je traktować jako obiekty referencyjne przyszłych instalacji. Z energii słonecznej korzysta m.in. kąpielisko miejskie w Namysłowie (właściciel: Namysłowskie Centrum Turystyki i Rekreacji "Delfin"). Jeśli jest chłodno, woda zostaje podgrzana przez baterie słoneczne.

Energia otoczenia:

Ziemia nagrzewana promieniami słonecznymi stanowi niewyczerpane źródło energii cieplnej o niskiej temperaturze. Ciepło z otoczenia, np. z gruntu czy z wody może być wykorzystane po przetworzeniu do celów grzewczych. Temperatura gruntu na głębokości 15 metrów przez cały rok jest stała i wynosi ok. 10 stopni C, a wód gruntowych od 8 do 12 stopni C. Urządzenia, które pobierają ciepło z otoczenia i podnoszą je do poziomu temperatury wymaganej dla celów grzewczych nazywane są "pompami ciepła". Jest wiele rodzajów systemów grzewczych z wykorzystaniem pomp ciepła i chociaż charakteryzują się one dużymi kosztami inwestycyjnym, to stają się coraz bardziej popularne, ze względu na bardzo wysoką sprawność energetyczną, rzędu 300 - 400%.

9.8.1. Cel średniookresowy do 2017 r.

Promocja i wspieranie wykorzystania energii ze źródeł odnawialnych

Kierunki działań:

Zadania własne:

Rodzaj zadania	Jednostka odpowiedzialna
Upowszechnianie informacji o rozmieszczeniu i możliwościach technicznych wykorzystania potencjału energetycznego poszczególnych rodzajów odnawialnych źródeł energii	Gminy, Powiat Namysłowski, Organizacje pozarządowe
Prowadzenie działań edukacyjnych oraz popularyzujących odnawialne źródła energii	Gminy, Powiat Namysłowski, Organizacje pozarządowe

**PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA POWIATU NAMYSŁOWSKIEGO NA LATA 2010-2013 Z PERSPEKTYWĄ NA LATA 2014-2017**

10. HARMONOGRAM REALIZACJI PRZEDSIĘWZIĘĆ NA LATA 2010 – 2013.

Tabela 42. Priorytetowe cele krótkookresowe na terenie Powiatu Namysłowskiego w latach 2010-2013.

Cel średniookresowy	Organ/institucja koordynująca	Źródła finansowania	Kierunek działań	Szacunkowy koszt realizacji zadania [zł]				
				2010	2011	2012	2013	RAZEM:
Ochrona przyrody i krajobrazu	Starostwo Powiatowe w Namysłowie	Środki własne	Promocja walorów przyrodniczo-krajobrazowych powiatu-Stobrawski Park Krajobrazowy	10 000	10 000	10 000	10 000	40 000
	Gmina Pokój	Budżet gminy, WFOŚiGW	Rewitalizacja parku w Pokoju	b.d.				
	Starostwo Powiatowe w Namysłowie	Środki własne	Utrzymanie terenów zieleni wokół siedziby starostwa	2 000	2 000	2 000	2 000	8 000
	Starostwo Powiatowe w Namysłowie	Środki własne	Utrzymanie terenów zieleni w pasach dróg powiatowych	10 000	10 000	10 000	10 000	10 000
	Starostwo Powiatowe w Namysłowie	Środki własne	Inwentaryzacja lasów niestanowiących własności Skarbu Państwa	5 000	5 000	5 000	5 000	20 000
	Gmina Wilków	Środki własne	Wykonanie centrum rekreacji w Pągowie	300 000	-	-	-	300 000
	Gmina Namysłów	Środki własne	Wykup gruntu pod użytek ekologiczny	20 000	-	-	-	20 000
	Gmina Namysłów	Środki własne EFRR	Lokalny Program Rewitalizacji Namysłowa na lata 2008 - 2013	1 250 000	1 250 000	-	-	2 500 000
	Gmina Namysłów	Środki własne EFRR	Centrum Turystyki i Rekreacji w Namysłowie - II etap – w tym wykonanie kolektorów słonecznych	809 530	-	-	-	809 530
	Gmina Namysłów	Środki własne	Urządzanie i utrzymywanie terenów zieleni	55 000	50 000	50 000	50 000	205 000
	Gmina Domaszowice	Środki własne	Zakup nasadzenia	1 000	1 000	1 000	1 000	4 000
	Gmina Świerczów	Środki własne	Zakup sprzętu do utrzymania terenów zieleni i parków wiejskich	2 000	2 000	2 000	2 000	8 000

**PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA POWIATU NAMYSŁOWSKIEGO NA LATA 2010-2013 Z PERSPEKTYWĄ NA LATA 2014-2017**

Ochrona przed hałasem	ZDW w Opolu	Środki własne, EFRR	Modernizacja drogi 454 Opole - Namysłów	b.d.				
	Starostwo Powiatowe w Namysłowie	Środki własne, EFRR	Przebudowa drogi powiatowej nr 1136 O Domaszowice - Świerczów - Mąkoszyce - etap I	-	10 000	-	-	10 000
	Starostwo Powiatowe w Namysłowie	Środki własne, budżet Państwa	Remont drogi powiatowej nr 1109O Kowalowice-Baldwinowice	50 000 50 000	-	-	-	50 000 50 000
	Starostwo Powiatowe w Namysłowie	Środki własne, EFRR	Przebudowa drogi powiatowej nr 1136 O Domaszowice - Świerczów - Mąkoszyce - etap II	-	-	4 000	-	4 000
	Gmina Namysłów	Środki własne Kredyt BGK	Budowa i przebudowa dróg wraz z ciągami pieszo - rowerowymi w północnej części Namysłowa	2 082 000	-	-	-	2 082 000
	Gmina Namysłów	Środki własne Kredyt BGK NPPDL	Remont nawierzchni ulic Władysława Stanisława Reymonta, Marii Skłodowskiej - Curie, Tadeusza Kościuszki, Fryderyka Chopina i Emilii Plater w Namysłowie wraz z chodnikami i parkingami	3 600 000	-	-	-	3 600 000
	Gmina Domaszowice	Środki własne	Budowa drogi i przepustu w Strzelcach	75 000	-	-	-	75 000
	Gmina Pokój	Środki własne	Przebudowa ul. 1-go Maja w m. Pokój	-	-	375 000	375 000	750 000
Edukacja ekologiczna	Starostwo Powiatowe w Namysłowie	Środki własne	Edukacja ekologiczna	8 000	8 000	8 000	8 000	32 000
	Starostwo Powiatowe w Namysłowie	Środki własne	Udział w akcji „Sprzątanie świata”	500	500	500	500	2 000
	Gmina Namysłów	Środki własne	Konkurs "Namysłowska Wiosna Ekologiczna"	20 000	20 000	20 000	20 000	120 000
	Gmina Namysłów	Środki własne	Akcja "Sprzątanie świata"	1 096	1 000	1 000	1 000	4 096
	Gmina Namysłów	Środki własne	Wycieczki ekologiczne	2 000	2 000	2 000	2 000	8 000

**PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA POWIATU NAMYSŁOWSKIEGO NA LATA 2010-2013 Z PERSPEKTYWĄ NA LATA 2014-2017**

Edukacja ekologiczna c.d.	Gmina Namysłów	Środki własne	Dotacje celowe dla podmiotów realizujących zadania publiczne z zakresu ochrony środowiska	8 000	10 000	10 000	10 000	38 000
	Gmina Domaszowice	Środki własne	Akcja "Sprzątanie świata"	500	500	500	500	2 000
	Gmina Domaszowice	Środki własne	Informacja środowiskowa, publikacje, materiały itp.	3 000	3 000	3 000	3 000	12 000
	Gmina Świerczów	Środki własne	Edukacja ekologiczna	2 000	2 000	2 000	2 000	8 000
Ochrona wód powierzchniowych i podziemnych	Gmina Namysłów	Środki własne, WFOŚiGW	Modernizacja i rozbudowa SUW „Objazda” w Namysłowie	b.d.				
	Powiat Namysłów, ZWiUK EKOWOD Namysłów	Środki własne, NFOŚiGW	Rozwiązanie problemów gospodarki wodno-ściekowej w powiecie namysłowskim	b.d.				
	PPH Ferma Pol sp. z o.o. w Zalesiu	Środki własne, AWRSP	Budowa nowoczesnych stanowisk do składowania obornika i zbiorników na gnojowicę	b.d.				
	Gospodarstwo Rolne „Fałkopol” w Fałkowicach	Środki własne, WFOŚiGW	Budowa płyty gnojowej na pomiot	160 000	-	-	-	160 000
	Starostwo Powiatowe w Namysłowie	Środki własne	Odbudowa rowów przydrożnych w pasach dróg powiatowych	10 000	10 000	10 000	10 000	10 000
	Gmina Wilków	Środki własne	Uzbrojenie terenu Osiedla domków jednorodzinnych w Wilkowie.	30 000	30 000	30 000	30 000	120 000
	Gmina Wilków "Ekowod" Namysłów Sp. z o.o.	Środki własne Środki Unii Europejskiej	Rozwiązanie problemów gospodarki ściekowej w powiecie namysłowskim. Cel: uporządkowanie gospodarki ściekowej w aglomeracji Namysłów	470 000	342 717	1 793 083	-	3 870 068

**PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA POWIATU NAMYSŁOWSKIEGO NA LATA 2010-2013 Z PERSPEKTYWĄ NA LATA 2014-2017**

Ochrona wód powierzchniowych i podziemnych c.d.	Gmina Wilków.	Środki własne Środki Unii Europejskiej	Budowa kanalizacji sanitarnej na trasie Namysłów - Wilków i dla wsi Krzyków w oparciu o dokumentację techniczną w ramach przedsięwzięcia "Rozwiązanie problemów gospodarki ściekowej w powiecie namysłowskim".	1 500 000	1 590 000	-	-	3 090 000
	Gmina Namysłów	Środki własne EFROP	Modernizacja Małej Elektrowni Wodnej w Michalicach	344 117	-	-	-	344 117
	Gmina Namysłów	Środki własne Fundusz Spójności Kredyt	Rozwiązanie problemów gospodarki ściekowej w powiecie namysłowskim	3 110 000	5 602 150	4 287 808	-	12 999 958
	Gmina Namysłów	Środki własne WFOŚiGW EFROP	Budowa kanalizacji sanitarnej w Smarchowicach Małych	3 581 073	-	-	-	3 581 073
	Gmina Namysłów	Środki własne	Ochrona przeciwpowodziowa	23 000	20 000	20 000	20 000	83 000
	Gmina Namysłów	Środki własne	Zakup faszyny do zabezpieczenia brzegów zbiornika retencyjnego "Michalice"	10 000	-	--	-	10 000
	Gmina Domaszowice	Środki własne	Budowa sieci kanalizacji sanitarnej w Gręboszowie	18 300	4 098 473		-	4 116 773
	Gmina Domaszowice "Ekowod" Namysłów Sp. z o.o.	Środki własne Środki Unii Europejskiej	Rozwiązanie problemów gospodarki ściekowej w powiecie namysłowskim	493 517	3 955 983		-	4 449 500
	Gmina Świerczów "Ekowod" Namysłów Sp. z o.o.	Środki własne Środki Unii Europejskiej	Rozwiązanie problemów gospodarki ściekowej w powiecie namysłowskim	302 793	1 527 859	1 169 402	-	3 000 054
	Gmina Świerczów "Ekowod" Namysłów Sp. z o.o.	Środki własne Środki Unii Europejskiej	Rozwiązanie problemów gospodarki ściekowej w powiecie namysłowskim – lokalizacja Świerczów	-	3 000 000	2 400 000	-	5 400 000
Gmina Pokój	Środki własne Środki Unii Europejskiej RPO	Budowa kanalizacji sanitarnej przy ulicy Średniej, Mariackiej, 1-go maja, Wojska Polskiego, Żeromskiego, Wolności, Reja, Rataja	-	62 165	4 559 849	4 559 849	9 181 863	
Ochrona powietrza	Gmina Namysłów, podmioty gospodarcze	Środki własne	Likwidacja lokalnych kotłowni i podłączenie do zbiorczej sieci ciepłej na terenie miasta Namysłów	b.d.				

**PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA POWIATU NAMYSŁOWSKIEGO NA LATA 2010-2013 Z PERSPEKTYWĄ NA LATA 2014-2017**

Ochrona powietrza c.d	Ośrodek Lecznictwa Odwykowego Woskowice Małe	Środki własne	Zmiana nośnika energetycznego w obiektach leczniczych w Woskowicach. Modernizacja sieci i budowa kotłowni w oparciu o pompy ciepła.	b.d.				
	Starostwo Powiatowe w Namysłowie	Środki własne	Termomodernizacja budynków użyteczności publicznej	71 800	-	-	-	71 800
	Starostwo Powiatowe w Namysłowie	Środki własne, Środki Unii Europejskiej	Termomodernizacja budynków infrastruktury oświatowej, celem projektu jest obniżenie bieżących kosztów utrzymania oraz ograniczenie emisji zanieczyszczeń do powietrza	1 100 138,68 985 558,33	1 863 151,38 1 681 371,61	-	-	2 963 290,06 2 666 929,94
	Gmina Wilków	Środki własne	Budowa kotłowni wraz z termomodernizacją budynku Szkoły w Idzikowicach.	700 000	955 000	-	-	1 655 000
	Gmina Namysłów	Środki własne WFOŚiGW EFRR	Termomodernizacja Przedszkola Integracyjnego, Przedszkola Nr 1 oraz Przedszkola Nr 3 w Namysłowie	1 955 250	-	-	-	1 955 250
	Gmina Domaszowice	Środki własne Fundusze	Termomodernizacja budynku zespołu Gimnazjalno – Szkolnego w Domaszowicach	300 000	-	-	-	300 000
	Gmina Świerczów	Środki własne RPO	Termomodernizacja budynku Szkoły Podstawowej w Bąkowicach	1 080 000	-	-	-	1 080 000
Gospodarka odpadami	Szczegółowy opis w Planie Gospodarki Odpadami							
Zarządzanie środowiskiem	Starostwo Powiatowe w Namysłowie	Budżet Powiatu	Badanie stanu środowiska Powiatu Namysłowskiego	3 000	3 000	3 000	3 000	12 000

11. SPOSÓB KONTROLI ORAZ DOKUMENTOWANIA REALIZACJI PROGRAMU.

Monitoring prowadzonej polityki ochrony środowiska oznacza, że realizacja Programu będzie podlegała ocenie w zakresie:

1. stopnia wykonania przyjętych zadań,
2. stopnia realizacji założonych celów
3. analizy przyczyn powstałych rozbieżności.

Wyniki oceny stanowią podstawę kolejnej aktualizacji programu. Propozycja aktualizacji winna być formułowana przy znaczącym udziale systemu.

System oceny realizacji programu powinien być oparty na odpowiednio dobranych wskaźnikach presji, stanu i reakcji, pozwalających całościowo opisać zagadnienie polityki ochrony środowiska i zarazem dających możliwość porównań międzyregionalnych. System tworzyć będą:

1. **wskaźnik presji na środowisko**, wskazujące główne źródła problemów i zagrożeń środowiskowych, odnoszących się do tych form działalności, które zmniejszają ilość i jakość zasobów (np. emisja zanieczyszczeń do środowiska, ilość odpadów gromadzonych na składowiskach, tempo eksploatacji zasobów środowiska).
2. **wskaźniki stanu środowiska**, odnoszące się do jakości środowiska i jego zasobów, pozwalające na ocenę zachodzących zmian (np. lesistość, udział gruntów rolnych),
3. **wskaźniki reakcji (działań ochronnych)**, pokazujące działania podejmowane w celu poprawy jakości środowiska lub złagodzenia antropresji na środowisko (np. procent mieszkańców korzystających z oczyszczalni ścieków, udział obszarów prawnie chronionych w powierzchni powiatu, powierzchnia gruntów zrekultywowanych, wydatki na ochronę środowiska).

Do określenia powyższych wskaźników wykorzystywane są przede wszystkim informacje Głównego Urzędu Statystycznego oraz Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska. Dane podano według stanu za rok 2009. Listę proponowanych wskaźników dla Powiatu Namysłowskiego przedstawiono w tabeli poniżej:

Tabela 43. Wskaźniki efektywności realizacji celów Programu ochrony środowiska Powiatu Namysłowskiego.

Lp.	Wskaźniki	Dane wyjściowe
		2009
Ochrona przyrody i krajobrazu		
1.	Obszary Natura 2000	„Lasy Barucickie”
2.	Rezerваты	nie występują
3.	Parki krajobrazowe	Stobrawski Park Krajobrazowy
4.	Obszary chronionego krajobrazu	Lasy Stobrawsko - Turawskie
5.	Zespoły przyrodniczo-krajobrazowe	Wyspa na rzece Widawie, Dolina Stobrawy, Leśne Stawy, Siołkowickie Łąki
6.	Użytki ekologiczne	1. Młyńskie Stawy, 2. Bagno Młynki, 3. Jagienieckie Łąki
7.	Powierzchnia obszarów chronionych w ha (dane za 2008 rok)	34 873,5
Lasy		
8.	Lesistość powiatu	27,3 %
Gleby		
9.	Grunty zdewastowane i zdegradowane	53,27 ha
10.	Ekologiczne gospodarstwa rolne posiadające certyfikat	b.d.
Jakość wód podziemnych i powierzchniowych		
11.	Jakość wód podziemnych	V klasa (dane 2005r.)
12.	Jakość wód powierzchniowych (2007r)	III - V klasa
13.	Ładunki zanieczyszczeń w ściekach komunalnych odprowadzane do	BZT5: 11 874 ChZT: 98 171

**PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA POWIATU NAMYSŁOWSKIEGO NA LATA 2010-2013 Z PERSPEKTYWĄ NA LATA 2014-2017**

Lp.	Wskaźniki	Dane wyjściowe
		2009
	odbiorników w kg/rok (2008 rok)	Zawiesina: 17 023 Osady ogółem: 268
14.	Ładunki zanieczyszczeń w ściekach przemysłowych odprowadzane do odbiorników w Mg (2008 rok)	BZT5: 5 369 ChZT: 28 290 Zawiesina: 7 543 Osady ogółem: 2 000
15.	Ścieki przemysłowe i komunalne oczyszczane w tys.m ³ /rok	Komunalne: 2 822 (2007 rok) Przemysłowe: 282
Ochrona powietrza atmosferycznego		
16.	Strefa, w której poziom pyłu zawieszonego PM10 jest wyższy od wartości dopuszczalnej, lecz nie przekracza wartości dopuszczalnej powiększonej o margines tolerancji	tak
17.	Strefa, w której poziom NO ₂ jest wyższy od wartości dopuszczalnej, lecz nie przekracza wartości dopuszczalnej powiększonej o margines tolerancji	nie występuje
18.	Strefa, w której poziom benzenu C ₆ H ₆ jest wyższy od wartości dopuszczalnej, lecz nie przekracza wartości dopuszczalnej powiększonej o margines tolerancji	nie występuje

Dla prawidłowej realizacji monitoringu wykonalności celów, priorytetów i zadań programu ochrony środowiska Powiatu Namysłowskiego niezbędna jest okresowa wymiana informacji pomiędzy Starostwem Powiatowym, Urzędami Gmin oraz Urzędem Wojewódzkim i innymi organami i instytucjami, dotycząca stanu komponentów środowiska oraz stopnia zaawansowania realizacji poszczególnych zadań (w tym w szczególności zadań gmin). Przewiduje się wymianę ww. informacji w sposób zorganizowany – w ustalonej formie pisemnej lub elektronicznej (sprawozdawczość okresowa).

12. ZARZĄDZANIE PROGRAMEM OCHRONY ŚRODOWISKA

Nadzór nad realizacją programu w praktyce oznacza określenie zasad zarządzania nim wraz z ustaleniem mechanizmu monitorowania jego realizacji. Program Ochrony Środowiska Powiatu Namysłowskiego jest dokumentem o charakterze strategicznym. Stanowi instrument wspomagający realizację prawa miejscowego, pozostając w ścisłym związku z planami zagospodarowania przestrzennego, decyzjami o warunkach zabudowy i zagospodarowania oraz decyzjami związanymi z realizacją przedsięwzięć w zakresie gospodarki wodno – ściekowej, gospodarki odpadami, rozwojem terenów zielonych i innych. Kierownictwo posiada kompetencje pozwalające mu realizować zawarte w programie cele i zadania. Aby jednak ta realizacja przebiegała spójnie z polityką regionalną konieczne jest przygotowanie struktur administracyjnych do ścisłej współpracy z organami dysponującymi znacznie szerszymi uprawnieniami wynikającymi z ich kompetencji.

Organ wykonawczy powiatu w celu realizacji polityki ekologicznej państwa sporządza powiatowy program ochrony środowiska, który podlega zaopiniowaniu poprzez organ wykonawczy województwa.

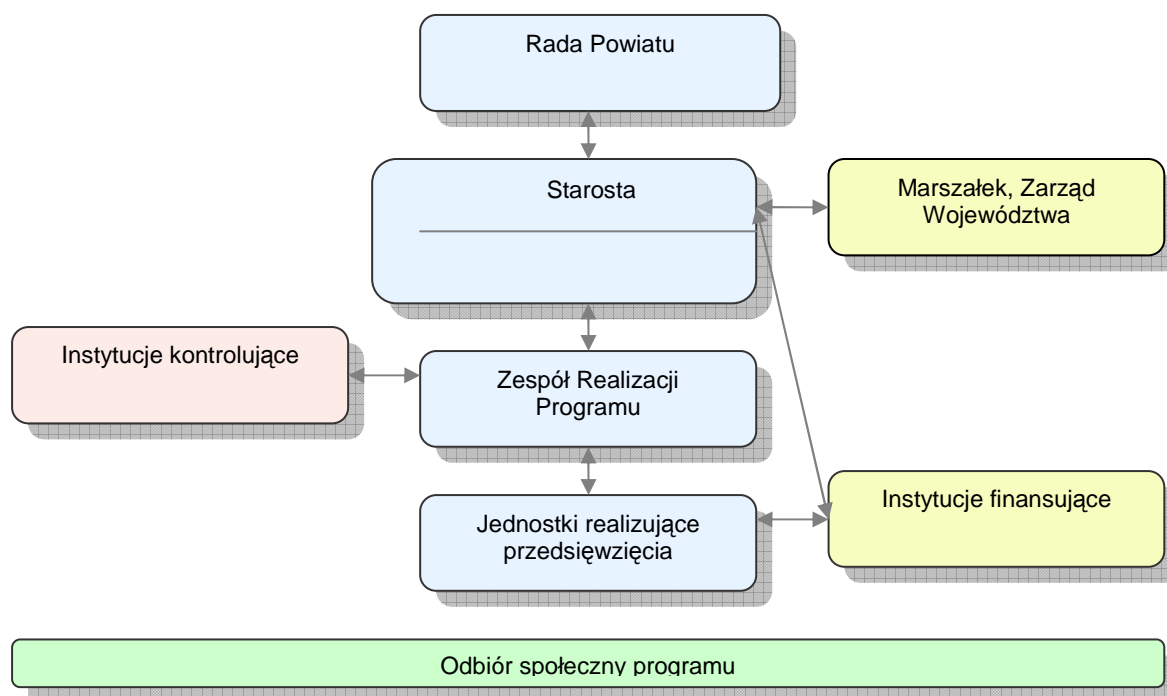
Z punktu widzenia pełnionej roli w realizacji programu można wyodrębnić cztery grupy podmiotów uczestniczących w nim. Są to:

- podmioty uczestniczące w organizacji i zarządzaniu programem,
- podmioty realizujące zadania programu, w tym instytucje finansujące,
- podmioty kontrolujące przebieg realizacji i efekty programu,
- społeczność powiatu (gmin) jako główny podmiot odbierający wyniki działań programu.

Główna odpowiedzialność za realizację programu spoczywa na Zarządzie Powiatu, który składa Radzie Powiatu raporty z wykonania programu.

Rada Powiatu współdziała z organami administracji rządowej i samorządowej szczebla wojewódzkiego oraz z samorządami gminnymi. Natomiast w dyspozycji Zarządu Województwa znajdują się instrumenty finansowe na realizację zadań programu (poprzez WFOŚiGW). Ponadto Rada Powiatu współdziała z instytucjami administracji rządowej, w dyspozycji których znajdują się instrumenty kontroli i monitoringu. Instytucje te kontrolują respektowanie prawa, prowadzą monitoring stanu środowiska (WIOŚ), prowadzą monitoring wód (RZGW).

Rysunek 15. Schemat zarządzania programem ochrony środowiska.

**PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA POWIATU NAMYSŁOWSKIEGO NA LATA 2010-2013 Z PERSPEKTYWĄ NA LATA 2014-2017**

Tabela 44. Najważniejsze działania w ramach zarządzania środowiskiem.

Lp.	Zagadnienie	Główne działania w latach 2010-2013	Instytucje uczestniczące
1.	Wdrażanie programu ochrony środowiska	Raport z wykonania programu (2011)	Rada Powiatu, Inne jednostki wdrażające Program
		Wspieranie finansowe samorządów, zakładów, instytucji, organizacji wdrażających program	WFOŚiGW, Fundusze celowe, Fundusze UE
2.	Edukacja ekologiczna, Komunikacja ze społeczeństwem, System informacji o środowisku	Rozwój różnorodnych form edukacji ekologicznej w oparciu o instytucje zajmujące się tym zagadnieniem - Realizacja zapisów ustawy dot. dostępu do informacji o środowisku i jego ochronie. Większe wykorzystanie mediów (prasa, telewizja, internet) w celach informowania społeczeństwa o podejmowanych i planowanych działaniach z zakresu ochrony środowiska, w tym realizacji programów	Rada Powiatu, Zarząd województwa WIOŚ, Organizacje pozarządowe
3.	Systemy zarządzania środowiskiem	Wspieranie i promowanie zakładów / instytucji wdrażających system zarządzania środowiskiem	Powiat Namysłowski, Wojewoda Fundusze celowe
4.	Monitoring stanu środowiska	Zgodnie z wymaganiami ustawowymi Informacje o stanie środowiska w powiecie	WIOŚ, WSSE, RZGW, Marszałek, Powiat Namysłowski

13. ASPEKTY FINANSOWE REALIZACJI PROGRAMU

Realizacja programu wdrażania wymagań ochrony środowiska Unii Europejskiej jest zadaniem trudnym i kosztownym. Trudności wynikać będą nie tylko z problemów technicznych i organizacyjnych, ale także ograniczonej płynności finansowej polskich przedsiębiorstw, co utrudniać będzie pozyskiwanie środków finansowych na niezbędne inwestycje. Znaczna część kosztów dostosowania obciążą samorządy, reszta będzie musiała być poniesiona przez podmioty gospodarcze.

Źródła finansowania programu będą zróżnicowane, w zależności od rodzaju i okresu przewidywanego działania, a przede wszystkim możliwości stosowania instrumentów finansowo – ekonomicznych, zapewnionych na poziomie krajowym, regionalnym i lokalnym.

Dostępne na rynku polskim publiczne źródła finansowania przedsięwzięć z zakresu ochrony środowiska można podzielić na:

- krajowe – pochodzące z budżetu państwa, budżetu gminy, pozabudżetowych instytucji publicznych, udzielane w formie dotacji, grantów i subwencji,
- pomocy zagranicznej – Fundusz Spójności, fundusze strukturalne, fundacje itp.

Specyfiką systemu finansowania ochrony środowiska w Polsce jest to, że większą część wydatków ponoszą przedsiębiorstwa, fundusze ekologiczne i samorządy terytorialne, natomiast udział środków budżetu jest mały.

Wiele samorządów chce skorzystać w okresie promowania 2007 – 2013 ze środków dostępnych w PO Infrastruktura i Środowisko (Fundusz Spójności i Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego). Nie można obecnie określić ile z tych projektów uzyska dofinansowanie.

Tabela 45. Podział środków w ramach poszczególnych Priorytetów RPO WO 2007 – 2013 [w Euro].

(kwoty podano z uwzględnieniem zmian finansowych wynikających z przesunięć pomiędzy kategoriami interwencji programu – zgodnie z uchwałą nr 5/2009 KM RPO WO 2007-2013)

NR	PRIORYTET RPO WO 2007-2013	% ALOKACJI	KWOTA ALOKACJI w Euro
P1	WZMOCNIENIE ATRAKCYJNOŚCI GOSPODARCZEJ REGIONU	37,00%	158 043 580,81
P2	SPOŁECZEŃSTWO INFORMACYJNE	5,00%	21 357 240,65
P3	TRANSPORT	26,00%	111 057 651,38
P4	OCHRONA ŚRODOWISKA	10,00%	42 714 481,30
P5	INFRASTRUKTURA SPOŁECZNA I SZKOLNICTWO WYŻSZE	10,00%	42 714 481,30
P6	AKTYWIZACJA OBSZARÓW MIEJSKICH I ZDEGRADOWANYCH	9,00%	38 443 033,17
P7	POMOC TECHNICZNA	3,00%	12 814 344,39
	RAZEM	100,00%	427 144 813,00

Środki finansowe dostępne na ochronę środowiska są również, w utworzonym na mocy Rozporządzenia Rady (WE) 1290/2005, Europejskim Funduszu Rolnym – Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW). Zdaniem EFRROW, jest promocja zrównoważonego rozwoju obszarów wiejskich we Wspólnocie. Zgodnie z przepisami każdy kraj członkowski obowiązany jest opracować Krajowy Plan Strategiczny oraz Program Rozwoju Obszarów Wiejskich. Krajowy Plan Strategiczny obejmuje lata 2007 – 2013. Łączna kwota środków na PROW 2007 – 2013 to ok. 17,2 mld euro, z czego ponad 13,2 mld euro będzie pochodzić z budżetu UE (EFRROW), a około 4 mld stanowić będą krajowe środki publiczne. W Programie Rozwoju Obszarów Wiejskich i Rolnictwa Województwa Opolskiego na lata 2005 – 2013 przewidziano dwa priorytety wpisujące się w założenia niniejszego Programu:

**PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA POWIATU NAMYSŁOWSKIEGO NA LATA 2010-2013 Z PERSPEKTYWĄ NA LATA 2014-2017**

Priorytet 1: Poprawa (ilościowa i jakościowa) infrastruktury produkcyjnej, technicznej i społecznej dla wzmocnienia konkurencyjności obszarów wiejskich;

W ramach pierwszego priorytetu planowane jest działanie Budowa i modernizacja systemu infrastruktury przeciwpowodziowej, urządzeń melioracyjnych i małej retencji wodnej z zaplanowanymi środkami na lata 2007 – 2013 wynoszącymi 83,7 mln EU (wg. kursu 4,00).

Priorytet 2: Poprawa konkurencyjności oraz wspieranie trwałego i zrównoważonego rozwoju rolnictwa oraz wzmocnienie przetwórstwa rolno – spożywczego.

W ramach drugiego priorytetu w zapisy niniejszego Programu wpisuje się zadanie:

Wsparcie działań w gospodarstwach rolnych, służących zachowaniu walorów przyrodniczo – krajobrazowych obszarów wiejskich – kwota dofinansowania z EFRROW na lata 2007 – 2013 – 200,0 mln EU (wg. kursu 4,00).

Zakładana całkowita kwota do wykorzystania z EFRROW na lata 2007 – 2013 to blisko 710,45 mln Euro.

Tabela 46. Środki finansowe przeznaczone na ochronę środowiska w latach 2007–2013 (w mln EU).

Lp.	Dokumenty	EFRR	EFRROW	FS	Razem
1.	Regionalny Program Operacyjny Województwa Opolskiego	399,10	-	-	399,10*
2.	Projekt PO Infrastruktura i Środowisko – projekty z terenu Województwa Opolskiego	-**	-	1328,30+	1328,30
3.	Program Rozwoju Obszarów Wiejskich		710,45	-	710,45
RAZEM bez przerwy		399,10	710,45	1328,30+	2437,85
5.	Rezerwa z PO Infrastruktura i Środowisko – projekty z terenu Województwa Opolskiego	-	-	143,70+	143,70
RAZEM z rezerwą		399,10	710,45	1472,00+	2581,55

* łącznie ze środkami tylko w części przeznaczonymi na ochronę środowiska

** z funduszu tego mogą np. skorzystać duże przedsiębiorstwa i samorządy, na dzień dzisiejszy nie jest możliwe oszacowanie kwoty

+wielkość środków wg. projektów zapisanych w indykatywnym wykazie projektów kluczowych i dużych do POliŚ oraz przesłanych do MRR w ramach konsultacji społecznych (aktualne na dzień 29.08.2007).

15. LITERATURA

1. Polityka Ekologiczna Państwa w latach 2009 – 2012 z perspektywą do roku 2016” – Warszawa 2008 r.
2. Program Ochrony Środowiska Województwa Opolskiego na lata 2007-10 z perspektywą do 2014 roku
3. Program Ochrony Środowiska dla powiatu Namysłowskiego 2005 – 2012.
4. Biuletyn Statystyczny Województwa Opolskiego, WUS, Opole 2007
5. Raport o stanie środowiska w województwie opolskim 2007, 2008, 2009 roku - Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Opolu
6. Biernat S. Kryszowska M. Szczegółowa Mapa Geologiczna Polski 1:50 000
7. Kardasz, Kamińska, 1987 – Norma branżowa. Agrotechnika. Analiza chemiczno-rolnicza gleby. Oznaczanie wartości pH. Wyd. Normalizacyjne “Alfa”.
8. Klima St. (1999): Zarządzanie ochroną środowiska w Unii Europejskiej. Wyższa Szkoła Zarządzania i Bankowości. Kraków. Kraków, grudzień 2000; AGH Wydział Górniczy w Krakowie.
9. Bednarek R., Prusunkiewicz Z. Geografia gleb, Wyd. Naukowe PWN, Warszawa 1997
10. Bernaciak A., Gaczek W., Ekonomiczne aspekty ochrony środowiska, Akademia Ekonomiczna w Poznaniu, Poznań 2002.
11. Błaszyk T., Górski J., Odpady a problemy zagrożenia i ochrony wód podziemnych, Państwowa Inspekcja Ochrony Środowiska, Warszawa 1996.
12. Kardasz, Kamińska, 1987 – Norma branżowa. Agrotechnika. Analiza chemiczno-rolnicza gleby. Oznaczanie wartości pH. Wyd. Normalizacyjne “Alfa”.
13. Centralna baza danych geologicznych - <http://baza.pgi.waw.pl/>
14. <http://natura2000.mos.gov.pl/natura2000/index.php>
15. <http://baza.pgi.gov.pl>
16. <http://energetyka.w.polsce.org>
17. <http://www.oze.rankking.pl>
18. <http://www.opole.pios.gov.pl>
19. Strategia Rozwoju Infrastruktury Transportowej w Województwie Opolskim w latach 2008-2013.
20. Urząd Regulacji Energetyki, baza koncesji 2007.
21. www.wrotaopolszczyzny.pl
22. Studium rozwoju systemów energetycznych w województwie opolskim do 2015r. (Energoprojekt Katowice S.A. 2003
23. Strategia rozwoju infrastruktury województwa opolskiego na lata 2003 – 2008.
24. „Monitoring chemizmu gleb ornych Polski w latach 2005-2007”, Biblioteka Monitoringu Środowiska Warszawa 2008, GIOŚ,
25. Sprawozdanie z realizacji Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Namysłowskiego za lata 2008-2009.
26. Krajowy System Ratowniczo Gaśniczy, Siły i środki KSRG na terenie województwa opolskiego.
27. Opracowanie „Parki podworskie w województwie opolskim”.
28. Rejestr form ochrony przyrody, RDOŚ Opole 2010.
29. Strategia Rozwoju Województwa Opolskiego na lata 2000-2015, Urząd Marszałkowski Województwa Opolskiego 2005,
30. Plan Rozwoju Lokalnego Powiatu Namysłowskiego na lata 2004-2006, Starostwo Powiatowe w Namysłowie,
31. Strategia Rozwoju Wspólnoty Namysłowskiej na lata 2000-2015,
32. Strategia Rozwoju Powiatu Namysłowskiego do roku 2015, Starostwo Powiatowe w Namysłowie, 2006 r.,
33. Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Namysłowskiego na lata 2004-2008,
34. Program Ochrony Powietrza dla strefy namysłowsko-oleskiej, EKOMETRIA, Opole, 2009 r.,
35. Monitoring diagnostyczny stanu chemicznego wód podziemnych w województwie opolskim w 2006 r., WIOŚ 2007